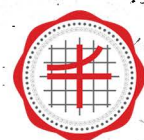

ทัศนศิลป์ร่วมสมัย
กับชุมชนเมืองนอก

Faculty of Fine Arts
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

อัญญา ภูษุทรานนท์
คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนศิลป์ว่าวัฒนธรรม กับผู้หญิงออนไลน์

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัยนา ภูษุทธานนท์

ได้รับการสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่จากโครงการผลิตหนังสือ ตำรา เอกสารคำสอน

และเอกสารประกอบการสอน ประจำปีงบประมาณ 2566

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนศิลป์ว่าวัฒนธรรม กับผู้หญิงนอนเปล

ผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัยนา ภูยกุธานนท์

ผู้จัดทำและประสานงานจัดพิมพ์ ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์

พิมพ์ครั้งที่ 1

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพผลงาน

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์

รองศาสตราจารย์พดุงศักดิ์ คชสำโรง

รองศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์

คณะกรรมการประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จำนวนหน้า: 269 หน้า

จำนวนพิมพ์: 100 เล่ม

ปีที่พิมพ์: พุทธศักราช 2566

ภาพปกหน้า: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัยนา ภูยกุธานนท์

งบประมาณสนับสนุน: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISBN: 978-616-612-095-0

ISBN (E-book): 978-616-612-141-4

กล่าวนำ

หนังสือเล่มนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นผลมาจากการสอนในรายวิชา Creative Practicum and Seminar in Art, Installation Art , Development of Media and Innovation for Art, Writing in Art Criticism, Visual Art Thesis และ Video Art และผลสถานการณ์โรคระบาดโควิด - 19 ที่ทำให้มีเวลาต้องอยู่กับตัวเองมากขึ้น จึงหา กิจกรรมกลางแจ้งและที่ไม่พบปะผู้คนจึงนำมาสู่ความสนใจในการเข้าป่า เป็นกิจกรรมที่ได้พบปะกับคน ท้องที่ การใช้ชีวิตอีกแง่มุมและองค์ความรู้ที่ได้อีกมากมายที่เป็นผลสะท้อนจากวิถีวัฒนธรรม ทั้งยังเป็น ชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร นั่นคือ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหนองหญ้า ปล้อง ณ หมู่บ้านลั่นช้าง ซึ่งการเข้าไปในป่า จำเป็นที่จะต้องอาศัยคนบ้านป่า หรือคนพื้นที่ ป่าแห่งนี้เป็น พื้นที่ใช้ชีวิต มีศิลปวัฒนธรรมที่สวยงามเป็นของตนเอง มีภาษาของตนเอง มีพิธีกรรมและความเชื่อในแบบ ฉบับของตนเอง ซึ่งเป็นชุมชนชาวกะเหรี่ยง มีอาชีพเป็นพรานเสียส่วนมาก ทุกคนในพื้นที่หากเป็นผู้ช่วยจะมีอาวุธติดตัวและความเป็นมืออาชีพเลยคือ การเข้าป่าเพื่อหาแหล่งอาหาร จนทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสได้ เข้าไป และก่อนที่จะเข้าไปผู้เขียนจำเป็นต้องศึกษาเรื่องการอยู่ป่า การนอน การใช้ชีวิตในป่า การพัก แรมในป่าที่เป็นป่าน้ำตก หนึ่งในที่พักผ่อนนั้นคือ “เปล” ที่เป็นที่นอนเดียวที่จะทำให้เข้าใจพื้นที่แห่งนี้ ได้ จนเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราว เรื่องเล่าทั้งหมดที่เกิดขึ้น 10 บทนี้ โดยจะมีบทบาทของหนังสือเป็นตัว อธิบายความหมายของชื่อหนังสือ การสร้างคำใหม่ที่เกิดขึ้นจากผู้เขียน ที่เรียกตนเองว่า “ผู้หญิงนอนเปล” และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากเรื่องเล่าที่ได้เข้าป่า ผสานกับการได้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ข้างต้นที่ ทำให้เมื่อเข้าป่า เห็นกระบวนการและกลไกที่ประกอบด้วยขั้นตอน ลำดับชั้น จนทำให้เกิดการเชื่อมโยงสู่ การเรียนการสอนที่ผ่านมา ทำให้เกิดความพยายามหาขั้นตอนของการสร้างสรรค์ หรือของการสร้างงานที่ จะถ่ายทอดสู่ผู้เรียนด้วย จนเกิดเป็นแนวคิด (idea) ที่จะหาจุดเชื่อมโยงดังกล่าวสู่งานศิลปะ และทัศนศิลป์ จากประสบการณ์การเข้าป่าของผู้หญิงนอนเปล ที่ได้พบเจอจนเห็นว่าสามารถที่จะถอดกระบวนการคิดได้ สู่งาน “ทัศนศิลป์” และจะสามารถสร้างงาน “ศิลปะ” ได้อย่างมีขั้นตอนจาก “ป่า” และกระบวนการ ผ่านเรื่องเล่าที่มี “วัฒนธรรม” ของคนบ้านป่าชาวกะเหรี่ยง กับ “ผู้หญิงนอนเปล”

อัยนา ภูยทานนท์

คำนิยม

เมื่อผมได้อ่านต้นฉบับหนังสือเล่มนี้ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัยนา ภูยกุธานนท์ ผมคิดถึงการทำงานระหว่างศิลปินกับป่าในสามเรื่อง ได้แก่ เพชรพระอุมา งานชุดศิลปินป่าของจรัล มโนเพชร และงานของโยเซฟ บอยส์ (Joseph Bueys)

ใน “เพชรพระอุมา” พนมเทียนให้ภาพตัวแทนของหญิงสาวตัวเอกของเรื่องคือสาวกรุงที่โดดเด่นทั้งรูปสมบัติและชาติตระกูล แพทย์หญิง หม่อมราชวงศ์หญิงดาริน วราฤทธิ์ ศัลย์แพทย์เกียรตินิยม และนักมานุษยวิทยา ที่เดินทางร่วมคณะค้นหาผู้สาบสูญในป่าลึกกลับ ดารินในฐานะหญิงสูงศักดิ์ที่เก่งรอบด้าน ทั้งวิชาการและศิลปะการป้องกันตัวและการใช้อาวุธปืน มีนิสัยดีอีร้น แต่ฉลาดมีไหวพริบกับฉากหลังที่เป็นป่าดงดิบ กระทบตึกดำบรรพ์และมีภัยอันตรายรออยู่ในทุกห้วงการเดินทาง

แม้จะเห็นว่าเค้าโครงของเพชรพระอุมาเริ่มจาก *King Solomon's Mine* หรือ สมบัติพระสุลี ของ เซอร์ ไรเดอร์ แฮกการ์ด (H. Rider Haggard) แต่พนมเทียนก็ได้รับการยกย่องว่าเขาได้ผนวกเอาประสบการณ์ส่วนตัวจากการเดินป่า การเป็นผู้ชำนาญในอาวุธปืนมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ เพชรพระอุมา เป็นนิยายที่ตีพิมพ์ต่อเนื่องยาวนานกว่า 25 ปี ถือว่าเป็นงานชั้นครูที่บันทึกเรื่องราวของผืนป่าตะวันตกเอาไว้แบบเนียนกว่า

ในอีกมุมหนึ่ง *King Solomon's Mine* นั้น เป็นการเล่าเรื่องแบบเชิงพิศวง (exotic) จากสายตาของเจ้าอาณานิคม เข้าสู่ดินแดนลึกกลับที่ตัวเองมีอำนาจครอบครองในทิวทัศน์ของความแปลกตา พิศวงเต็มไปด้วยอำนาจลึกลับ และแม้กระทั่งแดนอาณานิคมยังถูกเล่าผ่านการเดินทางเข้าป่าที่มีรูปลักษณ์เป็นเรือนร่างของอิสตรี

อำนาจของเจ้าอาณานิคมที่กระทำการกับอาณานิคมของตนจึงเป็นสำแดงอำนาจผ่านความเป็นชายผิวขาว ที่แทรกผ่านและฝ่าเข้าไปในเรือนร่างของอิสตรี อีกนัยหนึ่งคือการกระทำความรุนแรงกับอาณานิคมอย่างตรงไปตรงมา ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไป “ซูดรีด” ทรัพยากร ครอบครอง กระทบฉวยเอาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อความ มั่งคั่งของเจ้าอาณานิคม

แม้เพชรพระอุมาจะแปลงและสร้างขึ้นจากฐานความคิดนี้ แต่กลับให้ภาพความสัมพันธ์ระหว่างสตรีกับบุรุษอย่างน่าสนใจ แต่ก็ไม่วายที่จะทำให้เห็นการ “ข้ามชนชั้น” ระหว่างพราหมณ์มรพินทร์ ไพรวลย์

กับสตรีสูงศักดิ์ที่สามารถแต่งงานข้ามชนชั้นกันได้ ในมรดกนครของแงชาย หรือในดินแดนลึกลับในจินตนาการเท่านั้น

การที่วางโครงเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากสมบัติพระศุภี ทำให้การเดินทางของพรานบรรดาศักดิ์ และชาวกรุงต้องผ่านเรือนร่างของสตรีในป่าตะวันตกของประเทศไทยอยู่ดี

เมื่อจรัล มโนเพ็ชร สร้างผลงานชุด “ศิลปินป่า” เขาเลือกภาพปกเป็นภาพของเขานั่งบนเก้าอี้สีแดงขนาดใหญ่ที่วางอยู่บนสายน้ำที่ไหลผ่าน ในระดับที่เดินลุยได้ เก้าอี้ถูกจัดวางในช่วงโค้งของลำน้ำเหมือนบอกจุดเปลี่ยนของยุคสมัยและตัวตนของศิลปิน จรัลนั่งไขว่ห้างอย่างสบายใจ ขณะที่ทำอีกข้างจุ่มลงไปสายน้ำ ขณะที่สายน้ำเคลื่อนไหวเรื่อยรินอย่างไม่หยุดยั้ง

ในบันทึกและหนังสือที่มีผู้เขียนถึงจรัลต่างชี้ว่า เมื่อจรัลอยู่ในกระบวนการสร้างสรรค์งาน เขามักจะเดินทางไปบนดอยพบกับพี่น้องชาวเขากลุ่มต่างๆ และใช้เวลาอยู่นาน การเดินทางไปสายหมอกสูงดอยของจรัล ทำให้เขาดึงเอาเรื่องเล่าและสำเนียงของป่าเขาออกมาเป็นดนตรีอมตะจนถึงทุกวันนี้ แม้ยามจากโลกนี้ จรัลยังได้สั่งเสียให้เอาเก้าอี้กระดุกไปไว้ที่ยอดดอยหลวงเชียงดาว เพื่อจะได้เห็นทัศนียภาพที่เขารักและฟังเสียงขุนเขาตลอดเวลา

ส่วนโยเซฟ บอยส์ ผู้อ้างว่าตนเองได้พบกับคนพื้นเมืองระหว่างที่เขาบาดเจ็บจากการรบ ได้พบกับภูมิปัญญาของชาวบ้านและรักษาเขาให้ฟื้นคืนจากอาการบาดเจ็บสาหัสผ่านการห่อตัวเขาด้วยไขมันสัตว์และผ้าสักหลาด งานของบอยส์จึงเป็นเรื่องเล่าของการเผชิญหน้าระหว่างความป่าเถื่อนกับอารยธรรม และเขาพยายามชี้ถึงความเป็นผู้มีอารยะในการเผชิญหน้ากัน บอยส์ได้สร้างงานที่น่าสนใจชิ้นหนึ่งคือ / *Like America, and America Likes me* (1974, Medium: Performance, documentary photographs, video) ซึ่งเป็นการแสดงสด ทันทีที่เขาลงจากเครื่องบิน ผู้ช่วยก็เอาผ้าสักหลาดห่อตัวเขา แล้วอุ้มเขารถพยาบาลเพื่อนำส่งเขาที่ห้องที่เตรียมไว้ใน René Block Gallery โดยมีหมาป่าโคโยตี้มาร่วมห้องวันละ 8 ชั่วโมงเป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน โดยเขามีไม้เท้าคนเลี้ยงแกะ ผ้าสักหลาด และเครื่องดนตรีประเภทเคาะที่เรียกว่ากิง (หรือสามเหลี่ยม triangle) และเปิดเครื่องเสียงที่เป็นเสียงใบพัด และพยายามสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าสุนัขป่าโคโยตี้ ซึ่งหมาป่าสะท้อนจิตวิญญาณของคนอเมริกันอินเดียที่ถูกคนขาวรุกราน การพยายามทำให้ตัวเองสามารถอยู่กับ “สุนัขป่า” ทำให้คนตีความเอาว่า บอยส์สื่อถึง

การประนีประนอมระหว่างประวัติศาสตร์บาดแผลของการเข้ายึดครองอเมริกาและตั้งถิ่นฐานที่รุกรานคนพื้นเมือง

Figure 1 I Like America, and America Likes me

ที่มา:https://en.wikipedia.org/wiki/I_Like_America_and_America_Likes_Me#/media/File:I_Like_America_and_America_Likes_Me.jpg

งานทั้งสามชิ้นข้างต้น ชวนให้คิดต่อว่า หนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามของศิลปินหญิงและเป็นมุสลิม เดินทางเข้าสู่ป่าเขา และแปลประสบการณ์ของเธอ และทัศนียภาพของป่า ออกมาเป็นงานศิลปะได้อย่างไร

แม้ว่าสำนวนและสำเนียงของการเล่าในหนังสือเล่มนี้มีบนสนทนาและเรื่องเล่าแบบไม่เป็นการเกิน กิ่งหนึ่ง แต่เราได้เห็นบรรยากาศการเดินทางไปสู่ป่าและเขาสูงอย่างน่าสนใจ ตั้งแต่การเตรียมตัว ประสบการณ์ การรอคอย และความคาดหวังบางอย่างของผู้เขียน ปรากฏตัวออกมาทั้งความกังวล อุปสรรคการเดินทางจนทุกอย่างคลี่คลายเมื่อคณะผู้เดินทางไปถึงจุดหมาย

ประสบการณ์ตรงของผู้เขียนถูกเล่าออกมาในสำนวนเป็นกันเอง แม้จะลำดับเรื่องราวได้ยากในบางช่วง แต่ก็ชวนติดตาม และชวนพิศวงที่สตรีมุสลิม เป็นนักวิชาการ เป็นศิลปิน เดินทางเข้าผืนป่าตะวันตกเพื่อหาความหมายบางอย่าง แล้วสกัดและแปลความหมายออกมาเป็นผลงานศิลปะ

มีบางตอนที่อัยนาเล่าถึงการเดินทางไปสู่เทือกเขาผู้หญิงเพื่อจะพบว่าเรื่องเล่านั้นไม่มีความหมายอะไร แต่บางตอนเป็นหมุดสำคัญในการเดินทางกลับมีความเป็นชายปรากฏขึ้นบ่อยครั้ง เช่น จุดหอน้ำผู้ว่า หรือจุดที่พรานถูกหมึกัดจนต้องเอามาตั้งชื่อเพื่อเรียกหมุดหมายของการเดินทาง

ยิ่งสะท้อนพื้นที่ของความเป็นชายที่ถูกศิลปะสตรีละเมิดข้ามไปเรื่อย ๆ อัยนาเดินเข้าไปในพื้นที่ของเพศสภาพชาย ในอัตลักษณ์อื่น ต่างไปจากคารินวราฤทธิ์ ที่สำแดงความเป็นหญิงออกมาอย่างเต็มที่ในตลอดช่วงการเดินทาง

แต่อัยนาก็ไม่ได้ทำทนายไคโยตีในแบบที่บอยส์ทำ เธอไม่ได้ “ทำทนาย” หรือตั้งคำถามกับป่าในทางตรงกันข้าม เธอวางตัวเองลงในป่า ผูกเปล รวากับวางตัวเองในครรภ์ของมารดา ให้ลมและฝนของป่าโอบอุ้ม

อัยนาเหมือนค้อมตัวเข้าไปป่าที่มีความลึกกลับ ฝ้ามองและรับฟัง เหมือนจรัล ที่เดินไปเงียบ ๆ และเป็นผู้สังเกตการณ์ และจัดระยะห่างความสัมพันธ์ระหว่างคณะผู้เดินทางได้อย่างน่าสนใจ และให้ความรู้สำหรับคนที่อยากจะเดินป่า หรือไปแคมป์ ซึ่งเป็นกิจกรรมยอดนิยมในช่วงเวลานี้

เหนือกว่านั้น คือ การแปลทัศนียภาพของป่า ออกมาเป็นเรื่องเล่า ภาพ photo collage และคู่มือการเดินทางเข้าป่า

อัยนาทำให้ป่าเป็นผู้ชายน้อยลง เป็นของผู้ชายน้อยลง ด้วยการเพิ่มความเป็นอื่นลงไป

อัยนาเปลี่ยนป่าให้เป็นศิลปะ และเป็นศิลปะป่า ในแบบของเธอ

บัณฑิต จันทร์โรจนกิจ

รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนิยม

“ทัศนศิลป์วัฒนธรรม” เป็นหนังสือที่เรียบเรียง เกี่ยวกับการเดินป่า ซึ่งถ่ายทอดจากประสบการณ์จริงของผู้เขียน เริ่มตั้งแต่เรื่องการหาทำเลที่พัก อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเดินป่า ในการใช้ชีวิตจริง ๆ วิธีของคนบ้านป่า วัฒนธรรมกะเหรี่ยง เรื่องเล่าจากป่า ถ่ายทอดสู่งานศิลปะที่ลงตัว ซึ่งเรื่องราวของผู้หญิงนอนเปลนี้ ทำให้เห็นมิติทางวัฒนธรรมหนึ่งของชุมชนที่มีป่าเป็นที่ทำมาหากิน ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแบบนั้น ซึ่งผมเป็นหนึ่งในที่ได้เข้าไปคลุกคลีและเห็นประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกต การสอบถาม จนได้มาปฏิบัติในแนวทางบางอย่างจากนายพรานและเจ้าหน้าที่ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ด้วย แต่ความพิเศษของหนังสือเล่มนี้ คือ การเชื่อมโยงสู่มิติของ “ศิลปะ” ที่ผมไม่ออกตัวว่าเป็นผู้รู้ใด ๆ เพราะผมเองก็ได้มาดูและทำความรู้จักกับมันในไม่นานมานี้ ตั้งแต่สถานการณ์โรคระบาดโควิด - 19 ที่ทำให้ผมได้เรียนรู้และเสพงานศิลปะบ้าง จนทำให้รู้จักกับคำว่าศิลปะที่มากขึ้น และสร้างสรรค์เป็นงานเขียนชิ้นนี้ “เรื่องราวของผู้หญิงนอนเปล” ที่ปรากฏเป็น 10 บท ในบทนำจะอธิบายความหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินทางของคน ๆ หนึ่งที่ได้เข้าป่า โดยส่วนตัวคิดว่าเป็นมิติใหม่ของหนังสือเล่มนี้เปรียบเหมือนสารคดีการท่องเที่ยวป่าและการถอดความพร้อมบทเรียนสู่แนวทางการสร้างงานศิลปะ

ภาณุวัฒน์ จินดาวรวัต

เจ้าของกิจการ

ร้าน Keith Ultralight Hammock

สารบัญ

บท	หน้า
กล่าวนำ	ก
คำนิยาม	ข
บทนำ ว่าด้วยเรื่องความหมายทัศนศิลป์ว่าวัฒนธรรม กับผู้หญิงนอนเปล	1
บทที่ 1 ที่พักในป่าบริเวณเขื่อนด่านสัตว์ กับการโยงแนวคิดสู่การสร้างศิลปะ	30
บทที่ 2 การหาและทำอาหารในป่า กับการสร้างภาพแทนความหมายทางศิลปะ	70
บทที่ 3 เดินป่าปลอดภัยและปลอดภัย สู่สร้างแบบร่างในงานศิลปะ	95
บทที่ 4 คำคืน วังเวง เว้งว้างในป่า สู่เอกลักษณ์ตนในงานศิลปะ	109
บทที่ 5 แต่งตัว สัมภาระเข้าป่า สู่การเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างศิลปะ	130
บทที่ 6 หลงป่าหลงทาง สู่ศิลปะที่หลงประเด็น	147
บทที่ 7 ป่า ใจ ยึดมั่น กับศิลปะซื่อสัตย์	163
บทที่ 8 พืชผัก สมุนไพรป่า สู่ศิลปะปลดปล่อย	179
บทที่ 9 มิตรภาพจากป่า สู่การแสดงงานศิลปะ	226
บทที่ 10 ป่า แผนที่ สู่การกำหนดเป้าศิลปะ	250
บรรณานุกรม	264
ประวัติผู้เขียน	267

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 1: ร่างภาพ เส้นสาย ในป่า บนเปล	2
ภาพประกอบที่ 2: ผู้หญิงกับตาลากบนผืนเปล ณ ผืนป่าใหญ่	5
ภาพประกอบที่ 3: ศิลปะ กับ ป่า	6
ภาพประกอบที่ 4: ต้นไม้สูงตระหง่าน ณ ผืนป่าใหญ่	10
ภาพประกอบที่ 5: วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในป่า กับผู้หญิงนอนเปล	14
ภาพประกอบที่ 6: ความสงบของผู้หญิงนอนเปล	19
ภาพประกอบที่ 7: เปล และทาร์ป	20
ภาพประกอบที่ 8: องค์ประกอบของเปล	20
ภาพประกอบที่ 9: วิธีการนอนเปล	21
ภาพประกอบที่ 10: ณ วัดลินช้าง	22
ภาพประกอบที่ 11: ข้าวเหนียวตากแห้ง ข้าวห่อกะเหรี่ยงเดือนเก้า	24
ภาพประกอบที่ 12: ห่อข้าวห่อกะเหรี่ยงร่วมกับข้าวกะเหรี่ยงเพื่อในพิธีกรรม ข้าวห่อกะเหรี่ยงเดือนเก้า	25
ภาพประกอบที่ 13: ข้าวห่อกะเหรี่ยงที่นำไปต้มเดือนเก้า	25
ภาพประกอบที่ 14: ข้าวห่อกะเหรี่ยงที่ถูกมัดเป็นพวง เพื่อในพิธีกรรมข้าวห่อกะเหรี่ยงเดือนเก้า	26
ภาพประกอบที่ 15: ข้าวห่อกะเหรี่ยงที่ถูกแกะทาน ช่วงเดือนเก้าของชาวกะเหรี่ยง	26
ภาพประกอบที่ 16: พิธีกรรมข้าวห่อกะเหรี่ยงเดือนเก้าช่วงเย็นย่ำค่ำ	27
ภาพประกอบที่ 17: ป่าใหญ่ยิ่ง กับศิลปะยิ่งใหญ่	31

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 18: เปล สื่อกกลางการเกิดเรื่องเล่าล้งผ้า	32
ภาพประกอบที่ 19: ประวัติศาสตร์เรื่อง จากเรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล	33
ภาพประกอบที่ 20: ชายสง่า และหญิงสาวผู้รอคอย ณ ล้งผ้า	34
ภาพประกอบที่ 21: การเดินเข้าและหาที่พักในป่าวันด่านสัตว์	35
ภาพประกอบที่ 22: ขั้นตอนการหาที่พักในป่าวันบริเวณด่านสัตว์ กับผู้หญิงนอนเปล	37
ภาพประกอบที่ 23: การวันด่านสัตว์	38
ภาพประกอบที่ 24: การเดินในป่า “แสงสว่าง” เป็นสิ่งจำเป็น	39
ภาพประกอบที่ 25: การเตรียมไฟน ก่อไฟ หุงหาอาหาร	40
ภาพประกอบที่ 26: กางฟลายชีทหรือทาร์ป	41
ภาพประกอบที่ 27: การกางผ้าปูพื้นเพื่อวางของบน Ground Sheet	42
ภาพประกอบที่ 28: การเลือกต้นไม้สำหรับผูกเปล	43
ภาพประกอบที่ 29: การผูกเปล	44
ภาพประกอบที่ 30: การเตรียมอุปกรณ์สัมภาระ “เสื้อผ้าและเครื่องนอน”	45
ภาพประกอบที่ 31: กำแพงธรรมชาติ	46
ภาพประกอบที่ 32: ห้ามนอนตากลม เมื่อนอนเปล Under Quilt จึงสำคัญสำหรับการนอนเปล	47
ภาพประกอบที่ 33: ห้ามอยู่ใกล้ต้นไม้ใหญ่	48
ภาพประกอบที่ 34: ห้ามอยู่ใกล้ต้นไม้ที่ยืนต้นตาย	49
ภาพประกอบที่ 35: ต้นไม้ที่มีมดไต่ให้ใช้แปงหมาโรยทาบริเวณเชือกเปล	49

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 36: ห้ามนอนในที่สัตว์เดิน	50
ภาพประกอบที่ 37: ห้ามนอนในบริเวณที่มีอาหารสัตว์	51
ภาพประกอบที่ 38: ห้ามนอนในพื้นที่สัตว์นอน	51
ภาพประกอบที่ 39: หาทงหนี่ที่ไล่	52
ภาพประกอบที่ 40: ห้ามนอนฝั่งที่น้ำพัดมาปะทะ	53
ภาพประกอบที่ 41: ระวัง "น้ำป่า"	54
ภาพประกอบที่ 42: หลีกเลี่ยงการนอนใกล้หน้าดินที่สูงชัน	55
ภาพประกอบที่ 43: ระวังก้อนหินและกิ่งไม้หล่นลงมา	55
ภาพประกอบที่ 44: การนอนบนเนินหรือบริเวณที่เห็นวิวโดยรอบจะได้เปรียบ	56
ภาพประกอบที่ 45: การใช้มีดถางวัชพืชบริเวณที่พักให้โล่	57
ภาพประกอบที่ 46: ถ้าเครื่องกันหนาวเพียงพอ “ควรจะจัดที่นอนก่อนเป็นอันดับแรก”	58
ภาพประกอบที่ 47: ถ้าไม่มีเครื่องนอนควรปีนขึ้นไปนอนบนก้อนหินใหญ่	58
ภาพประกอบที่ 48: ที่พักในป่าเว้นบริเวณด้านสัตว์ กับการโยงแนวคิสู่การสร้างคิลปะ	59
ภาพประกอบที่ 49: ป่าและคิลปะ ทำให้เกิดความสงบ	60
ภาพประกอบที่ 50: “ความสุข” สร้างได้ด้วยการคิคิบทวก และการเข้าป่าช่วยให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้	61
ภาพประกอบที่ 51: ที่พักในป่าเว้นด้านสัตว์ กับการโยงแนวคิสู่การสร้างคิลปะ กับผู้หญิงนอนเปล	62
ภาพประกอบที่ 52: การจัดเตรียมอาหารก่อนเข้าป่า	72

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 53: “หลายจุดมันต้องหมอบต้องคลาน จุดกระซากรั้งเหนียวเกี่ยวตัวไป”	73
ภาพประกอบที่ 54: “ตาแป๊ะยิงเสือ”	74
ภาพประกอบที่ 55: ที่มาของ “น้ำตกผาลิง” จากด้วยผาของเจ้าลิงเจ้าค่าง	75
ภาพประกอบที่ 56: ภาพน้ำตกกรากไทร	75
ภาพประกอบที่ 57: เครื่องปรุง ข้าวสาร อาหารแห้ง	77
ภาพประกอบที่ 58: น้ำดื่มให้บริสุทธิ์ ณ ผืนป่า	78
ภาพประกอบที่ 59: การกรองน้ำดื่มจากป่า หากเจอน้ำนิ่ง	79
ภาพประกอบที่ 60: การก่อไฟ เพื่อหุงและการประกอบอาหาร	80
ภาพประกอบที่ 61: การทำสามขา เพื่อหุงข้าว	81
ภาพประกอบที่ 62: การวางกับดักเพื่อจับสัตว์เล็ก	84
ภาพประกอบที่ 63: การวางกับดักเพื่อจับสัตว์	85
ภาพประกอบที่ 64: “ค่อม” (ดักสัตว์ใหญ่ขึ้นได้ กระจง เก้ง กวาง หมูใหญ่ หรืออื่นๆ เป็นต้น)	86
ภาพประกอบที่ 65: “แร้วค่อม้า” (ใช้ดักไก่ เม่น อีเห็น อื่นๆ เป็นต้น)	86
ภาพประกอบที่ 66: การทำเบ็ดในป่าเพื่อตกปลา ตกกุ้ง	87
ภาพประกอบที่ 67: การหาพืชผัก	88
ภาพประกอบที่ 68: การกำจัดขยะ	90
ภาพประกอบที่ 69: อ่านหนังสือ “การเมืองที่ศนา” บนเปลในป่า	92
ภาพประกอบที่ 70: “คู่มือไล่ผึ้ง”	97

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 71: ทางรกรุงรังของ “คู่องไส้มิ่ง”	99
ภาพประกอบที่ 72: รองเท้าปั้ม (หรือสตั๊ดดอย)	101
ภาพประกอบที่ 73: การเดินป่า คู่ขนานกับการร่างแบบทางศิลปะ	102
ภาพประกอบที่ 74: การเตรียมร่างกายทุก ๆ ส่วน	103
ภาพประกอบที่ 75: การ “วิ่ง วิ่ง วิ่ง”	104
ภาพประกอบที่ 76: วิธีการเดินในป่า ตอนฝนตก พื้นแฉะ ดินโคลน ทางเดินน้ำตก	105
ภาพประกอบที่ 77: ผู้หญิงนอนเปล กับการสูดและอำแขนรับอากาศที่บริสุทธิ์ให้เต็มปอด	106
ภาพประกอบที่ 78: ฝืนป่า ที่คู่กับสัตว์ป่า	107
ภาพประกอบที่ 79: การร่างภาพ “เดินป่าปลอดภัยและปลอดภัยสัตว์สู่สร้างแบบร่าง ในงานทัศนศิลป์”	108
ภาพประกอบที่ 80: คำคืน วิ่งเวง เวิ้งว้างในป่า ของผู้หญิงนอนเปล	110
ภาพประกอบที่ 81: สมาชิกมุ่งหน้าสู่ ฮี้อยหลังฮี “อันหม่ยโอะะเอ๊ะ”	113
ภาพประกอบที่ 82: ผู้หญิงนอนเปล กับระหว่างทางเข้าป่า	114
ภาพประกอบที่ 83: ป่าใหญ่ ย่อมลึกกลับ	115
ภาพประกอบที่ 84: พรานป่า ผู้นำทางสู่น้ำตกไร่นาม	117
ภาพประกอบที่ 85: ศิลปะสื่อกลางที่เชื่อมโยงและสร้างความเข้าใจสะท้อนสิ่งจำเป็นที่รู้สึก	118
ภาพประกอบที่ 86: "หลบทางด้านสัตว์" หากไม่มีที่นอน	120
ภาพประกอบที่ 87: "ด้านสัตว์"	121

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 88: จากเรื่องเล่าเหล่าผี	123
ภาพประกอบที่ 89: การสร้างเอกลักษณ์ตนในงานศิลปะ ผ่านกระบวนการจากฝันป่า	126
ภาพประกอบที่ 90: แต่งตัว สัมภาษณ์เข้าป่า กับผู้หญิงนอนเปล	131
ภาพประกอบที่ 91: แต่งตัว สัมภาษณ์เข้าป่า สู่การเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างศิลปะ	132
ภาพประกอบที่ 92: ที่มาของสถานที่ที่ชื่อว่า "หมีกัดตาตุ๊ก"	136
ภาพประกอบที่ 93: พรานป่าคือผู้นำทางพาไปยังต้นน้ำตก	137
ภาพประกอบที่ 94: ผู้หญิงนอนเปลกับการเขียนเพื่อจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ	139
ภาพประกอบที่ 95: ชุดเปลและทาร์ป ยาสามัญ มีด ไฟแช็ก	140
ภาพประกอบที่ 96: ข้าวสาร อาหารแห้ง และอุปกรณ์	141
ภาพประกอบที่ 97: "เสื้อผ้าหน้าผม ข้าวของส่วนตน"	142
ภาพประกอบที่ 98: จัดกระเป๋าและสัมภาระให้เสร็จสิ้นตามที่ร่างกายไหว	143
ภาพประกอบที่ 99: ศิลปะย่อมมีกระบวนการที่สำคัญและปลายทางนั้นสำคัญกว่า	144
ภาพประกอบที่ 100: หลงป่าหลงทางให้หารอยจากพรานป่า	149
ภาพประกอบที่ 101: การเชื่อมโยงสองต้นไม้วัยหนึ่งเปล	150
ภาพประกอบที่ 102: อะเกน คือ อีกครั้ง ที่ลี้ภัย	151
ภาพประกอบที่ 103: แก้วอีแคมป์ปิ้ง กาแฟ และสันจุ่มเขาลี้ภัย	152
ภาพประกอบที่ 104: เดินป่าด้วยสติ ไม่หลงทิศไม่หลงทาง	155
ภาพประกอบที่ 105: "ทิศ" และการทำสัญลักษณ์ ณ จุดสำคัญในป่า	156

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 106: เข็มทิศ ชีวิตในป่า	157
ภาพประกอบที่ 107: ใจไม่สู้ดีเมื่อหลงทาง	158
ภาพประกอบที่ 108: คอยนับวันแล้ว รอนับวันเล่า ก็ไม่กลับมา	159
ภาพประกอบที่ 109: เข็มทิศ แผนที่ และ GPS	161
ภาพประกอบที่ 110: จินตนาการ ป่าเขาลำเนาไพร ไม่ให้หลงทาง	161
ภาพประกอบที่ 111: ใจ และผู้หญิงนอนเปล	164
ภาพประกอบที่ 112: หมูอ้วนที่ซื่อสัตย์	166
ภาพประกอบที่ 113: ความใฝ่ฝัน มุ่งมั่นให้เป็นจริง	167
ภาพประกอบที่ 114: เหล่าสี่ มุ่งมั่นเป้าหมายเดียวกัน	168
ภาพประกอบที่ 115: ป่า ใจ ยึดมั่น สู่เป้าหมาย	169
ภาพประกอบที่ 116: รอยตีนหมี ไร้ตัวหมี	170
ภาพประกอบที่ 117: มุ่งหน้าสู่ป่า ตามที่กำหนด	171
ภาพประกอบที่ 118: อุปสรรคย่อมมี ระหว่างทางกับหนามไผ่	171
ภาพประกอบที่ 119: สงครามมีอาจขวางกั้น ศิลปะที่ซื่อสัตย์	173
ภาพประกอบที่ 120: ใจที่ยึดมั่น สะท้อนด้วยศิลปะที่ยืนยง	174
ภาพประกอบที่ 121: หมูอ้วนที่ไม่ย่อท้อ กับรอยลื่น ข้ามรอยแตก	175
ภาพประกอบที่ 122: ใจหมูอ้วน กับทางกุด และเนื้อตัวสะบักสะบอม	176
ภาพประกอบที่ 123: การตามหาพืชผักในผืนป่า	181

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 124: ในคืนเดือนหงาย กับผู้หญิงนอนเปล	182
ภาพประกอบที่ 125: ตะวันเอื้อมคล้อยจะตกดิน กับการขึ้นเลาะน้ำตกแม่กระดังหล้า	183
ภาพประกอบที่ 126: ระดับความชันที่ 90 องศา	184
ภาพประกอบที่ 127: ปีน ไต่ เลาะหาน้ำตกแม่กระดังหล้า	185
ภาพประกอบที่ 128: การกางเปลของนายพรานป่า	186
ภาพประกอบที่ 129: ตามหาพืชผักหน้าน้ำตกกรากไทร	187
ภาพประกอบที่ 130: กำลังหนุ่มาน	188
ภาพประกอบที่ 131: ไฟเดือนห้า ตระกูลนมแมว	189
ภาพประกอบที่ 132: หวาย	190
ภาพประกอบที่ 133: ผักบุงป่า	191
ภาพประกอบที่ 134: กล้วยป่า	192
ภาพประกอบที่ 135: มะละกอขี้โรค	193
ภาพประกอบที่ 136: หน่อไม้	194
ภาพประกอบที่ 137: ต้นข้างร่อง หรือต้นสามแก้ว	195
ภาพประกอบที่ 138: กระทือ	196
ภาพประกอบที่ 139: เปราะป่า	197
ภาพประกอบที่ 140: กระแตนั่งตอ	198
ภาพประกอบที่ 141: มันเหลือง	198

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 142: กลอยป่า	199
ภาพประกอบที่ 143: บุกคางคก	200
ภาพประกอบที่ 144: บุกน้ำผึ้ง	201
ภาพประกอบที่ 145: มะดีคควาย ประคำดีควาย	202
ภาพประกอบที่ 146: ลูกสมอ	203
ภาพประกอบที่ 147: มะละกอ	204
ภาพประกอบที่ 148: ดอกมะค่า	205
ภาพประกอบที่ 149: มะจำ	206
ภาพประกอบที่ 150: ตะไคร้ ในน้ำ	207
ภาพประกอบที่ 151: สาหร่ายน้ำจืด ในห้วย	208
ภาพประกอบที่ 152: ผักหนาม	209
ภาพประกอบที่ 153: ผักกูด	210
ภาพประกอบที่ 154: ยอดผักเปาะ	211
ภาพประกอบที่ 155: พริกป่า	212
ภาพประกอบที่ 156: มะเขือเปาะ	213
ภาพประกอบที่ 157: มะเขือเหลือง	214
ภาพประกอบที่ 158: มะปรางป่า	215
ภาพประกอบที่ 159: พระเจ้าห้าพระองค์	216

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 160: มะหาดขนุน	217
ภาพประกอบที่ 161: ละมุด	218
ภาพประกอบที่ 162: พุทราป่า	219
ภาพประกอบที่ 163: มะกอก	220
ภาพประกอบที่ 164: ใบเหลียง	221
ภาพประกอบที่ 165: ข้าวไปก่อน	222
ภาพประกอบที่ 166: สมุนไพรและการตามหา	223
ภาพประกอบที่ 167: สมุนไพรนานาพันธุ์ และศิลปะปลดปล่อย	224
ภาพประกอบที่ 168: มิตรภาพที่เกิดขึ้นระหว่างทางเดินป่า	228
ภาพประกอบที่ 169: ถกเถียงคุณค่าของผืนป่า	228
ภาพประกอบที่ 170: น้ำตกแม่กระดังลา	229
ภาพประกอบที่ 171: เดินป่ากับสหาย และมิตรภาพ	230
ภาพประกอบที่ 172: มิตรภาพเกิดขึ้นได้ระหว่างทางเดินป่า	231
ภาพประกอบที่ 173: ไคร้คิด ทบทวน กับสหาย	231
ภาพประกอบที่ 174: การช่วยกันสร้างคอกกันใบไม้แห้ง ณ หน่วยป่าไม้	232
ภาพประกอบที่ 175: เตรียมความพร้อมก่อนไป กับสหาย	233
ภาพประกอบที่ 176: เช็กลิสต์ก่อนไป	234
ภาพประกอบที่ 177: ณ ห้องน้ำผู้ว่า	235

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 178: สิ่งมหัศจรรย์ที่ปรากฏ	236
ภาพประกอบที่ 179: เลือกว่าข้อที่ครอบคลุม	237
ภาพประกอบที่ 180: เลือกงานที่น่าประทับใจที่สุด	238
ภาพประกอบที่ 181: ร่วมส่งผลงาน และร่วมสร้างสรรค์ผลงาน	239
ภาพประกอบที่ 182: การใช้สื่อให้หลากหลายในนิทรรศการ	240
ภาพประกอบที่ 183: การกำหนดเวลาและวันที่ในการจัดงาน	241
ภาพประกอบที่ 184: เริ่มค้นหาสถานที่ที่เหมาะสม	242
ภาพประกอบที่ 185: ตั้งราคางานศิลปะสำหรับขาย	243
ภาพประกอบที่ 186: ทำสื่อส่งเสริมการขายและการรับรู้ของการจัดนิทรรศการ	244
ภาพประกอบที่ 187: การชวนปากต่อปาก	245
ภาพประกอบที่ 188: การขอความช่วยเหลือในนิทรรศการ	246
ภาพประกอบที่ 189: จัดพื้นที่นิทรรศการ	247
ภาพประกอบที่ 190: มีส่วนร่วมกับผู้ที่มางาน	248
ภาพประกอบที่ 191: จัดเตรียมเครื่องดื่มเบา ๆ	248
ภาพประกอบที่ 192: ปักหมุด ณ ที่แผนที่	251
ภาพประกอบที่ 193: แผนที่ GPS และเข็มทิศ	252
ภาพประกอบที่ 194: ศิลปะล้วนมีเป้าหมายเสมอ	253
ภาพประกอบที่ 195: ภาพที่รอชาวก๊วนชวนแก๊ง	254

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
ภาพประกอบที่ 196: ก่อไฟ หุงข้าว ทำอาหาร	254
ภาพประกอบที่ 197: หาที่กางเปเล ริมน้ำตกน้อย	255
ภาพประกอบที่ 198: ทำความรู้จักกับพีตุน	256
ภาพประกอบที่ 199: ตามเวลาที่รณัด	256
ภาพประกอบที่ 200: พีตุน เพื่อนพีเอก กับการเดินป่าร่วมกัน	257
ภาพประกอบที่ 201: ป่า แผนที่ สู่การกำหนดเป้าศิลปะ	258
ภาพประกอบที่ 202: กำหนดเป้าหมายที่เราปรารถนาจริง	258
ภาพประกอบที่ 203: สูตร SMART	259
ภาพประกอบที่ 204: เขียนเป้าหมายที่ต้องการให้เห็นได้อย่างชัดเจน	260
ภาพประกอบที่ 205: กำหนดแผนขั้นตอนการลงมือกระทำ	261
ภาพประกอบที่ 206: ให่ติดอยู่กับเป้าหมายที่กำหนด	261
ภาพประกอบที่ 207: เป้าหมายที่ต้องการจะช่วยสร้างพลังขับ	262

**บทนำ: ว่าด้วยเรื่องความหมาย
ทัศนศิลป์ว่าวัฒนธรรม กับผู้หญิงนอนเปล**

บทนำ (บทที่ 0): ว่าด้วยเรื่องความหมาย ทัศนศิลป์วัฒนธรรม กับผู้หญิงนอนเปล

ภาพประกอบที่ 1: ร่างภาพ เส้นสาย ในป่า บนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 1
การร่างภาพไว้เพื่อจดจำ
ผ่านผู้หญิงนอนเปล ที่อาศัย
การถ่ายทอดเรื่องราวผ่าน
ประสบการณ์ในป่าใหญ่ด้วย
การจัดองค์ประกอบภาพที่
เน้นจุดสำคัญ คือ “ภาพวาด”
อีกองค์ประกอบที่สำคัญ คือ
การวาดเท้าปลายผืนผ้าเปลที่
หมายถึง ความสบายกาย
และใจ ซึ่งในภาพวาดได้
สะท้อนถึงการขึ้นโครงสร้าง
บ้าน เปรียบเสมือนกับการ
สร้างโครงสร้างกับความมั่นคง
ป่าแห่งนี้ด้วยเรื่องเล่าจาก
ผู้หญิงนอนเปล

ก่อนออกเดินทาง ไปผจญภัยกับหนังสือ “ทัศนศิลป์วัฒนธรรม กับผู้หญิงนอนเปล” เป็นการ
เรียบเรียงเชิงวรรณกรรม เรื่องเล่าขนาดสั้นระหว่างทาง ผสมกับการเขียนเชิงวิชาการเล่มนี้ ผู้เขียน
อยากจะสื่อสารและทำความเข้าใจกับผู้อ่านทุกคนว่า “ความหมาย” ที่มาที่ไปของชื่อหนังสือ จุดเริ่มต้น
ของการเดินทาง และเรื่องราวที่จะเล่าต่อจากนี้ ล้วนมาจากการอธิบายจากการเดินทางเข้าป่า โดยมีผู้นำ
ทางที่เป็นพราน หรือคนบ้านป่าซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ จนเกิดเป็นสังคม ณ ท่ามกลางธรรมชาติ
มี “ป่า” เป็น “บ้าน” เสมือนชีวิตที่มีหัวใจ มีการดำรงชีพด้วยการหาอาหารป่าประทังชีวิตแบบมนุษย์
ทั่วไป ซึ่งมีทั้งพืชพันธุ์นานาชนิด บ้างก็เป็นยา บ้างก็เป็นสมุนไพร มีการประกอบอาชีพที่ใช้ผืนป่าเป็น
“ออฟฟิศ” มีอาวุธเป็นอุปกรณ์ในการทำงาน โดยมีได้ชัดต่อหลักกฎหมายหรือข้อห้ามใด ๆ การดำเนิน
ชีวิตของคนที่ยังคงเป็นรูปแบบอนุรักษ์นิยม มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนที่อยู่กับธรรมชาติ และลมหายใจ

ที่สำคัญของคนบ้านป่า คือการมีพิธีกรรมที่สำคัญ อันได้แก่ การนับถือเจ้าป่าเจ้าเขา ซึ่งเป็นประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่อพยพมาตั้งถิ่นฐาน ณ หมู่บ้านแห่งนี้ ผู้เขียนเป็นผู้หนึ่งที่อาศัยผืนป่าแห่งนี้ในการพักผ่อนและเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจ การได้พบเจอกับชาวกะเหรี่ยงหรือไม่ใช่กะเหรี่ยงที่ย้ายถิ่นมาอาศัยตั้งหลักที่นี้ ทำให้จุดประกายความคิดหลายประเด็นขึ้นในใจ จากความรู้สึกที่ได้รับคือความสงบ ความสบายใจ ความผ่อนคลาย เมื่อได้สุดลมกับความสดชื่นจากผืนป่า ความคิดสร้างสรรค์ได้พุ่งพรูออกมาอย่างมีอาจปฏิเสศได้

ทางกายภาพของภูมิประเทศที่นี้ ทำให้ผู้คนที่ต้องมีการใช้ชีวิตที่แตกต่างออกไปจากวิถีคนเมืองปกติแบบที่เราคุ้นเคย ทำให้ผู้มาเยือนอย่างเรานั้น มีโอกาสได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะตัว และมีเสน่ห์เป็นแบบฉบับอย่างไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ผู้เขียนจึงได้บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้สัมผัสทั้งการจดจำ การจดบันทึก การบันทึกภาพ และถอดรหัสกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยผลงานศิลปะ เนื่องจากผู้เขียนมีความชื่นชอบและสนใจผลงานศิลปะ ยิ่งเป็นผลงานศิลปะที่เชื่อมโยงกับยุคสมัยที่กล่าวถึงวัฒนธรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้เกิดความคิดใหม่และมุมมองในมิติใหม่ ๆ ที่สอดรับไปกับการเข้าป่านี้ อันเป็นผลมาจากการได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ได้เดินเท้าเข้าไปในป่า เพื่อไปตั้งแคมป์พักผ่อน และจากประสบการณ์ของผู้นำทางที่เรียกเขาว่า พรานป่า ผู้เขียนได้ค้นหาตัวตนและเสริมสร้างแรงบันดาลใจ ให้ได้มาซึ่งแนวคิดใหม่ ๆ เกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์ศิลปะ

จากที่กล่าวมาข้างต้น นำไปสู่การพัฒนาและสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งก่อนหน้านี้เคยเกิดสภาวะมีติดขัดทางความคิด หรือใช้คำว่า “หมด Passion” อย่างที่คนในยุคดิจิทัลรุ่นนี้ชอบพูดกัน หรืออาจบอกได้ว่า “ก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร บางทีคิดไม่ออก หรือไม่รู้จักมีเป้าหมายอะไรดี แล้วจำเป็นต้องมีเป้าหมายไหม” ในการเดินทางเข้าป่า ที่มีการเดินเข้าไปหลายครั้ง จึงเป็นเหมือนเทียนชนวนที่จุดไฟแห่งความคิด ทำให้เกิดแนวคิดหลายอย่าง ความรู้และประสบการณ์จากพรานป่า การได้ใช้ชีวิตอยู่ในป่า ทุก ๆ ขั้นตอน ที่ต้องคอยอาศัยการเข้าป่าจริง จึงจะสามารถถอดกระบวนการเหล่านี้ไปสู่การสร้างงานศิลปะได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้เขียนได้เล็งเห็นแล้วว่า การเข้าป่า จะสามารถเชื่อมโยงกับแนวความคิดที่เกิดขึ้นจากผืนป่าแห่งนี้ไปสู่ขั้นตอนของการสร้างงานศิลปะได้ นั่นจึงเป็นที่มาของชื่อหนังสือเล่มนี้

การเตรียมตัวท่องเที่ยวในโลกในหนังสือเล่มนี้ อยากให้เข้าใจกับคำว่า “ศิลปะ” เสียก่อน ที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง และจากการอ้างอิงผู้มากประสบการณ์ที่นิยามไว้ ซึ่ง “ศิลปะ” เป็นผลงานที่ใช้จินตนาการมาผนวกรวมกับการสื่อสารของผู้สร้างงาน เพื่อส่งต่อไปยังคนดูในประเด็นต่าง ๆ ของสังคม

ที่เกิดขึ้น ณ ตอนนั้น อาจจะเป็นเรื่องของตนเอง เรื่องของชุมชน หรือเรื่องของสังคมที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจหรือสัมผัสความรู้สึกได้ผ่านผลงานศิลปะนั้น หรือบางคนเรียกผู้สร้างผลงานว่า “ศิลปิน” หรือ “นักปฏิบัติการทางศิลปะ” นิยามและได้ยินครั้งแรกจาก ดร.ถนอม ช่างกิติ ผู้ซึ่งล่องลับจากโลกใบนี้ไปแล้ว ในอายุวัย 64 ปี เสียชีวิตเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ถือเป็นศิลปินอีสาน และได้ฉายาว่า “นักปฏิบัติการทางศิลปะ” (ประชาไทย, 2565 วันที่ 27 มิถุนายน)

“ศิลปะ” จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อถูกขัดเกลาจากภาวะความรู้สึกที่บ่มมาจากประสบการณ์ของผู้สร้าง ซึ่งมีที่มาจากการสั่งสมประสบการณ์มาเป็นระยะเวลาานพอที่จะสามารถพูดถึงสิ่งที่ต้องการจะบอกต่อได้ แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอายุอานามของผู้สร้างแต่อย่างใด หากแต่เป็นชั่วโมงบินที่มากพอของแต่ละคนที่สนใจในงานศิลปะที่มากพอต่างหาก การทำงานศิลปะบ่อย ๆ เพื่อการเสริมสร้างทักษะที่เป็นส่วนสำคัญแล้ว การอ่านหนังสือ การดูงานศิลปะของผู้อื่น การเดินทาง การใคร่คิดทบทวนก็นับว่าเป็นกระบวนการที่ศิลปินพึงกระทำอย่างสม่ำเสมอด้วย รวมทั้งการชวนขวยที่จะตกแต่งตนเองให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ที่เรียกว่ามิใช่พรสวรรค์แต่เป็นพรแสวง เพราะทุกคนล้วนเข้าถึงศิลปะได้ ทุกคนสามารถทำงานศิลปะได้ และทุกคนสามารถจับต้องงานศิลปะได้ ศิลปะไม่ได้สูงส่งแต่อย่างใด แต่ศิลปะเป็นสื่อหรือตัวกลางในการขับเคลื่อนการส่งต่อ บอกต่อยังผู้ชมให้ได้รับรู้ต่อไป

ผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นถึงกลไกพัฒนาการของสมองที่ต้องถูกบ่มเพาะให้มีลักษณะที่ถูกต้อง และอยากให้เห็นกระบวนการทำงานของสมองทั้งสองซีกว่า มนุษย์มีพัฒนาการจากการอ่าน การเดินทาง การท่องเที่ยว การดู การเห็น การวิเคราะห์และการวิจารณ์ พร้อมหมั่นสังเคราะห์ความคิด ล้วนแล้วแต่สำคัญต่อคุณภาพของความ เป็นมนุษย์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะงานสร้างสรรค์ที่ต้องอาศัยจังหวะของสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

ทัศนศิลป์ + ศิลปะ + ป่า + วัฒนธรรม

(ทัศนศิลป์ + ศิลปะ + ป่า + วัฒนธรรม)

โดยเป็นการควบรวบสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญของผู้เขียนเริ่มต้นจาก ทัศนศิลป์, ศิลปะ, ป่า, และ วัฒนธรรม ซึ่ง 3 คำหลังนี้ได้นำมาจากคำว่า “ศิลปวัฒนธรรม” และผู้เขียนมีความสนใจใน “ป่า” ที่เป็นพื้นที่การท่องโลกเปิดประสบการณ์ของหนังสือเล่มนี้ อีกทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างกระบวนการต่าง ๆ

ที่ผู้เขียนนำมาสร้างงาน “ศิลปะ” ในรูปแบบและขั้นตอนที่อาจจะต่างออกไปจากเดิมได้ จึงเป็นการผนวก คำสำคัญที่อาศัยผืนป่าในการขับเคลื่อนให้เกิดแนวความคิดสู่งานสร้างสรรค์

การควบรวมของ 4 คำนี้ จากจุดเริ่มต้นที่ “ด้วยความรักในผลงานทัศนศิลป์ และรักการทำศิลปะที่สามารถสะท้อนอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ได้ โดยบางสิ่งที่มีอาจจะสื่อสารออกไปได้ตรงไปตรงมา หรือไม่สามารถพูดถึงใคร เหตุการณ์อะไรออกไปได้นั้น แต่ศิลปะสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้อีกทั้งป่าหรือผืนป่าก็เป็นพื้นที่ ที่สามารถสร้างความรู้สึกสบายใจ รู้สึกถึงพลังของธรรมชาติอย่างแท้จริง ที่มนุษย์ผู้มีชีวิตบนโลกนี้ซึ่งประกอบกับมนุษย์ผู้มีชีวิต ย่อมมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ทั้งการกินอยู่ ประเพณี สังคม จนเกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมกัน ผู้เขียนจึงนำคำมารวมกัน เพื่อใช้เป็นหัวใจการดำเนินเรื่อง

การคิดถ้อยคำโดยการประสานหรือการควบรวมคำนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดคำขึ้นใหม่ที่เรียงลำดับจากความสำคัญจากจุดเกิดขึ้นด้วยความสนใจของผู้เขียนเอง และเล็งเห็นความคิดสร้างสรรค์ด้านการประสานคำ โดยไม่เพียงแต่การสรรค์สร้างภาพเพียงเท่านั้น หากแต่ได้มองเห็นองค์ประกอบที่มีอาจแยกจากกันได้ซึ่งไม่ต่างไปจากชีวิตมนุษย์ ที่หลอมรวมเป็นสังคม ผสมผสานกันจนเกิดความเป็นร่วมสมัยขึ้นมา จึงมีแนวคิดในด้านการประสมคำ หรือประสานคำที่เกี่ยวข้องและสำคัญร่วมกันนี้ จนเกิดเป็นคำว่า “ทัศนศิลป์ป่าวัฒนธรรม” และเป็นเรื่องราวเล่าขานกันผ่านผู้เขียนนี้เอง ที่อาศัยคำเรียกตนเองว่า “ผู้หญิงนอนเปล”

ภาพประกอบที่ 2: ผู้หญิงกับตาลางบนผืนเปล ณ ผืนป่าใหญ่

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 2

ตาลางที่ถูกสวมใส่โดยผู้หญิงนอนเปลนี้บ่งบอกถึงความเชื่ออันหนักอึ้ง ซึ่งมีจุดยึดเหนี่ยวด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง เมื่อได้ เข้าป่า อันหมายถึง ความยิ่งใหญ่ มหัตศจรรย์ ป่าที่มีผู้สร้าง เหนือกว่ามนุษย์ การจัดวางองค์ประกอบ จึงเน้น ที่ผู้หญิงนอนเปลเป็นหลัก เพื่อยืนยันความชัดเจน และไปไม้ที่ทับเพียงนิด คือความกลมกลืนที่มนุษย์ได้ถูกเชื่อมโยงกับธรรมชาติ ด้วยการสัมผัสซึ่งกันและกัน ภายใต้อาณาจักรของผู้หญิงนอนเปล

“ความหมาย” ของคำว่า ทศนศิลป์

ทศนศิลป์ หากได้บรรจุลงพินิจถึงความหมายของคำนี้ ก็จะหนีไม่พ้นเรื่องของ การสร้างสรรค์ ศิลปะ ที่มีงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อผสม ภาพถ่าย วิดีโอ สารคดี การแสดงสด คอมพิวเตอร์ ดิจิทัล งานรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ที่เกิดขึ้นในแต่ละขณะของกาลเวลา จะเป็นสื่อสะท้อน ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ผู้สร้างสรรค์งานนั้น

สารถี (2543) ได้กล่าวถึงคำว่า “ทศนศิลป์” ว่าหมายถึง ศิลปะที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา การมองเห็น การรับรู้เรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกของงานทศนศิลป์นั้น จะต้องอาศัยประสาทตาเป็น สำคัญ นั่นคือ ตา จะรับรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาประกอบเป็นงานทศนศิลป์ ได้แก่ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แสงเงา และพื้นผิว โดยศิลปะจะนำองค์ประกอบเหล่านี้ มาสร้างสรรค์ผลงานด้วยวิธีการต่างๆ ตาม ประเด็นที่น่าเสนอ ฉะนั้น การสร้างสรรค์ผลงานทศนศิลป์ให้เกิดคุณค่าทางศิลปะได้นั้น ขึ้นอยู่กับ ความสามารถ ทักษะและความคิดของผู้สร้างงานด้วย

ภาพประกอบที่ 3: ศิลปะ กับ ป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 3

การเห็นภาพบรรยากาศแบบ มุม “Ant’s eye view” ที่ แหงนสูงทำให้เกิด ความรู้สึก ถึงความยิ่งใหญ่ของผืนป่าที่สูง ไกลโพ้น เหนือป่าคือท้องฟ้า และหยดหยาดน้ำจากฟากฟ้า ที่โอบล้อมธรรมชาติ โลกและ ผืนป่าแห่งนี้ด้วย เพื่อให้เห็น ความเหนือธรรมชาติ ที่เกิน เอื้อมมือของมนุษย์ในการสร้าง

คำต่อมาคือคำว่า “ศิลปะ” ซึ่งในความหมายที่สำคัญนั้นมีผู้นิยามไว้อย่างหลากหลาย โดยขึ้น อยู่กับสถาบัน แนวคิดจากพื้นที่ การได้รับอิทธิพลของผู้นิยามนั้น ๆ

ศิลปะ MOMMAM29 (2013) คือ การเลียนแบบธรรมชาติ โดยการสร้างสรรค์ การแสดงออกเกี่ยวกับความศรัทธาเชื่อถือในแต่ละยุคสมัย การแสดงบุคลิก ลักษณะของศิลปิน (Art is the The Expression of Great Personallity) ซึ่งบุคลิกภาพนั้น เป็นลักษณะคงที่ของบุคคล หรือแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันของพฤติกรรมทางจิตวิทยา การถ่ายทอดความรู้สึกหรือการแสดงความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ โดยใช้สัดส่วน รูปทรง ความกลมกลืนขององค์ประกอบเป็นส่วนช่วยสนับสนุนด้านต่าง ๆ ให้สมดุล นั่นคือ การแสดงออกทางความงาม การแสดงออกทางความเชื่อ จัดเป็นความชำนาญในการถ่ายทอดประสบการณ์และจินตนาการ ให้เป็นวัตถุที่มีสุนทรียภาพ คือการรับรู้ทางการมองเห็นด้วยตา สัมผัสด้วยใจ นับเป็นภาษาชนิดหนึ่ง (Art is The Language)

สื่อ เป็นตัวกลางที่สามารถชักนำเชื่อมโยงให้ถึงกัน หรือสามารถติดต่อกันได้ การสร้างสรรค์ผลงานจากผู้ที่ต้องการจะสื่อสารไม่ว่าจะในประเด็นใดและใช้สื่อรูปแบบใด ก็เป็นภาษาอย่างหนึ่งในการอธิบายความคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงาน เป็นคำที่มีทั้งความหมายกว้าง และความหมายจำเพาะเจาะจง ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนะของศิลปินแต่ละคน รวมทั้งความเชื่อ แนวคิด ที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย หรือแล้วแต่จะนำศิลปะไปใช้ในแวดวงที่กว้างขวาง หรือจำกัดอย่างไร แต่จากทัศนะของศิลปินทั้งหลายจะเห็นว่า ศิลปะมีคุณลักษณะที่เป็นตัวร่วมสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การแสดงออก ไม่ว่าจะเป็น อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ความงาม การเห็นแจ้ง สัญลักษณ์ ความเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ก็ล้วนแต่เป็นการแสดงออกโดยมนุษย์เป็นผู้เลือกสรร หรือสร้างสรรค์ขึ้นทั้งสิ้น ดังนั้น ความหมายของศิลปะอย่างกว้าง ๆ จากคำนิยามของศิลปะในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 กล่าวว่า ศิลปะ คือ ฝีมือ ฝีมือทางการช่าง การแสดงซึ่งอารมณ์ สะเทือนใจ ให้ประจักษ์เห็น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) และจากพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2530 นิยามความหมายไว้ว่า ศิลปะ คือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา และกล่าวว่า ศิลปะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วิจารณ์ศิลป์ (Fine Art) กับประยุกต์ศิลป์ (Applied Art) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530)

ศิลปะ เป็นกิจกรรมที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น แสดงออกจากรู้สึกนึกคิด และอารมณ์จากมโนภาพที่ได้จากความจริงหรือจินตนาการที่คิดฝันขึ้น โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจ

ในอุดมการณ์นั้น งานศิลปะที่มีคุณค่าจึงสร้างสรรค์ขึ้น จากการแก้ปัญหาที่ต้องใช้ปัญญาอันสูงส่ง จนมีความเชื่อมั่นว่ามนุษย์เท่านั้นที่ป็นผู้มีสติปัญญา จนถึงขั้นที่สามารถแก้ปัญหาสร้างสรรค์งานศิลปะได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ามนุษย์สามารถปรับปรุงเพื่อแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้วัสดุและเครื่องมือ การสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณค่าทางความงาม เช่น การก่อสร้างที่พักอาศัย การก่อสร้างโบราณสถาน การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์โบราณวัตถุ การแสดงออกของมนุษย์ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะเกิดจากมูลเหตุที่ว่ามนุษย์ได้รับรู้ในความงามของธรรมชาติที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปแบบลักษณะพื้นผิว สีและสัดส่วน มนุษย์จะมีความชื่นชมในความงามที่ตนสร้างขึ้นจนเกิดความพอใจและประทับใจ เช่น จิตรกรแสดงความรู้สึกพอใจเมื่อสามารถเขียนภาพได้ดี มีคนชื่นชม ทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกพอใจในผลงานของตนได้

ความหมายของศิลปะ นักปราชญ์ชาวกรีกได้ให้นิยามว่า “งานศิลปะเป็นการลอกเลียนแบบธรรมชาติ” (The imitation of nature) ต่อมาบรรดาพวกนักปราชญ์ กวี ศิลปิน และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้นิยามตามแนวคิดเห็นของแต่ละท่านซึ่งความคิดเห็นนั้น ล้วนถูกต้องด้วยกันทั้งสิ้น โดยกวีหลายท่านได้แสดงทรรศนะไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น Jean de La Fontaine, 1621-95 กวีและนักเขียนนิทานชาวฝรั่งเศสได้กล่าวว่า “ศิลปะคือบุตรแห่งความจำเป็น” (Goethe, 1749-1832) กวีชาวเยอรมันกล่าวว่า “ศิลปะ ก็เป็นเพียงศิลปะ เพราะศิลปะไม่ใช่ธรรมชาติ” (Art is art only because it is not nature) Herbert Read (1893) นักวิจารณ์ศิลปะชั้นนำชาวอังกฤษได้ให้นิยามความหมายของศิลปะไว้ว่า “ศิลปะคือการแสดงออก” (ART is expression) โดยยึดหลักว่า อารมณ์และความรู้สึกเป็นสิ่งผลักดันให้เกิดการแสดงออกมาทางศิลปะ (Henry Moore, 1989) ประติมากร สมัยใหม่ชาวอังกฤษได้ให้ความหมายของศิลปะว่า “ศิลปะ คือ กิจกรรมอันต่อเนื่องแห่งสากลที่ปราศจากการแบ่งแยกระหว่างอดีตและปัจจุบัน” C. Feroei (2435-2505) ได้ให้ความหมายของศิลปะไว้ว่า “ศิลปะ หมายถึง งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้ความพยายามด้วยมือและด้วยความคิด” (คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2563) จะเห็นได้ว่า ด้วยอิทธิพลทางสังคม ทำให้ศิลปะนั้นแตกต่างกัน การสร้างงานศิลปกรรมของมนุษย์แต่ละชาติแต่ละกลุ่มก็ย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้

สภาพทางภูมิศาสตร์ โดยกลุ่มชนใดก็ตาม ที่ตั้งถิ่นฐานในทำเลที่เหมาะสม อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุและน้ำ ก็ย่อมทำให้มีสภาพเศรษฐกิจที่ดี มีวัสดุมากพอที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้ ในทางตรงข้ามกลุ่มชนใดที่อยู่ในแหล่งทุรกันดาร ภูมิอากาศรุนแรง ร้อนจัด หนาวจัด น้ำท่วม แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด การดำเนินชีวิตก็จะเป็นไปได้ยาก ทำให้เศรษฐกิจไม่ดี จึงไม่มีเวลาสร้างสรรค์ศิลปกรรมที่งดงามได้ และ

ศิลปกรรมของคนสองกลุ่มนี้ก็แตกต่างกันออกไป ฉะนั้น ดินฟ้าอากาศก็มีส่วนในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ในประเทศเขตร้อน ศิลปกรรมจะแตกต่างจากประเทศในเขตหนาว เช่น การสร้างบ้านเรือนของคน ในเขตร้อนจะมีลักษณะโปร่ง หลังคาสูงชัน ชายคายื่นออกมากเพื่อให้ฝนไหลเทลงมาสะดวก ถ้าแหล่งใดมีอุทกภัยเกิดขึ้นบ่อย ก็นิยมยกพื้นให้สูงขึ้น ลักษณะเช่นนี้ แตกต่างจากประเทศเมืองหนาวที่สร้างบ้านเรือนมิดชิดแข็งแรง เพราะป้องกันความหนาวเย็น การสร้างพื้นบ้านไม่นิยมยกสูง และหลังคาไม่สูง แม้แต่ในเรื่องการใช้สีก็นิยมสีอ่อนไม่ตัดกันรุนแรงดังเช่นประเทศร้อน

จากสภาพทางประวัติศาสตร์ ชนชาติต่าง ๆ มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ไม่เหมือนกัน บางชาติเคยทำศึกสงครามอยู่เสมอ บางชาติก็ถูกรุกรานโดยชาติมหาอำนาจ ทำให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายเสมอมา ชาติใดมีการตั้งบ้านเมืองเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีการจัดตั้งคมอย่างมีระเบียบเรียบร้อยก็จะมีเวลาสร้างศิลปกรรมให้ใหญ่โตและละเอียดประณีตได้ ตรงข้ามกับชาติที่อพยพเคลื่อนย้ายอยู่เสมอ ความประณีตทางศิลปกรรมจะลดน้อยลงไป คุณค่าทางความงามลดลง ศิลปะทุกแขนงมีความเป็นไปตามความก้าวหน้าและความสามารถของกลุ่มชนในแต่ละยุคสมัย เช่น รูปปั้น รูปเขียน รูปแกะสลักอนุสาวรีย์ และป้อมปราการต่าง ๆ เกิดขึ้นมา เพราะอำนาจของกษัตริย์ หรือศรัทธาของประชาชน

จากสภาพทางสังคม โดยสังคมใดที่มีการติดต่อกันอย่างกว้างขวางจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม อารยธรรม และศิลปะต่าง ๆ รูปลักษณะของศิลปกรรมก็จะมีรูปแบบเฉพาะที่แตกต่างจากสังคมปิด ฉะนั้น สังคมที่มีการติดต่อกับสังคมอื่นอยู่เสมอ วิวัฒนาการทางศิลปกรรมจะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีการลอกเลียนแบบและนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสังคมของตนเอง ยิ่งมนุษย์มีความกว้างขวางในทางสังคมมากเท่าใด อิทธิพลทางสังคมจะทำให้ศิลปกรรมแตกต่างออกไปมากเท่านั้น

ปรัชญาและศาสนา เป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการสร้างสรรค์ศิลปกรรม เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมทางจิตวิญญาณของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ ที่โน้มน้าวจิตใจให้คนแต่ละคนเป็นผู้กล้าหาญ อดทน อ่อนโยน เมตตาปราณี หรือเกิดศรัทธาแรงกล้า ศิลปกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมานั้น ล้วนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมทางจิตใจนี้ ศิลปิน มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้คำสอนของลัทธิและปรัชญาเด่นชัดขึ้น โดยสร้างสัญลักษณ์ออกมาเป็นภาพเขียน ภาพปั้น งานแกะสลัก โบสถ์วิหาร และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนกราบไหว้บูชา อีกทั้งเป็นสื่อชักนำบุคคลเข้าสู่ปรัชญาหรือศาสนา

วัสดุก่อสร้างในท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้นมีต่างกันตามทรัพยากร ฉะนั้น วัสดุที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นศิลปกรรมนั้นย่อมแตกต่างกันออกไป เช่น เมโสโปเตเมีย นิยมสร้างศิลปกรรมด้วยวัสดุประเภทอิฐ เพราะดินหาง่ายกว่าหิน แต่ก็ทำให้ซากศิลปกรรมหลงเหลือมาในยุคปัจจุบันนี้น้อยมาก ต่างจากอียิปต์ที่นิยมสร้างศิลปกรรมด้วยหิน จึงสามารถเหลือตกทอดมาจนถึงยุคปัจจุบันให้เราได้ศึกษาความเป็นมาของมนุษยชาติได้ การที่แห่งหนึ่งมีวัสดุอย่างหนึ่ง แต่กลับจะไปใช้วัสดุที่ห่างไกลออกไปจะทำให้ยุ่งยากและติดขัดด้วยเรื่องการขนส่ง มีค่าใช้จ่ายสูง และถ้าศิลปินไม่มีความเข้าใจในธรรมชาติของวัสดุที่ห่างไกลจากถิ่นเดิมของตนแล้ว อาจทำให้เกิดความสูญเสีย หรือใช้วัสดุนั้น ๆ ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพของมัน

จากอิทธิพลทางสกุลศิลปะ โดยสกุลศิลปะ หมายถึง ตระกูลหรือกลุ่มศิลปินที่ประกอบงานศิลปะอย่างมีหลักเกณฑ์ เทคนิคและอุดมคติในความงามทางศิลปะที่ต่อเนื่องกันมาหลายชั่วคน เมื่อศิลปะวัตถุเหล่านี้ตกอยู่ในถิ่นฐานอื่น ๆ เราก็สามารถตรวจสอบรูปแบบของมันได้ ในสมัยโบราณศิลปินที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ได้รับการชูบเลี้ยงอย่างดีจากพระมหากษัตริย์ ทำให้เกิดเป็นศิลปินประจำราชสำนักขึ้นมา ซึ่งมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์งานสำคัญของประเทศได้อย่างกว้างขวาง เป็นเหตุให้มีผู้นิยมมาศึกษาเล่าเรียนกันอย่างแพร่หลาย เกิดเป็นสกุลศิลปะแต่ละสกุลที่มีการสืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนานโดยไม่เปลี่ยนแปลง สังเกตได้ง่ายสำหรับผู้ศึกษาในชั้นหลัง ๆ ฉะนั้น ผลงานศิลปินต่างสกุลจึงมีความแตกต่างกัน ยิ่งกว่านั้นความรุนแรงทางจิตใจและเชื้อชาติก็จะแสดงออกมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าศิลปินสกุลใดจะตกไปอยู่ในภูมิภาคใด และสิ่งแวดล้อมใดก็ตาม

คำอธิบายภาพประกอบที่ 4
การเห็นมุมมองแบบเห็นตรง
ของมุม "Ant's eye view" ที่
เห็นแบบ 90% เสมือนความ
ต่ำต้อยของมนุษย์ที่ป่านนี้ใหญ่
ยิ่ง และการแทน เพื่อให้รู้สึก
ถึงความอุดมสมบูรณ์ที่โอบ
ล้อมมนุษย์ไว้ให้ชุ่มฉ่ำ เพียงเรา
เห็นมันเท่านั้น

ภาพประกอบที่ 4: ต้นไม้สูงตระหง่าน ณ ผืนป่าใหญ่

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

ว่าด้วยเรื่องความหมายของ “ป่า”

ป่า คือ บริเวณพื้นที่ หมายถึง ที่รกด้วยต้นไม้ต่าง ๆ ถ้ามีพรรณไม้ชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่มาก ก็เรียกตามพรรณไม้นั้น เช่น ป่าไผ่ ป่าคา ป่าหญ้า ป่าสน ป่าโกงกาง เป็นต้น หรือสมัยโบราณคำว่า ป่า อาจจะหมายถึงคำเรียกตำบลที่มีของขายอย่างเดียวกันมาก ๆ เช่น ป่าถ่าน ป่าตะกั่ว หรืออย่างเช่นคำว่า "ป่าคอนกรีต" ในสมัยปัจจุบันที่เปรียบเปรยเมืองที่มีตึก อาคารคอนกรีตตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก อย่างใน กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ข้อมูลจาก กรมป่าไม้ (2563) ระบุว่า ป่าไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ หมายถึง ที่ดินที่ไม่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ครอบครองตามกฎหมายที่ดิน โดยทั่วไป หมายถึง บริเวณที่มีความชุ่มชื้น และปกด้วยใบไม้ สีเขียวขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและกว้างใหญ่พอที่จะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น เช่น ความเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตอื่นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ประเภทของป่า ในประเทศไทยเราสามารถแบ่งประเภทของป่า ออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. ป่าไม้ผลัดใบ (evergreen forest) ป่าประเภทนี้ มีประมาณ 30% ของเนื้อที่ป่าทั้งประเทศ สามารถแบ่งย่อยออกไปได้อีก 4 ชนิด ดังนี้ ป่าดิบเมืองร้อน (tropical evergreen forest), ป่าสน (coniferous forest), ป่าพรุ (swamp forest) และ ป่าชายหาด (beach forest)

2. ป่าผลัดใบ (deciduous forest) แบ่งได้ 3 ชนิด คือ ป่าเบญจพรรณ (mixed deciduous forest), ป่าแพะ ป่าแดง ป่าโคก หรือป่าเต็งรัง (deciduous dipterocarp forest) และ, ป่าหญ้า (savanna forest)

โดยประเภทของป่าทั้งโลกสามารถแบ่งได้ทั้งหมด 9 ประเภท ดังนี้

1. ป่าที่มีใบตลอดปี เป็นลักษณะของป่าดงดิบทั่วไป มักเป็นป่าดิบ ประกอบด้วยพันธุ์ไม้มากมายหลายร้อยชนิด ต้นไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้ตระกูลยาง (Dipterocarpaceae) มักมีลำต้นสูงตั้งแต่ 30 ถึง 50 เมตร และมีขนาดใหญ่มาก นอกจากนั้นยังมีต้นไม้ขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งสามารถขึ้นอยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้ใหญ่ได้ รวมทั้งต้นไม้ในตระกูลปาล์ม (Palmaceae) ชนิดต่าง ๆ พื้นป่ามักรกทึบ และประกอบด้วยไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก กระจ่าง หวาย ไม้ไผ่ต่าง ๆ บนลำต้นมีพันธุ์ไม้จำพวก epiphytes เช่น พวงเพ็ชร และมอส ขึ้นอยู่ทั่วไป เถาวัลย์ในป่าชนิดนี้มากกว่า ในป่าชนิดอื่น ๆ ไม้พื้นล่าง (undergrowth)

ที่มีในป่าชนิดนี้มี ไม้ไผ่ (bamboo) หลายชนิด เช่น ไม้ฮัก (*Dendrocalamus brandisii* Kurz.) ไม้เอี้ย (*Cephalostachyum virgatum* Kurz.) ไม้ไร่เครือ ไม้ไผ่คาน (*Dinochloa maccllelandi* Labill.) เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีไม้ในตระกูลปาล์มต่าง ๆ เช่น ตาวหรือลูกชิต (*Arenga pinnata* Merr.) เต่าร้าง (*Caryota urens* Linn.) และค้อ (*Livistona speciosa* Kurz.) รวมทั้งเฟิร์นหรือกูด เฟิร์นต้นและหวาย (*Calamus* spp.) เป็นต้น

2. ป่าดิบเมืองร้อน เป็นป่าไม้ผลัดใบ เป็นป่าที่อยู่ในเขตที่มีมรสุมพัดผ่านอยู่เกือบตลอดทั้งปี มีปริมาณน้ำฝนมาก ดินมีความชื้นอยู่ตลอดเวลา ขึ้นอยู่ทั้งในที่ราบและที่เป็นภูเขาสูง มีกระจายอยู่ทั่วไป ตั้งแต่ภาคเหนือไปถึงภาคใต้ ป่าดิบเมืองร้อนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีสภาพภูมิอากาศ ค่อนข้างชื้นและฝนตกชุก ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมอย่างมาก แบ่งย่อยตามสภาพความชุ่มชื้นและความสูงต่ำของภูมิประเทศ

3. ป่าดิบชื้น (Tropical Rain Forest) มีอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศ และมากที่สุดแถบชายฝั่งภาคตะวันออก เช่น ระยอง จันทบุรี และที่ภาคใต้ กระจายกระจาย ตามความสูงตั้งแต่ 0-100 เมตรจากระดับน้ำทะเลซึ่งมีปริมาณน้ำฝนตกมากกว่าภาคอื่น ๆ ลักษณะทั่วไปมักเป็นป่ารกทึบ ประกอบด้วยพันธุ์ไม้มากมายหลายร้อยชนิด ต้นไม้ส่วนใหญ่เป็นวงศ์ยาง ไม้ตะเคียน กะบาก อบเชย จำปาป่า ส่วนที่เป็นพีชชั้นล่างจะเป็นพวกปาล์ม ไม้ ระกำหวาย บุคxon เฟิร์น มอส กล้วยไม้ป่าและ เถาวัลย์ชนิดต่าง ๆ

4. ป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) มีทั่วไปตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ตามที่ราบเรียบหรือหุบเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 500 เมตร และมีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,000-1,500 มม. พันธุ์ไม้ที่สำคัญ เช่น ยางแดง มะค่าโมง เป็นต้น พื้นที่ป่าชั้นล่างจะไม่หนาแน่นและค่อนข้างโล่งเตียน

5. ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest) เป็นป่าที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ 1,000 เมตรขึ้นไป ส่วนใหญ่อยู่บนเทือกเขาสูงทางภาคเหนือ และบางแห่งในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น อุทยานแห่งชาติ (อช.) ท่งแสลงหลวง และ อช.น้ำหนาว มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,000 ถึง 2,000 มิลลิเมตร พืชที่สำคัญได้แก่ไม้วงศ์ก่อ เช่น ก่อสีเสียด ก่อตาหมู่น้อย อบเชย ป่าเบญจพรรณ บางครั้งก็มีสนเขาขึ้นปะปนด้วย ส่วนไม้พื้นล่างเป็นพวกเฟิร์น มอสส์ต่าง ๆ ป่าชนิดนี้มีกอบริเวณต้นน้ำลำธาร

6. ป่าสน (Coniferous Forest) มีกระจายอยู่เป็นหย่อม ๆ ตามภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง เพชรบูรณ์ และที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดเลย ศรีสะเกษ สุรินทร์ และอุบลราชธานี มีอยู่ตามที่เขาและที่ราบบางแห่งที่มีระดับสูงจากน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตรขึ้นไป บางครั้งพบ

ขึ้นปนอยู่กับป่าแดงและป่าดิบเขา ป่าสนมักขึ้นในที่ดินไม่อุดมสมบูรณ์ เช่น สันเขาที่ค่อนข้างแห้งแล้ง ประเทศไทยมีสนเขาเพียง 2 ชนิดเท่านั้น คือสนสองใบและสนสามใบ และพวกก่อก่อต่าง ๆ ขึ้นปะปนอยู่ พืชชั้นล่างมีพวกหญ้าต่าง ๆ

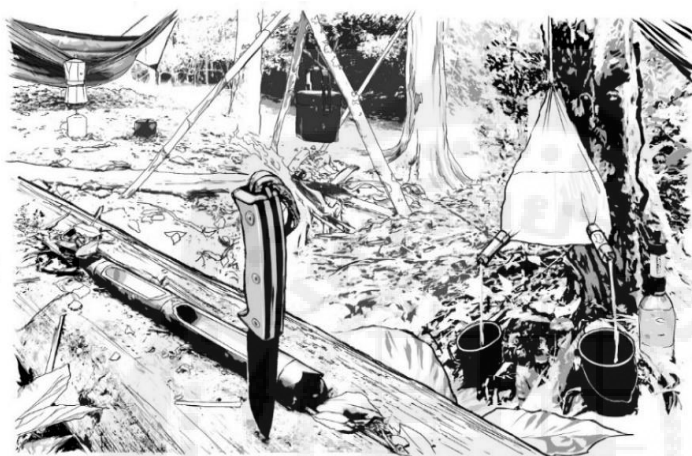
7. ป่าพรุ (Firm Forest, Peat Swamp Forest) เป็นสังคมป่าที่อยู่ถัดจากบริเวณสังคมป่าชายเลน โดยอาจจะเป็นพื้นที่ลุ่มที่มีการทับถมของซากพืชและอินทรีย์วัตถุที่ไม่สลายตัว และมีน้ำท่วมขังหรือขึ้นแฉะตลอดปี จากรายงานของกองสำรวจดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2525) พื้นที่ที่เป็นพรุพบในจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้ นราธิวาส 283,350 ไร่ นครศรีธรรมราช 76,875 ไร่ ชุมพร 16,900 ไร่ สงขลา 5,545 ไร่ พัทลุง 2,786 ไร่ ปัตตานี 1,127 ไร่ และตรัง 11,980 ไร่ ส่วนจังหวัดที่พบเล็กน้อย ได้แก่ สุราษฎร์ธานี ตรัง กระบี่ สตูล ระยอง จันทบุรี เชียงใหม่ (อ.พร้าว) และจังหวัดชายทะเลอื่น ๆ รวมเป็นพื้นที่ 400,000 ไร่ อย่างไรก็ตาม พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกรุกทำลายระบายน้ำออกเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นสวนมะพร้าว นาข้าว และบ่อเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา คงเหลือเป็นพื้นที่กว้างใหญ่ในจังหวัดนราธิวาสเท่านั้น คือ พรุโต๊ะแดง ซึ่งยังคงเป็นป่าพรุสมบูรณ์ และพรุบาเจาะ ซึ่งเป็นพรุเสื่อมสภาพแล้ว (ธวัชชัย และชวลิต, 2528)

8. ป่าชายเลน (Mangrove Swamp Forest) ป่าชนิดนี้จะขึ้นอยู่ตามชายฝั่งทะเลที่มีดินโคลนและน้ำทะเลท่วมถึง เช่น ตามชายฝั่งตะวันตก ตั้งแต่ระนองถึงสตูลแถบอ่าวไทยตั้งแต่สมุทรสงครามถึงตรัง และจากประจวบคีรีขันธ์ลงไปถึงนราธิวาส ไม้ที่สำคัญเช่น ไม้โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ แสม ลำพู โพทะเล เป็นต้น

9. ป่าชายหาด (Beach Forest) เป็นป่าที่มีอยู่ตามชายฝั่งทะเลที่เป็นดินกรวด ทรายและโขดหินพันธุ์ไม้จะต่างจากที่น้ำท่วมถึง ถ้าชายฝั่งเป็นดินทรายก็มีสนทะเลพืชชั้นล่างก็จะมีพวกตีนนกและพันธุ์ไม้เลื้อยอื่น ๆ อีกบางชนิด ถ้าเป็นกรวดหิน พันธุ์ไม้ที่ขึ้นส่วนใหญ่ก็เป็นพวกกระทิง หูกวาง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ป่า คือแหล่งกำเนิดความหลากหลายทางธรรมชาติที่สร้างระบบนิเวศที่สมดุลให้แก่ทุกชีวิต ป่าคือแหล่งกำเนิดความหลากหลายทางธรรมชาติที่สร้างระบบนิเวศที่สมดุลให้แก่ทุกชีวิต ป่าหมายถึง บริเวณที่มีต้นไม้หลายชนิดขึ้นอยู่อย่างแน่นหนาและกว้างใหญ่พอที่จะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น เช่น การเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลในปี 2533 ระบุว่า ป่าไม้ในโลกครอบคลุมพื้นที่ ร้อยละ 31.6 ของพื้นที่โลกทั้งหมด พอถึงปี 2558 ป่าลดลงเหลือร้อยละ 30.6 ในจำนวนนี้ร้อยละ 93 เป็นป่า

ธรรมชาติ และร้อยละ 7 เป็นป่าปลูก และทุกวันนี้โลกยังสูญเสียพื้นที่ป่า “ทุกชั่วโมง” อัตราการทำลายป่าเร็วขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะป่าในประเทศเขตร้อน ซึ่งตัวการที่เร่งการทำลายป่าที่สุดคือ การตัดไม้ สาเหตุหลักมาจากการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ การรักษาป่าจะช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก ช่วยดักจับคาร์บอนไดออกไซด์ได้ถึงร้อยละ 30 เหนือสิ่งอื่นใด ป่าคือแหล่งกำเนิดความหลากหลายทางธรรมชาติที่สร้างระบบนิเวศที่สมดุลให้แก่ทุกชีวิต

ภาพประกอบที่ 5: วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในป่า กับผู้หญิงนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 5

มีดที่ปักลงบนขอนไม้ตายนี้เป็นมีดที่ใช้ในการเข้าป่าทั้งเพื่อตัดแต่งกิ่งที่จะมาเกี่ยวหาขนลำตัว และเอาไว้ใช้ทำอาหาร เครื่องกรองน้ำที่อาศัยการต้ม น้ำจากน้ำตกถ้ำธารที่ไหลลงมา กางแพที่ขาดไม่ได้ในชีวิตแต่ละวัน หม้อสนามที่ใช้หุงหาอาหาร งานข้าวที่อาศัยธรรมชาติช่วย คือจากกระบอกไม้ไผ่ พร้อมเปลไว้นอนหรือนั่งพักผ่อน

ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม”

ความหมายของคำนี้ คือ เป็นรูปแบบของกิจกรรมมนุษย์และโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและมีความสำคัญ วิธีการดำเนินชีวิตเกิดจากพฤติกรรมและสิ่งที่คนในสังคมนั้นผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้ในหมู่พวกของตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นในวิชาหน้าที่พลเมืองจะแปลว่าสิ่งที่มนุษย์ เปลี่ยนแปลงเพื่อความเจริญอกงาม และสืบต่อกันมา

วัฒนธรรมส่วนหนึ่งสามารถแสดงออกผ่าน ดนตรี วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การละครและภาพยนตร์ แม้บางครั้ง อาจมีผู้กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ เรื่องที่ว่าด้วยการบริโภคและสินค้าบริโภค เช่น วัฒนธรรมระดับสูง วัฒนธรรมระดับต่ำ วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมกระแสนิยม

แต่นักมานุษยวิทยาโดยทั่วไป มักกล่าวถึงวัฒนธรรมว่า มิได้เป็นเพียงสินค้าบริโภค แต่หมายรวมถึง กระบวนการในการผลิตสินค้าและการให้ความหมายแก่สินค้านั้น ๆ ด้วย ทั้งยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ทาง สังคมและแนวการปฏิบัติที่ทำให้วัตถุและกระบวนการผลิตหลอมรวมอยู่ด้วยกัน ในสายตาศาสตร์ นักมานุษยวิทยาจึงรวมไปถึงเทคโนโลยี ศิลปะ วิทยาศาสตร์รวมทั้งระบบศีลธรรม

วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ อาจได้รับอิทธิพลจากการติดต่อกับภูมิภาคอื่น เช่น การเป็นอาณานิคม การค้าขาย การย้ายถิ่นฐาน การสื่อสารมวลชนและศาสนา อีกทั้งระบบความเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ศาสนามีบทบาทในวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติมาโดยตลอด

วัฒนธรรมในเชิงของอารยธรรม ในปัจจุบันคนจำนวนมากมีความคิดทางวัฒนธรรมที่พัฒนามา จากวัฒนธรรมของยุโรปช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ประมาณระหว่าง พ.ศ. 2244 – พ.ศ. 2373) ซึ่งประมาณได้ว่าตรงกับแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย วัฒนธรรมที่พัฒนาในช่วงระหว่างนี้เน้นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมในยุโรปเอง และในระหว่างประเทศมหาอำนาจกับประเทศอาณานิคมทั่วโลกของตน ใช้ตัวบ่งชี้วัฒนธรรมด้วย "อารยธรรม" แยกความแตกต่างของวัฒนธรรมด้วย "ธรรมชาติ" และใช้แนวคิดนี้มาเป็นตัวชี้วัดว่าประเทศหรือชาติใดมีอารยธรรมมากกว่าชาติใด บุคคลใดมีวัฒนธรรมมากน้อยกว่ากัน ดังนั้น จึงมีนักทฤษฎีวัฒนธรรม บางคนพยายามที่แยกวัฒนธรรมมวลชน หรือวัฒนธรรมนิยมออกจากการนิยามของวัฒนธรรม นักทฤษฎี เช่น แมททิว อาร์โนลด์ (พ.ศ. 2365 - พ.ศ. 2341) มองว่าวัฒนธรรมเป็นเพียง “ความคิดและการพูดที่ดี ที่สุดที่ได้เกิดขึ้นมาบนโลก” อาร์โนลด์ได้แยกแยะให้เห็นความแตกต่างของวัฒนธรรมมวลชนกับความ วุ่นวายในสังคมและอนาธิปไตย ในแนวนั้นวัฒนธรรมจะเชื่อมโยงเป็นอย่างมากกับการรอกงามของ วัฒนธรรม นั่นคือ การปรุงแต่งที่ก้าวไปข้างหน้าของพฤติกรรมมนุษย์ อาร์โนลด์เน้นการใช้คำนี้อย่างคงเส้นคงวาว่า “วัฒนธรรม คือ การไล่ตามหาความสมบูรณ์สุดยอดด้วยการเรียนรู้ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ เรา นั่นคือสิ่งที่ดีที่สุดที่ได้รับการคิดและพูดขึ้นในโลก”

วัฒนธรรมในมุมมองของโลกในยุคโรแมนติก ผู้รอบรู้ในเยอรมัน โดยเฉพาะผู้ห่วยโยใน “ขบวนการรักชาติ” เช่น ขบวนการรักชาติที่พยายามก่อตั้งประเทศเยอรมันจากรัฐต่าง ๆ ที่ต่างก็มี เจ้าครองนครอยู่แล้ว และกลุ่มผู้รักชาติที่เป็นชนกลุ่มน้อยที่พยายามต่อต้านจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี พวกเขาเหล่านี้มีส่วนช่วยพัฒนาหัวเรื่องวัฒนธรรมมาสู่ “มุมมองของโลก” มากขึ้น ในกรอบแนวคิดลักษณะนี้ มุมมองโลกที่พุ่งไปสู่การจำแนกลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ มีความชัดเจนขึ้นและไม่ให้ความสำคัญของ

ขนาดกลุ่มชน แม้จะเป็นแนวคิดที่กว้างขึ้น แต่ก็ยังคงเห็นว่ายังการแบ่งความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม “อารยธรรม” และ วัฒนธรรม “ดั้งเดิม” หรือ วัฒนธรรม “ชนเผ่า” อยู่ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ประมาณ พ.ศ. 2420) นักมานุษยวิทยา ได้ยอมรับและปรับวัฒนธรรม ให้มีนิยามที่กว้างขึ้นให้ประยุกต์ได้ กับสังคมต่าง ๆ ที่หลากหลายได้มากขึ้น เอาใจใส่ให้ความสนใจกับทฤษฎีของวิวัฒนาการมากขึ้น มีการ อนุমানว่ามนุษย์ทั้งปวงวิวัฒนาการมาเท่าเทียมกัน และมนุษย์ที่มีวัฒนธรรมจะต้องเป็นผลมาจาก วิวัฒนาการอย่างใดอย่างหนึ่ง มีการแสดงถึงความล้มเหลวที่จะใช้วิวัฒนาการทางชีววิทยามาใช้อธิบายความ แตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน ซึ่งเป็นแนวทางที่เป็นการแสดงรูปแบบหรือส่วน หนึ่งของสังคมเปรียบเทียบกับอีกสังคมโดยรวม และแสดงให้เห็นกระบวนการครอบงำ และกระบวนการ ต่อต้าน ในช่วง พ.ศ. 2494 – พ.ศ. 2503 ได้เริ่มมีการยกเอา “กลุ่มวัฒนธรรมย่อย” ที่มีลักษณะเด่น เฉพาะที่อยู่ภายใต้วัฒนธรรมที่ใหญ่กว่ามาเป็นหัวข้อการศึกษาโดยนักสังคมวิทยา ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 (พ.ศ. 2444 – พ.ศ. 2543) ได้เกิดแนวคิดที่เรียกว่า “วัฒนธรรมบริษัท” (corporate culture) ที่เด่นชัด เกี่ยวกับบริบทของการจ้างงานในองค์กรหรือในที่ทำงานขึ้น

วัฒนธรรมในเชิงสัญลักษณ์ ภาพจิตรกรรมดอกไม้ ฝีเสื้อและประติมากรรมหินโดย เซ็น ฮองซู ศิลปินสมัยราชวงศ์หมิง (พ.ศ. 2141 - พ.ศ. 2195) ชาวจีนยกย่องว่าภาพเขียนจีน คือ องค์ประกอบหลัก ของวัฒนธรรมระดับสูง ในมุมมองเชิงสัญลักษณ์ของวัฒนธรรม ผลงานของคลิฟฟอร์ด เกียร์ซ (พ.ศ. 2516)

คลิฟฟอร์ด เจมส์ เกียร์ซ (Clifford James Geertz, 1926-2006) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อแนวทางมานุษยวิทยา สัญลักษณ์ (Symbolic Anthropology) เกียร์ซได้รับการกล่าวขานว่าเป็น “นักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมหนึ่งเดียว ที่มีอิทธิพลมาก ที่สุดในสหรัฐอเมริกาในช่วงสามทศวรรษ” เกียร์ซเป็นศาสตราจารย์กิตติคุณที่มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน นิวเจอร์ซีย์ (Institute for Advanced Study, Princeton) ชื่อของเกียร์ซเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ทั้งในฐานะผู้เชี่ยวชาญอินโดนีเซีย (Indonesianist) และนักทฤษฎีทางมานุษยวิทยา (Anthropological Theorist)

วิกเตอร์ เทอร์เนอร์ (พ.ศ. 2510) ได้หยิบยกสัญลักษณ์ว่าเป็นทั้งการกระทำของ "นักแสดง" ใน สังคมและบริบทที่ทำให้การแสดงนั้นมีความหมาย แอนโทนี พี โคเฮน (พ.ศ. 2528) เขียนถึง "เคลือบเงา สัญลักษณ์" (Symbolic gloss) ว่าเป็นตัวช่วยให้ผู้แสดงทางสังคมสามารถใช้สัญลักษณ์ทั่ว ๆ ไป สื่อและ ทำความเข้าใจระหว่างกันในขณะที่ยังคงรักษาสัญลักษณ์เหล่านั้นให้คงอยู่กับความสำคัญและความหมาย

ส่วนบุคคลไว้ได้ สัญลักษณ์ช่วยจำกัดขอบเขตความคิดทางวัฒนธรรม สมาชิกของวัฒนธรรมต้องพึ่งพิงสัญลักษณ์เมื่อจะต้องวางกรอบความคิดและการแสดงออกทางปัญญาของตน โดยสรุป สัญลักษณ์ทำให้วัฒนธรรมมีความเป็นไปได้ แพร่หลาย และอ่านได้ง่าย สัญลักษณ์เป็น "สายใยแห่งความมีนัย" (webs of significance) " เป็นตัวทำให้ "ความเป็นปกติ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเป็นระบบ" เกิดขึ้นในกลุ่ม

วัฒนธรรมในเชิงของกลไกสร้างเสถียรภาพ ทฤษฎีวัฒนธรรมใหม่พิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่ว่าตัววัฒนธรรมเองเป็นผลผลิตของแนวโน้มของเสถียรภาพที่ตกทอดมาจากแรงกดดันของวิวัฒนาการที่มีผลไปถึงความคล้ายของตนเองและยอมรับตนเองในสังคมโดยรวม ที่เรียกว่า "เผ่าชนนิยม" (Tribalism)

วัฒนธรรมและวิวัฒนาการทางจิตวิทยา นักวิจัยด้าน "จิตวิทยาเชิงวิวัฒนาการ" โต้เถียงกันว่าจิต คือหน่วยประสานระบบของการรับรู้ข้อมูลทางประสาทที่เกิดจากการคัดเลือกทางพันธุกรรมเพื่อปรับใช้ในการแก้ปัญหาของบรรพบุรุษนานมาแล้ว นักจิตวิทยาเชิงวิวัฒนาการมีความเห็นว่า ความหลากหลายของรูปแบบที่วัฒนธรรมของมนุษย์รับไว้นั้นถูกคิดวางไว้ด้วยกลไกของกระบวนการประมวลข้อมูลที่ฝังอยู่ในพฤติกรรมของเรา

วัฒนธรรมภายในสังคม Bourdieu (2007), Goodall, J. (1986) สังคมขนาดใหญ่มักมีวัฒนธรรมย่อย หรือกลุ่มของคนที่มีพฤติกรรมและความเชื่อที่แปลกไปจากสังคมใหญ่โดยรวมของตน วัฒนธรรมย่อยอาจมีความเด่นจากอายุของสมาชิกในกลุ่มหรือโดยเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ชั้นทางสังคมหรือเพศ คุณลักษณะที่เป็นตัวบ่งบอกลักษณะของกลุ่มวัฒนธรรมย่อยอาจเป็น สุนทรียภาพ ศาสนา อาชีพ การเมือง เพศ หรือความสำคัญขององค์ประกอบเหล่านี้ ซึ่งแนวทางที่ใช้ปฏิบัติกับกลุ่มต่างดาวและวัฒนธรรมของพวกเขา มี 4 ทาง ได้แก่

1. เอกวัฒนธรรมนิยม (Monoculturalism) : ในประเทศยุโรปบางประเทศ วัฒนธรรมมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับลัทธิชาตินิยม ดังนั้นนโยบายของรัฐบาลจึงใช้วิธีคัดค้านคนต่างดาว แต่การเพิ่มขึ้นของการย้ายถิ่นฐานในช่วงไม่นานมานี้ ทำให้หลายประเทศเริ่มหันไปใช้แนวทาง "อเนกวัฒนธรรมนิยม" บ้างแล้ว

2. วัฒนธรรมแกนกลาง (Leitkultur หรือ core culture) : เป็นแบบจำลองที่พัฒนาขึ้นในประเทศเยอรมันเมื่อเร็ว ๆ นี้ โดยบาสซาม ไทไบ แนวคิดนี้ ก็คือชนกลุ่มน้อยสามารถมีเอกลักษณ์ของตนเองได้ แต่อย่างน้อยต้องสนับสนุนแนวคิดที่เป็นแกนกลางของวัฒนธรรมที่กลุ่มตนร่วมเป็นส่วนอยู่
3. เสมือนหม้อหลอมละลาย (Melting Pot) : ในสหรัฐ มุมมองที่ถือปฏิบัติกัน ได้แก่ การเป็นหม้อหลอมละลาย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของต่างด้าวที่ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่หลอมรวมและผสมกันโดยรัฐไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
4. อเนกวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) : ได้แก่ นโยบายภายใต้ทฤษฎีที่ว่าที่คนต่างด้าวที่ย้ายถิ่นเข้ามาใหม่ อาจสงวนรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้ ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องอยู่ร่วมกันวัฒนธรรมอื่นและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสันติ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ก็ประสบปัญหามากในความเป็นจริง

วิธีการที่รัฐดำเนินการกับวัฒนธรรมของกลุ่มต่างด้าวผู้ย้ายถิ่นมักไม่ตกอยู่ในแนวทางปฏิบัติอันใดอันหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ระดับความแตกต่างของวัฒนธรรมย่อยกับวัฒนธรรมเจ้าถิ่น จำนวนผู้ย้ายถิ่นเข้า ทักษะของประชากรที่มีอยู่เดิม ประเภทของนโยบายของรัฐที่ใช้และผลสัมฤทธิ์ของนโยบายเหล่านี้ ประกอบกันทำให้ยากที่จะได้ผลลัพธ์ที่เป็นแบบทั่วไปได้ เช่นเดียวกันกับวัฒนธรรมย่อยอื่น ๆ ภายในสังคม ทักษะที่เป็นกระแสรวมของประชากรและการสื่อความหมายระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ ด้วยกันล้วนมีอิทธิพลมากในผลลัพธ์ที่ได้ออกมา การศึกษาวัฒนธรรมต่าง ๆ ในสังคมหนึ่งเป็นเรื่องซับซ้อนซึ่งการวิจัยที่ขึ้นอยู่กับตัวแปรที่มากมายหลากหลาย

ข้อสรุปของวัฒนธรรมนั้น คือ วิถีชีวิตของปัจเจกชนที่ผ่านกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง ที่มีความเชื่อ ประเพณี วิธีปฏิบัติตน โดยส่วนหนึ่งสามารถแสดงออกผ่าน ดนตรี วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การละครและภาพยนตร์ แม้บางครั้งอาจมีผู้กล่าวว่าวัฒนธรรมคือ เรื่องที่วาดด้วยการบริโภคและสินค้าบริโภค เช่น วัฒนธรรมระดับสูง วัฒนธรรมระดับต่ำ วัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือวัฒนธรรมนิยม แต่นักมานุษยวิทยา โดยทั่วไปมักกล่าวถึงวัฒนธรรมว่า มิได้เป็นเพียงสินค้าบริโภค แต่หมายรวมถึงกระบวนการในการผลิตสินค้าและการให้ความหมายแก่สินค้านั้น ๆ ด้วย ทั้งยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ทางสังคมและแนวการปฏิบัติ ที่ทำให้วัตถุและกระบวนการผลิตหลอมรวมอยู่ด้วยกันในสายตาของนักมานุษยวิทยาจึงรวมไปถึงเทคโนโลยี ศิลปะ วิทยาศาสตร์รวมทั้งระบบศีลธรรมซึ่งวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ อาจได้รับ

อิทธิพลจากการติดต่อกับภูมิภาคอื่น เช่น การเป็นอาณานิคม การค้าขาย การย้ายถิ่นฐาน การสื่อสารมวลชนและศาสนาอีกทั้งระบบ ความเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนามีบทบาทในวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติมาโดยตลอด

ภาพประกอบที่ 6: ความสงบของผู้หญิงนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญะตุรานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 6

การหลับตาลงของผู้หญิงนอนเปล ด้วยมุมปากยิ้ม บ่งบอกถึงความสงบ และเปลเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกิริยาอาการเหล่านี้ ความสบาย จากการถูกโอบด้วยผืนผ้าเปล ที่ทำทางโค้งงอเสมือนละม้ายคล้ายในครรภ์ มารดา ท่ามกลางผืนป่า เสียงนก สัตว์ ไบไม้กระทบกัน น้ำที่กระเซ็นจากน้ำตก เสียงประสานที่กลม่อให้หลับไหล

ประการสุดท้ายในประเด็นความหมายนี้ สิ่งสำคัญที่สุดของหนังสือเล่มนี้ คือ “ผู้หญิงนอนเปล” ที่เป็นตัวเชื่อมเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งหมด สื่อสารผ่านผู้เขียนในแต่ละบท แต่ละประเด็นของป่าและศิลปะ จึงจะขอแยกเป็น 2 ส่วน คือ ตัวเปลที่เป็นตัวแปรต้น ส่วนตัวแปรต่อมา คือ ผู้หญิง คือ ตัวแปรตาม

ในการนิยามตัวแปรต้น และตัวแปรตามนั้น หมายถึง

ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ คือ สิ่งที่ต้องการศึกษา เป็นตัวแปรที่ถูกกำหนดขึ้นมา

ตัวแปรตาม คือ ผลที่เกิดจากการกระทำของตัวแปรต้น ตัวแปรตามนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามตัวแปรต้น

ภาพประกอบที่ 7: เปล และทาร์ป
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

เปล คือ ผ้าผืนหนึ่งที่มีลักษณะจากรูปทรงเรขาคณิต เป็นทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหัวและมีท้าย เมื่อนำเชือกสองเส้นมัดผูกติดกับปลายผ้าสี่เหลี่ยมทั้งสองข้างนั้น แล้วนำไปผูกกับต้นไม้ หรือเสาสองข้าง ก็จะสามารถใช้เป็นที่พักนอนได้ ลักษณะเปลจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผ้า ขนาด การนอน องศาการกางเปล

ภาพประกอบที่ 8: องค์ประกอบของเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 7
การวางองค์ประกอบของภาพ จากสามภาพที่มีเปลเป็นหัวใจ และมีทาร์ปไว้บังแดด บังลม และฝน อีกทั้งยังสามารถเป็นพื้นที่ส่วนตัว เปรียบเสมือน บ้านเล็กหลังหนึ่ง ณ กลางป่าใหญ่ การให้เห็นองค์ประกอบ ทั้งสามส่วนที่อยู่คนละมุม เพื่อสื่อสารถึงภาพรวมที่ทำให้ เกิดเรื่องเล่าเรื่องราวต่าง ๆ

คำอธิบายภาพประกอบที่ 8
ภาพแยกส่วนต่าง ๆ ของเปล เปลหลัก คือ เปลนอน เปลรอง คือ เปลที่ใช้สำหรับเก็บของ แขนงไว้ใต้เปลนอนหลัก เป็นถุงใส่ของขนาดเล็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญไว้ใส่ของจำเป็น ห้อยไว้ตรงกลางเปลหลัก และที่เก็บมุ้งไว้ที่หัวเปล เพื่อเก็บมุ้งตอนกลางวัน เพราะเปลสามารถใช้ได้ทุกฤดู และทุกเมื่อ สามารถดัดแปลงได้หมด และการจัดวางองค์ประกอบที่แบ่งส่วนการดัดแปะภาพแบบให้ทุกรายละเอียดสำคัญ เพื่อให้รู้จักกับเปล ให้มากที่สุด

การใช้เปล จะมีอุปกรณ์ค่อนข้างมาก ซึ่งจะแตกต่างออกไป ขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่ที่จะนำเปลไปใช้ และขึ้นอยู่กับคุณภาพของชนิด วัสดุที่ใช้ ทั้งผ้าเปล เชือก ที่มีส่วนประกอบที่ถือว่าละเอียดมาก อีกทั้งยังมีเสริมขึ้นมาอีกในการกระะยะเปลด้วยเชือกซิงกางเปล ที่เรียกว่า Ridgeline เปล และ Ridgeline เปล นี้ก็สามารถเพิ่ม option เสริมได้อีก นั่นคือ การใส่ถุงห้อยไว้กับเชือก Ridgeline นี้ เพื่อไว้ใส่ของและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นทรงกระเป่า บางก็มีซิปรูดปิดเปิดได้ ที่เรียกว่า Organizer bag ส่วนใหญ่แล้วจะใส่หัวไฟ หรือไฟคาดหัว หรือมือถือ หรืออื่น ๆ ที่ไม่ใหญ่และหนักมากจนเกินไป และตัว Ridgeline นี้ก็สามารถปรับระยะเข้า ๆ ออก ๆ ได้อีก ขึ้นอยู่กับระยะการกางเปล และขึ้นอยู่กับสรีระ

ภาพประกอบที่ 9: วิธีการนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุตธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 9

วิธีการนอนเปล เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าไม่อย่างนั้น จะไม่ชอบการนอนบนเปลอีกเลย ภาพนี้จึงเกิดขึ้น เพื่อบอกถึงวิธีการนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเข้าใจ สังเกต ก็จะพบการจัดวางท่าทางบน เปลที่สำคัญ และภาพนี้เป็นการเน้นลายเส้นที่ตัวหลักเสมือนการสอนถึงว่า การนอนเปลต้องทำอะไร

การนอนลงบนเปล จะนอนเฉียง ไม่ได้นอนตรง ๆ ตามทรงเปลสี่เหลี่ยมผืนผ้านี้ เพื่อความสบาย และสามารถลุกขึ้น หรือควบคุมการทรงเปลให้สมดุลกับร่างกายเรา ก็ต้องนอนเฉียงกับทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้านี้ด้วยเป็นท่านอนที่สบายที่สุดจากที่คนทั่วโลกใช้เปลมา จากข้อมูลการนอนเปลช่วยอะไรได้บ้าง โดยไทยรัฐออนไลน์ (2554) กล่าวถึงวลีที่ว่า “นอนเปลสุขเหมือนวิมาน จะหลับได้เร็วแถมหลับสนิทเป็นเวลานาน” สอดคล้องกับที่มีนักวิทยาศาสตร์ตรวจพบว่า “เปลที่แกว่งไกวเบา ๆ เป็นที่นอนอันบรมสุข หากได้นอนจะหลับผล็อยในไม่ช้า ทำให้หลับสนิทนานยิ่งกว่านอนบนเตียงหรือเก้าอี้นอน” นักวิทยาศาสตร์ได้ศึกษาโดยจัดให้ผู้ชาย 12 คน แบ่งกันนอนบนเตียง และบนเปลที่ไกวเบา ๆ โดยคอยสังเกตการตรวจวัดคลื่นสมองไปด้วย ได้ผลว่า ผู้ที่นอนเปลจะผล็อยหลับเร็วกว่าคนอื่น ๆ ที่นอนบนเตียง

โดยเฉลี่ย 1 นาที และหลับสนิทเร็วกว่ากัน 3 นาที โดยที่นักวิจัยรู้สึกตื่นเต็นว่าผลการค้นพบจะช่วยให้ได้เจอวิธีใหม่ ๆ ในการรักษาโรคนอนไม่หลับและการนอนยาก สาเหตุของผลการทดลองนี้ไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด แต่เชื่อว่าการนอนบนเปลที่แกว่งเบา ๆ เท่ากับเป็นการพักผ่อน ทำให้หลับได้ง่าย การไกวไปมาอาจไปกระตุ้นสมองส่วนที่เกี่ยวกับการนอน เช่น อาจจะไปเข้าจังหวะเดียวกับคลื่นสมอง ซึ่งช่วยให้เกิดหลับลึก หัวหน้านักวิจัย ดร.โซฟี สวอร์ท ศาสตราจารย์ด้านประสาทวิทยา มหาวิทยาลัยเจนีวา ยังเห็นว่า “การถูกแกว่งไกวเมื่อตอนหลับหรือตอนหลับเวลากลางคืน อาจส่งเสริมการทำงานของสมองด้วย”

ผู้หญิงนอนเปล คือ ฉัน ฉัน คือผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา

Minimalism คือสิ่งที่ถูกนำแนวคิดมาใช้ต่อการใช้เปลของฉัน

จากด้วยความชอบเปล ซึ่งเป็นที่หลับนอนแบบสบายเมื่อยามไกว

“เปลยังเป็นที่ให้หลับนอนแบบพกพาไปได้ เพลยังนำพาให้เราเข้าถึงความเป็นธรรมชาติอันสูงสุด และธรรมชาติสามารถนำพาให้เราทำงานสร้างสรรค์ต่อยอดทางความคิด และมันสามารถสร้างงานศิลปะอันทรงคุณค่าได้อีกด้วย”

ภาพประกอบที่ 10: ณ วัดลินช้าง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 10

การจัดวางองค์ประกอบที่ด้านซ้ายและด้านขวาเท่ากัน เป็นการเน้นการจัดวางให้เท่ากันของสถานที่ที่เน้นทั้งตัวหัวใจหลัก คือ ช้างและเน้นทั้งป้ายโดยปกติก็จะวางตัวหนังสือตรงกลาง การพยายามวางองค์ประกอบที่เท่ากันให้เหมือนจริง และให้มีความรู้สึกอารมณ์รับรู้ได้เร็วถึงตัวหลักสำคัญ คือช้างนี้ จึงขยายภาพช้างให้ใหญ่เกินกว่าความเป็นจริง

บริบทพื้นที่

ต่อไปนี้จะตั้งแต่บทที่ 1 – 10 จะเป็นการเล่าถึงการเดินทางกับสหายที่มีชาติพันธุ์กะเหรี่ยง จากหมู่บ้านลั่นช้าง ตำบลหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้เขียนได้ถอดกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้ประสบการณ์จากการเดินป่า จากการได้ความรู้ในการอยู่ป่า เพื่อนำมาถอดกระบวนการคิดเพื่อนำไปสู่การสร้างงานศิลปะ ซึ่งมีรายละเอียดของพื้นที่ ดังนี้

ชุมชนชาติพันธุ์ : กะเหรี่ยง (บ้านยางน้ำกลัดใต้ อ.หนองหญ้าปล้อง จ.เพชรบุรี)

ชื่อเรียกตนเอง : โพล่ว, โพล่ง

ชื่อที่ผู้อื่นเรียก : ปากกะญอ, โพล่ว, ยางโป, คนยาง

ภาษาที่ใช้พูดและเขียน : ชาวกะเหรี่ยง (Karen) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาพูดจัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน - ทิเบต (Sino-tibetan) ภาษาทิเบต - พม่า (Tibeto-Burman) ในกลุ่มภาษา Karenic (กะเหรี่ยง)

มิติทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อการเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์

ชุมชนยางน้ำกลัดใต้อยู่ใกล้เคียงกับชุมชนใกล้เคียงโดยรอบคือตำบลยางน้ำกลัดเหนือ ซึ่งประกอบด้วยหมู่ 2 ห้วยเกษม (ห้วยแห้ง) ซึ่งมีสองชื่อเรียก หากเป็นหมู่บ้านเดียวกัน หมู่ที่ 3 ลั่นช้าง หมู่ที่ 4 ท่าเสลา และหมู่ที่ 5 พุน้ำร้อน ชาวยางน้ำกลัดใต้เปรียบเทียบกับหมู่ 1 บ้านยางน้ำกลัดใต้ เหมือนกับไข่แดง เนื่องจากโดยรอบของหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านคนไทยเป็นหมู่ 5 หมู่ 6 หมู่ 7 ทางด้านตะวันตก ส่วนทางตะวันออกติดแก่งน้ำ ส่วนอีกทาง ด้านหนึ่งก็เป็นชุมชนคนไทยทุ่งแควระ ท่าตะคร้อ ทำให้ประหนึ่งว่ารายล้อมด้วยคนต่างกลุ่ม จึงเสมือนว่าได้รับวัฒนธรรมของคนไทยเข้ามามีอิทธิพลมาก ภาษากะเหรี่ยงจึงค่อย ๆ หายไป ความหมายของคนกะเหรี่ยงจะถือตนเองเป็น "ชาวเขา" หรือคนบนพื้นที่สูง ส่วน "คนที่ราบ" หมายถึง จากพื้นที่ลงไปสู่เมือง ได้แก่ เขาย้อย เพชรบุรี ถือว่าเป็นคนที่อยู่ต่างถิ่น จะเรียก "คนที่ราบ" หรือ "คนไทยขาล่าง" (ดำรงพล อินทร์จันทร์, 2562, น. 90-91)

ข้อมูลการสัมภาษณ์คนในพื้นที่เกี่ยวกับประวัติของชาวกระเหรี่ยง โดยข้อมูลทั่วไปของบ้านลั่นช้าง เป็นชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เผ่าโป ซึ่งได้อพยพย้ายถิ่นมาตั้งอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ เมื่อร้อยกว่า

ปีที่แล้ว ผู้คนได้อยู่อาศัยและสืบทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องมาจนเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง ได้แก่ ภาษา เครื่องแต่งกาย ความเชื่อ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ล้วนแต่อำนวยให้เกิดวิถีชีวิตที่สมดุลไปกับธรรมชาติ

ชื่อ “ลั่นช้าง” เพี้ยนมาจาก “หินรูปช้าง” ซึ่งเป็นหินใหญ่ก้อนหนึ่งบนภูเขาที่อยู่ห่างตัวหมู่บ้าน ออกไปมีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่เนินสลับที่ราบ พื้นที่โดยรอบเป็นป่าเบญจพรรณมีลำห้วยหินเพลิง ไหลผ่านหมู่บ้าน รวมทั้งมีอ่างเก็บน้ำและฝายชะลอน้ำทำให้มีน้ำเพียงพอแก่การอุปโภคบริโภค และการเพาะปลูกต่าง ๆ

ชุมชนมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาร่วมด้วยกับความเชื่อแบบดั้งเดิม จึงมีวัดลั่นช้างเป็น ศูนย์กลางจิตใจ ที่สำคัญในชุมชน ทั้งยังมี ศาลเจ้าพ่อซอแง ช่วยปกป้องหมู่บ้านจากสิ่งไม่ดีภายนอกชุมชน จึงมีประเพณีที่ผสมผสานความเชื่อในท้องถิ่นเข้าด้วยกัน อีกทั้งสมาชิกชุมชนยังได้น้อมนำศีล 5 และพระ ธรรมคำสอนมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีการใช้ภาษาไทย, กระเหรี่ยง นับถือศาสนาพุทธ, ความ เชื่อดั้งเดิมมีประเพณีไม่ว่าจะเป็น เวียนศาลา, ข้าวห่อกระเหรี่ยง และประเพณีเนื่องในพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งมีผลิตภัณฑ์จากชุมชน เช่น พริกกระเหรี่ยง, กล้วย, ยาสูบ, ข้าวไร่ (ข้าวกระเหรี่ยง) มีการทำมาหากินโดยอาศัยพื้นที่จากป่า จึงถูกเรียกคน บ้านป่า และล่าสัตว์ตัดต้นไม้อาศัยน้ำจากน้ำตกแม่กระดังลา เป็นสายหลักสำคัญของหมู่บ้าน ฝืนป่าจึงอุดมไปด้วยความสมบูรณ์พืชผัก พืชพันธุ์นานาชนิด สัตว์มากมาย อีกทั้งป่าฝืนนี้ยังชุกไปด้วยฝนที่ตกตามฤดูของพื้นที่นี้

คำอธิบายภาพประกอบที่ 11
ข้าวเหนียวที่ล้างน้ำ แล้ว
นำมาตากเพื่อที่จะนำไปห่อใน
พิธีกรรม ข้าวห่อกระเหรี่ยง
เดือน 9 ซึ่งเป็นพิธีสำคัญของ
ชาวกระเหรี่ยง ซึ่งภาพนี้เป็น
ภาพข้าวเหนียวที่ล้างน้ำแล้ว
รอแห้งเพื่อที่จะนำมาห่อ
ในขั้นตอนต่อไป

ภาพประกอบที่ 11: ข้าวเหนียวตากแห้ง ข้าวห่อกระเหรี่ยงเดือนเก้า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 12
บรรยากาศการห่อของชาว
กะเหรี่ยง และได้ไปร่วม
เรียนรู้วัฒนธรรมการห่อด้วย
โดยแต่ละบ้านจะต้องช่วยกัน
ทั้งหาใบผากจากต้นไผ่ และ
ข้าวเหนียวที่ล้างน้ำแล้ว
นำมาตาก จากนั้นนำมาห่อ
เป็นรูปทรงกรวย พร้อมกับ
มัดห่อด้วยก้านของใบผาก

ภาพประกอบที่ 12 : ห่อข้าวห่อกะเหรี่ยง ร่วมกับชาวกะเหรี่ยง
เพื่อในพิธีกรรมข้าวห่อกะเหรี่ยงเดือนเก้า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 13
ข้าวห่อที่ห่อเสร็จแล้วจะ
นำมาต้มกับน้ำเดือดร้อน
แล้วพอสุกแล้ว ก็จะยกขึ้น
มาตากให้แห้งบนกระจาด

ภาพประกอบที่ 13: ข้าวห่อกะเหรี่ยงที่นำไปต้มเดือนเก้า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ภาพประกอบที่ 14: ชาวห่อกะเหรี่ยงที่ถูกมัดเป็นพวง
เพื่อในพิธีกรรมชาวห่อกะเหรี่ยงเดือนเก้า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 14
ภาพชาวห่อกะเหรี่ยงที่ถูกมัด
เป็นพวงตามความเชื่อ โดยชาว
ห่อกะเหรี่ยงนี้ เป็นพิธีที่เกิดขึ้น
ในเดือน 9 ของทุกๆ ปี จะเป็น
ทั้งการไหว้บรรพบุรุษที่ล่วงลับ
ไปแล้วและเป็นการขอพรให้พร
ระหว่างญาติผู้ใหญ่และเด็ก ๆ
อีกทั้งเป็นการรวมญาติของทุกๆ
ครอบครัว และจะต้อนรับคน
ที่มาเยี่ยมบ้าน ด้วยการให้กิน
ข้าวห่อด้วยกัน

ภาพประกอบที่ 15: ชาวห่อกะเหรี่ยงที่ถูกแกะทาน ช่วงเดือนเก้าของชาวกะเหรี่ยง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 15
ชาวห่อกะเหรี่ยงที่นำมาแกะออก
จากใบไม้ ซึ่งมีมะพร้าวชุดคั่วกับ
น้ำตาลไว้กินคู่กัน เรียกว่าน้ำจิ้ม
ที่จัดวางอยู่ในกะลาที่ได้นำมาชุด
ไว้แล้ว

คำอธิบายภาพประกอบที่ 16
พิธีกรรมที่เกิดขึ้นในตอนเย็น
ย่ำค่ำ พระอาทิตย์ใกล้คล้อย
ลับไป โดยทุกบ้านจะต้องนำ
ข้าวหอมมาจัดวางเรียงคู่ไป
กับการสวดขอพรและขอ
ขมาต่าง ๆ ตามแบบฉบับ
ความเชื่อของชาวเกาะเหรียญ
ในพื้นที่นี้

ภาพประกอบที่ 16: พิธีกรรมข้าวห่อเกาะเหรียญเดือนเก้าช่วงเย็นย่ำค่ำ

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุธานนท์

กล่าวโดยสรุปจากผู้เขียน ทักษะศิลปะวัฒนธรรม: พลวัตการสร้างสรรคกับผู้หญิงนอนเปล เป็นการเขียนถึงพัฒนาการของตนเอง อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ในบริบทพื้นป่าซึ่งเป็นจุดตั้งต้นของแรงบันดาลใจและแนวคิดต่าง ๆ ในการสร้างสรรคงานศิลปะ ซึ่งจะช่วยให้เรามีการพัฒนาศักยภาพ ของสมอง ทำให้เรามีสติปัญญา ไหวพริบ ปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ช่วยให้เรามี Growth Mindset ในการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเป็นกลางมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เรามีความสามารถและความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง รวมถึงช่วยให้เราได้พบแง่มุมและแนวทางใหม่ ๆ ในการดำเนินชีวิต และมีวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาทั้งการใช้ชีวิตและการทำงาน ได้อย่างมีหลักการและสร้างสรรค์

นอกจากนี้ การที่เราได้เข้าคืนสู่ธรรมชาติท่ามกลางโลกที่วุ่นวายไร้ความเป็นส่วนตัว ท่ามกลางข่าวสารที่เกิดขึ้นและเผยแพร่อย่างรวดเร็วเช่นนี้ ผืนป่าก็ช่วยให้เราพบกับความสงบ ได้มีเวลาทบทวนตัวเองมากยิ่งขึ้น การได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างออกไป การได้ทำและเห็นสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่คุ้นชินและถนัดก็เป็นหนึ่งกลไกสำคัญของสมอง ที่ทำให้เกิดพัฒนาการและความปลอดภัย ทั้งบางอย่างที่เราไม่เคยทำได้ด้วย ทำให้เรายังเกิดความสุขสนทนในการคิดค้น ทดลอง ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ยังช่วยให้เรามีความมั่นใจ และมีความภาคภูมิใจในการเป็นผู้นำทางความคิดที่มีประโยชน์ของตนเองและผู้อื่น ช่วยให้เรามีความได้เปรียบอย่างโดดเด่นและยืนยาว เพราะผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดีจะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ได้อย่างราบรื่นและมีความสามารถในการเอาตัวรอดในโลกได้เป็นอย่างดี ช่วยให้เราได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และช่วยให้เราได้ค้นพบโอกาสใหม่ๆ ทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ในการพัฒนาชีวิตให้ทันสมัย มีความสุขและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเกิดประโยชน์ต่อคนรอบข้าง ทั้งครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และคนในสังคม ช่วยให้เราและผู้คนรอบข้างได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการนำความคิดสร้างสรรค์มาพัฒนาชีวิตของตนเองและคนรอบข้างให้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้เราและผู้คนรอบข้างในที่ทำงานได้มีโอกาสพัฒนาการทำงานเป็นทีม ด้วยการฝึกฝนการใช้กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ร่วมกัน ช่วยให้เราและผู้คนรอบข้างได้เรียนรู้ที่จะเปิดกว้างทางความคิด รับประทานอาหารที่แตกต่าง เพื่อให้มีโอกาสในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีอิสรภาพที่เกิดขึ้นจากเราเพียงคนเดียว ก่อน ซึ่งเราและผู้คนรอบข้างจะได้ใช้ศักยภาพร่วมกัน หากต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อตกลึกความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นผลงานศิลปะ หรือนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อตนเอง หรือองค์กรสู่สังคม และประเทศชาติได้อย่างไร้ขีดจำกัด ช่วยให้เราและผู้คนรอบข้างเกิด ความสนุกสนานใน การทำงานที่เกิดขึ้น จากการพัฒนาของเราเองก่อน เพราะการที่มนุษย์คนหนึ่งได้ปรับตัวและทำความเข้าใจในความเป็นคนก่อนจากวิธีใดก็ตาม และหนึ่งในนั้นคือตัวอย่างของผู้เขียนที่นำตัวเองเข้าไปยังผืนป่า เพื่อไปสร้างความสงบแก่ตนเองและสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทำให้ได้มีโอกาสคิดอะไรอื่นจากเดิมหรืออาจได้ทดลองทำอะไรใหม่ ๆ และหากทำต่อเนื่องสม่ำเสมอ ก็จะช่วยให้ชีวิตเกิดความท้าทาย ไม่จำเจ ช่วยให้เราและผู้คนรอบข้างได้พัฒนาความคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นขบวนการจุดประกายนี้เกิดขึ้นจากเราก่อน ซึ่งจะสร้างแนวคิดที่ทดแทนความคิดเก่า ๆ เพื่อให้ทันโลกในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยให้เราและผู้คนรอบข้างในที่ทำงานเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่แนวความคิดของตนเองและทีมงานได้ก่อให้เกิดคุณลักษณะ ใหม่ ๆ ที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้คนในสังคม

ฉะนั้น หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนจึงมีความตั้งใจที่จะเปิดมุมมองจากการกลับคืนสู่ธรรมชาติและป่าเป็นที่ที่มนุษย์นั้นเกิดมาและได้ทิ้งมันไว้ข้างหลังในยุคของโลกสมัยใหม่ โลกแห่งดิจิทัลนี้ ซึ่งผู้คนล้วนหันไปมองที่ความทันสมัยก่อนและกลับหลงลืมตัวตนที่สำคัญ จึงอยากชวนกลับมาเริ่มต้นพัฒนาจากการเข้าใจตัวตนและสร้างความนิ่งที่มากพอเพื่อให้เกิดการก้าวอย่างช้า ๆ และต่อยอดการสร้างสังคมที่ดีด้วยตนเอง และด้วยศิลปะสะท้อนสังคม

“ปิดท้ายด้วยภาพประกอบที่ต้องการอธิบายจากผู้เขียนนี้เอง โดยทุก ๆ ภาพเกิดจากภาพถ่ายที่ผู้เขียนได้ถ่ายขึ้นเองทั้งหมด ร่วมกับการเดินทาง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเดินทางที่เกิดขึ้นของการเดิน

ป่า มาใช้กระบวนการต่าง ๆ จากประสบการณ์ที่ผสมผสานอย่างประกอบไม่ว่าจะเป็นการตัดต่อภาพจากภาพถ่ายที่ผู้ถ่ายได้ถ่ายไว้และจากการวาดรูปลงลายเส้นบนภาพถ่ายนั้น ๆ โดยทุกภาพประกอบที่เกิดขึ้นในหนังสือเล่มนี้ จะเป็นการอธิบายความหมายผ่านภาพเพิ่มเติมมาจากข้อความที่เกิดขึ้นในหนังสือเล่มนี้”

“Digital photo collage drawing” หรือ “การวาดเส้นบนภาพถ่ายดิจิทัลตัดต่อ” คือ เทคนิคที่ผู้เขียนคิดขึ้นจากการผสมผสานกันระหว่างจากภาพถ่าย จากการตัดต่อภาพผ่านโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ และจากการวาดเส้นเติมแต่งเพิ่มเติมในท้ายที่สุดหลังจากวางองค์ประกอบภาพแล้ว

การผสมผสานภาพที่มีความหมายจากภาพที่แตกต่างกันไปโดยได้รับแรงบันดาลใจจากคำว่า “สหสื่อ”(Intermediality) ที่หมายถึงกรอบความคิดเชิงทฤษฎี (theoretical framework) ที่มุ่งในการสำรวจองค์ความรู้ ตัวบท ความหมาย และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างสองสื่อขึ้นไป โดยคำ ๆ นี้อาจจะยังไม่เป็นที่รู้จักในแวดวงวิชาการทั่วไป ตามที่ ไกรวุฒิ จุลพงศธร (2564) ได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ “สุนทรียสหสื่อ” ซึ่งในความหมายนี้ไม่ได้หมายถึงการใช้ภาพหรือแนวคิดทางด้านศิลปะและการจัดวางองค์ประกอบที่มากกว่าหนึ่ง แต่ สหสื่อ คือ การใช้สื่อที่แตกต่างกันเพื่อเข้าโจมตีใหม่ของตัวบทหรือของสังคมนั้น ๆ ซึ่งไกรวุฒิ จุลพงศธร ยังได้อ้างถึง Marshall McLuhan ที่เคยกล่าวไว้ว่า “ไม่มีสื่อใดที่มีความหมายหรืออยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่มันล้วนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อชนิดอื่นอยู่” (“no medium has its meaning or existence alone, but only in constant interplay with other media”) McLuhan (1964) อ้างถึงใน ไกรวุฒิ จุลพงศธร 2554, น.24. โดยผู้เขียนได้เข้าใจในบริบทนี้ แต่หยิบยกเรื่องของความเป็นศิลปะในด้านเทคนิควิธีโดยให้ความหมายของภาพ ๆ นั้นที่มีความแตกต่างกันออกไปไม่ต่างไปจากความเป็นสหสื่อที่มีภาพเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดวางแต่ผสมผสานทางความหมายของภาพที่มีความแตกต่างกัน เข้าร่วมให้อยู่ด้วยกันไป

บทที่ 1
ที่ปักไข่ป่าวันด้านสัตว์
กับการถอดแนวคิดสู่ศิลปะ

บทที่ 1

ที่พักในป่าบริเวณเขื่อนด้านสัตว์ กับการโยงแนวคิดสู่การสร้างศิลปะ

กระบวนการถอดการค้นหา “ที่พักในป่าบริเวณเขื่อนด้านสัตว์” สู่การบันทาลแนวคิดสำหรับกรสร้างสรรคงานศิลปะผ่านผู้หญิงนอนเปล เป็นการตั้งคำถามจากรอบตัวในปัจจุบันของผู้เขียน ที่โลกหมุนอย่างรวดเร็วผ่านโซเชียลมีเดียแบบการสื่อสารสองทางที่ไร้ขีดจำกัด โลกของเราถูกจำกัดขึ้นเรื่อย ๆ ผ่านโลกที่เหลี่ยมอย่างจอโทรศัพท์ ซึ่งเป็นการรับรู้ผ่านมุมมองแนวนอนที่เทคโนโลยีพยายามสร้างโลกเสมือนให้กว้างตามแนวนอนมากยิ่งขึ้นเท่าไร แต่โลกถูกให้รับสื่อนั้นถูกจำกัดด้วยจอแนวดิ่งในท้ายที่สุด ไม่ต่างจากวิวัฒนาการของ AI ที่จำกัดการรับรู้เพียงความสนใจของมนุษย์ขึ้นไปทุกขณะ ในกรณีนี้จึงทำให้ผู้เขียนเกิดคำถามต่อยุคสมัยด้วยกัน 3 คำถาม ได้แก่

- 1) ศิลปะในยุคดิจิทัลคืออะไร งานสร้างสรรค์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร ?
- 2) ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนเกี่ยวข้องกับอะไรกับการสร้างสรรค์ศิลปะ ?
- 3) กระบวนทัศน์จาก “ป่า” ช่วยอะไรในการสร้างศิลปะ ?

ผู้เขียนได้มีแนวคิดบางอย่างที่เกิดขึ้น ขณะตอนที่เดินป่าเข้าสู่พื้นที่แห่งธรรมชาติอันแท้จริงและบริสุทธิ์ มันเกิดขึ้นตอนที่เราได้ใช้เวลาอยู่กับตัวเอง ได้ทบทวนประสบการณ์จากการเข้าป่า ใช้ความเงียบสงบช่วยนำพา จึงได้แรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตจากป่า อย่างแรกที่สำคัญ คือ เมื่อเข้าป่า เราต้องหาที่พักที่ปลอดภัยให้ได้ และทำอย่างไรในระหว่างนั้นให้พ้นจากภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น มีวิธีรับมืออย่างไร

ภาพประกอบที่ 17: ป่าใหญ่ยิ่ง กับศิลปะยิ่งใหญ่

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

“...ความคิดสร้างสรรค์ เกี่ยวโยงอย่างไรกับฝันป่า ?
ทำไมต้องฝันป่า ? แล้วฝันป่าช่วยอะไรให้เกิดการบันทาลความคิดที่สร้างสรรค์ได้ ?
ป่าช่วยอะไรในการหาแนวความคิดการทำงานศิลปะ?...”

ถอดบทเรียนจากผู้หญิงนอนเปล ณ ฝันป่าแห่งหนึ่ง

ที่ “เขาล้างผ้า”

(บันทึกจากผู้หญิงนอนเปลเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2565)

“เพราะพี่เอก สมพร กับตาเพชรแท้ ๆ”

...เป็นชื่อทริป... แค่อเพียงอยากหาที่กางเปลใหม่ ๆ และทริปนี้ก็เกิดขึ้น

“Private ทริป กับคิธแคมป์” “แคมป์คิธ” ชื่อชวากันที่ไปร่วมกันด้วย

(มันเป็นชื่อที่พวกเราตั้งเล่น ๆ กันเอง ซึ่งเป็นทริปครั้งที่หนึ่ง)

“ไม่ต้องสืบว่า คิธ คือใคร คิธเป็นอะไร ให้รู้ไว้ว่า คิธ เป็นคน ๆ หนึ่งที่ขายเปล และเป็นยี่ห้อ
หนึ่งที่ใช้เป็นครั้งแรก เป็นยี่ห้อที่ขายอยู่ในประเทศไทยซึ่งมีคุณภาพค่อนข้างสูง มีการทดลองใช้เป็นอย่าง
ดีกว่าจะปรับเปลี่ยนจากการใช้เต็นท์มาสู่เปลในทุก ๆ วันนี่ แคมป์คิธยังใส่ใจกับลูกค้าและการบริการให้
คำปรึกษาที่ต่อเนื่องเรื่อยมา จวบจนได้รู้จักและสนิทกัน จนมีมาวันนี้ ในทริปนี้” เป็นความประทับใจใน
ครั้งแรกของมนุษย์ โดยมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีอารมณ์ความรู้สึก ฉะนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาของคน ๆ
หนึ่งที่มีสิทธิจะประทับใจในครั้งแรกได้

(ณ ความทรงจำในป่าผ่านเปล จุดกำเนิดของ “ผู้หญิงนอนเปล”)

ภาพประกอบที่ 18: เปล สี่กกลางการเกิดเรื่องเล่าล้างผ้า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

ณ ลังผ้า

3 วัน 2 คืนที่ตัวเปียกปอนตลอดเวลา เท้าเปื่อยตลอดเวลาเช่นกัน
 เล็บจะขบหัวจะแตก!!! น่องจะเจ็บ หัวจะปวด!!! ด้วยเช่นกัน
 และยังเป็นการเดินป่าแบบเสมือนสำรวจเส้นทางด้วย ฟันไม้เลาะริมห้วย รองเท้าลื่นซ่าย ไม้ค้ำขาไปมา
 ไปมา จนกันเกือบกันจ้ำเข้ากับหิน แต่ก็แอบลื่นไถลอยู่กับดินโคลนแดง และก็รู้อีกเลยถึงอายุอานามของ
 เรา ๆ แต่ก็ยังดันดัน ดันทุรังขึ้นไปให้ได้จนถึงยอดเป้าหมาย กับคืนและวันที่ฝนพรำตลอดเวลา

เริ่มต้นเดินทางสู่ผืนป่าด้วยเปล ที่ “ลังผ้า”

ภาพประกอบที่ 19: ประวัติศาสตร์เรื่อง จากเรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล
 (DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

ผาหินที่ยังไม่มีใครไปถึง #โกหก (แอบยิ้มแบบขำ ๆ ในใจ) ฉันทไปถึง เขาก็ไปถึง (หัวเราะดัง)
 .... ก้อนหินผาตระหง่านที่มีตำนานเล่าลือว่า

“ชายผู้จะพิชิตยอดดอกหญิงแห่งนี้ต้กแม่กระดังลา...”

.....เมื่อนานมา มีชายร่างสง่า หลงทิศลุยทางผาแดงพงหญ้าเลาะน้ำลุยห้วยเพื่อไปหาหญิงที่เขารัก แต่
 ระหว่างทางนั้นจำต้องฝ่าอะไรมากมาย อุปสรรคมากมี ล้วนแล้วจะทำให้เขานั้นอยากถอยกลับหันหลัง

อยู่ตลอดเวลา เพราะนอกจากต้องลุยผ่านเขาแล้วเขาเล่า ปาดิบแล้วดิบเล่า ห้วยน้ำแล้วห้วยน้ำเล่า สัตว์ดุร้ายแล้วดุร้ายเล่า ยังมีสิ่งลึกลับอีกมากที่ชวนพาหลงทางหลงดง แต่ด้วยความไม่หวั่นของเขาก็ทำให้ฟ้าเทพยดาเห็นถึงความแน่วแน่วชาญชัยของเขา เขาจึงสามารถพิชิตขึ้นสู่ยอดภูได้ที่สูงสุดจนได้ เขาได้เห็นยอดวิรุโรรอบด้าน ทันใดนั้นเมื่อเขาได้สำรวจมองไปโดยรอบ เขาก็ได้ร้องตะโกนสุดแรงเสียงที่เขาเรียกว่า “ยอดรัก ข้ามาหาแล้ว” เพื่อให้ยอดหญิงที่เขาตามหาและมาช่วยเหลือนั้นได้ยิน แต่เท่านั้นแหละ... เหตุการณ์กลับตาลปัตรก็เกิดขึ้น เมื่อเกือบสุดเสียงของชายผู้นี้ ทันใดนั้น เทพยาดาได้ยินในจังหวะรักของเขาที่ผิดเวล่ำเวลา เทพยดา (หมายถึง ชื่อจาก ทวยเทพ ที่เกิดจากรื่องแต่งนิยายของสถานที่แห่งนี้) ได้สาปเขาให้กลายเป็นหินในร่างสิงโตไร้แผงขนคอ ตั้งตระหง่านท่ามกลางน้ำตกแห่งนี้ ที่ที่แห่งนี้ เขาถูกสาป ไข้แล้วเขาถูกสาปจากเทพยดา เพียงเพราะว่าเขาตะโกนเสียงสุดกำลัง ตอนที่เทพยดากำลังรินเหล้าชนแก้วในห้วงวันแห่งการเฉลิมฉลองครั้งสำคัญของขึ้นฟ้าเหนือดินพอดิบพอดี ด้วยความโกรธกริ้วที่ทำให้เหล่าหกดมดจอกของเทพยดาและชายผู้นำเวทมายังชายผู้นี้ได้ต้องการและโหยหาเพียงรักแท้จากยอดหญิงที่เขาตามหา ชายสง่าผู้ต้องคำสาป ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

.... และชื่อหินนั้นก็ถูกตั้งโดยชนท้องถิ่นกะเหรี่ยงที่เรียกหินนี้ว่า “หินผู้ชาย” โดยใช้ภาษากะเหรี่ยงว่า “ลั้ง” ที่แปลว่า “หิน” และ “ผ้า” ที่แปลว่า “ผู้ชาย” รวม ๆ แล้ว คือ “หินผู้ชาย”

“ลั้งผ้า คือ เขาผู้ชาย”

ภาพประกอบที่ 20: ชายสง่า และหญิงสาวผู้รอคอย ณ ลั้งผ้า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

.....สรุป ชายผู้ส่งางามนั้น ก็เป็นได้เพียงผู้ส่งางามเท่านั้น หาได้คู่เคียงยอดดอกหญิงสาวนั้นไม่.....
 เพียงเพราะ “ตะโกนผิดที่ผิดทางเท่านั้นเอง”
 #เป็นหินพัน (ภาษาใต้ คำว่า พัน หมายถึง เลย คือ เป็นหินเลย)
 ... “ตำนานเล่าขาน ณ ผืนน้ำกระชาดกระเซ็นแม่กระดังลา”
 #เล่าเรื่องจากเรื่องเล่าระหว่างทาง กับ #ผู้หญิงนอนเปล
 และ #มิตรภาพกับคนสายเปล
 แต่สมพร ผู้มอบน้อมพร้อมช่วยเหลือตลอดเวลา
 แต่พรานเพชร พรานป่าร่างเล็กผู้ปราดเปรียวมีอารมณ์ขันตลอดเวลา เราเรียกเขาว่า “ตาเพชร”
 .....หนึ่งตอนบันทึกที่จบลง.....และความคิดสร้างสรรค์เริ่มฟูขึ้น

ภาพประกอบที่ 21: การเดินเข้าและหาที่พักในป่าวันด่านสัตว์
 (DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จากการเดินทางเข้าสู่ “ล้งผ้า” นี้ ได้ถอดประสบการณ์ที่ได้มาด้วยการเริ่มต้นจากการหาที่พัก (วันด่านสัตว์) โดยการหาที่พักในป่า แนวคิดจากการหาที่พักวันด่านสัตว์นี้ (ถอดไอเดียจากสมพร และ ตาเพชร ผู้นำทาง ทริปนี้)

นัยแห่งความหมายที่ว่านี้ การหาที่พักก็เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการค้นหาว่าที่นอนตรงนี้ปลอดภัยอย่างไร ไม่มีคู่มือใดบอกไว้ แต่เป็นความจำของสมพรจากผู้มากการเดินทางเข้าป่าบ่อยครั้งนับไม่ถ้วน ชีวิตคนบ้านป่า หมายถึง สมพรและตาเพชร (ที่เป็นพรานนำทางครั้งนี้) โดยการ

หาที่พักนี้ ยังมีทั้งการหาอาหาร การหาวัสดุที่กำบังแสงแดด ที่พักอาศัยนานา หากพูดถึงคนบ้านป่า ก็จะมีวิถีชีวิตที่เฉพาะเจาะจง มีป่าเป็นที่ทำมาหากินเป็นสำคัญ และเมื่อจบจนวิวัฒนาการก้าวอย่างเข้ามาผ่านเทคโนโลยีไปยังคนบ้านป่าบริเวณนี้ ได้มีอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ การติดต่อสื่อสารไร้พรมแดนเกิดขึ้นชีวิตของคนบ้านป่าก็เปลี่ยนแปลงไปแต่ไม่มากนัก เพราะคนที่อาศัยอยู่ ณ ผืนป่า ล้วนมีชีวิตอยู่ในป่าด้วยความชิน สนุกและไม่รู้จะทำอะไรนอกเหนือไปกว่าการทำมาหากินในแต่ละวัน วันต่อวันในป่ากับคนบางกลุ่มที่ยังมีชีวิตที่ติดป่า และไม่ได้ออกไปข้างนอกหมู่บ้านแห่งนี้ ยังคงใช้ชีวิตอยู่ที่นี้ไม่เสื่อมคลาย

ป่า กับการหาที่พัก ไม่ยากนัก แต่ต้องมีสติในการดูค่อนข้างมากเพื่อความปลอดภัยในการพัก หลับสนิทแบบระแวดระวังไม่ประมาทหรือไปกวนใจสัตว์ใด ๆ

การเข้าป่า เรื่องแรกที่เราควรคิดก่อนออกเดินทาง คือ จะนอนที่ไหน นอนหลับได้หรือไม่ใกล้ทางด่านสัตว์หรือไม่ (หรือทางสัตว์ไว้เดินทาง หากิน นอนหลับพักผ่อน) เป็นเรื่องที่ต้องคิดมาก และการหาน้ำดื่ม น้ำใช้น้ำ อื่น ๆ มีหรือไม่ และสุดท้ายที่ที่ที่พักนั้นอยู่ในดงทากหรือดงเห็บหรือไม่ เป็นสิ่งที่ต้องสำรวจก่อนการตั้งที่พัก

จากทริปครั้งนี้ พรานป่า คือ ตาเพชร เป็นคนควานหาที่พักแห่งนี้ โดยเราได้พักตรง “ห้วยแยก” ซึ่งเป็นชื่อเรียกอยู่แล้วของคนบ้านป่าละแวกนี้ แต่พวกเขาไม่เคยนอนมาก่อน แค่เคยผ่านไปมาเท่านั้นเวลาจะเข้าหาอาหารป่า พืชต่าง ๆ นานาชนิด และที่ตรงนี้คือทางผ่านที่พวกเราจะได้เดินมาถึง โดยเริ่มจากตึ่น้ำตก ไต่เลาะขึ้น ปีนป่าอย่างทุลักทุเล เพราะฝนตกตลอดเวลาไม่หยุดหย่อน ทำให้ไม่เปียกแค่ตัว ข้าวของที่นำมาถูกใส่ถุงกันน้ำไว้ทั้งหมดแล้วใส่เข้าไปในเป้ของแต่ละคน ซึ่งทำให้เกิดน้ำหนักมากขึ้น เนื่องจากตัวเปียกปอนหนัก กว่าที่จะก้าวขาแลมต้องเดินขึ้นเขากันด้วย แล้วจึงทำให้พวกเราได้นอนหลับที่นี้ระหว่างทางเพื่อพักแรม โดยสิ่งแรกเลยที่ตาเพชรทำ คือ การมองไปโดยรอบ มองบนต้นไม้ พงหญ้า หลังจากนั้นก็เริ่มมองว่า ตรงนี้คือเส้นทาง “ด่านสัตว์” หรือไม่

ภาพประกอบที่ 22: ขั้นตอนการหาที่พักในป่าวันบริเวณด่านสัตว์ กับผู้หญิงนอนเปล

(1) การหาที่พัก (2) การกางทาร์ป (3) การห้อยสัมภาระให้พ้นน้ำ

(4) การกางเปล (5) การกินอาหาร (6) การก่อไฟ

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

ช่วงขั้นตอนการหาที่พักในป่านั้น จำคำบอกกล่าวของพรานป่า คือ ตาเพชร และจากเจ้าหน้าที่ชื่อ สมพร โดยทั้งคู่จะมีประสบการณ์ในป่าตั้งแต่เริ่มแรก คือ การมีบ้านอยู่ใกล้ป่า หรือแม้กระทั่งการมีชีวิตที่อาศัยการกินอยู่ด้วยป่า ซึ่งจากภาพข้างต้น (ภาพที่ 22) โดยเป็นการอธิบายแบบโดยง่ายผ่านภาพถึง 6 ขั้นตอนแบบรวบรัดในการหาที่พัก และต้องทำลำดับอะไรก่อนหลัง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการใช้ชีวิตในป่าของผู้ไม่มีประสบการณ์อย่าง “ผู้หญิงนอนเปล”

โดยตาเพชร ได้บอกและย้ำเรื่องนี้เป็นเรื่องแรก “เรื่องเว้นด่านสัตว์”.....

1. “การเว้นด่านสัตว์” โดยด่านสัตว์ หมายถึง ทางเดินของสัตว์ที่ไว้เดินออกหาอาหาร ทางเดินสัตว์มีข้อสังเกตที่ไม่ยาก คือ ทางจะโล่งและเตียน ที่ไม่ใช่รอยการฟันของคน ที่ไม่ใช่รอยมีดฟันทาง โดยเจ้าของรอยเท้าอาจจะมีทั้งสัตว์เล็กและสัตว์ใหญ่ หรือบางครั้งอาจจะมีรอยเท้าของคนก่อนหน้าอยู่แล้วก็ได้ เส้นทางเดินในป่าส่วนใหญ่จะเริ่มจากสัตว์ก่อน เราจะเห็นรอยเท้าหรือรอยโคลนของหมูป่ามาถูไถตามลำต้น และต้องคอยสังเกตสัตว์เลื้อยคลานตามพื้นที่กลมกลืนกับใบไม้สีเขียว อาจจะเป็นงูเลื้อยอยู่ตามพื้นก็ได้ ซึ่งจากที่กล่าวมาเรา

สามารถที่จะเดินทางตามด่านสัตว์ได้ เมื่อจะทำที่פקเราจะไม่นอนขวางด่านสัตว์เด็ดขาด เพราะอาจเกิดอันตราย แต่สร้างที่פקข้างด่านได้

ภาพประกอบที่ 23: การเว้นด่านสัตว์
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ต่อมา ผู้ร่วมทริปอีกคน ได้พูดเล่น ๆ แต่จริงจังว่า ถ้าจะจัดลำดับความสำคัญของการหาที่פק หรือเมื่อเข้าป่า สิ่งแรกเลยคือ “ไฟฉายคาดหัว” โดยถูกจัดเป็นลำดับที่สำคัญที่สองต่อมาเรื่องทั้งเวลาในการวางแผนการเดินทาง และที่เกี่ยวข้องกับแสงสว่าง.....

2. การเดินในป่า “แสงสว่าง” เป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่เพียงแต่ต้องพึ่งแสงอาทิตย์เท่านั้น ในบางที่ของป่า เป็นป่าที่บางครั้งต้องใช้แสงไฟจาก “ไฟคาดหัว” ในเวลากลางวัน ซึ่งหากใช้ไฟฉายแบบถือจะทำภารกิจหรือทำกิจกรรมใดๆ ไม่สะดวกมาก ควรเป็นไฟฉายคาดหัวหรือบางคนเรียกว่า “หัวไฟ” โดยการเดินทางหาที่פקในป่า ควรที่จะถึงที่פקก่อนเวลาประมาณหนึ่งถึงสองชั่วโมงเป็นเวลาเช้าที่สุดแล้ว ซึ่งไม่ว่าจะลุยสักแค่ไหนก็ตาม เพราะช่วงเวลาห้าโมงไปจบถึงก่อนฟ้าสว่างอีกวันจะเป็นเวลาที่สัตว์ป่าออกหาอาหารกิน สัตว์จะหลีกเลี่ยงความร้อนในตอนกลางวันจะทำให้มันหิวได้ง่าย สัตว์จึงจะหาอาหารเวลาพลบค่ำถึงรุ่งเช้า ก่อนสว่างอีกวันเป็นปกติของทุกที่ ไม่เพียงแต่เท่านั้นแสงแดดหลังบ่ายแก่ไปแล้ว แสงจะเริ่มหลอกตาทำให้หลงทางได้ง่ายด้วย ถ้าเราลองมองไปทางที่แสงแดดส่องมา แสงจะส่อง

เข้าตาทำให้ตาพร่ามัวมองไม่เห็นทาง หากมองไปที่ศอื่น แสงแดดจะส่องทะลุใบไม้หรือ สะท้อนกับใบไม้ ตัดกับป่ารอบข้างที่เริ่มมืดทำให้เกิดแสงจัดเงาจัดสูงหรือ ค่า Contrast สูง ทำให้มองเห็นทางไม่ชัดด้วย บริเวณที่แสงตกกระทบจะสว่างผิดปกติ จนดูเหมือนกับจะมี ทาง แต่เมื่อเดินเข้าไปดูกลับไม่มีทาง และแม้แต่หากก็ซุกซุ่มในตอนกลางคืนมากกว่าตอน กลางวัน แล้วถ้าหลัง 6 โมงเย็นไปแล้วจะเริ่มมองไม่เห็นทาง หากหลงทางก่อนบ่ายแก่ก็ยังมี เวลาคลำทางหาที่พักได้อีกสัก 2 ชั่วโมง หรือถ้าที่พักไม่เหมาะสมก็ยังมีเวลาเหลือ พอที่จะย้ายได้อีก ยกเว้นว่าถ้ามีที่พักอยู่แล้ว และชำนาญทางมาก หลังจากเวลานี้ก็ได้ แต่ก็ ควรสำรวจก่อนทุกครั้ง เพราะทุกครั้งป่าย่อมเปลี่ยนแปลงไป ส่วนไฟฉายคาดหัวควรจะได้ ไว้ ในกระเป๋าที่สามารถหยิบจับใช้ได้อย่างรวดเร็วที่สุดด้วย

ภาพประกอบที่ 24: การเดินในป่า “แสงสว่าง” เป็นสิ่งจำเป็น
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จากการสังเกตต่อมาที่ผู้เขียนได้จากการประสบการณ์ที่พวกเราได้นอนตรง “ห้วยแยก” คือ ทางไป “ลั้งผ้า” และจะเป็นที่นอนที่สามารถไปได้ทั้งสองที่ คืออีกที่ เรียกว่า น้ำตกกรากไพร แต่พวกเราไม่ได้ไป จึง ไม่ได้ถูกระบุในครั้งนี้ ซึ่งจากการที่ได้นอนตรงนี้ได้ถอดหลายสิ่งที่ต้องทำเมื่อถึงที่พัก และควรเตรียม ความพร้อม ลำดับการจัดการไว้ด้วย ซึ่งผู้เขียนให้เป็นลำดับต่อมาที่จำเป็นต้องรู้และจดจำ

3. เมื่อถึงที่พักแล้วยังต้องทำธุระอีกหลายอย่าง ต้องจัดการลำดับสิ่งสำคัญและจำเป็น ตั้งแต่ หาฟืน เตรียมฟืน หุงข้าว ทำอาหาร อาบน้ำ (หรือบางคนอาจจะมิชักเสื้อผ้า ตากผ้า) กาง

ฟลายชีตหรือทาร์ป (ผ้าคลุมกันแดดกันฝน) ผูกเปล กินข้าว ล้างจาน ซึ่งใช้เวลาหลายชั่วโมง การหาที่พักต่อมา ปัจจัยที่สำคัญคือ “แหล่งน้ำ” เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ เมื่ออยู่ใกล้แหล่งน้ำก็จะอำนวยความสะดวกได้ง่ายต่อการอาศัยอยู่ในป่า แต่ก็ควรระวังสัตว์ด้วยที่จะคอยมา ตีมน้ำ หรือสัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยที่นอนใกล้แหล่งน้ำที่มีความชื้นและไม่ร้อน ดังนั้นก็ไม่ควรนอนติดน้ำมากโดยควรห่างจากน้ำมาระยะหนึ่งเพื่อป้องกันน้ำป่าด้วย

ภาพประกอบที่ 25: การเตรียมพิน ก่อไฟ หุงหาอาหาร
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

สิ่งแรกที่ได้สัมผัสจากประสบการณ์ตรง คือ การลำดับความสำคัญ ต่อให้จะไม่ใช้หน้าฝนก็ตาม โดยเฉพาะทริปครั้งนี้ที่ลี้ภัย คือ ทริปที่ไปช่วงหน้าฝนพอดี และฝนตกตลอดเวลา สิ่งที่ต้องจัดการต่อ คือ การหาต้นไม้เพื่อกางฟลายชีตหรือทาร์ป (ผ้าคลุมกันแดดกันฝน) กันฝนไว้ก่อน โดยจะเป็นลำดับต่อมา

4. “กางฟลายชีตหรือทาร์ป” (หรือผ้าคลุมกันแดดกันฝน) โดยอาศัยต้นไม้สองต้นหลัก ในการกางให้ใช้เชือกผูกทั้งสองข้างต้นไม้เอาไว้ จากนั้นอาจจะใช้ทาร์ปวางทับ แล้วใช้เชือกยึดโยงตามมุมของทาร์ป ซึ่งไว้ให้เรียบริ้วๆ ทั้งเพื่อกันแดด กันฝน และกันกิ่งไม้อาจจะร่วงหล่นได้ หากว่าที่กางทาร์ปมีต้นไม้ไม่พอ ก็สามารถใช้ “ไม้ค้ำ” ได้ แทนต้นไม้ (ในกรณีนี้อาจจะต้องอาศัยทักษะที่ค่อนข้างมาก ฉะนั้นควรมีการฝึกฝนก่อนการใช้งานทาร์ปหรือฟลายชีตทุกครั้ง และสิ่งสำคัญ คือ เชือกและสมอบกที่ไว้ใช้ซึ่งเชือกกับพื้นดิน)

ภาพประกอบที่ 26: กางฟลายชีทหรือทาร์ป
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

สิ่งสำคัญต่อมา คือ การวางของ ซึ่งการวางของจำเป็นต้องดูพื้น บางทีอาจจะไม่ใช่ผ้าปูพื้นก็ได้ อันที่จริงผู้เขียนเองก็ไม่ได้ใช้ เพราะผู้เขียนจะใช้เป้ซึ่งเอาของใส่ไว้ในนั้น และห้อยไว้เลยตามเชือกที่แข็งแรงพอรับน้ำหนักได้ หากบางคนต้องการความสะดวก ก็ใช้ผ้าปู หรือ Ground Sheet ได้

5. “การกางผ้าปูพื้นเพื่อวางของบน Ground Sheet” โดยเพื่อป้องกันสัตว์ ไร มดหรือสัตว์ที่อยู่บนดินต่าง ๆ หรือดินที่เปียกก็สามารถช่วยป้องกันได้ ฉะนั้นผ้าปูพื้นก็ควรที่จะมีความหนา เพื่อกันการฉีกขาดได้ง่าย แต่ไม่จำเป็นต้องใหญ่มาก เพราะน้ำหนักจะหนักมากขึ้นด้วย และสามารถใช้นั่งเล่นได้ด้วยหรืออาจจะไม่ใช่ผ้าปูก็ได้แต่อาจจะใช้เปลเล็กเพื่อไว้วางข้าวของหรือวางเป้โดยเฉพาะก็ได้ ที่เรียกว่า Mini Hammock

ภาพประกอบที่ 27: การกางผ้าปูพื้นเพื่อวางของบน Ground Sheet
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จากประสบการณ์ตรงและจากการอ่านข้อมูลเฟซบุ๊กที่เล่าถึงเรื่องการหาและเลือกต้นไม้สำหรับผูกเปลซึ่งอันที่จริงแล้วโดยปกติ เราจะใช้ต้นไม้สองต้นในการผูกเปลและทาร์ปคู่กัน

6. “การเลือกต้นไม้สำหรับผูกเปล” อันดับแรกตรวจสอบความปลอดภัยโดยรอบ บนพื้นไม่มีหินแหลมคม กิ่ง หนามที่อาจเกี่ยวผ้าเปลให้ขาดได้ และต้องมองดูต้นไม้ก่อนว่ามีเถาวัลย์หรือกิ่งไม้ค้างอยู่หรือเปล่า และดูว่าต้นไม้ไม่มีมดไต่อยู่เป็นทาง อีกทั้งยังให้ทดลองดึงและขย่มต้นไม้ดูก่อนว่า จะไม่งอหรือหักโค่นลงมา ต้นไม้ที่เล็กเกินไปก็จะมีโอกาสงอได้ง่าย หรือต้นไม้ที่ตายแล้วก็มีโอกาสหักโค่นล้มสูง ส่วนตรงที่จะกางเปลให้สังเกตดูที่พื้นด้วยว่าควรกางหญ้าวัชพืชออกก่อนไหม เพื่อป้องกันสัตว์ด้วย โดยใช้มีดขูดหญ้าให้เกลี้ยงเท่าที่จะทำได้ก่อนที่จะกางเปล ซึ่งที่จะกางเปลก็ควรอยู่นอกทางด้านสัตว์หรือไม่ขวางทางสัตว์เดินด้วย

ภาพประกอบที่ 28: การเลือกต้นไม้สำหรับผูกเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

การใช้เปลเป็นหลักในการพักผ่อนและนอน เราต้องเตรียมอุปกรณ์เปลให้พร้อมและดีที่สุดสำหรับเรา ซึ่งสิ่งที่ผู้เขียนจะเน้นเลย คือ เชือกเปล ผ้าเปล อุปกรณ์เปลที่มีคุณภาพและเน้นน้ำหนักที่เบา เพราะเป็นสิ่งที่เราจะต้องตระหนักให้มากเพราะเราจะฝากชีวิตไว้กับเปล

7. “การผูกเปล” เมื่อเลือกต้นไม้ได้แล้ว 2 ต้นที่มีระยะประมาณ 5 - 6 เมตร (สำหรับเปลที่มีความยาวประมาณ 300-320 เซนติเมตร) โดยให้ใช้เชือกสำหรับผูกเปล หรือเรียกว่า Tree Straps ให้ผูกทั้งสองฝั่งของต้นไม้ก่อน แล้วจากนั้นให้ใช้ตะขอที่มีติดมากับเปลเกี่ยวเข้ากับทั้งสองข้างของเชือก ปรับระยะให้พอดี ลองนอนก่อนเพื่อทดสอบไม่ให้เกิดเชือกรัดต้นไม้ลงมาเวลานอนให้นอนเฉียงกับเปล เพื่อความสบายและคล่องตัวในการขึ้นลงเปลด้วย และเปลควรที่จะมีมุ้งกันยุงเพื่อป้องกัน ไม่ใช่แค่ยุง แต่ป้องกันสัตว์เล็กสัตว์น้อยที่บินหรือไต่ไปมาได้

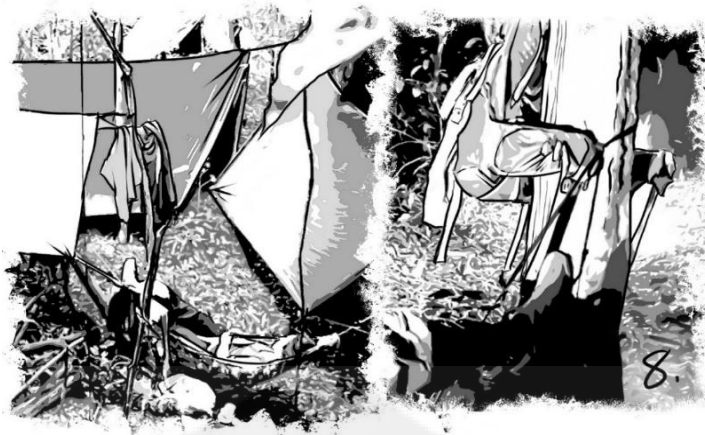

ภาพประกอบที่ 29: การผูกเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

การเดินทางเข้าป่า เพื่อมุ่งหน้าไปลี้ภัยครั้งนี้ สิ่งสำคัญเลย คือ ดูดูว่าเป็นหน้าฝนหรือไม่ควรเตรียมตัวอย่างไรบ้าง อากาศ เครื่องนุ่งห่มต่าง ๆ ต้องพร้อมเสมอ แต่เมื่อกระเปาะเป้เรามีกำลังการแบกได้ไม่เท่ากัน ฉะนั้นเสื้อผ้าก็อาจจะต้องมีการซักบ้าง และตากบ้าง ฉะนั้นถ้าหากเราซัก อาจจะต้องมีเชือกไว้ตาก หรือมีไม้แขวนพลาสติกแบบพับได้ หรือตัวหนีบผ้าไว้ไม่ให้ผ้าปลิว

8. การเตรียมอุปกรณ์สัมภาระ “เสื้อผ้าและเครื่องนอน” หากที่นอนอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ก็ควรป้องกันระวังไม่ให้ตกปลิวหล่นน้ำ ควรเตรียมถุงนอนไว้ในเปล และเสื้อผ้าที่ซักแล้วจะตากก็ควรมีตัวหนีบไว้กันไม่ให้ปลิวหล่นพื้นหรือตามแหล่งน้ำที่เรานอน การตากผ้าไว้มีโอกาสที่จะปลิวลงน้ำได้สูงมาก วิธีป้องกันไม่ให้ของใช้ตกน้ำสำหรับเสื้อผ้าที่ยังไม่ใช้หรือแห้งอยู่คือ ยื่อนำออกมาจากเป้สัมภาระจนกว่าจะใช้ หรือ ถ้าจำเป็นต้องนำมาวางไว้ข้างนอกให้ใส่ถุงแล้วผูกไว้ โดยถ้ายังไม่ได้ผูกเปลก็ผูกของไว้กับต้นไม้หรือชิงเชือกไว้อีกเส้นกับต้นไม้ก็ได้ แต่ถ้าผูกเปลแล้วก็ผูกไว้กับเชือกเปลได้เลย

ภาพประกอบที่ 30: การเตรียมอุปกรณ์สัมภาระ “เสื้อผ้าและเครื่องนอน”

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

ตัดกลับมาที่สมพร และตาเพชรต่อ ช่วยกันหาและเตรียมไม้สำหรับทำที่กำบัง เขาจะมองโดยรอบว่าควรหันหลังไว้ทางไหนดี ซึ่งที่ตรงนี้เป็นที่ “ห้วยแยก” เหมือนทางสามแพร่ง แปรตรงตัวคือเป็นทางแยกที่ไม่มีกำบัง ฉะนั้นเราต้องมีการเตรียมความพร้อม สร้างกำแพงไว้บ้างเพื่อป้องกันสัตว์ที่จะเข้าประชิดตัว

9. ในป่าที่มีสัตว์เราควรหา “กำแพงธรรมชาติ” อาจเป็นแนวต้นไม้ใหญ่ล้มจนรกท้วมหัวดงแถววัลย์ หน้าผาชัน ที่สัตว์จะเดินฝ่ามาไม่ได้ สัตว์ป่าจะคล้ายๆคน ถ้ารกมาก หรือชันมาก จะเดินไม่ไหวจะไม่เดินทันที ซึ่งการหันหลังเข้าหากำแพงจะช่วยให้เราไม่ต้องระวังภัยจากด้านหลัง โดยเฉพาะเวลาก่อไฟหรือหุงข้าว ถ้าไม่มีกำแพงธรรมชาติ เราสามารถสร้างขึ้นมาได้ โดยใช้ไม้มาทำรั้ว เหมือนคอกสัตว์ ถ้าสูงกว่าหัวสัตว์ คือประมาณระดับหน้าอกคน ก็สามารถป้องกันสัตว์กระโดดข้ามรั้วได้ (แต่ถ้าสูงแค่คอของสัตว์ บางตัวสามารถกระโดดข้ามมาได้) หรืออาจจะตัดกิ่งไม้ที่มีพุ่มใหญ่ๆ มาวางซ้อน ๆ กัน โดยการทำรั้วสามารถทำได้หลายวิธี ถ้าต้นไม้ไม่สูงมาก อาจโน้มยอดลงมาผูกไว้ด้วยกันเป็นโดม ถ้ามีต้นไม้สองต้นทำเป็นเสาได้ ให้ตัดกิ่งไม้มาพาด แล้วผูกเชือกไว้ หรือถ้าไม่มีต้นไม้เป็นเสา ให้ทำสามขา ถ้าฝั่งหนึ่งมั่นคงแล้ว อีกฝั่งไม่ต้องทำถึงสามขา จะทำแค่สองขาก็ได้ ซึ่งรั้วต้องทำให้รอบอย่าเปิดโล่งแม้แต่ริมน้ำ เพราะสัตว์สามารถลุยน้ำอ้อมเข้ามาได้ แม้แต่เสือก็ว่ายน้ำได้

โดยรั้วที่ทำไว้ดี สามารถป้องกันสัตว์ป่าได้ทุกชนิด ยกเว้น “ช้าง” ซึ่งสามารถวิ่งชนหรือรื้อรั้วได้เลย แต่อย่างน้อย เราก็จะได้ยินเสียงรั้วหักก่อนที่ช้างจะมาถึงตัวเราซึ่งเป็นการเตือนภัยแบบระยะประชิด และในการนอนติดกับหน้าผาชั้นนั้น ถึงแม้ว่าจะปลอดภัยจากสัตว์ เพราะสัตว์ไม่เดินทางขึ้น เว้น “เสียงผา” แต่ก็มีโอกาสเกิดความเสียหายอื่น คือ เราอาจจะเจอดินถล่มได้ โดยเฉพาะจุดที่มีน้ำไหลลงมา แต่ไม่มีลำธารชัดเจน น้ำจะกัดเซาะดินและหินถล่มลงมาได้ทุกเมื่อ

ภาพประกอบที่ 31: กำแพงธรรมชาติ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

เมื่อเวลานอน พรานบางคนจะนอนโดยไม่ได้ใช้เปล แต่ก็จะต้องเตรียมหาพินก่อไฟไว้เพื่อกันหนาวในยามกลางคืน แต่สำหรับคนทั่วไปอีกอย่างที่ต้องคำนึง คือ เรื่องอุปกรณ์กันหนาวมีความเพียงพอหรือไม่ ซึ่งจากข้อ 10 - 16 นี้เป็นสิ่งที่พรานทั้งสองบอกเล่ามาและจากผู้ร่วมทริปในครั้งนี้ ที่เป็นข้อห้ามและควรปฏิบัติยิ่ง เพราะหมายถึงชีวิตของเราได้เลย

10. “ห้ามนอนตากลม” การนอนตากลมมีผล 2 อย่าง คือ หนาวตายหรือหนาวจนนอนไม่หลับทั้งคืน หลายจุดที่ช่วงเย็นไม่มีลมหรือลมอ่อน ๆ เย็นสบาย แต่พอมืดลงก็จะมีลมพัดแรงมาก พอถึงตอนนั้น ถ้าร้อนของออกมาทำที่พึกเสร็จแล้ว จะเก็บก็ลำบาก แค่อุณหภูมิต่ำกว่า 20 องศาเซลเซียส ถ้าอากาศชื้น บวกกับลมแรงตลอดเวลา ก็สามารถทำให้อุณหภูมิภายในร่างกายลดต่ำลงจนเกิดอาการป่วยที่เรียกว่า “hypothermia” ภายในเวลาไม่ถึงครึ่งชั่วโมง

หรือหนึ่งชั่วโมง ถึงแม้ว่าจะใส่เสื้อผ้าแห้งสนิทและใส่ชุดกันลมก็ตาม อาการสั่นคือ อาการเริ่มแรกของ “hypothermia” ที่ร่างกายพยายามสร้างความอบอุ่น พอเริ่มสั่นก็เริ่มเฉื่อยและชา ร่างกายเริ่มตอบสนองช้าลงเรื่อยๆ จนเริ่มขยับตัวไม่ได้ ถึงตอนนั้นก็ไม่มีแรงพอที่จะเก็บของแล้ว พอหยุดสั่นเมื่อไหร่ นั่นคือใกล้ตายแล้ว ถ้าเริ่มร้อนจนต้องถอดเสื้อแสดงว่าใกล้หมดสติแล้ว คนที่เครื่องกันหนาวไม่พอ ถูนอนไม่หนาพอ มักจะหนาวตายในที่สุด แต่เวลาอยู่ในป่า มีเครื่องกันหนาวจำกัดที่เราสามารถแบกน้ำหนักมาไหว ถึงแม้จะไม่หนาวตาย แต่ก็หนาวจนนอนไม่หลับทั้งคืน จะคอยลุกอยู่ตลอดและขยับไปมา ซุกและกอดตัวเองไม่หยุด โดยจะสังเกตได้ง่ายคือ บริเวณที่ตอนกลางคืนมีลมแรง คือ จุดที่มองเห็นวิวเปิดโล่ง ไม่มีต้นไม้บัง อาจเป็นบนยอดเขา หรือตรงช่องเขา ถึงแม้ว่าบริเวณที่มีลมจะไม่มีแมลง แต่ลมตอนกลางคืนจะแรงจนหนาวแบบทนไม่ไหว ดังนั้นทางที่ดีที่สุดควรป้องกันไว้ล่วงหน้าด้วยการหาที่พักที่หลบลมได้ ยอมทนแมลงอยู่ในที่อับลมจะดีกว่ามาก เนื่องจากเราสามารถป้องกันแมลงได้ด้วยการสวมเสื้อผ้าให้มิดชิด ฉีดยาไล่ยุงหรือยากันยุงต่าง ๆ และก่อกองไฟไล่แมลง แต่ถ้าต้องอยู่บนสันเขาแบบเปิดโล่งก็ให้หาแนวต้นไม้บังลม หรือเดินลงเขามาเล็กน้อยเพื่ออาศัยสันเขาช่วยบังลมหรือหาไม้มาทำกำแพงบังลมเอาไว้ได้

ภาพประกอบที่ 32: ห้ามนอนตากลม เมื่อนอนเปล Under Quilt จึงสำคัญสำหรับการนอนเปล

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

11. “ห้ามอยู่ใกล้ต้นไม้ใหญ่” เพราะต้นไม้อาจจะหักโค่นลงมาทับ มีทั้งล้มลงมาทั้งต้น เพราะลำต้นฉีกขาดออกราก หรือหักลงมาเป็นกิ่ง เนื่องจากกิ่งที่ยื่นออกรากลำต้น โดยส่วน

ปลายจะแตกแขนงออกไปเรื่อย ๆ จึงเพิ่มน้ำหนักขึ้นได้เรื่อย ๆ จนสุดท้ายโคนกิ่งส่วนที่ยึดกับลำต้นเพราะรับน้ำหนักไม่ไหว แค่ฝนตกไม่มากในช่วงต้นจนถึงปลายฤดูฝนก็เพียงพอแล้วที่จะเพิ่มน้ำหนักให้พอไหว จึงทำให้โคนกิ่งฉีกออกมาจากลำต้นล้มลงมาได้ทุกเมื่อ ไม่จำเป็นต้องมีลมแรงหรือมีฝนตกหนักก็ได้ บางทีฝนตกอยู่ 2-3 วัน พอวันที่ 4 ไม่มีฝน ก็ยังหักโค่นลงมาได้เลย จึงไม่แปลกที่เวลาที่เรายู่ในป่าแล้วได้ยินเสียงไม้หักโค่นเองตามธรรมชาติ แต่ถ้ามีพายุเข้าก็มีโอกาสหักโค่นได้ง่ายมากขึ้น

ภาพประกอบที่ 33: ห้ามอยู่ใกล้ต้นไม้ใหญ่
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑรานนท์

12. “ห้ามอยู่ใกล้ต้นไม้ที่ยืนต้นตาย” เต็ดขาด!

เพราะอาจจะมีปลวกเข้าไปกัดกินอยู่โคนต้น พอถึงเวลาที่เหมาะสมจะหักโค่นลงมาเองได้เลยแบบไม่จำเป็นต้องมีลมด้วยซ้ำ และให้ดูแนวต้นไม้ว่ามีโอกาสจะล้มไหม และหากคาดการณ์ไว้ว่าอาจจะล้มได้ ก็ให้อยู่ในแนวทิศทางที่คาดว่าจะไม่มาทับเรา

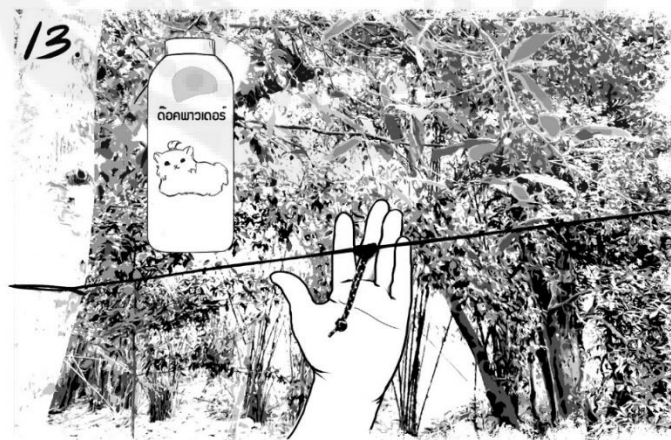

ภาพประกอบที่ 34: ห้ามอยู่ใกล้ต้นไม้ที่ยืนต้นตาย

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

13. “ต้นไม้ที่มีมดไต่ให้ใช้ “แป้งหมา” โรยทาบริเวณเชือกเปล” เมื่อเราผูกเปลเสร็จก็สามารถใช้แป้งหมาทาบริเวณเชือกได้เลยในทันที เพื่อป้องกันก่อนที่จะโดนกัดได้ เพราะมดจะมีหลายสายพันธุ์มาก บางสายพันธุ์พิษแรงและเราอาจจะแพ้และอาจถึงแก่ชีวิตได้เลย ซึ่งแป้งหมาช่วยกันได้ระดับหนึ่ง ส่วนที่เหลือที่อาจไต่เข้ามา ป้องกันได้โดยใช้เปลที่มีมุ้งหรือฉีดป้องกันที่ตัว โดยอาจใช้สเปรย์ที่ป้องกันได้

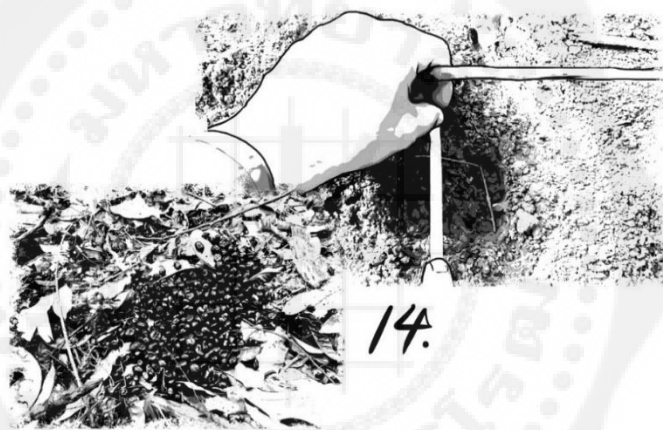
ภาพประกอบที่ 35: ต้นไม้ที่มีมดไต่ให้ใช้แป้งหมาโรยทาบริเวณเชือกเปล

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

14. “ห้ามนอนในที่สัตว์เดิน”

ทางด้านสัตว์นั้นจัดว่าเป็นพื้นที่สังหารของสัตว์ เราอาจจะเจอหมี ช้าง เสือ หรืออื่น ๆ ได้ และห้ามนอนเด็ดขาด ส่วนกลางคืนก็อาจจะหลับไม่สบายเพราะต้องผวากับสัตว์ที่ผ่านมา จึงควรหลบเข้าข้างทาง แล้วถางป่าเป็นที่นอนจะสบายกว่า สังเกตว่าไม่มีร่องรอยสัตว์ ทั้ง รอยเท้าและมูลสัตว์ เพราะในป่าใหญ่ที่สัตว์ชุกชุม ควรจะหลบไปให้ไกลทางด้านเท่าที่จะทำได้ เพราะข้างอาจจะมาเป็นฝูงจนล้นทางด้าน แล้วกระจายหากินกันอยู่รอบๆ บริเวณนั้น ฝูงขนาดกลางมีประมาณ 20-30 ตัวหรือมากกว่า ฝูงใหญ่อาจมีถึง 40-60 ตัวหรือมากกว่า โดยวิธีการสังเกตว่า ที่ ไหนสัตว์เดินนั้นคือ จะมีรอยเท้าและขี้สัตว์ อาจจะได้กลิ่นฉี่ของ สัตว์ก่อนก็ได้ ให้ใช้สัญชาตญาณให้มากที่สุดในการสังเกตระแวงระวังนี้

ภาพประกอบที่ 36: ห้ามนอนในที่สัตว์เดิน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ฤๅษยานนท์

15. “ห้ามนอนในบริเวณที่มีอาหารสัตว์”

เช่น โป่ง ดงผลไม้ ดงหน่อไม้ ดอกไม้ที่สัตว์ชอบ ดงพืชอื่น ๆ ที่สัตว์ชอบกิน เพราะจะมีสัตว์ ใหญ่อย่างหมี หมูป่า หรือช้าง มาหาอาหารกิน แม้จะมีสัตว์ที่ไม่อันตรายอย่าง กวาง เก้ง แต่ก็จะมีสัตว์อันตรายอย่าง หมี เสือ หมาป่า ตามมาก็ได้ ให้สังเกตว่าบริเวณที่เป็นโป่งนั้น จะเป็นดินล่วน ๆ ไม่มีต้นไม้ขึ้นเลย และมีรอยเท้าสัตว์และขี้สัตว์จำนวนมาก ถ้ามีฝนตก หนักสักพักจะมีน้ำขังคล้ายบึงขนาดเล็กด้วย

ภาพประกอบที่ 37: ห้ามนอนในบริเวณที่มีอาหารสัตว์
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

16. เพราะนอกจากจะมีโอกาสเจอสัตว์ที่ไม่คาดคิดแล้ว สถานที่เหล่านั้นจะมีเห็บเยอะมาก พื้นที่ที่สัตว์นอนมักจะเป็นที่โล่งในป่า เช่น ที่ราบ ที่ชุ่มน้ำ โคนต้นไม้ โดยเฉพาะบริเวณที่แสงแดดส่องถึง สัตว์จะชอบมานอนอาบแดดตอนเช้าๆ ตั้งแต่จนถึงสัตว์ใหญ่ ส่วนที่ที่สัตว์ไม่นอน เช่น ตามโหนก ที่ รก ๆ ชั้น ๆ หรือสถานที่ที่ไม่เรียบ เป็นต้น

ภาพประกอบที่ 38: ห้ามนอนในพื้นที่ที่สัตว์นอน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

สิ่งต่อมาที่สำคัญในการป้องกันตนเองล่วงหน้า คือ การสังเกตดูโดยรอบ เพื่อดูว่า หากเกิดเหตุขึ้นมา เราจะสามารถไปทางไหนได้บ้าง ให้เราลองสมมุติตัวอย่างดูว่า หากสัตว์วิ่งเข้ามาทางเรา เราจะหาทางไปทางไหน ปีนป่ายทางไหน หรือหลบทางไหน หรือหากน้ำป่ามา เราจะหลบขึ้นไปทางไหน หรือหากเกิดเหตุที่ไม่คาดคิด เช่น ต้นไม้ล้ม เราจะต้องทำตัวอย่างไรให้ปลอดภัยที่สุด เป็นต้น ซึ่งจากเรื่องเล่าของผู้ร่วมทริปเล่าหลาย ๆ เรื่องจากประสบการณ์ตรง โดยสิ่งนี้ก็เป็นสิ่งที่เิ่มมาจากลำดับความสำคัญมาก

17. “หาทางหนีทีไล่” ไว้ด้วย ทั้งทางหนีสัตว์ป่าอย่างช้า จนถึงทางหนีน้ำป่า ห้วยเล็ก ๆ จะดีกว่าลำน้ำสายใหญ่ ตรงที่น้ำสะอาดและค่อนข้างปลอดภัยจากน้ำป่า ห้วยสายใหญ่อาจจะมึสิ่งปนเปื้อนมาจากต้นน้ำ ถ้าเดินตามลำห้วยสายใหญ่ ควรมองหาลำธารสายเล็กข้างทางที่ไหลมาชนกับสายใหญ่ แล้วปีนขึ้นไปพักริมห้วยสายเล็ก พยายามอย่าพักริมห้วยสายใหญ่ เพราะมีโอกาสเจอน้ำป่าได้ง่าย บางทีฝนตกหนักบนยอดเขา แต่บริเวณที่พักอาจไม่ตก บางทีมีแดดแรงก็ได้ การนอนใกล้ลำริมห้วยสายใหญ่ หรือสายน้ำของน้ำตกก็สามารถทำได้ ในกรณีที่แน่ใจว่าจะไม่มีน้ำป่า อย่างในฤดูแล้งที่ไม่มีฝนตก จะนอนตรงไหนก็ได้ แต่ควรระวังน้ำป่าเป็นสำคัญ

ภาพประกอบที่ 39: หาทางหนีทีไล่
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

จากการไล่ลำดับความสำคัญที่จำเป็นต้องตระหนักมากเมื่อเข้าป่า คือการระแวดระวังเรื่องน้ำให้ ดี นอกจากต้องอยู่ใกล้น้ำเพื่อให้เกิดความคล่องตัวแล้วในการใช้สอย แต่น้ำก็เป็นสิ่งสำคัญที่อันตรายไปในตัวด้วย จึงมีข้อควรระวังการทำที่พักเพื่อนอนกางเปล โดยเป็นลำดับที่สำคัญในข้อ 18-19

18. “ห้ามนอนฝั่งที่น้ำพัดมาปะทะ” โดยสายน้ำจะมีการโค้งซ้ายขวาตามแนวหินและต้นไม้ตามธรรมชาติ ซึ่งถ้าน้ำโค้งไปทางซ้ายนอนฝั่งขวาเด็ดขาด มิฉะนั้นเวลาน้ำป่ามาเราจะโดนเต็ม ๆ โดยควรรอนบนตลิ่งที่สูงพอที่น้ำป่าจะขึ้นไปไม่ถึง ถ้าหาที่นอนบนที่สูงไม่ได้ก็ควรรอนฝั่งที่ติดกับภูเขาที่จะสามารถหนีขึ้นที่สูงได้หรือหาจุดที่มีก้อนหินใหญ่บังกระแส น้ำเวลาน้ำป่ามาน้ำอาจจะไหลแรงขึ้นเรื่อย ๆ หรืออาจจะทะลักมาทีเดียวเลย แต่เราสามารถสังเกตได้จากสัญญาณเตือนไม่ว่าจะเป็นเสียงน้ำดังมาจากเหนือน้ำ น้ำเปลี่ยนเป็นสีขุ่นแดง น้ำเริ่มเย็น มีกลิ่นดินโคลนคละคลุ้ง หรือมีเสียงผิดปกติมาจากภูเขาด้านบนเหนือน้ำ เหมือนเสียงระเบิดหรือฟ้าผ่าหรือเสียงรถไฟ มีเสียงกิ่งไม้หัก เสียงก้อนหินกระทบกัน นั้นหมายถึงว่า น้ำป่ากำลังมา และอีกไม่กี่นาที น้ำก็จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อาจสูง 3-4 เมตร ซึ่งคนที่รอดตายจากน้ำป่าก็เพราะได้ยินเสียงเหล่านี้แล้วสะดุ้งตื่นหนีขึ้นที่สูงทัน หรือคนที่ติดอยู่กลางน้ำแล้วรอดมาได้ คือคนที่อาศัยปีนขึ้นบนก้อนหินใหญ่มากพอที่น้ำท่วมไม่ถึง หรือหาต้นไม้เกาะอยู่กลางน้ำ และคนที่อยู่เฉย ๆ ไม่ทำอะไร จะเจอน้ำแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถพัดคนให้ลอยไปตามน้ำได้ หากโดนน้ำพัดจะเสียงอันตรายต่อชีวิตได้

ภาพประกอบที่ 40: ห้ามนอนฝั่งที่น้ำพัดมาปะทะ

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

19. ในป่าที่อุดมสมบูรณ์ ถ้ามีฝนตกหนักตลอดทั้งวันหรือฝนตกบนภูเขาติดต่อกันหลายวัน ก็ทำให้เกิด “น้ำป่า” ได้ เพราะมีพวงกิ่งไม้อุดตันขวางทางน้ำ ทำให้น้ำกลายเป็นแอ่งพอถึงจุดหนึ่งที่น้ำเต็มจึงเหมือนเขื่อนแตก ซึ่งอาจจะมีกระแสน้ำที่พัดพาที่รุนแรงติดมาด้วย ก้อนหินขนาดใหญ่ก็อาจจะโดนน้ำพัดได้ด้วย สังเกตว่าจุดที่เคยมีน้ำป่า จะมีก้อนหินขนาดใหญ่จำนวนมากอยู่ในลำธาร เพราะน้ำป่าพัดพาก้อนหินเหล่านั้นมา ถึงแม้ว่าจุดที่เราอยู่ จะไม่มีฝนตก แต่ฝนอาจจะตกที่อื่นได้ ซึ่งก่อนเข้าป่าก็ควรดูการพยากรณ์ หรือถามชาวบ้านหรือผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณนี้

ภาพประกอบที่ 41: ระวัง “น้ำป่า”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

การนอน ของเราในครั้งนี้ของทริปคือ “ห้วยแยก” จะไม่มีหน้าผา และดินที่สูงชันมากนัก จะเป็นทางขึ้นเหนือน้ำ แต่มีน้ำอยู่ไม่ไกล พอให้เดินไปใช้น้ำหุงหาอาหารและอาบน้ำได้ แต่จากปากบอกเล่าของพรานในวันนั้นเล่าบอกมาว่า เวลาจะหาที่พักที่นอน จะทำที่พำนัก อย่านอนที่ดินสไลด์เด็ดขาด ดูสังเกตหน้าดินเป็นสำคัญ ต่อให้เราจะนอนด้วยเปล ไม้ต้นไม่สำคัญในการยึดเปลก็ตาม แต่ก็ต้องคำนึงถึงสิ่งนี้ด้วยให้มาก ๆ และไม่ควรรนอนเลย อีกทั้งนอกจากดินก็ต้องระวังกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ที่ไม่ให้หล่นลงมาใส่เราด้วย ซึ่งก็มีวิธีการได้เปรียบทางการนอนอยู่ โดยจัดลำดับได้อยู่ข้อ 20-22 ตามข้างล่างนี้

20. “หลีกเลี่ยงการนอนใกล้หน้าดินที่สูงชัน” มากเกินไปเพราะอาจเกิดดินถล่มได้ ดินถล่มสามารถเกิดได้ตามธรรมชาติในบริเวณที่สูงชัน อยู่น้ำด้วย

ภาพประกอบที่ 42: หลีกเสี่ยงการนอนใกล้หน้าดินที่สูงชัน

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

21. จุดที่นอนต้อง “ระวังก้อนหินและกิ่งไม้หล่นลงมา” สังเกตว่าไม่มีก้อนหินหรือกิ่งไม้แห้งอยู่ด้านบนหรือบริเวณรอบ ๆ มิฉะนั้นถ้าลมแรงพัดมากิ่งไม้อาจจะหักลงมา กิ่งไม้ที่อยู่มานานจะมีเถาวัลย์พันอยู่ ก็จะพาเถาวัลย์ลงมาทั้งพวงและดึงเอากิ่งรอบข้างลงมาด้วย แค่กิ่งไม้ขนาดเล็กหล่นใส่ตัว ก็อาจจะทำให้กระดูกหักหรือบาดเจ็บได้

ภาพประกอบที่ 43: ระวังก้อนหินและกิ่งไม้หล่นลงมา

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

22. “การนอนบนเนินหรือบริเวณที่เห็นวิวโดยรอบจะได้เปรียบ” เวลาสัตว์เดินมา เราจะมองเห็นได้ง่าย ถ้าก่อกองไฟไว้ ย้านอนในทิศทางลม มิฉะนั้นจะต้องนอนดมควันไฟ และถ้าอยู่ริมลำธาร ลมจะพัดทวนน้ำในตอนกลางวัน และตามน้ำในตอนกลางคืน

ภาพประกอบที่ 44: การนอนบนเนินหรือบริเวณที่เห็นวิวโดยรอบจะได้เปรียบ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จาก 22 ข้อลำดับความสำคัญที่กล่าวมา ยังมีที่ต้องระวังอย่างมากคือ พื้นดินที่เต็มไปด้วยหญ้า กิ่งไม้ ต้นไม้เลื้อยต่าง ๆ ที่รกตามพื้น จะต้องกวาด ตัด ถางให้เรียบร้อยด้วย เพื่อป้องกันสัตว์เล็กสัตว์น้อย และสัตว์เลื้อยคลานด้วย ที่เราอนในครั้งนี่ จะเป็นที่ยังไม่เคยมีใครนอน มีความรกราก ๆ เราก็ถาง วัชพืชออกด้วย

23. เมื่อแน่ใจว่าจะนอนตรงไหนแล้ว ควรเริ่มด้วยการ “การใช้มีดถางวัชพืชบริเวณที่พักให้โล่ง” เพื่อเวลาเดินไปมาบริเวณที่พัก จะได้ไม่โดนกิ่งไม้เกี่ยวและไม่โดนสัตว์เลื้อยคลานที่อยู่ตาม ต้นไม้ โดยเฉพาะกิ่งไม้แห้ง อาจจะมีมด ปลวก เห็บ ุงู ได้ ถ้าพื้นรกก็ควรจะหากิ่งไม้ขนาด เล็ก ๆ อย่างเช่น แขนของใบต้นปาล์มหรือต้นไม้กวาด นำมามัดรวมกัน ใช้กวาดพื้นก่อนได้

ภาพประกอบที่ 45: การใช้มีดถางวัชพืชบริเวณที่ปักให้โล่ง

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จากประสบการณ์ของสมพร เล่าว่า เพื่อนพรานเวลามาอนป่าบางคนไม่ได้นอนเปล ไม่มีเปล แต่ด้วยความถนัดและชินกับการนอนพื้นดินที่ปูเพียงผ้าปูจากถุงกระสอบเล็กๆ ห่มด้วยผ้าขาวม้า ฉะนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ผู้เขียนป้องกันมากเรื่อง ความหนาวเย็นที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และเป็นสิ่งอันตรายถึงชีวิตได้เลย แต่พวกพรานนั้นเขาจะมีการนอนข้างๆ กองไฟที่สร้างความอบอุ่นให้แก่เขา

24. ถ้าเครื่องกันหนาวเพียงพอ “ควรจะจัดที่นอนก่อนเป็นอันดับแรก” แต่ถ้าไม่แน่ใจว่าเครื่องกันหนาวพอหรือไม่ ควรหาฟืนให้พอก่อน เพราะถ้ามีดค่าจะหาฟืนลำบาก ถ้ามีดแล้วเครื่องกันหนาวไม่พอ ยังสามารถมาผิงไฟได้ แต่ถ้าเจออากาศหนาวจนร่างกายรับไม่ไหวกลายเป็น “hypothermia” เวลานั้น ร่างกายจะตอบสนองช้ามากและหมดแรงลงเรื่อย ๆ แบบไม่รู้ตัวแม้แต่จะก่อไฟก็ไม่มีแรงแล้ว

ภาพประกอบที่ 46: ถ้าเครื่องกันหนาวเพียงพอ “ควรจะจัดที่นอนก่อนเป็นอันดับแรก”

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

25. “ถ้าไม่มีเครื่องนอนควรปีนขึ้นไปนอนบนก้อนหินใหญ่” หรือทำห้างไว้บนต้นไม้เพื่อกันลม และจะได้ปลอดภัยจากสัตว์ ตั้งแต่สัตว์เลื้อยคลาน จนถึงสัตว์ใหญ่ ถ้าก้อนหินไม่เรียบ หาหญ้าหรือตัดใบไม้มาปูรองหนา ๆ ให้นุ่ม ๆ โดยเวลาหาใบไม้ ให้ดูพวกเห็บ บุง แมงมุม และที่เกาะอยู่ตามใบไม้ด้วยก็ให้ระวัง แต่ถ้าฝนตกก็ควรหาที่พักที่มีร่มเงา เช่น ใต้ช่องอ่อน หิน หรือในรูต้นไม้ใหญ่ ซึ่งสถานที่เหล่านี้มักจะเป็นบ้านของสัตว์ จึงควรตรวจสอบก่อนเข้าไปว่าไม่มีสัตว์อยู่ให้แน่ชัดและเวลาพักให้ทำรั้วกันสัตว์เข้ามาด้วยเพื่อเป็นการป้องกัน

ภาพประกอบที่ 47: ถ้าไม่มีเครื่องนอนควรปีนขึ้นไปนอนบนก้อนหินใหญ่

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จาก 25 ข้อข้างต้นที่สำคัญในการหาที่พัก และการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ ไปจนถึงการสร้างที่พัก และข้อควรปฏิบัติและระวังอย่างเหมาะสมนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพื่อความปลอดภัยในการเข้าป่า ด้วย การเตรียมความพร้อมและการหาประสบการณ์เพิ่มเติมติดตัวไว้ด้วย ซึ่งจากประสบการณ์ในการนอนพักที่ห้วยแยก ก่อนที่จะเดินไปยังล้งผ้าของวันรุ่งขึ้นอีกวัน เป็นการหาที่พักที่ไม่ได้ยากมาก แต่เป็นการนอนครั้งแรกที่น้ำตกแห่งนี้ ที่ชื่อว่า น้ำตกแม่กระดังลา เป็นน้ำตกที่ยังไม่มีใครเข้าไปมากนักที่เป็นนักท่องเที่ยว แต่ผู้เขียนได้เข้ามามีความคุ้นชินกับที่แห่งนี้ จึงได้ถอดกระบวนการจากป่าที่ได้มา และสัมผัสกับการพักสมองเพื่อให้เกิดความคิดหรือได้แนวคิดใหม่ ๆ อีกด้วย

ภาพประกอบที่ 48: ที่พักในป่าวนบริเวณด่านสัตว์ กับการโยงแนวคิดสู่การสร้างศิลปะ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

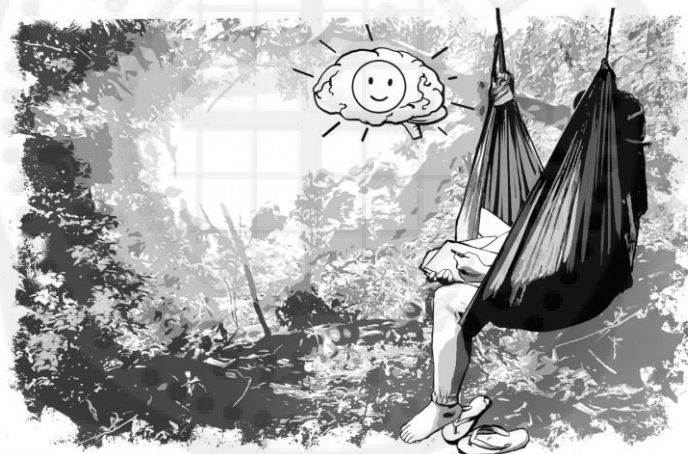
ที่มา: อัยนา ญุฑธานนท์

การเข้าป่าและการหาที่พักในป่า ผู้เขียนแบ่งออก 2 ประเด็น โดยการเข้าป่านั้น ทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ มากมาย ตั้งแต่เริ่มเดินเข้าป่าที่ต้องลุยฝ่าฟัน จวบจนจากการหาที่พักจะเป็นประเด็นที่ 1 และสู่การถอดกระบวนการไปสู่การนำกระบวนการนี้ไปสร้างสรรค์งานศิลปะจะเป็นประเด็นที่ 2 ด้วยการเริ่มต้นจาก “ความจรรโลงใจจากผืนป่า” “ความสุขที่ถูกหลั่งออกมาด้วยเคมีในสมองจากการได้อยู่ในป่า”

จากบทความ The Momentum (ศรัณญา โรจนพิทักษ์ชีพ, 2560) กองบรรณาธิการนิตยสาร a day BULLETIN และผู้เขียน Health บริงได้ใกล้แค่เอื้อม สำนักพิมพ์มติชน ซึ่งเป็นคนที่ชื่นชมเรื่องสุขภาพ และกำลังมองหาความสุขขึ้นสำคัญ เขาได้เขียนใน The Momentum ออนไลน์ไว้ว่า สุขนี้อยู่ที่ “สมอง” ซึ่งผู้เขียนได้ตีความว่า อันที่จริง สุขไม่ใช่เงิน สุขไม่ใช่การทำงานที่ดี สุขคืออยู่ที่ใจ และสุขถูกสร้าง

และหล่อหลอมการหลังสารจากสมองที่เกิดขึ้นจากการกำหนดของเราเองด้วย ซึ่งผู้เขียนได้เคยฟังจาก podcast มาสักระยะถึง ความสุขเกิดจากอะไร และอะไรกระตุ้นนำพาให้เกิดความสุขได้บ้าง เพื่อจะชี้โยงไปสู่สมองที่สามารถคิดและสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพที่สุด หรือไม่ให้เกิด “สมองตัน” ที่หมายถึงคิดอะไรไม่ออก หรือไม่รู้อะไรจะทำอะไร ปล่อยเวลาผ่านไปเรื่อย ๆ แบบอาจไม่มีไม่พบจุดหมาย

“หนึ่งวัน เรามักจะรู้สึกว่ เราต้องใช้ความคิดไปอะไรมากมาย ทั้งคิดจนสมองแทบแตก คิดเรื่อยเปื่อย ทั้งคิดดีและคิดไม่ดีไปพร้อม ๆ กันตลอดเวลา หากจะให้นับจริง ๆ ก็คงคิดอยู่ไม่ก่ือบอย่าง เช่น งาน แพน เงิน แค่นี้เอง แต่รู้ใหม่ว่ ความจริงแล้วสมองของเรา คิดกันมากถึง 70,000 เรื่องต่อวัน และการคิดนั้น ใช้พลังงานจากกลูโคสที่ไหลเวียนเข้าสู่สมองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เราสูญเสียพลังงานไป ร่างกายของเราจึงอ่อนล้า หดแรงแปดื้อ ๆ ทั้ง ๆ ที่ยังมีสิ่งสำคัญมากพอรอให้ใช้สมองคิดสร้างสรรค์ และที่สำคัญยังคงอยจะดึงความสนใจ ผลักความสุขที่เราควรได้รับออกไปจากสมองทุกวัน โดยที่เราไม่รู้ตัว”

ภาพประกอบที่ 49: ป่าและศิลปะ ทำให้เกิดความสุข

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุทยานนท์

สารเคมีแห่งความสุขในสมอง “เชื่อว่าผลักออกไปแล้วจะไม่ได้มีวันกลับเข้ามาอีก” ซึ่งไม่จริง เพราะสมองของเราจะกลับมามีความสุขได้ และยังทำให้เรารับมือกับวันที่ดีและวันที่แย่ได้อย่างราบรื่น นั่นก็คือ การกระตุ้นการหลังของสารเคมีในสมองให้ออกมาจำนวนมาก ซึ่งมีอยู่หลัก ๆ 4 อย่างด้วยกันคือ “โดปามีน” ทำให้เรามีความสุข และพึงพอใจ “เอ็นดอร์ฟิน” ทำให้เรารู้สึกผ่อนคลาย และหายเจ็บปวด “ออกซิโทซิน” สารเคมีแห่งความรักและความผูกพัน “เซโรโทนิน” ทำให้เรารู้สึกอารมณ์ดี และไม่เครียด

โดยสิ่งที่ไปกระตุ้นการหลงเหล่าสารเคมีดังกล่าวนั้น คือ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้เราอยู่กับตัวเองแบบช้า ๆ และทบทวนตัวเองให้มากขึ้นในช่วงสถานการณ์ของยุคโลกดิจิทัลเช่นนี้

นอกจากนี้ การให้อาหารสมองด้วยกิจกรรมง่าย ๆ ใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็น การอ่านหนังสือ การฟังเพลง เบา ๆ สบาย ๆ การรดน้ำต้นไม้ การใช้เวลากับสัตว์เลี้ยง การเข้าป่าอยู่กับธรรมชาติ สิ่งเล็ก ๆ ที่ไม่ยิ่งใหญ่แบบนี้ กลับให้ผลที่ใหญ่ยิ่งมาก เพราะหากทำเป็นประจำก็จะทำให้สมองมีความสุขได้อย่างไม่น่าเชื่อ รวมทั้งการฝึกอารมณ์ด้านบวก ด้วยการเขียน 3 สิ่งในทุก ๆ วัน ที่รู้สึกว่าเป็นหนึ่งวันเราควรขอบคุณตัวเองอะไรบ้าง ในหนึ่งวันเราควรขอบคุณต่อสถานการณ์ตรงหน้าอะไรบ้าง และในหนึ่งวันของเราที่เราผ่านมันมานั้นเราได้มีการปรับแนวคิด หรือเปลี่ยนมุมมองอะไรบ้างในเชิงบวก และพยายามเขียน 3 สิ่งนี้ทุกวัน เพราะยิ่งเขียนมากเท่าไร ก็ยิ่งมีพลังด้านบวกมากขึ้นเท่านั้น

ภาพประกอบที่ 50: “ความสุข” สร้างได้ด้วยการคิดบวก และการเข้าป่าช่วยให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทยานนท์

อันที่จริง “ความสุข” สร้างได้ด้วยการคิดบวก (การคิดบวกไม่ได้หมายถึงการเป็นคนโลกสวย) หรือไม่ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น แต่หมายถึงคนที่พลิกต่อสถานการณ์หนึ่งด้วยแนวคิดและมีกระบวนการคิดและความรู้สึกที่ดี โดยที่คนคิดบวกส่วนใหญ่ก็จะโฟกัสและให้ความสำคัญแต่ในสิ่งที่เป็นเชิงบวก พลังงานเชิงบวกก็จะไหลเวียนเข้าสู่ร่างกาย สมอง และจิตใจอยู่เสมอ ส่งผลให้เมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ก็พร้อมรับมือได้ ไม่ว่าจะพบกับวันดี ๆ หรือวันที่แสนแย่ที่สุดแค่ไหนก็ตาม ทั้งยังมีแนวทางการแก้ไขให้กับ

ตัวเองได้เป็นอย่างดี สมองก็จะมีความสุขแม้วันหนึ่งจะคิดตั้งเจ็ดหมื่นเรื่องก็ตาม และตัวเราก็จะพบแต่ความสุข แม้ว่าในแต่ละวันจะมีความสุขทุกข์เข้ามามากมายแค่ไหนที่ไม่อาจควบคุมได้

ภาพประกอบที่ 51: ที่พักในป่าเวินด่านสัตว์ กับการโยงแนวความคิดสู่การสร้างศิลปะ กับผู้หญิงนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

ท้ายที่สุดของ “การหาที่พักในป่า” มีบทสรุปจาก “ผู้หญิงนอนเปล” สู่การหาแนวความคิดการสร้างงานศิลปะ เนื่องจากการเข้าป่าคือความสุขหนึ่งที่ได้อยู่กับธรรมชาติ การเดินป่า คือ การออกกำลังกายหนึ่งและยังเป็นการเพิ่มความสุขอีกประการหนึ่ง การได้ใช้ความคิดหาที่พักในป่าด้วยการเตรียมตัวจากการฟังและการสังเกตการจากพรานนำทาง ยิ่งในสถานการณ์จริงแล้วยิ่ง จาก 25 ข้อข้างต้นของข้อระวางข้อปฏิบัติการหาที่พักสู่การตั้งที่พัก ก็เป็นกระบวนการได้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ บันทึกประเด็นต่าง ๆ สู่สมอง

การเข้าป่า ทำให้เกิดความสุขได้ ทำให้ได้คิดสร้างสรรค์ได้จากการเพิ่มความสุขตามลำดับความสุขเป็นเพียงกระบวนการเพิ่ม “เซราโทนิน” ที่ควรมีให้พอดี

ป่า ธรรมชาติ สร้าง “เซราโทนิน” ในสมองและสามารถต่อยอดการสร้างสรรคทางความคิดได้ เมื่อรู้สึกสงบ มีความสุข อยู่กับตัวเอง

ความคิดสร้างสรรค์ เกิดขึ้นได้จากเคมีในสมอง ที่หลัง “เซราโทนิน” ในขณะที่มีความสุข

ป่า คือ กลไกหนึ่งของมนุษย์ที่เมื่อสัมผัสแล้ว และเข้าพักอาศัยในผืนป่า จะสามารถช่วยให้เกิดความคิดที่ต่อยอดได้ จากความสงบของตนเอง

การค้นหาที่พักในป่าคือการสำรวจความปลอดภัย และยังเป็นการค้นหาสิ่งที่ทำให้รู้สึกสบายใจ งานสร้างสรรค์ศิลปะที่ใช้กระบวนการเดียวกันกับการหาที่พักอาศัยในป่า เพื่อสำรวจตัวตนและตนเองที่ชอบและพอเหมาะพอดีทางความคิด ณ จุดเริ่มต้นที่มีทุนไม่เท่ากันของมนุษย์

ศิลปะย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การเข้าป่าก็เช่นกัน ต้องปรับไปตามยุคสมัยให้ทัน

การเคลื่อนตัวของแนวคิด ไม่สามารถหยุดนิ่งได้ด้วยการค้นหาอยู่ตลอดเวลาตามที่ตนถนัด และศิลปะก็ด้วยที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปิดและปล่อยพื้นที่ให้กับกาลเวลาและเรื่องราวทางสังคมที่เกิดขึ้น เพื่อสะท้อนสภาพการณ์ความเป็นไปของมนุษย์ โดยเริ่มจากตัวมนุษย์เองหนึ่งคนที่ควรสร้างความสุขก่อนจากการเข้าใจอะไรต่าง ๆ นานารอบตัว จากการนำตนเข้าสู่ธรรมชาติอันบริสุทธิ์หรือกิจกรรมอื่นใด แล้วเราจะได้ทบทวนตัวเองไปเรื่อย ๆ อย่างช้า ๆ โดยไม่ต้องบีบเค้นใด ๆ เพราะทุกอย่างอย่างเริ่มที่ความคิด และการเข้าใจจริงจากธรรมชาติในโลกนี้

การเชื่อมโยง “การหาที่พักในป่า” สู่อารมณ์ของแนวคิดในการสร้างศิลปะนั้น เป็นการได้แนวคิดที่ใหม่ ล้วนเกิดจากการทำอย่างต่อเนื่องบวกกับการค้นคว้ามากมายที่เหมาะสม และสู่การคิดวิเคราะห์ประเด็นที่สนใจ และเกิดจากการที่สมองหลังสารเคมีที่มีความสมดุล โดยอาจเริ่มจากการย้อนกลับไปหาธรรมชาติก่อน ผู้เขียนได้เข้าป่าโดยไม่ได้เริ่มจากการที่คิดว่าป่าจะให้อะไรกับเรา แต่เพียงเริ่มต้นจากการหากิจกรรมอื่นใดที่จะทำให้เราได้อยู่กับตัวเองได้มากที่สุด นั่นคือการตัดสัญญาณรบกวนจากโลกโซเชียลและอินเทอร์เน็ต โดยหนึ่งในกิจกรรมนั้น คือ การเดินเข้าป่าเพื่อเข้าไปพักแรมและได้สูดกลิ่นไอใช้ชีวิตกับธรรมชาติ “ป่า น้ำ ภูเขา อากาศ” ซึ่งผู้เขียนเริ่มได้ประเด็นและคิดต่อยอดจากการหาที่พัก ณ ที่ “ล้งผ้า” ที่ผู้เขียนได้เล่าไว้ในข้างต้นแล้วว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง ที่นอกเหนือจากการหาที่พัก ยังมีเรื่องเล่าเรื่องราวมากมายเกี่ยวกับพื้นที่ ซึ่งมันทำให้เห็นมิติและกลไกพัฒนาการของมนุษย์ที่คอยสร้างความหมายและที่มาให้จดจำ หรือเป็นการเล่าขานที่ชวนสนุกจากรุ่นสู่รุ่น จากคนสู่คนสู่กลุ่มคน เพราะทุกสิ่งล้วนมีที่มาที่ไป ไม่ต่างอะไรไปกับการหาที่พักที่มีที่มาที่ไปทั้งจากประสบการณ์ตรง หรือทางอ้อมก็ตาม ล้วนแล้วแต่มีที่มาที่ไปทั้งสิ้น ตลอดจนศิลปะที่มีที่มาที่ไปจากที่ประเด็นของคนผู้สร้างที่สนใจจะเล่าต่อไป ผ่านศิลปะ เพราะศิลปะก็เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพในการ

รับรู้ถึงภาวะอารมณ์ของผู้สร้างที่มีประเด็นที่มาที่ไปด้วย และจากประสบการณ์ของผู้เขียนในข้างต้น ทำให้เห็นว่า 25 ข้อที่สำคัญ ทั้งจากพราน จากประสบการณ์ตนเอง จากหนังสือ จากเรื่องเล่า โดยผสมผสานมาเป็น 25 ข้อ ซึ่งผู้เขียนได้ประจักษ์ถึงการสร้างแนวคิดที่จะสร้างศิลปะได้ 25 ข้อเช่นกัน ดังนี้

1. “การทดลองทำงานศิลปะ” โดยศิลปะนั้นไม่มีถูกผิดใด ๆ ล้วนแล้วแต่เกิดจากผู้สร้างเป็นสำคัญที่ต้องการระบายและสื่อสารอะไรออกไปจากตนเอง ในการทดลองนั้นย่อมมีความผิดพลาด หรือยังไม่ตรงใจในจุดหมาย แต่เมื่อเราได้ทดลองแล้วเมื่อไหร่ ย่อมจะมีความคุ้นชินและถนัดตามมา ซึ่งศิลปะต้องการสิ่งเหล่านี้เสมอมา
2. “การหาแรงบันดาลใจแนวคิดศิลปะ” การที่เราได้รับรู้ถึงแนวคิดหรือความคิดของบุคคลอื่น ๆ นั้นย่อมดี เพราะทำให้เราเห็นมิติอื่นที่ในโลกนี้ย่อมมีความแตกต่าง เราอาจจะเข้าใจวัฒนธรรมอื่น ๆ จากงานการอ่านความคิดผ่านศิลปะของผู้อื่นได้ ซึ่งทำให้เราได้เห็นมุมมองที่ต่างออกไป ยังทำให้เราเกิดพัฒนาการของการสร้างงานศิลปะหรืองานอื่น ๆ หรือสามารถคิดอะไรอื่นได้อีกกว้างมากมาย
3. “การดูผลงานที่ชอบและหาคำอธิบายผลงาน” การที่เราเปิดตา เปิดหู และเปิดใจในการมองเห็นโลกที่กว้างใหญ่นี้ มันทำให้เรากลายเป็นคนที่อ่อนน้อมมากยิ่งขึ้นแบบไม่รู้ตัว เพราะมนุษย์ย่อมต้องถูกพัฒนา และจะได้เรียนรู้อะไรได้ง่ายหากเข้าใจว่าคนอื่น ๆ สร้างงานหรือสื่อสารอะไรออกไป แล้วยิ่งถ้าเรารู้ว่าเขาคิดอะไรกันผ่านงานศิลปะเหล่านี้ จะทำให้เราคิดต่อยอดได้อีกหากเป็นประเด็นที่เราสนใจมันจริง
4. “การเดินทางดูงานศิลปะ” ไม่เพียงแต่ได้ไปชมงานศิลปะเท่านั้น แต่การที่เราพยายามนำตัวเองออกไปสู่โลกภายนอกแบบมีจุดมุ่งหมาย มันสร้างจุดยืนที่ชัดเจนและมั่นคงไปด้วย ทำให้เราเองรู้สึกตนเองอยู่เสมอตลอดเวลา คอยย้ำเตือนว่าเรายู่จุดไหน ทำอะไรไปเพื่ออะไร และยังทำให้เราสามารถเห็นงานที่พัฒนาตามยุคสมัยได้มากยิ่งขึ้น
5. “การท่องเที่ยวและการเดินทาง” การนำตัวเองออกไปจากบ้านด้วยการท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพลังขีดความสามารถของเราอย่างชัดเจน เพราะประสบการณ์เป็นสิ่งแรกที่ได้มาและในระหว่างการเดินทางนั้นมันทำให้เห็นอะไรแตกต่างจากที่เราเป็นได้อย่างชัดเจนด้วย
6. “การอ่านหนังสือ” การอ่านทำให้เราได้รับประสบการณ์จากผู้อื่น และยังทำให้เราฝึกคิด ฝึกจำ ฝึกวิเคราะห์ไปในตัว ซึ่งการอ่านมันทำให้เรามีคลังข้อมูลในสมองเพิ่มมากขึ้น

7. “การเขียนหนังสือ” เป็นรูปแบบของการระบายออกอย่างหนึ่ง และยังเป็นการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านตัวเราเอง เพราะวันหนึ่งเราไม่รู้ว่าเราจะจดจำทุก ๆ อย่างได้ดีอีกหรือไม่ ฉะนั้นการเขียนเป็นเครื่องมือที่สามารถจดจำสิ่งเหล่านี้ได้ โดยให้เราเขียนและจดในทุก ๆ วัน
8. “การวาดรูป วาดสเก็ตซ์ภาพเป็นประจำ” การที่เรายังใช้ดินสอหรือปากกาวาดรูปจะเป็นการบันทึกผ่านภาพ หรือแทนภาพถ่ายที่ทุกวันนี้ใคร ๆ ก็สามารถถ่ายรูปได้ แต่มีน้อยคนมากนักที่ภาพถ่ายนั้นจะได้ถูกนำมาใช้ใหม่หรือดูบททวนมันใหม่ แต่เมื่อไหร่ที่เป็นการวาดรูปขึ้นมา นั้น เราได้ฝึกพัฒนาด้านสมอง ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่ยังเชื่อมโยงไม่เพียงแต่สร้างความทรงจำสู่การบันทึกของสมองเท่านั้น แต่ภาพวาดมันยังมีคุณค่าทางจิตใจมากมาย และยังได้ฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กตามไป
9. “การอยู่กับตัวเองและการทบทวนตัวเอง” แต่ละคนจะมีการอยู่กับตัวเองที่แตกต่างกัน หนึ่งในนั้นคือการตัดจากโลกภายนอก ให้มีแต่เรา เพื่อทบทวนทั้งอดีตและอยู่กับปัจจุบัน การเข้าป่าใช้ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ ก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะได้อยู่กับตัวเองมากที่สุดเช่นกัน
10. “การคิด เข้าใจตนเองให้มากที่สุด” สิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ การทบทวนอดีตเพื่อเรียนรู้และเข้าใจตนเองในปัจจุบัน บางสิ่งบางอย่างอาจไม่ใช่เรา เราสามารถที่จะปรับแต่งให้เข้ากับเราในยุคปัจจุบันให้ได้มากที่สุด ฉะนั้นประสบการณ์จากอดีตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง ในการสร้างความเข้าใจตนเองเพื่ออนาคตของตัวเอง
11. “การสร้างความสุขให้กับตนเองอยู่เสมอ” หนึ่งในความสุขที่ไม่ต้องหา คือ การออกกำลังกาย เพราะการออกกำลังกาย คือ การหลั่งสารแห่งความสุขซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และเป็นความสุขที่ไม่ต้องหาซื้อ ซึ่งเป็นความสุขที่แท้จริง
12. “ความเข้าใจ เรียนรู้กระบวนการของสมองและพัฒนาการของสมองต่าง ๆ” ให้เรารู้เท่าทันสมอง เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดมั่วไปหาที่ยึดโยงจิตใจอื่น อันที่จริงหากเราเข้าใจอวัยวะนี้มากที่สุดเท่าไร เราจะมีชีวิตที่ดีและมีมีความสุขที่สร้างด้วยตัวเองได้ และสิ่งอื่น ๆ จะตามมา
13. “การนั่ง สนทนากับคนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด” การนั่งคือการที่เราจะใช้เวลากับสิ่งนั้น พร้อมทั้งถ้าได้แลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่นย่อมเป็นสิ่งที่ดี เพราะประสบการณ์คนอื่น ๆ ที่เล่ามาสู่เรานั้นจะเป็น สิ่งที่เราอาจเคยเจอและไม่เคยจะได้เจอเลยก็ได้ เราจึงควรมีการแลกเปลี่ยนทั้งจากประเด็นที่เราสนใจ หรือเป็นประเด็นอื่น ๆ ก็ได้
14. “การฟังให้มากขึ้น พูดให้น้อยลง” การเปิดรับความรู้คือ การฟัง ฟังแบบมีสติ มันทำให้เราได้เป็นคนที่มีขอบเขตกว้างและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และสุดท้ายแล้วเราจะเข้าใจในตนเองที่มากขึ้นด้วย

15. “การออกกำลังกายแบบเบา ๆ ในช่วงเช้า และนอนให้พอในตอนกลางคืน” การได้เหงื่อในช่วงเช้าของวัน เป็นการที่เราได้อยู่กับตัวเองวิธีหนึ่ง และจะทำให้ในวันนั้นของวันเป็นวันที่มีคุณภาพอย่างไม่น่าเชื่อ เราสามารถคิดและตัดสินใจได้ดี ซึ่งต้องสมดุลกับการนอนให้พอด้วย เพราะไม่เช่นนั้นร่างกายของเราจะเหนื่อยล้าและช้าด้านการคิดแต่ละอย่างมาก
16. “การตื่นเช้ารับแสงอาทิตย์แรกของวัน” แสงจากธรรมชาติเป็นการเพิ่มพลังให้แก่เราแบบฟรีๆ ซึ่งเราเองควรใช้ธรรมชาติของแสงแรกนี้ในแต่ละวันด้วย ส่งผลต่อเราในแต่ละวัน ทั้งความสัมพันธ์กับผู้อื่น และกับตัวเราเอง สร้างอารมณ์ที่ดีขึ้นจากเดิม อีกทั้งยังช่วยให้เราได้รับวิตามินที่เหมาะสมจากแสงอาทิตย์ด้วย
17. “การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง” การที่เราได้รับสารอาหารที่ดีต่อร่างกาย ทำให้สมองของเราก็มีอาหารที่ดีด้วย อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายก็ได้รับคุณค่าและประโยชน์ที่ส่งผลต่อสภาวะจิตใจแน่นอนอย่างมีนัยสำคัญ ฉะนั้นเป็นสิ่งพื้นฐานที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เลย เพราะร่างกายที่ดี ย่อมส่งผลต่อการคิดและต่อยอดสิ่งอื่น ๆ ได้ดีต่อตนเองและสังคมด้วย
18. “อย่าทำงานแบบดินพอกหางหมู” ไม่ว่าจะงาน หรือภารกิจส่วนตัว การจัดห้อง การทำความสะอาด งาน หรืออื่นใด ควรที่จะทำเลย ไม่รีรอ เพราะการพอกคือการที่ทำให้สมองของเราถูกค้างคา ไม่ปลดปล่อย ฉะนั้นควรรีบจัดการธุระต่าง ๆ ไม่ว่าจะเรื่องใดให้แล้วเสร็จต่อวันให้ได้ หรือจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของงานแต่ละอย่างไว้ได้ และควรมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนว่าเราจะทำอะไรก่อนหลัง และเมื่อไหร่ที่จะเสร็จสิ้นด้วย
19. “การกลับเข้าสู่ธรรมชาติให้มากขึ้น” การที่เราได้ตัดโลกภายนอกที่ทั้งเป็นโลกของทุนนิยม หรือความชอบตามกระแสนิยมต่าง ๆ หรือโลกสมัยใหม่ที่ทำให้เราไม่ได้อยู่กับตัวเองมากที่สุดอย่างที่เราควรจะเป็น การเข้าสู่ธรรมชาติเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญที่เราควรให้ความสำคัญกับสิ่งนี้ให้มากที่สุด มันจะทำให้เราได้มีความสุข และอยากที่จะทำอะไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อเราเองได้ง่ายมากขึ้นด้วย
20. “การรู้จักตัดโลกโซเชียลบ้างในบางครั้ง” ในการตัด นั้นไม่ได้หมายถึงว่าเราจะไม่สนใจใครเลย แต่หมายถึงการตัดบางช่วงจังหวะเพื่อให้เราได้ใช้เวลาอย่างช้า ๆ ได้ทบทวนตัวเอง และสังคม เพื่อให้ได้อยู่อย่างเข้าใจและมีความสุขมากยิ่งขึ้น หรือทำให้เราไม่ต้องคอยวิ่งตามอะไรที่อาจเป็นความไร้สาระ หรือข่าวสารบางอย่างที่เราเองก็ไม่จำเป็นต้องรู้ก็ได้ เพราะหลายสิ่งเหล่านั้นมันไม่เพียงแต่บั่นทอนเรา แต่มันจะทำให้เราไม่ได้ทำอะไรเพื่อตัวเอง หรือทำให้เราไม่ได้เกิดพัฒนาการใด ๆ ก็ได้ ในขณะที่โลกยังเดินไปข้างหน้าอยู่

21. “การสร้าง Mind Map ผังความคิด” ความคิดของเราในแต่ละวันนั้นมากมาย แต่ทุกอย่างล้วนผูกโยงกันไม่ประเด็นใดก็ประเด็นหนึ่ง ฉะนั้นเราควรที่จะสร้างมันขึ้นมา เพื่อเป็นการเห็นภาพมากขึ้นและช่วยให้สมองสามารถจดจำและเชื่อมโยงได้เป็นภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการจัดการที่ดีของสมองเราด้วย
22. “การเริ่มต้นแสดงออก เล่าเรื่องตัวเองผ่านศิลปะ” ศิลปะคือสื่อหนึ่งในการสะท้อนตัวเรา ไม่เพียงแต่เพื่อเราให้เห็น แต่ในบางครั้งอาจจะเป็นเรื่องเตือนใจหรือสะท้อนประเด็นที่สำคัญในสังคมให้แก่ผู้อื่นได้ด้วย
23. “การค้นหา มีใครทำแบบเราแล้วบ้าง เพื่อต่อยอดทางความคิด” ซึ่งโลกเราผ่านอะไรมามากมาย ล้วนแล้วมีการเกิดขึ้นซ้ำซาก เพียงแต่วิวัฒนาการของเทคโนโลยีและแนวคิดบางประการ ล้วนแล้วเป็นสิ่งที่เราควรหันไปมองแนวคิดในทุกด้านว่ามีใครได้เคยศึกษา เผยแพร่อะไรมาก่อนหน้าแล้วหรือไม่ จากสิ่งที่เราสนใจหรือประเด็นใกล้เคียง หรืองานศิลปะที่เราทำอยู่ มีใครเคยทำแบบนี้มาแล้วหรือไม่ เพื่อให้เห็นมุมมองของคนอื่นในประเด็นที่ใกล้เคียง เราควรจะต้องรู้ว่าคนที่ทำก่อนหน้าเรานั้นคิดเห็นอย่างไร มีการนำเสนอออกไปอย่างไรแล้วบ้าง ซึ่งเพื่อเป็นการต่อยอดความคิดของเราด้วย
24. “การนิยามความคิดศิลปะ ไม่ใช่เพียงแค่วาดภาพ ลงสี ปั้น ถ่ายรูป วิดีโอ อีกต่อไป” ตามยุคสมัย ศิลปะย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงจังหวะของกาลเวลา ไม่ว่าจะเป็นจากสงคราม การเมือง การปกครอง อำนาจ สังคม ความชอบส่วนบุคคล ที่มีการแสดงออกตามที่คน ๆ นั้นถนัด หรือตามเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้นจากเดิม ฉะนั้นศิลปะจึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย ไม่จำเป็นว่าศิลปะจะต้องคงเดิมอีกต่อไปเช่นกัน ขึ้นอยู่กับประเด็นที่จะสะท้อนและสื่ออะไรที่จะสามารถเข้าถึงเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อื่น หรือเพื่อให้สะท้อนได้อย่างมีนัยสำคัญตามสื่อ นั้นจะนำพาไปก็ได้ เป็นต้น
25. “การค้นหา จากประสบการณ์ จากระสนิยม ที่มากพอ เป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการสร้างแนวคิดทางศิลปะของเรา” ซึ่งจากการที่เราสามารถเข้าใจตนเองได้มากที่สุด ตั้งแต่เราเกิดมาในสังคมแบบไหน เป็นมาอย่างไร และอะไรทำให้เราเป็นแบบนี้ได้ ทั้งนี้มันจะสามารถนำพาให้เราสามารถคิดวิเคราะห์ต่อผู้อื่น สังคมอื่นได้ด้วยเช่นกัน การที่เราสามารถรู้จักตัวเองได้ดีพอ มันจะสามารถทำให้เราสื่อสารออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสังคมนี้ก็ประกอบสร้างได้ด้วยความหลากหลายเช่นกัน มันเป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้เราเป็นเราอย่างทุกวันนี้ ฉะนั้นเราจึงต้องทวนดูและมองตัวเองเพื่อเข้าใจโลกในยุคปัจจุบัน

จากแนวคิด 25 ข้อข้างต้น เป็นการสรุปผลจากผู้เขียนที่ได้ถอดเรื่องราวนี้จากผู้หญิงนอนเปลสู่ การหาแนวคิดในการสร้างศิลปะ หนึ่งในกระบวนการที่สำคัญ คือ การเข้าใจตนเอง อยู่กับตนเองให้ได้มากที่สุดก่อน ตัดทุกสิ่งอย่างไม่จำเป็นออกไป คือ โลกโซเชียลและโลกอินเทอร์เน็ต ส่วนผืนป่านั่นเองก็เป็น กลไกหนึ่งที่สำคัญของชีวิตมนุษย์ที่อยู่คู่กับมนุษย์ตลอดมา ขึ้นอยู่ที่ว่าเราเองกลับไปหาธรรมชาติ ป่า ต้นไม้ น้ำ อากาศได้มากน้อยเพียงไหน และผืนป่านั่นเองก็คือพื้นที่หนึ่งที่เป็นทางเลือกให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้มากที่สุด

จากคำถามของตอนต้นบท ที่ผู้เขียนได้ตั้งไว้นั้นตั้งแต่ “ศิลปะในยุคดิจิทัลคืออะไรงาน สร้างสรรค์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร?”, “ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนเกี่ยวข้องกับอะไรกับการสร้างสรรค์ ศิลปะ”, “กระบวนการทัศนจาก “ป่า” ช่วยอะไรในการสร้างศิลปะ?”

โดยจากคำถามแรกนั้น คือ การสร้างศิลปะที่ต่อบุคคลสมัยและตอบประเด็นของสื่อที่จะใช้ เพราะศิลปะเป็นสื่อหนึ่งที่สะท้อนอารมณ์ของมนุษย์ ฉะนั้นยุคสมัยจึงสำคัญมากต่อการรับรู้ไม่เพียงแต่การใช้เทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังมีหมายถึงแรงจูงใจในการสร้างและสะท้อนออกไปด้วย

จากคำถามของข้อที่สองที่ว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนเกี่ยวข้องกับอะไรกับการสร้างสรรค์ ศิลปะ?” เนื่องจากมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกับทุกสิ่ง และมนุษย์มีอารมณ์ความรู้สึก ฉะนั้นมนุษย์คือตัวเชื่อมโยงที่สำคัญในการสร้างและทำลายได้ทุกสิ่งในโลกและผู้ทำงานศิลปะหรือผู้สร้าง ศิลปะก็สามารถหยิบยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์หรือจากตนเองสะท้อนออกไปศิลปะจึงเกี่ยวข้องกับ ทุกสิ่งทุกอย่างในโลก

ผลของคำตอบในข้อสุดท้าย “ป่า” ช่วยอะไรในการสร้างศิลปะ? การสร้างสรรค์ศิลปะ อย่าง ลึกซึ้ง คือการเข้าใจตนเองมากอย่างลึกซึ้งและการสื่อสารด้วยการใช้ศิลปะในการสะท้อนความเป็นไปของ มนุษย์ และความรู้สึกนั้น เมื่อถึงจุดหนึ่งศิลปะได้ทำหน้าที่ให้เกิดความรู้สึกสงบ และบางครั้งศิลปะ ก็ทำ ให้อยู่กับตนเองมากเกินไป โดยเฉพาะความโศกเศร้าหากผู้สร้างงานศิลปะนั้น ได้จมอยู่กับประเด็นความ เศร้ามากจนเกินไป ก็อาจทำให้เกิดภาวะโดดเดี่ยว เหงาเศร้าได้ในท้ายที่สุด ฉะนั้น ตัวช่วยของการทำงาน ศิลปะ อีกตัวช่วย คือ ความสงบ การสร้างศิลปะจากความสงบของจิตใจ และเพื่อการสะท้อนอย่างลึกซึ้ง “ผืนป่า” จะช่วยให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้เป็นอีกหนทางหนึ่งที่ผู้เขียนได้ค้นพบ จากป่าแห่งนี้ เพราะ “เซโรโท นิน” จะหลังมากที่สุด ตอนที่เรารู้สึก “สงบ” และ “ออกซิโทซิน” ทำให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจ อย่างซาบซึ้ง โดยเฉพาะ การขอบคุณในชีวิต ที่ยังมีลมหายใจและธรรมชาติที่โอบล้อมเรา ทำให้เราคิด

อะไรออกที่ไม่ซ้ำจำเจได้ และสามารถเข้าใจตนเอง และเข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และเพราะศิลปะละเอียดอ่อน ปากก็ด้วย โดยเฉพาะใจคนก็เช่นกัน

บทที่ 2

การหาและทำอาหารในป่า กับการสร้างภาพแทนความทางศิลปะ

บทที่ 2

การหาและทำอาหารในป่ากับการสร้างภาพแทนความหมายทางศิลปะ

“ทัศนะ” คือ มุมมองอย่างหนึ่งผ่านมนุษย์ จากวัฒนธรรมที่มนุษย์นั้นมีและเป็นอยู่ มีความเชื่อ ความเป็นตัวตน อัตลักษณ์บุคคลเฉพาะประกอบสร้างเป็นคนหนึ่งคนขึ้นมา จากด้วยการหล่อหลอมทางความคิด การได้รับประสบการณ์จากทุกมิติ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ซึ่งล้วนแล้วแต่ใช้เวลาในการสร้างและพัฒนาการจวบจนปัจจุบัน เกิดเป็นอัตลักษณ์ ปัจเจกบุคคล มีความเชื่อวิถี วัฒนธรรมที่แต่ละคนนั้นว่าอยู่ในแวดวงสังคมใด โดยหากมองศิลปะก็เกิดจากมนุษย์ที่สร้างขึ้นมัล้วนทำงานศิลปะผ่านมุมมองของตนที่สำแดงออกทั้งมีสุนทรีย์ประกอบสร้างและทั้งเป็นการส่งสารหรือสื่อสารออกไปจากผู้สร้าง เป็นหนทางหนึ่งในการสร้างสรรค์และสะท้อนความนึกคิด ความรู้สึก การสัมผัสต่าง ๆ ผ่านการรับรู้ สำนึก สู่แนวคิดอย่างมีนัยสำคัญจากผู้สร้าง ด้วยวิวัฒนาการทั้งของมนุษย์และศิลปะ เป็นของคู่ตลอดมา ที่เมื่อมนุษย์ถูกพัฒนาไม่ว่าจะรูปแบบใด ศิลปะก็ถูกพัฒนาไปด้วย ณ รูปแบบตามความคิดนั้น ฉะนั้นการสร้างศิลปะที่เกิดขึ้นจากมนุษย์สร้างนั้นเป็นการสร้างภาพแทนความหมายที่กำลังจะสื่อสารออกไปถึงผู้อื่นที่นอกเหนือจากตน

บทนี้ผู้เขียนได้เข้าป่าและหยิบโยงเรื่องการเตรียม การจัดหา และการเก็บยัดอายุและปรุงอาหารในป่า เพราะการเข้าป่าไม่เพียงแต่ให้ปลอดภัยเท่านั้น แต่ต้องเตรียมความพร้อมด้านอาหารการกินไว้ด้วย ซึ่งการประกอบอาหาร การปรุงอาหาร การหาอาหารอื่นนอกเหนือจากที่เตรียมเข้าไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เขียนได้เชื่อมโยงประเด็นในทางศิลปะถึงการสร้างภาพแทนความหมายทางศิลปะ ผ่านการสะท้อนจากผู้หญิงนอนเปล โดยเหตุผลในการโยงประเด็นนี้ ได้ตอนที่เข้าป่าแล้วนอนเปลเอนมองต้นไม้สูงใหญ่ ระหว่างแหว่งตัวไปมา แล้วเห็นแสงกระทบระยิบพาดผ่านใบไม้ซ้อนหลาย ๆ ชั้นลงมาถึงผ้าเปลที่บางเบาที่รองรับหุ้มอุ้มตัวเราไว้ด้วยอากาศบริสุทธิ์จากออกซิเจนในป่าใหญ่ พร้อมเสียงน้ำตกกระทบหิน น้ำจากที่สูงลงมาสู่พื้นที่เป็นชั้น ๆ ณ ตอนนั้นนึกย้อนถึงผลงานศิลปะที่ได้เคยชมมาที่พอจะนึกย้อนไปได้ว่า งานศิลปะไม่ต่างอะไรไปจากธรรมชาติที่มี ผู้สร้างที่เหนือกว่ามนุษย์และมนุษย์ล้วนมีหลายแบบมากขึ้นอยู่กับการทำตัวตน แล้วการมองคน ๆ หนึ่งผ่านประสบการณ์เรา เราสามารถสร้างภาพแทนความหมายให้แก่คน ๆ หนึ่งได้ด้วยเพียงประสบการณ์การรับรู้ของเราที่มาจากอดีตล้วน ๆ โดยหากเป็นงานศิลปะก็เช่นกัน ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมา และเราเองก็ใช้ประสบการณ์ในการประกอบสร้างด้วย

ความหมายต่างๆ จากประสบการณ์ของเราด้วยจากอดีต แล้วตอนที่นึกเรื่องนี้ได้เมื่อตอนที่ได้เข้าป่าครั้งนี้ ที่อยู่บนเปลไกวไปมาและนึกย้อนไปถึงความสำคัญของการสร้างภาพแทนความหมายด้วยการสื่อสารจากผู้สร้างศิลปะไปสู่ผู้อื่น

ภาพประกอบที่ 52: การจัดเตรียมอาหารก่อนเข้าป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทรานนท์

มีเรื่องราวเล่าก่อนการเตรียมอาหาร การจัดหาอาหาร และการยืดอายุอาหารและการปรุงอาหารในป่า

บนผืนป่าแห่งหนึ่ง ที่มีอารยธรรมของชนชาวกะเหรี่ยงที่ราบสูง วิถีคนบ้านป่า
ณ น้ำตกผาลิง / น้ำตกกรากไทร / น้ำตกจามูนี (มีปรากฏสามชื่อเรียกน้ำตกนี้)
กว่าเจ็ดกิโล / กิโลเมตรที่เกือบเจ็ด

(บันทึกเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2565)

น้ำตกผาลิง น้ำตกกรากไทรที่ใครก็ไปถึง เพราะฉันไปถึง
กว่าผาดง ผ่าพงหญ้าไม้ใหญ่ต้นน้ำเลาะธาร สวนกระแสน้ำ

“ความยากไม่ได้อยู่ที่การเดินทาง แต่อยู่ที่ “หิน”

หินมันหลอกตา หลอกให้เหยียบ แล้วก็พลิกเลย ทั้ง ๆ ที่มองดูแล้วหินนั้นใหญ่แล้วไซ้ (หมายถึงหินผาที่
ใหญ่โตมหึมา ถ้าเทียบจากบริเวณนี้) ใจจึงพลิกได้อีก และอย่าได้คิดว่าหินผาดโตใหญ่รากฐานแลดูแน่น
(หมายถึงหินที่ยิ่งใหญ่ ถ้าเทียบกับสังคมมนุษย์ ก็หมายถึง การชุกอที่มีรากฐานแน่นหนา) ลองเหยียบ ๆ
ไป กลับเฉ ๆ พาลพาลล้มแล้วก็ไม่รีรอ กว่าลึคะ กว่าค๊ะ รอออะไร”

ภาพประกอบที่ 53: “หลายจุดมันต้องหมอบต้องคลาน จุดกระซากริ่งเหนียวเกี่ยวตัวไป”

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

และอีกหลายจุดมันต้องหมอบต้องคลาน จุดกระซากริ่งเหนียวเกี่ยวตัวไป ให้ผ่าน ๆ ไปเป็นจุดจุดและด้วยความหินหลอกนั้นไซ้แล้วไม่ ยังมีทางที่ต้องผ่า / ผ่า แล้วด้วยความนายพราน ฟันกิ่งก้านให้พอเดินมุด ๆ ไปได้บางจุด และด้วยความเป็นพรานนั้นอีก ก็ต้องมีวิธีการฟันกิ่งฟันก้านไม่ให้ต้นไม้ตายอีก (วิธีการคือ ฟันให้ลึ้มจะตันหรือกิ่ง ซึ่งเวลาฟันนั้น อย่าให้ขาดสิ้น ให้หักงอลงไปแบบขาดไม่สุด) และให้เป็นเชิงสัญลักษณ์แล้วด้วย พรานจะมีวิธีการฟันที่ให้ไม้กิ่งนั้นลึ้มเพียงครึ่ง ไม่ให้ขาด เพื่อให้ต้นเล็กนั้นเติบโตไปได้อีก และให้เป็นแนวทางเดิน เพื่อให้จำได้ในตอนขากลับ

และกว่าจะได้มา ก็ต้องหาพรานที่สามารถนำพาและจำทางไปน้ำตกผาลิงนี้ได้อีก

และก็มีเรื่องเล่า เรื่องเล่าระหว่างทางเดิน ในตอนที่ใกล้ถึงจุด ๆ หนึ่งที่จะมีหินผาก้อนโต มองขึ้นไปมโหฬาร เป็นผาสีขาวสะอาดสุดในย่านนั้น และเป็นการบอกให้รู้ว่า “เอ้อครึ่งทางแล้ว” และ ณ จุดนี้ถูกเรียกโดยชาวบ้านว่า “ตาแป๊ะยิงเสือ” ที่ที่นายคนหนึ่งชื่อว่า “แป๊ะ” ได้ยิงเสือเป็นคนแรก (ชาวบ้านในอดีตเลยเรียกพื้นที่นี้แบบนี้ตามชื่อคนตามตำนาน ส่วนคนต่อมาจะยิงเสือได้มากกว่าตัวหนึ่งนั้น ก็จะไม่เป็นที่จดจำ คนแรกเท่านั้นนะ! คนแรก!)

ภาพประกอบที่ 54: “ตาแป๊ะยิงเสือ”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

และเดิน ๆ ต่อมา พอถึงทางขึ้นน้ำตกผาลิง คิดในใจว่าทางเดินมาก่อนหน้านี้พีค (พีค คือจากคำพูดที่หมายถึง จุดสุดยอด) แล้วไ้หินหลอกหินกะล่อน มาพบเจออะเจอะทางขึ้น ซึ่งทางขึ้น เอาจริง!!! (เอาเข้าจริง ๆ) ก็ไม่ได้ชันมาก แค่ 87 องศา!!! เท่านั้นเอง (วงเล็บประชด!!) ลื่นห้อยรอ/หอบเป็นหมาหอบแตก (หอบเป็นหมาหอบแตก หมายถึง เหนื่อยจนลื่นห้อย แบบหมาเวลาเหนื่อยมาก หายใจทางลื่น อ้าปากรอ “พีคคนหนึ่งกล่าว!”)

และด้วยความเป็นผาของเจ้าลิงเจ้าค่าง ก็ยังคงพอมิติที่ไต่ ดีดีที่มีรากไทรยาวเลื้อยลงมา ด้วยความแข็งแรงของรากที่ไซซอนฝังลึกลงดิน ทำให้เราสามารถเกาะเหนียวรั้งพาตัวตั้งขึ้น แทบใช้ร่างกายขยับทุกส่วน ถ้าใช้หูเกี่ยวรากไทรขึ้นไปได้ ฉันทงทำ -_-‘ และในทุกๆ วินาที ล้วนหมายถึงชีวิต ที่ถอยหลังไม่ได้ แม้นในใจ “ถอยไหมหละเมริง” แต่ๆ แต่ก็นะ พาตัวเองไปถึงจนได้ (ในตอนนี้อู้สึกได้เลยว่าหิวมาก หิวของหวาน อยากความหวานให้เข้าสู่เรือนร่างอันไร้เรี่ยวแรง แต่ไม่ได้พกอาหารใดมา ในใจก็ภาวนาว่า ขอให้ผ่านไปได้ด้วยดี)

ภาพประกอบที่ 55: ที่มาของ “น้ำตกผาลิง” จากตัวผาของเจ้าลิงเจ้าค่าง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

สุดท้ายเหมือนเดิม อีนั่งน้ำตก!!! พอถึงจุดสูงสุดของน้ำตก และก็พูดเสียงเดียวกันว่า ทั้งในใจทั้ง
อุทานว่า “ขึ้นมาทำอะไรเนี่ยะ” ข้างล่างสวยกว่าลุย (เยอะ)

ภาพประกอบที่ 56: ภาพน้ำตกกรากไทร
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

จบ!!!

เรื่องนี้ไม่ได้สอนอะไร แต่ให้รู้ไว้เช่นเดิมว่า

“น้ำตก ไม่ใช่ลาบไม่ใช่ส้มตำ คิดจะดู ดูข้างล่าง ล่างที่ที่มวนน้ำ มันตกหล่นลงหิน ที่มีช่องแสงกระทบระยิบตา ณ จุด ๆ นั้นแหละ สวยล้ำว ไม่ต้องดั้นด้นขึ้นมา”

ณ วันหยุดที่ผ่าน

#เล่าเรื่องจากเรื่องเล่าระหว่างทาง กับ #ผู้หญิงนอนเปล

#เรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล

“บทเรียนจากสมพร และตาเพชร ในการประกอบอาหารในป่า”

จากเรื่องเล่านี้มันทำให้กลับมาทวนมองตัวเองในการเตรียมอาหารเพื่อเข้าป่า สัมภาระที่จำเป็นที่ได้เตรียมมา เลยเป็นประสบการณ์กลับมาเพื่อเตรียมความพร้อม เพราะไม่แน่ว่าอะไรจะทำให้เราสามารถไปได้นะ แต่กลับอาจจะไม่ตรงวันที่กำหนดก็ได้ ฉะนั้นอาหารที่ต้องเตรียมก่อนเข้าป่าจึงจำเป็นอย่างมาก ที่เรื่องเล่าจากเจ้าหน้าที่รักษาป่าไม้ท่านหนึ่งกล่าวเล่ามาว่า เคยที่ไปตรวจพื้นที่ป่าแล้วต้องทำภารกิจซึ่งในการทำภารกิจนั้นก็จะมีการเก็บกริด คือ การเสมือนกับการเช็กอินพื้นที่เพิ่มเติมในป่าที่ไม่เคยสำรวจ และเป็นการเปิดพื้นที่ผืนป่าถึงภูมิภาคประเทศต่าง ๆ ที่มีกำหนดในแผนที่แต่ยังขาดการสำรวจเดินเปิดป่า เจ้าหน้าที่ก็ได้เล่าถึงกำหนดการไปแต่ไม่สามารถกลับตามกำหนดได้ จึงทำให้อาหารที่พกเตรียมมาไม่พอ ไม่เพียงหลงทาง แต่เป็นน้ำป่าที่ไหลหลากมา ทำให้ต้องชะลอการเดินทางกลับจึงต้องใช้เส้นทางอื่นในการกลับซึ่งเป็นการอ้อม ฉะนั้นจึงต้องทำการหาอาหารเพิ่ม ซึ่งไม่ได้ยากมากที่จะล่าสัตว์เพื่อเอาชีวิตรอดหากจำเป็น แต่สิ่งอื่นใดคือ ข้าวสาร เป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ ด้วยเช่นกัน หรืออาหารแห้ง เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป หรืออาหารต่าง ๆ ที่เบาและง่ายต่อการเก็บรักษา สิ่งนี้จำเป็น โดยในครั้งนั้นเป็นประสบการณ์ครั้งสำคัญที่ต้องเอาข้าวสารเพื่อไว้ ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่เราไม่สามารถกำหนดได้จริง ๆ แล้วด้วย จากที่ได้คุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ท่านนั้น ทำให้ทวนทวนตัวเองเมื่อก่อนเข้าป่า จึงทำให้อยากมาเล่าหลังจากนี้

อย่างแรกเลย คือ ข้าว สำหรับ 1 คนเมื่อไว้เลย 300 กรัมต่อวัน โดยกำหนดไว้เลยว่า 1 วัน เรา จะกินก็มื่อ และไปกินก็คน สามารถจัดข้าวสารนี้ไว้เป็นชุด ๆ ได้เลยเพื่อง่ายต่อการประกอบอาหาร เพราะ หากฝนตก ก็จะทำให้ข้าวสารไม่เปียกชื้นทั้งหมด

อย่างที่สอง คือ อาหารแห้ง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป อาหารกระป๋องตามที่ถนัดชอบและหากกระป๋อง ที่ภาชนะทำจากกระดาษหนาพรอยหรือวัสดุที่เบาและสามารถเผาทิ้งได้ง่ายจะดีมาก เพราะกระป๋อง อลูมิเนียมมันเผาได้ไม่หมดหรือใช้เวลานานมากและยังงี้ก็มีร่อยรอยไว้อยู่ดี

อย่างที่สาม คือ เครื่องปรุงต่าง ๆ นานา แต่ที่สำคัญที่สุดคือ เกลือ ที่ห้ามพลาดและต้องเผื่อไว้ มาก ๆ ที่สุด

ภาพประกอบที่ 57: เครื่องปรุง ข้าวสาร อาหารแห้ง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑธานนท์

ทั้งหมดนี้ก็เพียงพอและจำเป็นอย่างมากต่อการเตรียมตัวก่อนเข้าป่า โดยการเดินป่าระหว่าง ทางนั้น ก็อาจจะเตรียมขนมที่อาจมีรสหวาน หรือที่สามารถพอให้กระหายหรือลดความอยากหรือที่ สามารถพอช่วยให้เรากินจิบนิดหน่อยได้ระหว่างทาง ซึ่งเมื่อถึงที่ในป่าแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดมากกว่าอาหาร คือ “น้ำ” วิธีการดู สังเกต ตามหาและซื้อควรพิจารณาอยู่ 4 ข้อ คือ

1. อย่างแรกที่ต้องหา คือ น้ำดื่มให้บริสุทธิ์ ไม่มีอะไรในสถานการณ์ที่ต้องเอาชีวิตรอดสำคัญมากไปกว่าการมีน้ำดื่มที่สะอาด เพราะว่ามันุษย์สามารถที่จะมีชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากอาหาร หรือสถานที่กำบังเพื่อหลบภัย ได้เป็นระยะเวลาหนึ่ง แต่ถ้าหากขาดน้ำดื่มเราจะเสียชีวิตในเพียงไม่กี่ชั่วโมง หรือหลักร้อยวินาทีในกรณีที่สภาพอากาศนั้นร้อนมาก แต่การที่เราจะหาน้ำที่สามารถดื่มได้ตามธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งที่ยาก และไม่ได้เจอในทุก ๆ ครั้ง แต่เราก็ได้มีเทคนิค วิธีมาแนะนำในการหาน้ำดื่มที่สะอาด โดยสังเกตจากภูมิประเทศ พืชผักที่มีสีเขียว และดิน ถ้าหากเราอยู่ในภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นเนินเขา หุบเขา ให้เรานึกไว้เสมอว่ามีแหล่งน้ำ เช่น ลำธารหรือคลองขนาดเล็กจะไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำเสมอ ซึ่งเราอาจจะพบแหล่งน้ำได้ตามรอยแยกหรือเนินเขา แต่ถ้าหากไม่พบก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีน้ำอยู่ที่นั่น ให้ลองฟังเสียงของน้ำที่ตกลงมาจากที่สูงกระทบหินหรือพื้น และในอีกกรณีหนึ่งหากเราไม่พบแหล่งน้ำ ก็ให้มองหาแหล่งอาศัยของสัตว์ เพราะว่าโดยธรรมชาติของสัตว์นั้นจะอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ เช่น แมลง หรือถ้าหากไม่เจอ แหล่งที่ฟังสุดท้าย คือ การขุดหลุมบนพื้นดินที่มีความชื้น เพราะสันนิษฐานว่าจะมีน้ำใต้ดินอยู่ที่นั่น แต่ก็ควรนึกไว้เสมอว่าน้ำใต้ดินนั้นไม่ได้สะอาดเท่าที่ควรและมีจุลินทรีย์ รวมทั้งปรสิตอยู่ด้วย

ภาพประกอบที่ 58: น้ำดื่มให้บริสุทธิ์ ณ ผืนป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

2. ระวังแหล่งน้ำนิ่ง เพราะในแหล่งน้ำที่นิ่งนั้นเป็นที่อาศัย และเพาะพันธุ์ของทั้งปรสิตและแบคทีเรีย นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งอาศัยของยุงซึ่งเป็นพาหะของโรคมาลาเรีย และโรคไข้เลือดออก ซึ่งเป็นโรคที่อันตรายต่อมนุษย์ รวมทั้งปัสสาวะและอุจจาระของสัตว์มันเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรค ดังนั้นจึงต้องหลีกเลี่ยงและไปหาแหล่งน้ำที่มีการไหลจะดีกว่า

ภาพประกอบที่ 59: การกรองน้ำดื่มจากป่า หากเจอน้ำนิ่ง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

3. ดื่มน้ำก่อนที่จะดื่มหากเป็นไปได้ ถึงแม้ว่าเราจะเจอกับแหล่งน้ำที่มีการไหล และน้ำในแหล่งน้ำนั้นดูใส สะอาด แต่ถ้าหากเรานำน้ำไปดื่มก่อน ก็จะช่วยลดสิ่งสกปรกภายในน้ำ เช่น ปรสิต หรือสิ่งมีชีวิตที่เป็นพาหะโรคต่าง ๆ รวมทั้งขจัดสิ่งสกปรกออกไปจากน้ำด้วย นอกจากนี้การที่เราไม่สามารถที่จะหาน้ำสะอาด หรือดื่มน้ำได้และอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้าย การดื่มน้ำที่ไม่สะอาด ก็อาจจะเป็นตัวเลือกสุดท้าย ย้ำว่าเป็นตัวเลือกสุดท้าย ยกเว้นว่าเราจะมีเครื่องกรองน้ำแบบพกติดตัว หรือ Personal water filter or Purification tables นอกจากจะสามารถฆ่าแบคทีเรียและปรสิตที่เป็นพาหะทางน้ำได้ถึง 99.9% ยังสามารถที่จะกรองน้ำดื่มได้มากถึง 1,000 ลิตรโดยปราศจากการใช้สารเคมี

4. แหล่งน้ำถูกเดินอีกวิธีหนึ่งก็คือ จากต้นไม้ เช่น น้ำจากต้นไผ่ เราสามารถตัดกิ่งที่หยดลงมาได้ ซึ่งจะเป็นน้ำที่สะอาด สามารถดื่มได้เลย แต่จะมีจำนวนไม่มาก แค่อุปประทังชีวิตได้บ้าง ส่วนน้ำจากเถาวัลย์ วิธีการเลือกคือ ลองพินที่เถาวัลย์ก่อน ถ้ามียางเป็นสีออกขาว ๆ ห้ามกินโดยเด็ดขาด แต่ถ้าหากพินแล้วมันไม่เป็นยาง ก็สามารถดื่มได้ แต่รสชาตินั้นจะออกฝืดเล็กน้อย หรือจากใบไม้ โดยการนำใบไม้ใส่ไว้ในถุงพลาสติกหรือขวดนั้น แล้วนำไปตากแดด ตัวใบไม้จะคายน้ำออกมาเมื่อเจอความร้อน จะเกิดปฏิกิริยาการคายน้ำออกมา ก็สามารถอุปประทังความกระหายได้เล็กน้อย เป็นต้น

ภาพประกอบที่ 60: การก่อไฟ เพื่อหุงและการประกอบอาหาร
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

ขั้นตอนการก่อไฟ เพื่อหุงและการประกอบอาหาร

การเริ่มจุดและก่อไฟก็เป็นความสามารถพิเศษอย่างหนึ่งที่เราควรฝึกปฏิบัติก่อนเข้าป่า เพราะในการก่อไฟ ก็เป็นทักษะที่สำคัญและมีประโยชน์ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ ในกรณีฉุกเฉินที่ไม่เพียงแต่จะช่วยให้เราอบอุ่นในเวลาหนาว แต่ยังสามารถที่จะเอามาต้มน้ำดื่มให้สะอาด หุงอาหาร ป้องกันสัตว์นักล่าต่าง ๆ และเป็นสัญญาณขอความช่วยเหลือ ซึ่งโดยปกติเราอาจจะพกไฟแช็กและเครื่องจุดไฟ (แมกนีเซียม) ไว้กับตัวตลอดเวลาในการไปผจญภัยและให้เผื่อไว้ คือ ให้ใส่ในถุงพลาสติกไว้กันน้ำด้วยเพราะในป่าบางครั้งฝนก็ตกได้ดื้อๆ ฉะนั้นควรพกที่จุดไฟติดตัว ที่ง่ายที่สุด คือ ไฟแช็ก โดยพกไว้ไม่ต่ำกว่า 2 อัน และถ้าหากไม่มีจริง ๆ ให้จำไว้ว่า สิ่งที่แห้งเป็นสิ่งที่ดีที่เราจะเอามาทำเชื้อเพลิง เช่น ไม้ กิ่งไม้เล็ก ใบไม้แห้ง โดยสิ่งแรกที่เราต้องดูคือ มันแห้งหรือว่ามีความชื้นนั้นเราจะสังเกตที่สีก่อน ว่าถ้ามันสดมันจะมีสีเขียว ถ้าเป็นใบไม้หรือ

กิ่งไม้แห้ง ความสดของสีเขียวจะน้อยกว่าใบไม้หรือกิ่งไม้ที่ยังสดอยู่ อย่างที่สองที่ต้องสังเกตอีก คือ ใบไม้หรือกิ่งไม้แห้ง จะแตกหรือหักง่ายกว่าใบไม้หรือกิ่งไม้สด หรือถ้าใช้หญ้าแห้งก็จะง่ายมาก และมันสามารถที่จะติดไฟได้ดีกว่าหญ้าสดถึง 10 เท่า แต่มันก็จะอยู่ได้ไม่นาน แต่มันสามารถที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อไฟให้ติดไฟได้ง่ายมาก และถ้ามันติดไฟ ก็ให้เตรียมตัวนำกิ่งไม้เล็ก แบบแห้ง ๆ มาก่อวางทับด้านบนบนแบบให้มีการเว้นระยะ โดยให้มีอากาศอยู่ระหว่างกิ่งกลางไว้ด้วย เพราะไขมันจะติดได้ก็ต่อเมื่อมีอากาศประกอบด้วย ซึ่งถ้าหากเป็นหญ้าสดจะใช้ในกรณีที่ต้องการสร้างสัญญาณควันหรือป้องกันแมลงและยุง โดยการเริ่มก่อไฟนั้น เราจะเริ่มต้นจากเล็ก ๆ ก่อน ซึ่งดีที่สุดจะเป็นเส้นใยจากไม้ เราสามารถใช้มีดขูด ๆ กับลำต้นตายแห้ง ปล่อยให้ลอยออกมา เพื่อนำมาเป็นเชื้อไฟ ใบไม้แห้งที่มีเส้นใยขนาดเล็กจะเกิดควันและติดไฟได้ง่ายกว่ากิ่งไม้ที่มีเส้นใยขนาดใหญ่ และเมื่อไฟติดเราก็นำกิ่งไม้มันวางทับทีละเล็กทีละน้อย โดยไล่จากกิ่งไม้เล็ก ๆ ไปเรื่อย ๆ จนสามารถวางท่อนไม้ใหญ่ ๆ ต่อได้เลย โดยหัวใจสำคัญของการจุดไฟนั้น คือ “เชื้อไฟ” ในสมัยโบราณเขาจะใช้กาบมะพร้าว หรือตะบันไฟ แต่ในยุคหลังนี้มานิยมใช้อย่างในรถเก่ามาทำเชื้อไฟมากกว่า เพราะติดไฟง่าย ลูกเหม็นซ่า ทำให้การติดไฟง่ายขึ้น (สำหรับวิธีสายพรานหรือวิธีคนบ้านป่า) หรือสามารถพกพาแอลกอฮอล์ก้อนได้

ภาพประกอบที่ 61: การทำสามขา เพื่อหุงข้าว
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ต่อมาจะเป็นวิธีการทำฐานที่ตั้งสำหรับการห้อยหม้อ เพื่อต้มน้ำ หรือหุงข้าว หรือประกอบอาหาร การทำฐานนั้นก็มีหลายวิธีมาก แต่โดยปกติที่นิยมนั้น คือ สองขาแบบมีไม้พาดกลาง เหมาะสำหรับหุงหม้อสนาม หรือหม้อที่มีที่ห้อยอยู่ด้านบน แต่วิธีที่ง่ายที่สุด คือ แบบ “สามขา” มีวิธีการโดยการหาไม้

บริเวณนั้น โดยหาไม้ที่มีความแข็งแรงที่ไม่แห้งมากจนกรอบ ให้มีความใหญ่ของไม้ประมาณไม่เกิน 1 กำมือเรา จะพอดีที่สุด ให้ความยาวประมาณ 1 เมตรโดยประมาณ และให้หาเถาวัลย์ โดยวิธีการใช้คือ ให้นำไปลอกเปลือกเถาวัลย์โดยใช้ใส่ในที่ที่เป็นเส้น ๆ มันจะมีความเหนียวสูง และให้นำไม้สามขาวางเป็นพีระมิด แล้วใช้เถาวัลย์ที่ได้มามัดไว้ โดยไม้ที่นำมาเป็นสามขานั้น จะต้องให้ไม้มันขัดกันทั้งสามเสา ให้เหลื่อปลายไว้ประมาณ 20 เซนติเมตรโดยประมาณ มัดไว้ให้แน่น จากนั้นสามารถนำหม้อสนามหรือหม้ออื่นๆ มาห้อยไว้ได้บนกองไฟ แต่ให้ดูหรือเช็คกระยะจากความสูงของกองไฟด้วย โดยมีข้อแม้ว่าสามขาที่เราทำไว้ นี้อย่าให้โดนกองไฟ เพราะเคยมีที่บางกรณีกองไฟมันลามไปจนโดนสามขาข้างหนึ่งในขณะที่กำลังต้มน้ำ และสรุปว่าขาของสามขาใหม่ไปแล้วทำให้เกิดการล้มลงมาข้างหนึ่งและมันทำให้น้ำล้นลงมาลงกองไฟ ซึ่งกรณีนี้จะทำให้เสียเวลาอย่างมาก ฉะนั้นต้องคอยระวังเรื่องนี้ให้ดีด้วย โดยสามขาที่ทำไว้นั้นมีข้อดีมาก เพราะเราสามารถปรับระยะเข้าออกไปมาแบบขึ้นลงได้ด้วย

วิธีการหุงข้าวในป่า

การหุงข้าวสามารถทำได้ทั้งหม้อสนามหรือหม้อทั่วไปที่นำเข้าไป แต่ถ้าหากไม่มีหม้อก็ยังสามารถหุงข้าวหุงได้เหมือนหุงด้วยหม้อแบบปกติ โดยวิธีการกะปริมาณข้าวสารและน้ำแบบ 2 ต่อ 1 นั้นสามารถใช้ได้ แต่ทั้งนี้ต้องดูว่าข้าวสารเป็นชนิดแบบไหนด้วย ถ้าหากเป็นข้าวหอมมะลิสามารถให้ลดน้ำน้อยลงไปอีก แต่ถ้าหากเป็นข้าวกล้องให้ใส่น้ำเพิ่มขึ้นอีกนิดเดียว แต่ถ้าหากเป็นข้าวขาวปกติต้องใส่น้ำเพิ่มขึ้นอีกกว่าเดิมนิดหน่อย และถ้าหากเป็นข้าวไร้ก็ให้ลองหุงดูว่าน้ำประมาณไหน ทั้งนี้มีผลมากต่อข้าวสวย ซึ่งไม่เพียงแต่การกะปริมาณเท่านั้น แต่อยู่ที่ไฟที่เราใช้จุดด้วยและระยะเวลาวางหม้อกับกองไฟด้วย โดยการวางบนกองไฟถ้าปกติจะใช้เวลา 17 นาที แต่ให้ใช้ไฟจากแรงแล้วมาเบาสุด โดยอาจจะขยับไม้ที่เป็นพินได้

ต่อมาจะเป็นการประกอบอาหาร

การนำกับข้าวที่เตรียมมา ประกอบอาหาร ขึ้นอยู่กับอาหารที่นำมา หากเป็นเนื้อสัตว์ที่เสียง่าย ควรทำในวันแรก ๆ เนื้อไก่ เนื้อปลา กุ้ง ปลาหมึก ที่สด ส่วนเนื้อวัวนั้นจะเสียยากกว่าซึ่งสามารถให้ทำวันหลัง ๆ ได้ และให้เก็บรักษาความเย็นเอาไว้ด้วยโดยอาจใช้ความเย็นจากน้ำตก ริมน้ำ ฝิ่งลงทราย แต่ให้คอยระวังปลา บุที่อยู่ใต้นั้นจะมากินอาหารเราที่แช่ไว้ วิธีการแช่ก็อาจจะหาหม้อใส่ฝิ่งอีกทีและใช้หินทับไว้ เพื่อเป็นการป้องกันน้ำอาจจะพัดพาอาหารเราที่แช่ไปกับสายน้ำได้ โดยวิธีการรักษาเนื้อสดที่นำมา อาจจะให้เกลือโรยหมักไว้มาก่อนและให้แช่ช่องฟรีซก่อนจะนำเอาเข้าป่าก่อนหนึ่งวันจะเป็นการยืดอายุของเนื้อสดได้ ซึ่งการประกอบอาหารนั้นสามารถทำได้ตามความชอบ หากนำพวกพริกแกง กะทิกล่อก ก็อาจ

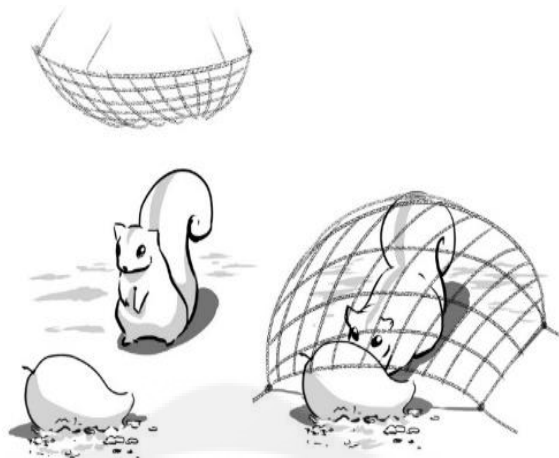

สามารถทำแกงได้ด้วย เพื่อเพิ่มรสชาติในการอยู่ในป่าได้ในระหว่างนั้น หรืออาจจะใช้พริกแห้งมาผัดกับเนื้อสดแบบแห้งก็เพิ่มรสชาติได้ เมื่อทานกับ ข้าวสวยร้อน ๆ และในป่าเราก็สามารถพกไข่สดไปได้ด้วย โดยให้ใช้กล่องที่สามารถทำให้ไข่ไม่แตกระหว่างทางส่วนเมนูที่ยอดนิยมนั้น คือ ผัดกะเพราพริกแห้ง โดยสิ่งที่ห้ามพลาดเลย คือ พริกแห้ง เพราะจะทำให้เราเอร็ดอร่อยมากเมื่ออยู่ในป่า หรือถ้าไม่ชอบเผ็ดก็สามารถเป็นเนื้อต่าง ๆ ผัดกับน้ำมันหอย พร้อมกับผัดผักได้ที่อาจจะพกไปได้ในป่าซึ่งการรักษาให้คงอยู่นานก็ใช้วิธีเดียวกันกับแช่เนื้อสดในน้ำแบบฝงทราย จากข้างบนเป็นการเตรียมและทำอาหารแบบปกติที่ควรจะเป็น แต่ถ้าหากว่าอาหารของเราที่นำเข้าไปไม่พอ อาจเกิดจากเหตุการณ์อื่น ๆ ทั้งจากที่ยกตัวอย่างมาจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ หรือจากเหตุการณ์อื่น ๆ ซึ่งเราจำเป็นต้องรู้เรื่องของการล่าสัตว์ หรือหาอาหารอื่นเพิ่มเติม

การล่าสัตว์และการออกหาอาหารอื่น กรณีฉุกเฉิน

หากต้องอยู่ในสถานการณ์การเอาชีวิตรอดเป็นระยะเวลาหลายวันหรือหลายสัปดาห์ที่เกิดจาก อุทกภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่ไม่อาจกำหนดได้ จะต้องเรียนรู้วิธีการหาอาหารเพื่อดำรงชีวิตอยู่ให้ได้ในป่าด้วย โดยจะมีวิธีการที่แตกต่างกันไปในการหาอาหารนั้น สามารถเรียนรู้และศึกษาก่อนออกเดินป่า ซึ่งเริ่มจากลำดับจากนี้ไป

1. การสร้างอาวุธ ในการประทังชีวิตเพื่อหาอาหารเพิ่มเติม จำเป็นต้องเริ่มการหาและทำอาวุธเพื่อ การล่าสัตว์ ทำได้โดยการสร้างอาวุธไม้ปลายแหลม โดยการเหลาไม้ให้มีลักษณะปลายแหลมให้ใช้ มีดเหลาปลายให้แหลมและให้แข็งแรงอาจจะเป็นไม้ไผ่กลมผ่าสี่แฉง หรือไม้อื่น ๆ ที่หาได้แถวๆ นั้น ที่มีความแข็งแรงทนทาน ซึ่งประโยชน์ของอาวุธนี้คือ เราสามารถใช้ในการจับสัตว์ขนาดเล็กหรือปลา ได้ นอกจากนี้ก็มีข้อเสียคือเราอาจจะต้องใช้พลังงานอย่างมากในการไล่ตามจับสัตว์เพื่อให้ได้มาเป็นอาหาร แต่ถ้าหากเทียบกับการล่าสัตว์ใหญ่ก็คุ้มกว่ากันเยอะ เพราะการล่าสัตว์ใหญ่นอกจาก จะเหนื่อยกว่าแล้ว ยังเสี่ยงต่อการบาดเจ็บจากสัตว์อีกด้วย ส่วนสัตว์เล็ก เช่น ปู สามารถจับปูได้ โดยทำได้สามวิธี โดยจับด้านหลังของปูจะได้ไม่โดนก้าม วิธีที่สองคือ กำแบบรวบแบบเร็ว ๆ วิธีนี้ ต้องดูดี ๆ ว่าปูยังเดินง ๆ อยู่ แบบไม่ได้ก้ามก้าม ก็รีบกำก่อนที่ปูจะรู้ตัว วิธีที่สาม คือ จับก้ามใหญ่หักก้ามเล็กแทงหน้าอกของปู ซึ่งวิธีนี้ไม่ต้องใช้อาวุธ ส่วนถ้าเราใช้ไม้ปลายแหลมที่เราทำไว้แล้ว ก็จะต้องใช้การย่องเบา โดยอาศัยทางด้านสัตว์เป็นหลักในการหาสัตว์ที่จะออกหาอาหารตาม ด้านและเราควรเอาอาหารมาล่อสัตว์ไว้ด้วย

ภาพประกอบที่ 62: การวางกับดักเพื่อจับสัตว์เล็ก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

2. การวางกับดักเพื่อจับสัตว์ มีรูปแบบมากมายหลายชนิดในการที่เราจะสร้างกับดักขนาดเล็ก โดยที่เราอาจจะประดิษฐ์ขึ้นจากสิ่งที่มีอยู่หรือสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติอยู่แล้ว ในเรื่องการสร้างกับดักขนาดเล็กนั้น จะต้องมีความอดทน และทักษะในการประดิษฐ์ทำเป็นฐานเพื่อจับสัตว์ให้เข้ามา กินกับดัก เป็นวิธีที่รับรองว่าเราจะไม่ต้องออกแรงในการล่าสัตว์ให้เหนื่อยมากเกินไป แต่วิธีนี้จะต้องมีไหวพริบและประสบการณ์มาก โดยอาศัยด้านสัตว์เป็นตัวนำร่องในการหา
  - 2.1 เริ่มจากการหาต้นไม้ที่กิ่งก้านอ่อน แล้วใช้กิ่งที่โน้มลงเป็นโค้ง หรืออาจจะขุดหลุมให้ตรงกับระยะโน้มของกิ่งก็ได้ และให้นำอาหารมาวางในหลุมเพื่อให้สัตว์ตกลงไปในหลุม โดยอาจวางหินเป็นกำแพงแบบเล็ก ๆ ไม่หนามากก็ได้ จากนั้นกิ่งที่โน้มให้ใช้เถาวัลย์ผูกกับก้อนหินที่ไม่เบาอันก่อนหน้านี้ แล้วเมื่อสัตว์มากินอาหารบนหินนั้นตัวกิ่งก็โน้มขึ้นแล้วสัตว์ก็จะตกลงไปในหลุม วิธีนี้ต้องใช้ความเงียบ และเวลาการออกหาอาหารของสัตว์ที่มาตามด้านสัตว์ด้วย เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สามารถทำได้ตามด้านสัตว์ หรืออาจใช้ไม้ไผ่เหลาให้สามารถโค้งงอได้ จากนั้นใช้เถาวัลย์หรือเชือกมัดปลายให้เป็นห่วงพร้อมคล้องคอสัตว์เล็ก แล้วให้เชือกอีกปลายมัดผูกติดต้นไม้อ่อนที่โน้มลงมาเป็นส่วนโค้งได้ ให้กะความสูงเอา ซึ่งให้หาไม้ปักสองข้างเพื่อจะนำเชือกติดกับปลายเชือกอีกข้าง ไขว้มาขัดกัน ตามภาพข้างล่างนี้ เมื่อสัตว์เล็กเดินผ่านมา จะสะดุด แล้วเชือกจะกระตุกเกี่ยวสัตว์จนสามารถจับสัตว์ได้

ภาพประกอบที่ 63: การวางกับดักเพื่อจับสัตว์
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

- 2.2 “ค่อม” (ใช้ดักไก่ เมา่น อีเห็น อื่น ๆ เป็นต้น) วิธีการทำเริ่มจากหาไม้ไผ่อ่อน ๆ แบ่งกิ่งออกมา ซึ่งให้ผืนนี้สามารถทำโค้งงอ ได้ง่าย เพราะจะต้องใช้เชือกทำทรงโค้งลงมา จะเป็นรูปทรงโค้งคว่ำ แล้วใช้เชือกมัดเอาไว้ให้มันเป็นทรงนี้ หรือถ้าไม่มีเชือกให้ใช้เถาวัลย์ในการซึ่งดึงเอาไว้ จากนั้นใช้เชือกทำบ่วงเป็นกับดัก โดยเชือกนี้ต้องมัดไว้ตรงกึ่งกลางของค่อมด้านบน จากนั้นปล่อยปลายเชือกออกมาแล้วทำเงื่อนเอาไว้ดักตรงคอของสัตว์ เมื่อเวลาสัตว์เดินผ่านก็จะติดกับดักเหมือนวิ่งเดินผ่านใต้ค่อมนี้ ก็จะยิ่งรัดและหนีไม่ได้ วิธีนี้ใช้ทางด่านสัตว์เช่นกัน เมื่อทำค่อมนี้ไว้เป็นกับดักแล้วตรงทางด่านสัตว์ผ่าน ก็ให้หากิ่งไม้มาวางปิดเอาไว้ด้วยให้กลมกลืนกับพื้นที่นั้น ๆ ด้วย

ภาพประกอบที่ 64: “ค่อม” (ใช้ดักไก่ เม่น อีเห็น อื่นๆ เป็นต้น)

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

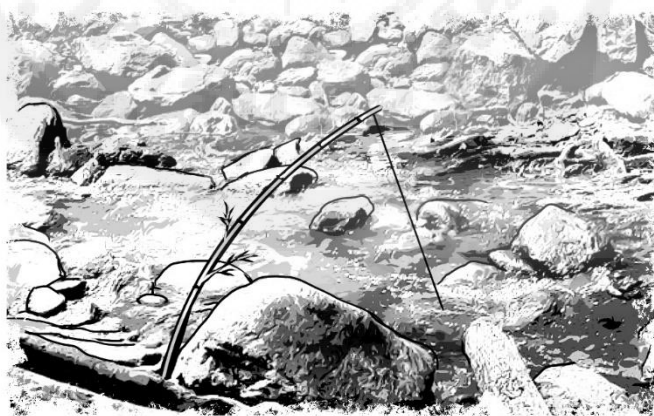
ภาพประกอบที่ 65: “แรวค่อม้า” (ดักสัตว์ใหญ่ขึ้นได้ กระจง เก้ง กวาง หมูใหญ่ หรืออื่น ๆ เป็นต้น)

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

2.3 “แร้วค่อม้า” (ตักสัตว์ใหญ่ขึ้นได้ กระจง เก้ง กวาง หมูใหญ่ หรืออื่น ๆ เป็นต้น) การทำโดยใช้กิ่งไม้อ่อนที่ยังค้ำต้นไม่ตาย ที่มีความเหนียวหนึบอยู่ริมทางด้านสัตว์ ให้กิ่งสามารถโน้มลงค่อมพาดผ่านด้านสัตว์ได้ จากนั้นหาไม้ไผ่ผ่าให้โค้งได้ ทำเป็นทรงตะขอของโคงค์แล้วใช้เชือกมัดให้ทรงมันอยู่ไว้ จากนั้นใช้เชือกมัดปลายข้างหนึ่งให้ติดอยู่กับกิ่งไม้แน่น แล้วอีกข้างให้ติดกับทรงตะขอคล้ายหางม้า จากนั้นทำเชือกอีกเส้นให้เชือกยาวและทำทรงเป็นวงใช้เงื่อนให้สามารถมัดคอสัตว์ได้ หากสัตว์เดินผ่านเชือกเส้นนี้ไปได้ และเมื่อสัตว์มาติดกับดัก กิ่งไม้ก็จะดีดขึ้นไปมันจะรัดคอสัตว์พอดี วิธีนี้ก็ให้ใช้ทางด้านสัตว์เช่นกันในการหาสัตว์ ซึ่งเมื่อทำก็ให้ทำอำพรางไว้ด้วย

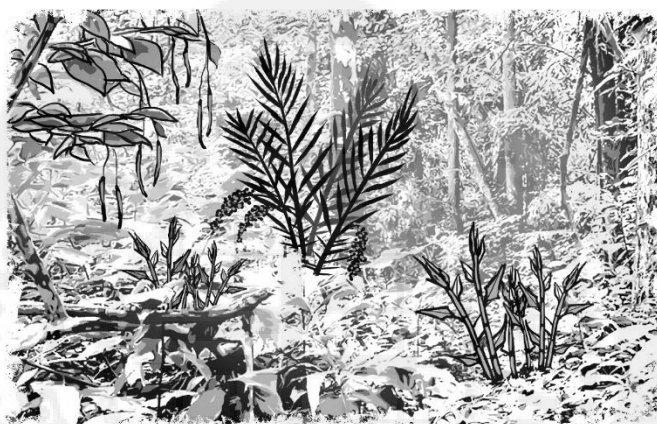
3. ตกปลา ตกกุ้ง การตกปลาให้หาไม้ไผ่เบา ๆ เหนียว ๆ ยาว ๆ หรือหาบางอย่างที่จะสามารถใช้เป็นเบ็ด และหาเถาว์วัลย์เพื่อแทนเชือก หรือหาที่สามารถจะเป็นตะขอตกปลาได้ และก็หาเหยื่อติดที่ปลายตะขอหรือที่แทนตะขอเกี่ยวไว้ หลังจากนั้นเราก็เอาไปหย่อนไว้ในแม่น้ำ และก็รอจนกว่าเราจะสามารถจับปลาได้ แต่เราก็ต้องนึกไว้เสมอว่า สถานที่ที่มีความหลากหลายของปลา มาก ก็จะมีผู้ล่าขนาดใหญ่อยู่ในแหล่งน้ำนั้นเช่นกัน การตกกุ้ง ให้ใช้เสื่อหรือตาข่ายถี่ ๆ ที่มีหรือมุ้งที่เรามี โดยให้ดูตรงเส้นทางน้ำว่ามีกุ้งไหม จากนั้นก็ซ่อนสวิงน้ำขึ้นไป กวาดกุ้งขึ้นมา การตกกุ้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานที่นั้น ๆ ด้วย

ภาพประกอบที่ 66: การทำเบ็ดในป่าเพื่อตกปลา ตกกุ้ง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

4. การหาพืชผักพืชท้องถิ่นนั้นจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีมากมาย มากจนทำให้เรานั้นประหลาดใจ และเกิดความสงสัยว่าแบบไหนที่กินได้ หรือว่ากินไม่ได้ โดยเราต้องอยู่ให้ไกลจากพืชที่มีลักษณะเป็นพืชที่มีชื่อเสียงว่าสามารถเป็นพิษได้ เช่น เห็ด เพราะฉะนั้นเมื่อไหร่ที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใดก็ควรจะศึกษาพืชท้องถิ่นของที่นั้น ๆ ไว้ด้วย แต่ที่เห็นและสามารถนำมารับประทานได้แน่นอนคือ ผักบุ้งป่า พรึก ต้นหวาย หน่อไม้ มะเขือเปราะป่า และอื่น ๆ อีกมากมายตามแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาปรุงอาหารเพิ่มเติมได้ แต่เครื่องปรุงก็ต้องพกติดตัวเผื่อมาด้วย

ภาพประกอบที่ 67: การหาพืชผัก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

5. การปรุงอาหารป่า แม้เราจะชำนาญในการใช้ชีวิตในป่า แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะทานอาหารที่ได้จากป่าแบบดิบ ๆ หรือสด ๆ ได้ ที่เราหาได้เลย ต้องพึงระวังไว้เพราะว่าเราจะเสี่ยงกับการได้รับปรสิตเข้าไปในร่างกายและเชื้อโรคที่มากับเนื้อสัตว์เหล่านั้น เพราะฉะนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราจะต้องรู้ทั้งการปรุงอาหารจากเนื้อสัตว์ และการทานอาหารอย่างปลอดภัย และนี่ก็เป็นบางวิธีที่เราสามารถทำตามได้

6. วิธีการเอาเครื่องในหรือไส้ในออกให้หมด กรณีที่เราอยู่ในป่านั้น การที่เรากินเนื้อสัตว์ป่าแบบไม่เอาเครื่องในออกนั้นอันตรายมาก โดยเฉพาะทางเดินอาหารของสัตว์ เพราะว่าอันตรายอย่างน้อยที่สุดที่เราจะเป็นก็คือ การเป็นโรคท้องร่วงและก็อาจจะมีเศษหิน ดิน หรือกระดูกในลำไส้ของสัตว์ที่เราทานเข้าไปมาทิ่มแทงกระเพาะหรือลำไส้ของเราได้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เราเสียชีวิตได้
7. ใช้เวลาในการปรุงอาหารให้นานกว่าปกติ การที่เราปรุงอาหารจนไหม้แน่นอนจะทำให้อาหารของเรามีความเหนียวมากขึ้น และความอร่อยของอาหารลดลง แต่ว่ามันก็มีข้อดีในเรื่องของการช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรียและเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ในเนื้อสัตว์ป่า เพราะฉะนั้นถ้าเลือกได้ควรเลือกที่จะทำเนื้อแดดเดียวไว้กินระหว่างทางหรือหาทางออกจากป่าให้เร็วที่สุดในกรณีที่หลงทางหรือเกินเวลากำหนดการของการเดินป่าของเราที่อาหารที่เตรียมมานั้นหมดแล้ว
8. การเก็บอาหาร ที่ยังไม่ปรุงและที่ยังทานไม่หมด อาจทำโต๊ะไม้เล็ก วางไว้บนกองไฟ อย่าให้ขาโต๊ะใหม่ เพราะมดจะมาหรือทำที่รองไว้ค้ำกับสามขายกขึ้นมาจากกองไฟ ไม่ให้ไหม้เช่นกัน เพื่อกันสัตว์เล็ก และควรปิดฝาให้หมดทุกอย่างด้วย
9. การกำจัดขยะ ของเสีย และเครื่องใน เมื่อทำอาหารหรือใด ๆ เกี่ยวกับสัตว์เรียบร้อย ให้นำทุกอย่างออกไปให้ไกลจากที่พักหรือที่นอน แม้จะไม่ใช่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการประกอบอาหาร แต่เป็นสิ่งสำคัญมากที่ควรจะทำไว้เสมอว่า เพื่อความปลอดภัยจากสัตว์ที่อยู่ในป่า หลังจากประกอบอาหารและทานอาหารเสร็จก็ควรที่จะนำขยะไปทิ้งให้ไกลจากที่พัก หรือฝังดิน หรือหากสามารถเผาได้ก็ต้องเผา แต่วิธีการนี้ให้ดูสภาพการณ์ ณ ตอนนั้นด้วยว่าอำนวยความสะดวก หากเป็นหน้าแล้ง จะมีใบไม้ต้นไม้แห้งเยอะมาก อาจเป็นสาเหตุให้เกิดไฟป่าได้ และการกำจัดขยะพวกนี้ต้องแน่ใจว่าไม่มีกลิ่นหรือเศษอาหารหลงเหลืออยู่ใกล้ที่พักอาศัยเพราะว่าสัตว์ป่าจะได้กลิ่นและเดินตามมาอยู่ที่พักของเราได้

ภาพประกอบที่ 68: การกำจัดขยะ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

การถอดกระบวนการจากการได้ทำ หา อาหารในป่า

สู่การสร้างภาพแทนความทางศิลปะ ได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

การได้มาซึ่งอาหารที่หลากหลายที่นอกเหนือจากการที่เราพกพาเข้าไปในป่า ประเด็นนี้เป็นสิ่งสำคัญของการเอาตัวรอด เป็นปัจจัยการมีชีวิตอยู่ที่ไม่ต่างจากเมื่อหากเราจะทำงานศิลปะเพียงชิ้น สิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวแทนของเรา ที่จะสามารถสะท้อนนำเสนอมุมมองการบอกออกไปผ่านตัวงานสร้างสรรค์ หรือศิลปะไม่ว่าจะรูปแบบใด เสมือนเป็นการเอาชีวิตรอดที่ไม่ต่างไปจากการสื่อสารให้ศิลปะนั้นทำงาน และคงอยู่ในสถานะสิ่งไร้ชีวิตที่อาศัยชีวิตผู้สร้างเข้าไปแสดงออกผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตามแต่ประสบการณ์นำพา จากการอ่านหนังสือ 1 เล่ม ของ บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ (2565) ในหนังสือชื่อ การเมืองที่ศนา ช่วงท่อนหนึ่งที่กล่าวส่วนของแง่มุมการสร้างตัวตนและการสะท้อนความหมายต่าง ๆ ที่มี 3 แนวทางที่สามารถตีความผ่านออกไปเมื่อมองงานศิลปะหรือสภาพการณ์เหตุการณ์ทางการเมือง การเป็นอยู่นั้นได้อยู่ 3 แนวทาง จึงนำมาเป็นตัวยึดโยงมาประกอบกับการสร้างภาพแทนความในงานศิลปะที่จะเป็นแนวคิดหรือไอเดียได้อยู่ 3 แนวทางที่ให้ค่าน้ำหนักไปที่ภาษา จึงได้แนวคิดผ่านการตีความได้ ดังนี้ (บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ, 2565, น. 57-65)

1. แก่มุมของการสร้างภาพตัวแทนในแนวทางสะท้อนความหมาย (reflective approach or mimetic approach) ที่เชื่อว่าความหมายนั้นก็คือ “ความคิดที่อยู่ในตัววัตถุ บุคคล ความคิด หรือปรากฏการณ์ในโลกของความเป็นจริง ดังนั้น ภาษาจึงทำหน้าที่เป็นกระจกเพื่อที่จะสะท้อนความหมายที่แท้จริงของสิ่งต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในโลก”

จากแก่มุมหรือแนวทางที่ 1 นี้ หากสามารถนำมาสะท้อนผ่านกลไกการทำงานของศิลปะนั้นจะสามารถให้วัตถุ นั้น ๆ เป็นตัวแทนความหมายแบบตัวมันเองด้วยการอาศัยภาษาของมนุษย์ที่ใส่และให้ความหมายกับสิ่งนั้น ๆ หากใช้วิธีนี้ในการสื่อสารแทนความก็สามารถที่จะนำพาความเข้าใจผ่านวัตถุ

2. แนวทางที่สอง คือ “แนวทางภาพตัวแทนแบบเฉพาะเจาะจง (intentional approach) ต่างไปจากแนวทางแรกโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ภาษาไม่ได้สะท้อนความจริง แต่ภาษาเป็นสิ่งที่ผู้พูด ผู้เขียน กำกับความหมายหนึ่ง ๆ ในโลก ผ่านภาษา กล่าวคือ ปัจเจกชนเป็นผู้ใช้ภาษาเพื่อส่งหรือใช้สื่อความหมายสื่อสาร ที่พิเศษเป็นการเฉพาะตามแนวทางที่พวกเขาเห็นโลกแต่ขณะเดียวกันเมื่อภาษาเป็นตัวแทนสะท้อนความคิดและความจริงในโลก ก็เป็นไปได้ที่ผู้พูด ผู้คิด ผู้เขียน จะสื่อสิ่งที่เขาคิดผ่านภาษา เพราะภาษาเป็นเรื่องการใช้ความหมายร่วมกัน ดังนั้น ถึงเขาจะสื่อความหมายเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่ก็ยังต้องอยู่ภายใต้กฎของภาษา รหัส และจารีตการใช้ภาษาอยู่ดี”

จากแก่มุมนี้ในทางการทำงานศิลปะ ศิลปะเป็นเหมือนภาษาที่คอยกำหนดขอบข่ายทางความคิดของผู้สร้างหรือศิลปิน การสร้างศิลปะจึงเป็นเหมือนตัวแทนสะท้อนแก่มุมความคิด ซึ่งอาจจะผ่านภาพวาดหรือศิลปะประเภทอื่น ๆ รูปแบบใด ๆ แต่จะอยู่ภายใต้วัฒนธรรมของบุคคลนั้นที่ถอดความหมายออกมา

3. แนวทางที่สาม คือ “แนวทางภาพตัวแทนแบบสร้างความหมาย (constructionist approach) ที่เห็นว่าไม่มีสิ่งใดที่มีความหมายโดยตัวมันเองหรือมีปัจเจกบุคคลผู้ใดที่สามารถหยุดและกำกับความหมายเอาไว้ได้ สิ่งต่าง ๆ ล้วนไม่มีความหมายโดยตัวเอง นอกจาก ‘เรา’ จะสร้างความหมายผ่านระบบภาพตัวแทน คือ สัญญาและตัวหมาย และความคิดรวบยอด (concept) แนวทางนี้ไม่ปฏิเสธโลกทางวัตถุ แต่โลกทางวัตถุไม่ได้กำหนดความหมาย หากแต่เป็นระบบภาษา หรือระบบใด ๆ ที่เราใช้สื่อความหมายจนกระทั่งตัวผู้กระทำการทางสังคม (social actor) ที่ใช้ระบบความคิดรวบยอดในวัฒนธรรมของตัวเอง เพื่อทำให้โลกมีความหมายและสื่อสารเกี่ยวกับโลกที่เต็มไปด้วยความหมายนั้นให้กับคนอื่น ๆ”

จากแง่มุมนี้ในทางศิลปะกับการสะท้อนแบบสร้างคามหมายโดยเกิดขึ้นจากบุคคลผู้สร้างมอบความหมายให้แก่มันเป็น สัญลักษณ์ แทนความหมายสิ่งนั้นที่มันเกิดมาไม่ได้มีความหมายติดตัวมาแต่แรก แต่เป็นการสร้างให้แก่สิ่ง ๆ นั้น วัตถุ นั้น ๆ จากแง่มุมนี้ สามารถสะท้อนประเด็นทางสังคม การเมือง วัฒนธรรมได้เท่าที่จะแสดงเพราะสิ่งเหล่านี้คือกลไกที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์

แนวทางของภาพตัวแทนทั้งสามแนวทาง ช่วยให้เราเข้าใจความหมายในระดับต่าง ๆ ที่ผ่านระบบสัญลักษณ์ของภาษาและความหมายที่ประกอบกัน เช่น สัญลักษณ์ไฟจราจรเป็นภาษาร่วมกันที่ใช้รหัสสีแทนความหมาย สีแดงหมายถึงให้หยุด สีเหลืองหมายถึงระวัง และสีเขียวหมายถึงผ่านได้ต่างเป็นภาษาที่ข้ามวัฒนธรรม ข้ามภาษาต่าง ๆ เท่ากับวอร์รหัสไฟสีต่าง ๆ บนเสาสัญญาณสามารถสื่อความหมาย โดยมีสีเป็นสัญลักษณ์หรือตัวหมายที่มีตำแหน่งแห่ง ที่ในทางวัฒนธรรม จัดเรียงอยู่ในใจของเราว่าสีแต่ละสี ทำหน้าที่สื่อความหมายบางประการตามแต่ความเข้าใจในระบบของวัฒนธรรมภาษาต่าง ๆ และในขั้นที่สองคือ กับบรรดาคำหรือภาพของภาษาความหมายมีความสัมพันธ์กับสีต่าง ๆ ในภาษาของเราอย่างไร ในความสัมพันธ์ดังกล่าวเมื่อเป็นสากลก็จะเป็นภาษาที่เข้าใจร่วมกันของคนในโลก สีกลายมาเป็นภาษารหัส (linguistic color-codes) ของสัญญาณไฟจราจร และมีการจัดเรียงลำดับของความหมายและสี ทำให้สีดังกล่าวสามารถนำพาความหมายไปกับมันทุกหนแห่งบนชุดสัญญาณไฟจราจร บางส่วนจากระบบของภาพตัวแทนและความหมาย โดย บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ (บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ, 2565, น. 57-65)

ภาพประกอบที่ 69: อ่านหนังสือ “การเมืองที่ศนา” บนเปลในป่า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูชานนท์

จากบทสรุปการสร้างความหมายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ในสังคมเล่ม การเมืองทัศน์นา ที่ได้อ่านว่าด้วย การเมือง อำนาจ ศิลปะ และการมองเห็น สู่ความหมายทางวัฒนธรรมนั้น เป็นการให้แนวทางในการเข้าใจโลกของมนุษย์ทั้งมุมมอง แนวคิด วิธีคิดต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นมาจากอดีต ที่บอกเล่าผ่านประวัติศาสตร์ผ่านเรื่องราวของศิลปะที่เคยเกิดขึ้น โดยหนังสือเล่มนี้ได้ให้เครื่องมือในแนวทางต่าง ๆ ที่ให้เกิดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่มีเหตุและผลรองรับ หรือตรรกะที่เป็นไปได้แบบมีที่มาที่ไป ฉะนั้นในการอ่านและตีความจากหนังสือจึงปรากฏคุณค่าให้เห็นความหมายต่อการดำเนินชีวิตหลังจากนี้ของผู้หญิงนอนเปล และต่อการสร้างงานศิลปะที่ได้อาศัยการวิเคราะห์ผ่านหนังสือเล่มนี้ด้วย จึงเข้าใจประเด็นในการสร้างภาพแทนความในบริบทสังคมไทยและศิลปะที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ผ่านมาโดย บัณฑิต จันทร์โรจน์กิจ (2565)

ผู้เขียนเริ่มต้นบทนี้จากคำว่า “ทัศนนะ” ซึ่งเป็นคำที่ใช้กับบทนี้โดยตรง และจากที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ถึง “ทัศน์นา” ทางการเมือง มันทำให้เห็นมิติของการแสดงออกในประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยผู้เขียนมองว่าการสร้างภาพแทนความหมายในงานศิลปะเกิดขึ้นจากแนวคิดที่ทำอย่างต่อเนื่อง กระบวนการที่ต้องให้ความสำคัญนี้อาจใช้เวลายาวนานในการสร้างขึ้นมา เพราะต้องถูกบ่มแต่ละขั้นตอนผ่านแนวคิด ประเด็นที่ได้ก่อนด้วย แต่ก็ขึ้นอยู่กับว่า ต้องการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา แล้วมีจุดเชื่อมโยงอย่างไร สุดท้ายศิลปะทำหน้าที่อะไรในการสะท้อนและสื่อสารออกไปให้คนดูรับชมรับรู้ว่าผู้สร้างต้องการบอกอะไร โดยในการถอดความคิดจากการหาและทำอาหารนี้ สิ่งที่คุณเขียนปรากฏให้เห็นผ่านข้อความบทนี้คือ การได้เห็นขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบของ “การหาและทำอาหารในป่า” เป็นสิ่งที่ไม่อาจละเลยได้เช่นกันในการสร้างงานศิลปะ ในการหาจะทำงานศิลปะ หมายถึงทั้งหาแนวคิด ทั้งหาวัตถุดิบ ทั้งหาประเด็น ทั้งหาส่วนประกอบสร้างต่าง ๆ ทั้งหากระบวนการที่ต้องได้มา ซึ่งสำคัญทุกขั้นตอนขึ้นอยู่กับว่าเราสามารถเผยหรืออยากเผยเพียงใดให้แก่ผู้ชมหรือดูงานเรา แล้วอะไรจะเป็นจุดสำคัญหรือหัวใจของผลงานชิ้นนี้ด้วย

บทสรุปของ “การหาและทำอาหารในป่า” กับการสร้างภาพแทนความหมายทางศิลปะนี้ที่ผู้เขียน เกิดแนวคิดหรือ Idea (ไอเดีย) เมื่อตอนทำอาหาร ซึ่งแน่นอนเริ่มการจัดเตรียมอาหาร จัดเตรียมเครื่องปรุง วัตถุดิบ และลองมองย้อนว่า ศิลปะก็เช่นกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ต้องมีขั้นตอนและเพื่อความลึกซึ้ง ของงานศิลปะนั้น จำเป็นจะต้องมีกระบวนการที่ละเอียด หากต้องการสะท้อนออกไปอย่าง

ตรงประเด็น จึงเป็นเหตุให้บทนี้ได้เชื่อมโยงจากการหาและทำอาหารในป่า สู่อการสร้างภาพแทน
ความหมายในงานศิลปะ เพราะสร้างภาพแทนความหมายนั้นอาศัย “กระบวนการ” คือ สิ่งสำคัญ

บทที่ 3

เดินป่าปลอดภัยปลอดสัตว์
สู่สร้างแบบร่างในงานศิลปะ

บทที่ 3

เดินป่าปลอดภัยและปลอดภัย สู่สร้างแบบร่างในงานศิลปะ

วัฒนธรรมของมนุษย์ล้วนแล้วแตกต่างกันไปตามบริบทพื้นที่และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่ขึ้นกับยุคสมัย ส่วนของพื้นที่จะแตกต่างกันมากตามภูมิประเทศและอากาศ อีกทั้งยังประกอบไปด้วยความเชื่อความศรัทธา วิธีการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการกิน การดื่ม การนอน และพิธีกรรมต่าง ๆ จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ของแต่ละชุมชนสังคมที่อาศัยการเอาตัวรอดตามแต่ละวิถีจะนำไป

“คนบ้านป่า” เป็นอีกชุมชนหนึ่ง ที่อาศัยและมีชีวิตจากป่า ใช้ป่าหล่อเลี้ยงชีวิตเป็นสำคัญ การอาศัยป่าเป็นทั้งชีวิต เครื่องมือและแหล่งหาอาหาร ของมีค่า ยารักษาโรคแม้กระทั่งไว้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจวิถีคนบ้านป่าจึงมีความจำเพาะเจาะจงในการดำรงดำเนินไปในแต่ละรูปแบบ

การเดินป่าให้ปลอดภัยนั้นต้องอาศัยตนเองในการรักษาแบบทั้งอาศัยร่างกายที่แข็งแรง สมานวิทปริบปฏิภาณ ที่สำคัญคือ เจ้าถิ่น หรือคนบ้านป่าที่จะนำพาเราไปในทางป่าที่ปลอดภัย ส่วนเรื่องสัตว์ หากให้ปลอดภัยก็ต้องอาศัยความเชื่อ การไว้ใจของผู้นำทาง คนบ้านป่า หรือพรานนำทางเรา ซึ่งล้วนมีประสบการณ์สำคัญ รวมถึงโชคชะตานำพาด้วย แต่เหนือสิ่งอื่นใดคือการเป็นที่พึ่งแห่งตน

การร่างภาพ ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ หรือผู้สร้างงานศิลปะนั้น ถือว่าเป็นผู้ออกแบบผ่านแนวคิด อาศัยการสะท้อนผ่านประสบการณ์และการเล่าเรื่อง สิ่งสำคัญนั้นคือ การร่างภาพ แบบร่าง เป็นจุดเริ่มต้นผลงานที่ดีต่อไป

จากประสบการณ์การเดินป่าประเด็นให้ปลอดภัยปลอดภัยนั้น มีเรื่องเล่ามากมายระหว่างทางเดินป่า ซึ่งแต่ละที่ล้วนมีที่มาของพื้นที่ต่างกัน เรื่องเล่าที่แตกต่าง อีกทั้งที่เป็นทริปหน้าฝนที่อยากจะนำมาเป็นกรอบในการถอดกระบวนการการสร้างแบบร่างในการสร้างศิลปะได้ โดยเรื่องเล่าผ่านผู้หญิงนอนเปล

ภาพประกอบที่ 70: “คู่ล่องไส้มิ่ง”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 70

“คู่ล่องไส้มิ่ง” คือ คำเรียกชื่อของเขา จากภาษากะเหรี่ยงแปลว่า เขาผู้หญิง โดยภาพที่ปรากฏเป็นภาพก่อนการเดินขึ้นเขาสูงนี้ เป็นการเผยแพร่ให้เห็นภาพจุดเริ่มต้นเพื่อโยงไปสู่เนื้อหาภายในบท นั่นคือ การเดินป่าให้ปลอดภัยและให้ปลอดภัยจากสัตว์ โดยการจัดวางองค์ประกอบของภาพนั้น จะเน้นที่ตัวคนเป็นหลัก โดยมี 2 คน ประกอบที่มีความแตกต่างจากทั้งการแต่งกาย และกระเป๋าที่สะพาย โดยภาพซ้าย คือ เสมือนคนนอกที่เข้าไปในป่า และคนซ้ายมือเป็นเสมือนคนในที่อาศัยอยู่แถบบริเวณนี้ ซึ่งการเตรียมความพร้อมจะมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ด้านร่างกาย จิตใจ และอุปกรณ์ สัมภาระ ชุด และรองเท้าด้วย

จากบันทึกในป่า เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2565

“คู่ล่องไส้มิ่ง”

จะสี่จะแปดจะแดดจะฝน...ทริปนี้ก็ต้องเกิด Come rain or shine ฉันก็จะไป

แม้ฝนพายุจะกระหน่ำ ไม่มีอะไรที่หยุดฉันได้

(ทริปที่ไม่ได้นัดหมาย ทริปที่ไม่ได้จัดเป้เป่ารอ)

ได้มาร่วมเรียนรู้ร่วมเดินทางกับพรานกะเหรี่ยงที่ราบสูงด้วยวิถีการใช้ชีวิตในป่า

เพียงจากเรื่องเล่าของนายพรานจากทริปก่อน ที่ได้ไปเขาลังผ้า (หรือแปลว่าเขาผู้ชาย) นั้น ด้วยความที่มีเขาผู้ชาย ก็ต้องมีเขาผู้หญิง ฉะนั้นทริปนี้จึงบังเกิด

“คู่อ่องไส้มึง” ภาษากะเหรี่ยงแปลว่า เขาผู้หญิง

ด้วยความชันและชันมาก (ราว 400 เมตรจากระดับน้ำทะเล) แต่เป็นเขาที่สูงสุดของหมู่บ้านลันข้าง โดยผู้นำทางครั้งนี้คือ พรานสนาน (นามสมมุติ) ปูสนุก (นามจริงบวกกับเพิ่มสัญลักษณ์ความสุขให้)

- พรานสนาน คือ ผู้ช่วยฯ แก่ง (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน)

- ปูสนุก ก็คือ สมพร

“มากับผม ไม่มีทางจะไม่มีเสียงหัวเราะและรอยยิ้ม” ผู้ช่วยฯ แก่งกล่าว ^^ และหลงแน่นอน

(ขำและหัวเราะเสียงดัง)

และผู้ช่วยฯ แก่งกล่าวเพิ่มว่า

“พี!!! ผมเองเป็นคนหมู่บ้านลันข้าง สาบานเลย ยังไม่เคยขึ้นมา!! นี่ครั้งแรกในชีวิตผมเลย!! ไม่รู้จะขึ้นไปทำไรพี!! มันไม่มีอะไร เห็นก็ไม่มี ของกินก็หาไม่พี”

น้ำก็ไม่มีข้างบน น้ำตกก็ด้วย ต้องแบกน้ำขึ้นไปเองนะพี พีพี!!”

ส่วนไอ้เราก็ เกาหัวแพริบ และกล่าวในใจต่อว่า “เราจะถึงกันใช่ไหม?”

ทริปสายฟ้าฟาด ที่ไม่ได้นัดแนะใด เจอกันก่อนคินนิ่งว่า ว่าจะไปเดินน้ำตก? ได้ไหมช่วงนี้?

หลายคนที่นี่บอกว่า “ไม่ควร ๆ” เพราะน้ำป่ายังไม่มา มวลน้ำกำลังหล่อหลอมรวมพร้อมตกปะดังปะตกลงแน่นอน....เลยทำให้เกิดทริปน้ำตกล่ม แต่เดี๋ยวกว่าจะไม่เกิดทริปสำรองเลย

และรอบนี้ทำให้รู้จักเพื่อนใหม่เป็น “พราน”

และเป็นเพื่อนช่วยแบกสัมภาระ นั่นก็คือ แกวง (ชื่อแกภาษากะเหรี่ยง) เรามีเพื่อนร่วมเดินทางด้วยกัน 4 คน

เรามาฟังเรื่องเล่าตำนานปรัมปราชวนคุยระหว่างทางจากพรานแกวง

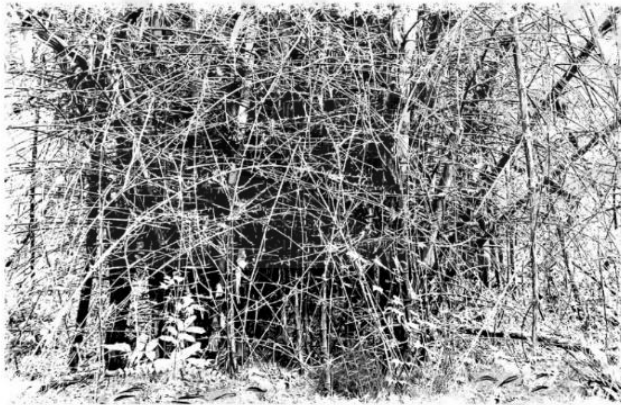
“พี่ ๆ พ่อผมนะ เล่าให้ฟังว่า

เขานั่นะพี่ ที่ชื่อเขาผู้หญิงนะพี่ ในสมัยก่อน มีผู้หญิงมาทำงาน พักแรมอยู่ที่นี้เยอะ เยอะเลยพี่ เขาก็มาพักแรม จนตั้งถิ่นฐานที่นี่ ที่นี่เลยชื่อว่า เขาผู้หญิงอะพี่

!!!! จบ!!!!

ด้วยความที่เราตั้งใจฟัง และเรื่องก็ตั้งใจจบมาก ^^ เรื่องเล่าสั้นมากกกก ^^ จบ!!!!!!

แต่ระหว่างเรื่องเล่านั้น การเดินทางก็มีแต่ ซันกับซัน เดินขึ้นและเดินขึ้น ดันขึ้นอย่างเดียวเลย รอบนี้ได้รองเท้าสตั๊ดคอย หรือรองเท้าปุ่มคือดีนะ จิกกัดพื้นที่ได้ดี ผ่านป่าไม้รกระหว่างทาง แต่ปรากฏว่า ยิ่งขึ้นเจอป่าไม้รกแบบเหมือนโดนวางยาตาย แต่เปล่าเลย ไม้ลวกมันถึงระยะ ระยะเปลี่ยนผ่านที่ต้นไม้ถึงเวลาที่ต้องตายไป และพร้อมขึ้นใหม่ เพียบ!!! ที่ป่าไม้ลงจะตายนี้ว่า “ไผ่ตายขุย”

ภาพประกอบที่ 71: ทางรกรู้งรังของ “คู่ล่องไล่ผึ้ง”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญุฑุธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 71

เป็นภาพที่เล่าเรื่องระหว่างทาง แสดงให้เห็นถึงสภาพภูมิศาสตร์ อากาศผ่านต้นไม้ที่มีต้นไม้เยอะเป็นส่วนใหญ่ที่มีความรก ที่หมายถึง ทางที่ไม่มีคนเดินไป__ที่ไม่ใช่ป่าตลาด ป่าที่ไม่มีใครไปถึง และไม่มีนักท่องเที่ยวรู้จัก__ซึ่งคนในพื้นที่ก็ไม่เคยขึ้นไปบนยอดเขาเช่นกัน

“ป่าตลาด” หมายถึงป่าที่มีนักท่องเที่ยวไปเที่ยว ป่าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไปถึงง่ายตาย ป่าไม้ รกและต้นไม้สูงเล็กใหญ่ขวางไม่กั้นมีทางเดินที่สบาย และรองรับนักท่องเที่ยวได้ดี (เป็นคำพูดที่ปรากฏ จากนักเดินป่า หรือผู้ชอบเดินป่า) และ “ป่าที่ไม่ใช่ป่าตลาด” ก็จะเป็นสิ่งท้าทายสำหรับนักเดินป่ามือเก่า หรือผู้ที่เดินป่าบ่อย ๆ แล้ว ที่ต้องอาศัยประสบการณ์ด้วยในการเดินป่าที่ไม่ใช่ “ป่าตลาด”

ส่วนสมพร ก็นำทาง (และเป็นคนนำทางที่ไม่เคยมาเช่นกัน) พันททางเท่าที่ทำได้ ส่วนระหว่างทาง นั้นก็ยังมีแดน ต่อเยอะอยู่ เยอะนะ ต้องคอยเลียเงาข่ายเบี่ยงขวา เส้นทางนี้สอบถามมาจากลุงจุก ซึ่งเป็นพี่ชายของผู้ช่วยแกว่ง

จริง ๆ ทางชั้นยอดนี้ มีสองทางชั้น

ฝั่งหนึ่งไม่ชัน เป็นทางชั้นที่อยู่ทางหมู่บ้านตากแดด จ.ราชบุรี แต่เป็นไร่ชาก ต้องคอยพันทาง

ส่วนอีกทาง ชัน จะชันก็ต้องเลาะทางห้วยเก่า ไม่ต้องพันทางมาก (พวกเราจะต้องเลือก)

แต่ว่าผู้ช่วยฯ แกว่งและสมพร เลือกทางที่ “ชัน!!!!”

ผู้ช่วยฯ แกว่งและสมพร บอกว่า ทางชันนี้แหละดีกว่า ไม่งั้นพันทางไม่ไหว

ไอ้เราก็: อ่ะ ๆ ไม่ไหวก็ไม่ไหว เลยมาทางที่ชัน พันทน้อย เดินง่ายกว่า แต่ประเด็นคือ “ชัน” ก็เท่านั้น พอขึ้นมาจบสันเขา เห็นสองฝั่ง เป็นฝั่งราชบุรี และเพชรบุรี ถ้ามองรอบ ๆ ก็เห็นวิวเกือบ 360 องศา

สรุปโดยรอบนั้น

ฝนมาพร้อมกับเปล เปลมาพร้อมเรา เรามาพร้อมกับสมพร สมพรก็มาพร้อมกับผู้ช่วยฯ แกว่ง

...เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า มีเขาผู้ชาย ก็ต้องมีเขาผู้หญิง...

และที่นี้ คือ “คู่มือใส่หมิง” ที่ที่ไม่มีเรื่องราวยาว ที่ที่ตั้งชื่อเขาตามคนมาคนแรก และเป็นพี่ที่ ชาวบ้านชาวกะเหรี่ยงไม่มา แต่เรามา

#นอนเปล

#ผู้หญิงนอนเปล

“ตามองดูและหูฟังเสียง”

ประโยคที่ก้องอยู่ในหัวอยู่ตลอดเวลา และเป็นประโยคที่สำคัญในการเริ่มออกเดินสู่ผืนป่า
ชั้นน้ำตก ณ ที่แห่งนี้

โดยวิธีการเดิน หลังจากที่ได้เรียนรู้กับการพิชิต “คู่มือไส้มิ่ง”

ภาพประกอบที่ 72: ร่องเท้าปุ่ม (หรือสตั๊ดตอย)
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 72

ภาพการสวมใส่จริงของรองเท้าปุ่ม (หรือสตั๊ดตอย) จากมุมมองการถ่ายเองของ ผู้หญิงนอนเปลที่เป็นมัมให้เห็นท่าทางการวางเท้าที่เหนียวล้า และบริบทประกอบคือ ทางซรุขระ ขอนไม้ตายซาก และหินที่เต็มไปด้วยบริเวณที่มีหิ้งเล็กใหญ่โดยเฉพาะการให้เห็นการสวมใส่ วิธีการใส่ถุงเท้ายาวเพื่อปกปิดช่องของกางเกง ขา ยาว ที่ให้ปิดมิดชิด เพื่อกันสัตว์เล็กสัตว์น้อยที่อาจจะมึรอดเข้าไประหว่างปลายรองเท้าได้

อย่างแรกที่สำคัญ คือ การเตรียมพร้อมก่อน คือ เรื่องรองเท้า เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้ เนื่องจากจะสามารถนำพาเราไปถึงจุดหมายและพาเรากลับบ้านได้อย่างปลอดภัย อีกทั้งยังสามารถทำให้เราบรรลุเป้าหมายที่เราตั้งเป้าไว้ในการเดินทางครั้งนี้ และอุปกรณ์ สิ่งของที่จำเป็นซึ่งในแต่ละสถานที่ก็จะมีสิ่งจำเป็นแตกต่างกัน ซึ่งในสถานการณ์ที่แตกต่างก็มีรองเท้าที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่นี้จะบอกว่ารองเท้าปุ่ม (หรือสตั๊ดตอย) ดีที่สุดก็ไม่ใช่ ส่วนรองเท้าวิ่ง trail ก็จะไม่ดีเพราะต้องเดินเยอะ เพราะต้องซัพพอร์ต (support) เท้าของเราด้วย หรือถ้าต้องเดินลุยน้ำก็ควรเป็นรองเท้าที่ไม่เปียกง่าย หรือแห้งง่าย เปียกได้แห้งไว และควรเตรียมแผนสำรองสำหรับรองเท้าไว้ด้วย ถ้าหากรองเท้าพื้นหลุดกระแทกพื้น อาจจะต้องพันเชือก หรือเทปไว้ ควรเตรียมเผื่อไว้ด้วย ผ้าพันเท้าเพื่อเท้าพลิกที่เราอาจจะไม่รู้ (รองเท้าวิ่งเทรล

จุดประสงค์ของรองเท้าวิ่งเทรล คือ เพื่อให้เคลื่อนไหวได้สะดวกและเบาซึ่งสามารถติด ตัวได้ดี ส่วนใหญ่พวกรองเท้าวิ่งเทรลจะมีแผ่นกันหินเพื่อป้องกันการวิ่งเตะหินและเนื้อผ้าที่ค่อนข้างหนาเพื่อป้องกัน เท้าจากกิ่งไม้หินหรือของแหลม ๆ รองเท้าวิ่งเทรลจะต่างกับรองเท้าวิ่งตรงที่มีการปกป้องเท้าและทนทานต่อสภาพทาง ขรุขระได้มากกว่ารองเท้าวิ่งธรรมดา ดอกยางของรองเท้าวิ่งเทรลจะมีดอกยางที่สูง และจะมีการเว้นความห่างดอก ยางสูงจะเหมาะกับการวิ่งทางที่มีโคลน ส่วนดอกยางสั้นจะอยู่ติด ๆ กัน พวกนี้จะเหมาะกับพวกทางเรียบและรองเท้า เทรลที่พื้นมีความเสถียรไม่บิดตัว จะช่วยให้เท้าเราไม่พลิกเวลาที่วิ่งไปเหยียบก้อนหิน)

ภาพประกอบที่ 73: การเดินป่า คู่ขนานกับการร่างแบบทางศิลปะ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 73

เป็นภาพการเปรียบเทียบในการเล่าถึงการร่างภาพในงานศิลปะ โดยภาพที่ปรากฏเป็นการต้องการสื่อสารถึง งานศิลปะที่อาศัยการร่างเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ด้วยการจัดวางองค์ประกอบของภาพนี้ เป็นการตัดต่อให้เกิดมิติที่กำลังบันทึกภาพ จากที่เห็นหรือจากประสบการณ์ด้วยกระดาษ 1 แผ่น

คู่ขนานกับการร่างแบบทางศิลปะหรือการเชื่อมโยงจากกระบวนการเตรียมรองเท้าว่อนเดินป่า สิ่งจำเป็น คือ เครื่องมือ ดินสอกระดาษไม่มีบรรทัด หรืออุปกรณ์อื่น เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องต่าง ๆ หรือที่สามารถใช้เทคโนโลยีร่างแบบด้วยโปรแกรมต่าง ๆ หรือ Application ต่าง ๆ ได้ เพื่อความพร้อมต่อไปของการลงความคิดที่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก

ภาพประกอบที่ 74: การเตรียมร่างกายทุก ๆ ส่วน โดยเฉพาะข้อเท้า ข้อมือ เข่า หัวไหล่ ข้อศอก หมุนศีรษะ (DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 74

ภาพที่ปรากฏท่าทางของมนุษย์ที่ต้องทำการเตรียมความพร้อมก่อนการเดิน คือ การวอร์มร่างกายหรือให้ร่างกายกล้ามเนื้อกระตุ้นก่อนเริ่มการเผาผลาญ โดยภาพที่ต้องการสะท้อนจะเป็นภาพคนที่มีการเคลื่อนไหวด้วยการใช้เส้นโค้งประกอบและบรรยากาศที่นิ่ง ที่ในความเป็นจริงนั้นไม่สามารถทำได้ แต่ศิลปะสามารถทำมันได้ เพื่อให้เกิดจุดสนใจหรือจุดโฟกัสของภาพ ที่มีจุดเด่น และจุดเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นเท่า

การเตรียมร่างกายทุก ๆ ส่วน โดยเฉพาะข้อเท้า ข้อมือ เข่า หัวไหล่ ข้อศอก หมุนศีรษะ ค่อย ๆ เดิน อย่าพูดระหว่างการเดิน เซฟตัวเองให้ไม่ให้เห็น้อย ต่อให้รู้ระยะเวลาการเดิน แทบตลอดระยะเวลาการเดินทางที่มเราแทบจะไม่ได้คุยอะไรกันเลย เพื่อจะได้ฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัว บทสนทนาจะเริ่มก็ต่อเมื่อถึงที่พัก แทบจะไม่คุยกันเลยในระหว่างการเดิน โดยจะสังเกตได้จากคนนำทาง เขาจะเดินและหยุด ฟังเสียงและมองไปรอบ ๆ เป็นระยะ ๆ ถ้าข้างหน้าหยุด เราจะต้องหยุดตามและดูพร้อมฟังเสียงไปด้วย บางครั้งอาจจะเจอร่องรอยของสัตว์ใหญ่ กลิ่นฉี่ฉุน กลิ่นตัว แสดงว่าเราอยู่ใกล้และสัตว์นั้นอาจผ่านไปไม่นาน สำหรับงูถ้าเราเจอ ให้เราเอาไม้ยาวโดยหาแถว ๆ นั้น แล้วเขี่ยออก แต่เราจะต้องรู้จักชนิดของงูด้วย และบางครั้งอาจต้องใช้ความนิ่ง เพื่อให้งูเลื้อยผ่านไปก่อน เพราะงูก็ต้องระวังตัวและต้องป้องกันตัวเองด้วยเช่นกัน งูจะไม่กัดถ้าไม่จำเป็น งูจะหวงพิษมาก เพราะเขาจะเอาไว้หาอาหารซึ่งเป็นพิษคู่กายที่สำคัญของเขาเลย และหากเจอรังต่อ รังแตน รังผึ้ง ควรหลีกเลี่ยง แต่โดยปกติเราต้องวิ่งหนีโดยทันที เพราะอาจจะมีบินมาเพียงไม่กี่ตัว ซึ่ง ณ ตอนนั้น เราอาจจะต้องรีบบอกคนข้างหลังด้วยและพร้อมเปลี่ยนเส้นทาง ถึงจะอ้อมก็ต้องอ้อมเพราะเป็นสัตว์ที่อันตรายมากหากมีคนใดคนหนึ่งแพ้ก้อาจอันตรายถึงชีวิต แต่หากหลีกเลี่ยงไม่ทัน “คงต้องตัวใครตัวมัน”

ภาพประกอบที่ 75: การ “วิ่ง วิ่ง วิ่ง”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑธรานนท์

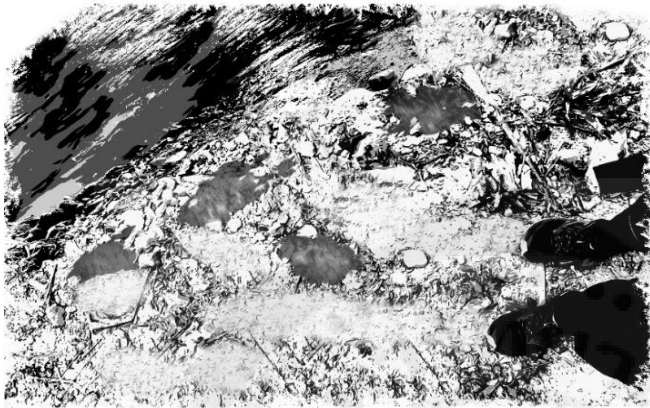
คำอธิบายภาพประกอบที่ 75

เป็นภาพที่จัดวางองค์ประกอบ ชายชวาท่านั้น โดยให้ผู้วิ่งอยู่ กึ่งกลางภาพ เพื่อให้เห็นมิติตรง กลางสำคัญมาก และบริบท ตามมาหรือลู่วิ่งที่เป็นเพียง องค์ประกอบรองลงมา และการ เน้นน้ำหนักที่ผู้วิ่งเป็นสำคัญ ก็หมายถึงการให้ค่าสำคัญแก่ ภาพชิ้นนี้ด้วย

สิ่งสำคัญสุดท้ายของการเดินป่านี้ คือ ความแข็งแรงของเรา การเดินบ่อย ๆ ฝึกบ่อย ๆ ออกกำลังกายให้แข็งแรง เพิ่มกล้ามเนื้อก็เป็นสิ่งจำเป็นมาก ความพร้อมมักมาด้วยความมุ่งมั่นและ ตั้งใจเสมอ

คู่ขนานกับการร่างแบบทางศิลปะ หรือการเชื่อมโยงกับกระบวนการเริ่มออกเดิน โดยการเริ่ม ร่างแบบเบา ๆ ร่างภาพ วาดภาพทั้งหมดที่คิดได้ตามไอเดียหรือแนวคิด และเรื่องราวที่อยากจะเล่า วาด เขียน ขุด ทำผังความคิดควบคู่ไปด้วยได้จะดีมาก อาจใช้ขาวดำเป็นจุดเริ่มต้นในการสเก็ตซ์ภาพ โดยสีไว้ เป็นรองในการเติมแต่งเพื่อเพิ่มความสมจริงหรือความรู้สึกใด ๆ อื่น แต่ทั้งนี้ควรเกิดจากขาวดำ และใช้ ความรวดเร็วในการร่างหรือลายเส้นในการร่าง สิ่งจำเป็นอีกอย่างคือการทำบ่อย ๆ ฝึกฝีมือบ่อยครั้ง โดย สามารถโยนไปสู่อารมณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับร่างกายนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก ของการเตรียมพร้อม ก่อนการออกเดินป่า และการจะทำงานศิลปะก็เป็นสิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นจากการร่างภาพที่มากมาย และมาก พอ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ผลงานศิลปะชิ้นสำคัญในท้ายที่สุด โดยการเริ่มออกวิ่งการวิ่งทำให้ ร่างกาย แข็งแรงและการเริ่มร่างภาพตามแนวคิดหรือไอเดียมากมาย ก็สามารถที่จะเห็นความเป็นไปได้ที่จะตอบ ประเด็นของผู้ที่จะสร้างงานศิลปะได้และการที่ต้องการสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดที่อาศัยการย่ำ คิด ย่ำทำ การทำซ้ำ การทดลอง เสมือนเป็นการฝึกฝีมือด้วย เช่นกันในการเพิ่มทักษะ และการฝึกการถอด กระบวนการคิดด้วยการร่าง

ในขณะที่ออกวิ่งนั้น ทำให้สารจากสมองหลั่งมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสารแห่งความรู้ และสารกระตุ้นที่ทำให้เพิ่มความคิด มันทำให้สามารถคิดงานได้ด้วยเช่นกัน และการเตรียมตัวแบบนี้ ก็เป็นสิ่งสะท้อนได้ในการเตรียมตัวทำงานศิลปะ

ภาพประกอบที่ 76: วิธีการเดินในป่า ตอนฝนตก พื้นแฉะ ดินโคลน ทางเดินน้ำตก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 76

เป็นภาพที่ต้องการให้เห็นถึงสภาพอากาศ และภูมิทัศน์ที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นดินโคลน ทราบ หิน และน้ำ โดยเป็นภาพที่จัดวางองค์ประกอบไม่เท่ากันทั้งสองฝั่งที่ไม่มีจุดเด่นใด ๆ เป็นการให้เห็นเพียงสภาพของพื้นที่เท่านั้น โดยเน้นเป็นภาพประกอบของข้อความ

วิธีการเดินในตอนฝนตก พื้นแฉะ ดินโคลน ทางเดินน้ำตก รองเท้าควรใช้ที่ถนัด แต่ที่ที่ดีที่สุดสำหรับน้ำตกแห่งนี้ หรือที่เดินมา คือ รองเท้าบูม ที่สามารถเกาะทางลื่นชัน แต่การใส่รองเท้านี้ต้องเตรียมถุงเท้าให้พอดี เพราะกันรองเท้ากัดด้วย เมื่อเดินข้ามหินที่มีตะไคร่เกาะ จะต้องใช้เท้าที่มีรองเท้านี้ ถู ๆ ก่อนเดิน เพื่อล้างหินแบบเร็ว ๆ ให้ความลื่นออกไปจากหิน แล้วใช้เท้าลอง ๆ เดินย้ำแบบครึ่งหนึ่งก่อนลงเต็ม และดูก่อนถนัดไปที่จะเหยียบให้ดี ในตอนนี้จะต้องใช้สติเป็นอย่างมากในการเดิน เพราะถ้าเกิดพลาดล้มขึ้นมาอาจจะบาดเจ็บถึงขั้นขาแตกหักได้เลย ฉะนั้น ก่อนเดินมองข้างหน้า ทางที่จะเดินไว้ก่อนเดินด้วย เพราะหินที่ตรงน้ำตกอาจเคลื่อนได้ ไม่สามารถไวใจหินทุกก้อนได้ และหินก้อนใหญ่อาจจะหลอกเราก็ได้ด้วย ส่วนการเดินป่าในตอนหน้าแล้งไปไม้ที่ทับถมที่แห้งกรอบ น้ำไม่ค่อยจะมี หรือน้ำที่ตกลงมาน้อย ฝนไม่มี แต่ก็มีกลิ่นหอมสมควร เพราะไปไม้ที่ทับถมลงหน้าดินหรือก้อนหิน จะลื่นทุกครั้ง และที่ต้องระวังเลยคือสัตว์เลื้อยคลาน ฉะนั้นเดินอย่าเร่งรีบจนเกินไป สังเกต ฟังเสียง ตา ดู มืออย่าเกาะจับมั่ว เพราะ

อาจจะไปจับโดนกิ่งไม้แห้งที่มีสัตว์เล็กสัตว์น้อยอาศัยอยู่ หรือไม้ที่พร้อมผุ เราอย่าไปพุงให้เต็มแรงเวลาจะเดิน ใช้ขาตัวเองในการเดินให้มากกว่า

คู่ขนานกับการร่างแบบทางศิลปะ หรือการเชื่อมโยงจากกระบวนการเดินตอนฝนตกและตอนหน้าแล้ง ในการร่างภาพ สิ่งสำคัญที่พึงระวังเลย คือ การร่างจากแนวคิดตนเองที่ให้ความต่อเนื่อง เชื่อมโยง ใช้ความคิดและการอยู่คนเดียวประกอบกับการหาความหมายต่าง ๆ เพื่อร่างภาพแทนความหมายที่อยากจะสื่อ หรืออาจภาพตรงไปตรงมาแต่ใช้เส้นร่างในการบอกอารมณ์ความรู้สึก

ภาพประกอบที่ 77: ผู้หญิงนอนเปล กับการสูด
และอ้าแขนรับอากาศที่บริสุทธิ์ให้เต็มปอด
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 77

เป็นการจัดวางองค์ประกอบที่เท่ากันซ้ายขวา เน้นจุดเด่นที่ผู้หญิงนอนเปลเท่านั้น แต่บริบทก็เป็นสิ่งสำคัญที่กำลังบอกอยู่ที่ไหน อย่างไร ซึ่งภาพนี้เป็นภาพในป่าที่เห็นลักษณะท่าทางของการสูดรับ คือการสูดสารถึงสัมผัสอื่นที่หมายถึง การหายใจ การได้ยิน หรือสัมผัสอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการมองเห็น

ทักษะ มุมมองจากการเดินป่า ทำให้เกิดการไตร่ตรองและเห็นอะไรได้มากขึ้นนอกเหนือไปจากการสูดอากาศที่บริสุทธิ์แบบเต็มปอด ความชุ่มชื้นของป่าในหน้าฝน กลิ่นอายไอแดดกระทบไม้แห้งกรอบบวกริบไหมปลิวไหวหล่นพินที่ทับถมในตอนหน้าแล้งมันทำให้เอาร่างกายกลับคืนสู่ธรรมชาติ ทำให้เกิดกระบวนการย้อนกลับด้านมุมมอง ด้านสมองที่ถูกพัฒนาไอเดียสร้างสรรค์ได้จากการสัมผัสป่า ธรรมชาติที่ใสไม่ปรุงแต่ง พร้อมได้ร่วมวิถีพรานป่าที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากเราที่ไปเดินป่ากับเขา เริ่มเข้าใจในความคิดเห็นที่ต่างของคนร่วมเดินทางมากขึ้น ด้วย มีธรรมชาติบำบัดหล่อหลอมความเป็นเรา มั่นใจในตนเองที่มากขึ้น ซึ่งป่าช่วยได้ในการค้นพบตัวตนบางอย่างที่อาจถูกเผยออกมาด้วยกลไกของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ

คู่ขนานกับการร่างแบบทางศิลปะ หรือการเชื่อมโยงจากกระบวนการได้เข้าป่า มาสู่การร่างภาพ จากไอเดีย จากประเด็นที่ตั้งต้นของตนเอง จากแนวคิด หรือการร่างภาพในชีวิตประจำวัน การร่างภาพเหมือนเป็นการบันทึก ที่ทำให้เราเห็นมุมมองของตนเองที่มากขึ้น เปิดทัศนยะต่าง ๆ ที่ผ่าน สองมือลง บนกระดาษ ลงบนคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดพัฒนาการ ทางด้านสร้างสรรค์และพัฒนาการของสมองอย่างต่อเนื่อง และทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง ได้ด้วย หากทำงานที่มากพอ หากร่างภาพไปเรื่อยไม่หยุดนิ่ง

ภาพประกอบที่ 78: ผืนป่า ที่คู่กับสัตว์ป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 78

เป็นภาพแสดงถึงผืนป่าที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือสัตว์ป่าที่อาศัยและเติบโตอยู่ที่นี่ ซึ่งมนุษย์เข้าไปอย่างกายบ้านของเขา ฉะนั้นการเข้าไปจึงต้องอาศัยความปลอดภัยเป็นหลัก ด้วยความชำนาญการจากพรานป่า และจากการเตรียมความพร้อมของร่างกาย

ระหว่างเดินป่า หากพบกับสัตว์ เช่น กระต๊อ หมูป่า งูมีพิษ สัตว์เลื้อยคลาน หมี และสัตว์ป่าต่าง ๆ ที่ดุร้าย เมื่อพบอุปสรรคนี้ อย่างแรกเลยตั้งสติ ถ้าระยะกระชั้นชิด หาทางหลบหลีก เพราะสัตว์ก็กลัวเราเช่นกัน ให้สัตว์เดินผ่านไปก่อน อยู่นิ่ง ๆ เพราะเหตุนี้สุดวิสัยมาก แต่ถ้าจวนตัวจริง ๆ แบบวิถีวัฒนธรรมพราน คือ ยิงใส่สัตว์เลยเพื่อป้องกันตัวเองจากการบาดเจ็บและความตายที่อาจเกิดขึ้น โดยต้องเลือกว่า “จะมันหรือเรา” เป็นระยะที่ต้องเลือก แต่หากระยะไกล แต่ได้ยินเสียง และร่องรอยที่ไกลออกไปให้หยุดนิ่ง รอให้สัตว์เดินเคลื่อนไปทางอื่นก่อน หรือหากมีประทัด ปืน ให้ยิงไล่โดยเช็คก่อนยิงอย่าให้โดนสัตว์ หรือก่อนหินเพราะวิถีกระสุนจะเบี่ยงมาทางเราได้ โดยในการเดินเข้าป่า หากเดินเส้นทางด่านสัตว์ เราจะพบสัตว์ได้ง่ายใกล้เวลาที่สัตว์เดิน เช่น เวลาโพล้เพล้แสงอาทิตย์ใกล้หมดลง หรือก่อนพระอาทิตย์ขึ้น

ภาพประกอบที่ 79: การร่างภาพ “เดินป่าปลอดภัย
และปลอดสัตว์สู่สร้างแบบร่างในงานทัศนศิลป์”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 79

ภาพที่เกิดจากการตัดต่อ และจินตนาการเพิ่มเติมในลักษณะของการเชื่อมโยง การเดินป่าอย่างไรให้ปลอดภัยและรอดพ้นจากสัตว์ป่า ซึ่งจากกระบวนการที่ทำให้เกิดแนวคิดสู่การทำงานศิลปะที่หมายถึงการเตรียมความพร้อมทั้งก่อนการเดินป่า และการเตรียมความพร้อมของการทำงานศิลปะ

บทสรุปในท้ายบทเดินป่าปลอดภัยและปลอดสัตว์ สู่สร้างแบบร่างในงานทัศนศิลป์

คู่ขนานกับการร่างภาพทางศิลปะ หรือการเชื่อมโยงจากกระบวนการเดินป่า เมื่อพบอุปสรรคพบหนามขวางกั้น เช่น การเขียนไปแล้วซ้ำ แบบซ้ำ ร่างไปก็เหมือนเดิมคิดไม่ออก จะต้องปล่อยวางและออกไปดูข้างนอก ไม่ว่าจะเป็นการดูงานศิลปะเพิ่ม การอ่านหนังสือ ดูหนังฟังเพลง อื่น ๆ แต่ท้ายที่สุดแล้วเราจะต้องดู ฟัง อ่าน อย่างวิเคราะห์ เพื่อสังเคราะห์สิ่งที่ได้ หรือเพื่อจดจำอะไรบางอย่างไปต่อยอดและพัฒนาแนวคิดในงานของเราต่อ ฉะนั้นขวางกั้นนี้หาทางออกได้ ขึ้นอยู่ที่ประเด็นหัวข้อ สิ่งที่เราสนใจ เพราะศิลปะไม่มีวันตาย

การทำงานศิลปะเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ สิ่งที่ทำให้น่าสนใจ คือ แบบร่างความคิดหรือสเก็ตช์ไอเดียที่เกิดขึ้นจากเราเอง และมีที่มาที่ไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์องค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพ

บทที่ 4

คำคืน วิ่งเวง เว้งว้างในป่า สู่เอกลักษณ์ต้นในงานศิลปะ

บทที่ 4

คำคืน วังเวง เว้งว้างในป่า สู่เอกลักษณ์ตนในงานศิลปะ

การเข้าป่า ไม่เพียงแต่ “หาที่พัก” ให้ปลอดภัย หรือการหุงหาและทำอาหาร หรือการหลบหลีก ความอันตรายในระหว่างการเดินเข้าป่าจากผืนป่า ดินฟ้าอากาศ จากน้ำแล้วนั้น สิ่งที่สร้างความ สะพรึงกลัวให้กับบางคน คือ เมื่อตอนกลางคืนในป่า มันจะมีเสียงบรรยากาศจากธรรมชาติรายล้อม ท่ามกลางสัตว์ป่านานาชนิด อีกทั้งเสียงน้ำบ้างเป็นประปรายขึ้นอยู่กับที่พักอาศัยของแต่ละคน แต่ละคืน แต่ความวังเวงนี้มาจากสิ่งลึกลับ บ้างก็เรียกว่า “ผีป่า” “วิญญาณ” ที่อาศัยอยู่ในป่า ในต้นไม้หรือห้วย น้ำตก หรือตามร่องห้วยอาจมี “ผีร่อนเร่” “ผีเพนजर” พร้อมจะจู่กับจินตนาการของคนทีนอนในป่าได้ ไกลถึงความกลัว ระวังจากสิ่งเหล่านี้

และอีกส่วนที่สำคัญ คือ สัตว์ป่า ทั้งเล็ก น้อย ใหญ่ ล้วนต้องป้องกัน ระวังภัยให้มากที่สุด แม้จะมีที่นอนที่ ดีมาก และกวาด ตัด แต่ง ฟันต้นไม้ กิ่ง ตรวจสอบเช็คสัตว์เลื้อยคลาน หรือเห็บ คุน ยุงที่มีการป้องกันโดยการฉีด สเปรย์ที่ตัว ทาตัวกันแมลงต่าง ๆ ตามแต่ละสูตรของแต่ละคน ถึงอย่างไรก็ไม่เป็นที่สบายใจ ไม่เป็นที่นึ่ง นอนใจได้ ฉะนั้นสิ่งที่ผู้เขียนอยากจะเล่าและร่วมแชร์ประสบการณ์จริงผ่านเรื่องราวต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 80: คำคืน วังเวง เว้งว้างในป่า

ของผู้หญิงนอนเปล

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูษิตานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 80

การกล่าวถึงเวลากลางคืนจะให้ โทนมืดดำตามแสงและเงาที่ได้ถูก บันทึกลงผ่านสายตาและกล้องถ่ายรูป ฉะนั้นภาพนี้ก็ไม่ได้ต่างไปจากนี้ โดยอาศัยการจัดวางองค์ประกอบที่ ใจให้หัวใจ คือ เปล เป็นจุดเด่น และ อยู่ตรงกลางใหญ่ของภาพ ซึ่งยังคง มีเรื่องราวเป็นส่วนประกอบย่อย คือ ป่า ที่มีบริบทโดยรอบด้วยการ ใช้จินตนาการการรับรู้เรื่องราว สิ่ง ลึกลับให้การแทนค่าในครั้งนี้ ที่เป็น หมอกควันลอยไปมารอบ ๆ ตัว

จากบันทึกในป่า ณ วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2565
ที่ “น้ำตกไรราม”

‘ไรราม ไรรื่อ เกือบไรร่าง’

ฮี้หลังฮี้ “อันเหมยโอะเอะ”

อีกหนึ่งในสถานที่ที่สวยงาม ที่ที่มีคนไปถึง(ไม่มาก) และเราก็เกือบไปไม่ถึง นั่นคือน้ำตก “ที่ไม่มีชื่อ” ไม่มีผู้ให้ความสำคัญ ไม่มีผู้มาตั้งทัพบ่อยครั้ง และไม่มีนามให้กับน้ำตกแห่งนี้

“อันเหมยโอะเอะ” ภาษากระเหรี่ยงที่แปลว่า ไม่มีชื่อ,

“ฮี้หลังฮี้” ภาษากระเหรี่ยงที่แปลว่า น้ำตก

“ฮี้หลังฮี้ อันเหมยโอะเอะ” น้ำตกไรราม

(เป็นแพลนที่นัดกันล่วงหน้า)

พวกเราเจอกันตามนัดหมายเวลาใกล้เคียงเดิม...เก้าถึงสิบโมงราว ๆ นั้น ของวันนั้น (1 2 3 ปลาฉลามขึ้นบก (มุก มุก ค่ะ)

แล้วเราก็ได้มาถึงตามจุดนัดพบ ที่ที่พวกเราได้นัดหมายไว้

มันก็เกิดขึ้น

พรานถาม: พี่จะไปไหนนะ

โอเรา: เอ้าาา!!!! (เสียงสูงเกือบสุด) นั่นไง ที่เรานัดกัน น้ำตกไรราม/น้ำตกไม่มีชื่อ กับน้ำตกหิ่งห้อย/สุลี

พั่งงัย!!! ฮ่าๆๆๆ

พราน: พี่!!! แต่น้ำป่ายังไม่มาเลยนะ! อะหรือว่าพี่จะไป! โอเค ๆ อะไป ผมพาไปได้ แล้วก็พาลงได้แน่นอน ถ้าน้ำปามาจะพี่ แต่ผมจะพาลงทางไหนนั่น ว่าอีกที

ไอ้!!เรา!!: &@๕!”๕&6’ (จุด จุด จุด)

และนี่ก็เป็นจุดเริ่มต้นครั้งสำคัญของพวกเรา

เราสอง พรานสอง

น้ำตกที่ไม่มีชื่อแห่งนี้ (จากเพียงบทสนทนาจบตาเพชรหรือพรานเพชรครั้งก่อน พรานคนก่อนที่บอกว่า มีอีกที่ที่สวยงามนะ แต่ผมอะไปเมื่อสิบปีก่อนละ น้ำตกอะไรสักกะอย่าง “สวยงาม”) เท่านั้นแหละ

ปะ พวกเรารวมพลสี่ ลุย!!!

จากที่คิดว่าขาคู้ป่า ขาคู้ชันแล้ว หรือสายมุด (เปล่าเลย) ทางขึ้นที่จะไปน้ำตกไร้นามไร้ชื่อนี้ ด้วยเรา มีกัน 4 กัน ต้องปรึกษากันและได้ทำการปรึกษาในทันทีทันใด

จากคำพูดของพรานที่เป็นเพื่อนใหม่ของเรา มีนามว่า “มด” พรานมดบอกว่า เคยไปอยู่ครั้งหนึ่งส่วนอีกคน ก็ชื่อสมพร ก็บอกว่าไม่เคยไป! (เรา: จิม!!) แต่ตอนที่คุยกันนั้นเราออกเดินทางแล้ว อยู่ระหว่างทาง ทริปนี้ น่าฉงนสงสัย ทั้งคนนำ คนตาม คนอยากจะไป (คนมันจะไป)

พรานมด: มีอยู่สองทางที่จะไปได้นะพี่ ก็คือทางชันเลาะขึ้นไป ขึ้นไปจนสุดสันเขา แต่จะไม่มีน้ำ และต้องพันทางเยอะเลยแหละ เยอะแยะ, ส่วนอีกทาง อาจจะพินิดหน่อยแหละ แต่ต้องสวนน้ำขึ้นไป ยิ่งง ย้งยัยย ก็ถึงที่ที่พี่อยากจะไปแน่นอน ที่ที่น้ำตกนั้นยังไม่มีชื่อ มั่งนะครับ ผมก็ไม่มั่นใจ ว่าใช่อันเดียวกันไหม มั่งนะ

ไอเรา: &@β72)!&@‘ท,?!β&@ -_-’ (อีกรอบ)

จากที่เราปรึกษากันและได้ข้อสรุประหว่างเดิน สรุป คือ พรานเค้าเลือกทางสวนน้ำขึ้นไป จะได้ไม่ถ่างพินเส้นทางเยอะ แต่ระหว่างทางก็คุยกัน จะขอไปตั้งน้ำตกหิ้งห้อย (สุลิพัง) ก่อน แล้วก็ค่อยไปน้ำตกที่ไม่มีชื่อนั้นต่อ

ภาพประกอบที่ 81: สมาชิกมุงหน้าสู่ ฮีลหลังฮี “อันเหมยโอะเอะเอะ”

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 81

การใช้ด้านหลังของคนที่มีงหน้าสู่ผืนป่านี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเป้าหมาย และจุดหมายเดียวกันที่จะไปเยี่ยมชมต้นน้ำตก แหล่งน้ำที่ตกเป็นสำคัญของผืนป่าแห่งนี้ที่หล่อเลี้ยงโอบอ้อมชุมชน และธรรมชาติแห่งนี้ที่ยิ่งใหญ่ การจัดวางองค์ประกอบที่กระจายคนรอบซ้ายและขวานี้ โดยหัวใจหลักคือ ต้นไม้ที่แลดูสูงตระหง่านมาก ที่กิ่งก้านไม่มีให้เห็นตรงโคนต้น แต่จะปรากฏที่ปลายโคนลำต้น ที่บ่งบอกถึงความสูงของต้นไม้ด้วยสมาชิกที่สำคัญทั้ง 4 คนรวมผู้หญิงนอนเปลด้วย

ระหว่างทางเดินที่สวนน้ำ ก็ฟันทางกิ่งไม้ใบหญ้า ต้นหนามตาปรีอ เยอะแยะอยู่ที่ต้องใช้แขนตะหวัดปัดเปาะปัดไปให้ตัวละผ่านพ้นไปได้ (ในใจคิด นี่ทางสวนน้ำยากสุดนะ สุดละมั้ง เท่าที่ใช้จิตสัมผัส และกายหยั่งลึกสำนึกคิดรู้ซึ้ง เพราะว่าเท่าเราจะชุ่มน้ำอยู่ตลอดเวลา รองเท้าก็พร้อมกัด ทRAYก็พร้อมใจเข้ากันที่ละเม็ด เรียงเม็ดไม่หยุดหย่อน ฝนก็ถากระหน่ำ ผสมปนเป ประเดประดังใจกันมาอย่างพร้อมหน้า)

“เอาสิตู เอ้าสิตู!!!”

“ขออนุญาตเขียนยาวนิส” (กล่าวแบบภาษาวัยรุ่น)

เฮ้ย เดินจนเดินไม่ไหว แม้แต่พรานบอก พักเถอะ พักกกก!!! -_-’ (เราคิดในใจ ขนาดพรานยังบอกให้ ‘พัก’ แล้วเราหละะ ไม่ต้องคิด)

ระหว่างเดิน คนหน้าเราที่ชื่อ พี่เอก ขานี้เหมือนกับโดนสาบ ข่าย้วยๆ ตอนเดินสวนน้ำ ไต่หิน บ้าง ลื่นหินกันบ้าง ขึ้น ๆ ลง ๆ ซ้าย ๆ เอียง ๆ ขวา ๆ มุด ๆ โดด ๆ ข้าม ๆ และเกี่ยวและเกาะ แล้วเหมือนขาเรียวแรงจะหมด

‘และเราก็ด้วย เหมือนกระจกสอง’

ไอ้เรา: นึกถึงตอนแอร์เว็บขึ้นมาทันใด

(ในตอนที กิลเดอรอย ล็อกฮาร์ต กล่าวคาถาว่า “Brackium Emendo”)

ภาพประกอบที่ 82: ผู้หญิงนอนเปล กับระหว่างทางเข้าป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 82

เป็นการจัดวางองค์ประกอบภาพแบบอสมมาตรที่เน้นตัวสำคัญคือ ผู้หญิงนอนเปลที่หน้าตาและท่าทางดูไม่สู้ดี มีเหงื่อหยดให้เห็นถึง การเคลื่อนไหวด้วยเส้นหยดเหงื่อ และการจัดวางท่าทางโดยการเน้นความเข้มและหนักของลายเส้นนี้ไปที่ตัวหลักส่วนบริเวณโดยรอบที่เป็นป่านั้น เป็นเพียงการร่างเบาบาง เพื่อเป็นองค์ประกอบว่าผู้หญิงนอนเปลคนนี้อยู่ไหน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ดูค่อนข้างรกและรุงรังของกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ ซึ่งการเน้นส่วนช่วงหัวจรดเลยเท้า หรือกลางน่องนี้ เพื่อให้เห็นลักษณะท่าทางแต่ไม่ทั้งตัว เพราะต้องการเจาะอารมณ์ความรู้สึกของตัวหลักนี้

“บรา-คี-อุม เอ็ม -เมน-โต้” เป็นคาถาที่ใช้เพื่อรักษากระดูกที่แตกหักให้สมานเข้าที่ แต่ครั้งหนึ่ง ครั้งนั้นที่ กิลเดอรอย ล็อกฮาร์ดใช้คาถานี้เพื่อรักษาแขนของแฮร์รี่จากการกระแทกกับลูกบอลดเจอร์ แต่เขากลับทำให้กระดูกแขนของแฮร์รี่หายไปและอ่อนปวกเปียกราวกับเยลลี่ นั่นเพราะเขากล่าวคาถานั้นผิดเพี้ยนไป

นี่แหละ ขาพี่คนหน้าเค้า เสมือนประหนึ่งเยลลี่เดินได้และขาเราก็ก่อนกัน เยลลี่อ่อนปวกเปียกไว้กระดูก กล้ามเนื้อจะปวด ขาจะปวกเปียกพาลจะไม่เดินตามใจ เหมือนขาถูกต้องมนต์ ขาหมดเรี่ยวหมดแรง พร้อมจะพับ

แต่ใจก็ยังสู้ เพียงขาเดินไปแบบเยลลี่เดินได้ก็เท่านั้นเอง

จบคืนหนึ่งที่ใกล้บริเวณ “ป่าเสือหมอบ” (ตามที่ชาวบ้านเรียกขาน ณ ที่แห่งนี้ ที่บริเวณหัวน้ำตกแม่กระดังลา) พวกเรามาพักที่ “ทัพเก่า” ที่ที่เคยมีซากคนพักแรม ที่ที่เคยมีสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า “คน” อาศัยอยู่ชั่วคราว

ภาพประกอบที่ 83: ป่าใหญ่ ย่อมลึกลับ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 83

เป็นการจัดวางองค์ประกอบที่เน้นป่าเป็นสำคัญ คู่มือมิติที่ให้เชื่อมโยงกับข้อความและตัวบทนี้ด้วย โดยมีส่วนสำคัญอยู่ในภาพ ด้วย คือมนุษย์ แต่จะเป็นทั้งตัวที่เห็นอยู่ไกลๆ ซึ่งให้ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหว

นั่นแหละ เราขอนแก่น (ด้วยคนนะ)

อาทิตยขึ้น แสงระยิบ จะเลาะห้วยต่อและพร้อมตื่นเดินต่อไปในเช้าวันใหม่ ด้วยการตะลุยต่อและต่อไปยังน้ำตกสองแห่งและเพิ่งจะรู้ว่าการเดินทางของพวกเราที่ใช้เดิน นั่นคือ ทาง “ด่านสัตว์” หรือ

ทางเดินของสัตว์ใหญ่จนตัวเล็กตัวน้อย การตะลุมไปหึ่งห้อย ไขว่เรื่องง่าย เดินลุยฟันทางขึ้นทางที่สวนน้ำ เช่นเคย จนสุดผา ขึ้นผาตระหง่านใหญ่มหึมา ชวนนำหวาดเสียวไม่เหลือवलหลัง สวยไหม สวยงามไหม ดงงาม มองไปไกลไปได้สุดขอบฟ้าไหม เกินสุดที่จะรับรู้ได้ และรู้เลยว่าคุ้มเหนื่อย (เท่านี้ก็เพียงพอ ได้มา พบเจอสิ่งที่ใหญ่ยิ่ง ที่โลกนี้ มีผู้สร้างที่สร้างอย่างงดงามและไร่ที่ดี คุ้ม ๆ ที่ได้มาเหยียบและข้ามผ่าน อุปสรรคนานัปการ)

ลุยต่อ ตะลุมต่อยังจุดหมายที่มันไว้

น้ำตกไร่นาม ไร่ชื่อ ไร่คนขานรับ

คือ น้ำตกไม่มีชื่อ หรือที่พวกเราสี่คนเรียกมันและตั้งชื่อให้มันว่า “อันเหมยโอะเอ๊ะ” ในภาษา กะเหรี่ยงแปลว่า ไม่มีชื่อ จุดที่เรารู้และชินกับมันคือ การที่จะดูน้ำตกให้สวยนั้น ไม่ต้องขึ้นสุดยอดของ แอ่งน้ำตก

หรือต้นน้ำดอกกกกกก

(อิตอกกกก ดืออก พलगสภในใจ ขึ้นสุดของยอดเสมอๆ เลยตุ)

แต่เราก็ไม่ยังเท่า ที่เสมือนจะกลายเป็นเยลลี่หรือขาที่ไร้กระดูกอยู่ตลอดเวลา เราต้องไปให้สุด สันน้ำแอ่งแรกน้ำของน้ำตก ให้ได้ ให้ได้!!! แต่พอสุด ก็อะ..อะ ๆ ตามเคย ไม่สวยเลย แต่ก็ต้องดันดันขึ้น เลาะมา เพื่อให้รู้ว่า อืมใช่แหละ และจะใช้แบบนี้ตลอด และตลอดไป ไม่ต้องพิสูจน์ใด หรือจะไม่มีอะไรมา ล้มล้างข้อพิสูจน์นี้แน่นอน - -‘

จะไม่มีและจะไม่มีวันมีและจะมีมัน

ในการเดินทางที่เหมือนจะสิ้นสุด แต่มันดันเป็นจุดเริ่มต้นของความรู้สึกที่ได้ร่วมเดินทางกับ ” สหายพราน” ‘พรานสอง เราสอง’ ทำให้รู้รสชาติความเป็นเพื่อนและความอบอุ่นน่ารักของชาว กะเหรี่ยงที่ราบสูง “เค้าน่ารัก เป็นกันเองและให้เกียรติคนเสมอมา” เพราะเราพร้อมกินข้าวทุก ๆ มื้อพร้อม กันกับพราน เดินด้วยกัน กินเหมือนกัน แบ่งกันกินแบบเดียวกัน

เพราะว่าเราเป็นคนเท่า ๆ กัน

พรานและเรา เราคือพวกเรา

มิตรภาพไม่มีเชื้อชาติ สัญชาติ วรรณะและชนชั้นใด

#ผู้หญิงนอนเปล

#เรื่องเล่าระหว่างทางกับผู้หญิงนอนเปล

#ป่าคือที่ทำงานศิลปะของฉันและฉันสร้างสรรค์ผลงานได้ด้วยแรงบรรดาลใจจากป่า

#ทัศนศิลป์ป่าวัฒนธรรม

ภาพประกอบที่ 84: พรานป่า ผู้นำทางสู่น้ำตกไร่นาม
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ฤๅษุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 84

เป็นภาพด้านหลังที่หมายถึงชาติที่แกร่ง การวางท่าที่หนักแน่น และมีอาวุธคู่กายคือ “มีด” ที่ใช้ฟันทางต้นไม้กิ่งก้านสาขาของยอดหญ้า ใบไม้ที่ขวางหน้า และการมองที่มุ่งไปข้างหน้าถึงใจเด็ดเดี่ยวที่ไม่กังวล และมีความเกรงขามในผืนป่าแห่งนี้

จากการถอดกระบวนการที่ได้จาก “น้ำตกไร่นาม” นี้

การสร้างอัตลักษณ์ต้นสู่ศิลปะนั้น เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้เห็นถึงสัญลักษณ์เฉพาะตัวนามสกุลหรือลายเซ็นที่ปรากฏอยู่ผ่านภาพ เสียง สื่อศิลปะต่าง ๆ ทุกรูปแบบที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะนำพา ศิลปะล้วนต้องใช้ความอดทน มุมนานะ และการทำซ้ำ การเดินทางดูงาน การศึกษา การอ่านหนังสือ การวิเคราะห์ การวิจารณ์ บ่อยครั้งเพื่อสามารถสื่อสารกับคนชมงานศิลปะได้

ศิลปะเป็นเพียงสื่อกลางหนึ่งที่จะเชื่อมโยงและสร้างความเข้าใจ สะท้อนสิ่งจำเป็นที่รู้สึก อาจเป็นภาวะความทุกข์ กัดค้นจากสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วิถีวัฒนธรรม เรื่องราวเรื่องเล่า ความสวยงาม

ความประทับใจ ความชอบ ความเกลียด ความพอใจ แต่ทั้งนี้จะต้องเชื่อมโยงกับปัจจุบันที่เกิดขึ้นของบุคคลนั้น กลุ่มคนนั้น ที่อาจเชื่อมโยงบริบทพื้นที่และมิติเวลาในการกระทำเหล่านั้นผ่านศิลปะ

ภาพประกอบที่ 85: ศิลปะ สี่กกลางที่เชื่อมโยงและสร้างความเข้าใจ สะท้อนสิ่งจำเป็นที่รู้สึก

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 85

การแสดงภาพวาดที่ดูพริ้วไหว ให้ความรู้สึกถึงลม อากาศที่พัดผ่านจากจุดหนึ่งเป็นจุดหนึ่ง ซึ่งเป็นการพัดจากลมจากจุดหนึ่ง (จากทางขวา) พัดผ่านไปอีกจุดหนึ่ง (ไปสู่ทางซ้าย) เป็นการอธิบายผ่านภาพที่ครั้งอดีต เราจะไม่มีความรู้สึกและไม่รู้แม้แต่ความชอบ ความถนัดของเราเอง แต่เมื่อไหร่ที่เราออกเดินทาง สำรวจ ตรวจสอบ หรือมีอายุอานามที่มากขึ้น ที่เกิดการไตร่ตรอง อยู่กับมันได้นานอาจด้วยกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง มันหมายถึงลักษณะนิสัย ความชอบ ลายลักษณ์ความเป็นตัวตนได้ ซึ่งปรากฏให้เห็นเหมือนดังภาพนี้ คือ จากความว่างเปล่าที่อาศัยเพียงลมพัดจนเกิดเป็นรูปร่างขึ้นมา นั่น เป็นการบอกถึงกาลเวลา ที่จะทำให้เราเองสามารถแสดงตัวตนได้ และเกิดเป็นเอกลักษณ์ต่าง ๆ ได้ ที่สะท้อนผ่านพฤติกรรมทั้งหลายของบุคคล ๆ หนึ่ง

การอยู่ป่าและพักอาศัยในป่ายามค่ำคืน เสียงไฟระจกจากธรรมชาติที่สวยงามที่พระเจ้าสร้างหรือผู้ซึ่งมีสร้างขึ้นมาสวยงามไว้ที่แตกต่างจากสิ่งที่มีมนุษย์สร้าง โดยเป็นธรรมชาติสามัญที่มนุษย์สร้างอะไรขึ้นมาจะมีที่ติ ดีไม่ดีปะปนกัน ย่อมปกติ แต่เสียงในตอนนอนเปล อยู่ในป่าที่นั่นกล่อมเกล้าให้กับผู้เขียนได้มาก จินตนาการไร้ขอบเขตขึ้นอยู่กับเราเท่านั้น การได้อยู่ในความสงบในป่าทำให้เราหันมามองหลาย

ประเด็นในอดีตที่ผ่านมา และการคาดการณ์อนาคตได้ไปสู่อนาคตที่ประมวลผลจากอดีต ปัจจุบัน อนาคตของเราได้ หรืออาจไม่เป็นตามนั้นก็มิ ขึ้นอยู่กับปัจจุบันของเราที่ดำเนินชีวิตอย่างไร แต่ป่าช่วยขับเคลื่อนความสบายใจและความสะพรึงกลัวในเวลาเดียวกันได้ทุกครั้ง ขึ้นอยู่กับเราเช่นกัน

การสร้างเอกลักษณ์ตนในงานศิลปะนั้น เกิดขึ้นจากการได้รู้จักตนเอง ได้อยู่กับตนเอง และเดินทางตามหาสิ่งที่ชอบสิ่งที่ใช่ “ที่มาพอ” จนเกิดเป็นความชอบและศิลปะนั้นสามารถที่จะสะท้อนสิ่งที่ผู้สร้างต้องการซึ่งวิธีการในสร้างสร้างเอกลักษณ์ตนในงานศิลปะนี้สามารถทำได้โดยจากกระบวนการที่ผู้เขียนถอดได้จากในป่า เมื่อตอนกลางคืนที่รู้สึกแว้งว่าง ผนวกกับจินตนาการการสร้างภาพแทนสายตาจริงและการเกิดอาการพรั่มวต่าง ๆ อีกทั้งมีความกังวล ความกลัวเกิดขึ้นภายในจิตใจด้วยโดยสามารถ

อธิบายการสร้างเอกลักษณ์ตนได้ดังนี้

- 1) การหาแรงบันดาลใจ หรือแรงจูงใจ
- 2) การลอกผลงานของผู้ที่เราได้รับแรงบันดาลใจหรือแรงจูงใจ
- 3) การทำประเด็นมาผสมผสานกับการลอกผลงานนั้น ๆ ซึ่งหมายถึงการต่อยอดที่ไม่เพียงแต่รูปแบบของผลงาน อาจรวมถึงแนวความคิดร่วมด้วยได้
- 4) การทำซ้ำทดลองผนวกและผสมผสานไปเรื่อย ๆ จนมีความชอบและเชื่อมั่นจนเกิดเป็นลายเส้นใหม่ หรือแนวความคิดใหม่ของตนเอง
- 5) การทดลองใช้สื่ออื่น ๆ ผนวกกับการศึกษาประวัติศาสตร์วัสดุเข้าไปเกี่ยวข้องซึ่งจำเป็นที่จะต้องหาที่มาและที่ไปของวัสดุนั้น

จาก 5 ข้อข้างต้นผู้เขียนได้ถอดกระบวนการโดยเรียงลำดับความสำคัญและการเกิดขึ้นก่อนหลังตาม หมายเลขโดยสามารถนำไปใช้ให้สามารถเกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนได้ในการสร้างงานศิลปะของตนเองตาม ประเด็นที่ต้องการอยากจะสื่อสาร โดยในขณะที่ผู้เขียนได้อยู่ในป่าช่วงค่ำคืน ที่เงียบสงัดไร้เสียงมนุษย์นั้น มันทำให้เกิดกระบวนการที่มาจากประสบการณ์ที่เคยได้รับเรื่องราวสิ่งลึกลับจากการฟังและจดจำผนวกกับ สมองของมนุษย์ชอบในสิ่งลึกลับและมิติอื่นและทำให้เมื่อพบสถานการณ์ใกล้เคียงก็สามารถจินตนาการและใช้ ประสบการณ์เพียงเรื่องเล่ามาผสมผสานใหม่ จนเกิดเป็นความกลัวที่เฉพาะ ฉะนั้น ประสบการณ์จึงสำคัญ ที่หมายถึงการเพิ่มพูนสัมภาระของตนเองไว้ให้มากพอด้วยในป่าตอนกลางคืน ควร

จะก่อไฟเพื่อป้องกันสัตว์ สัตว์จะได้กลิ่นไฟ หรืออาจฉีดยากันยุง หรือใช้สารเคมีหรือยากันสัตว์บางอย่าง จะทำให้สัตว์ก็จะไม่เข้ามาใกล้เราด้วย เพราะสัตว์ก็จะไม่มายุ่ง สัตว์จะมีจมูกและการสัมผัสที่ดีและรับรู้ได้ ไวมามากด้วยสัญชาตญาณที่ดี ยกตัวอย่างเช่นเสือหากกำลังไล่กินสัตว์เล็ก เมื่อเวลาตกใจก็จะคุกคามตัวอื่น ๆ ได้ และหากเป็นหมูนั่นเมื่อเวลาพวกหมุดกใจ หมูก็จะชอบวิ่งมั่ว รวมถึงกระทิงด้วย เมื่อตกใจก็จะวิ่งมั่ว เช่นกัน ถ้านอนกันนอนให้ต่ำติดดินแต่ควรลอยจากพื้นเพียงเล็กน้อย หรือไม่ก็สูงลี้วจนเกินไปและให้มีอะไร มาบังด้วย เพื่อให้เวลามีเหตุเกิดจะได้รีบวิ่งลงจากเปลได้โดยเร็ว ในยามคำคินนี้สัตว์จะตื่นและออกหา เหยื่อ ฉะนั้นกลางคืนเวลานอนในป่าให้หาทางหนีที่ไล่ไว้ด้วย เพราะจะไม่สามารถคาดการณ์ได้เลยเมื่อ เวลาสัตว์ตกใจในเวลากลางคืน

ภาพประกอบที่ 86: “หลบทางด้านสัตว์” หากไม่มีที่นอน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 86

สิ่งจำเป็นในป่า คือ การหลบทางด้านสัตว์ และจากทางความเชื่อนั้น มีปรากฏจากนายพรานว่า ไม่เพียงแต่จะเป็นทางเดินของสัตว์ ที่เรียกว่าด้านสัตว์แล้ว แต่ยังมีเชื่อที่ว่า จะเป็นทางผีผ่านด้วย จะไม่นอนกัน โดยเหตุต้นตอมาจากเรื่องการป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย โดยมีทั้งมูลเหตุ และเรื่องเล่าขานต่อไปจนถึงลี้ลับ จากในภาพนี้จึง จัดวางองค์ประกอบให้เหมือนตัวเปลและคนที่นอนอยู่ ตั้งอยู่ทางขวา ของภาพ เพราะจุดที่จะเน้นคือ ทางเดินด้านสัตว์นั่นเอง

ซึ่งในตอนกลางคืนนั้นหากไม่มีที่นอน ให้นอนหลบทางด้าน ควรซ้ายนิต หรือควรขวานิต แต่จะไม่ขวางด้านสัตว์เด็ดขาดโดยให้นอนขนานไปกับด้านหรือข้าง ๆ ด้าน เพราะบางครั้งสัตว์วิ่งหนีสัตว์ตัวเอง ก็มีควรหลบบริเวณทางด้านเอาไว้ หากเมื่อเวลาสัตว์วิ่งมาเป็นฝูง อาจหนีสัตว์ตัวเองหรือหมู่ฝูงก็ให้ระวังด้วย ส่วนทางด้านสัตว์นั้นก็จะมีผีตอ ซึ่งโบราณว่าจะไม่ให้นอนขวางด้าน อาจเกิดการฝันร้ายได้ หรือจะได้ยินเสียงที่นอกจากสัตว์ก็ได้ อีกทั้งหากด้านสัตว์ใหญ่ เช่นด้านสัตว์ข้าง ถ้ามีเหตุการณ์จริง ๆ เกี่ยวกับข้างนั้น ให้ระวังทางด้านข้างให้ไกลออกไป เพราะข้างจะวิ่งไวมาก ๆ และข้างจะมาหลายตัวด้วย ซึ่งเวลาเราอนบางครั้งอาจเพราะเหนื่อยเกิดการหลับลึกได้ ก็อย่าไว้ใจ ซึ่งต้องคอยระแวงระวังอยู่ตลอดเวลา

ภาพประกอบที่ 87: “ด้านสัตว์”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 87

เป็นการจัดวางองค์ประกอบที่เน้นทางเดินวางไว้กึ่งกลางภาพ เพื่อเล่าถึงความสำคัญของเรื่องราวนี้ ด้วยทางด้านสัตว์ที่เหมือนกับทางคนเดิน แต่ทางที่ใหญ่แบบนี้ จะเป็นสัตว์ที่ตัวใหญ่ ซึ่งทางด้านสัตว์แบบนี้ จะค่อนข้างอันตราย เนื่องจากเป็นสัตว์ใหญ่มาก ที่หากเราได้พบเจอ จะเอาชีวิตรอดไม่ได้เลย และถ้าหากจำเป็นต้องนอนเปล ณ บริเวณนี้ หรือไม่มีที่นอนแล้ว ก็ให้เลี่ยงไปตรงข้าง ๆ ด้านสัตว์ โดยห้ามนอนขวางทางด้านสัตว์

ด่านสัตว์ในคำคืน ในเมื่อก่อนนั้นเกิดจากสัตว์ใหญ่เดิน จนทางเลี้ยวเตียน สัตว์เล็กสัตว์น้อยก็ใช้ทางเดินนั้นด้วย เลยเป็นอันที่รู้จักกันว่า “ด่านสัตว์” คือ ที่ที่ทางของสัตว์ใช้เดินสัญจร ทั้งเดินทาง ทางหากิน ทางเดินเล่น

ส่วนการนอนกลางคืนนั้นจะเน้นย้ำอีกว่า “อย่านอนขวางห้วย” บางครั้งอาจคิดว่าไม่มีน้ำไหลมา แต่พอลงคืนทางด้านบนน้ำตกอาจมีฝนตกพอดี ในบางครั้งอาจหนักและเรามองไม่เห็น ซึ่งมีกรณีขึ้นมา น้ำขึ้นแบบไม่รู้ตัว จึงให้คอยระวังกลางคืนให้มาก และอย่านอนในห้วยเด็ดขาดในตอนกลางคืน แม้จะนอนเล่นด้วย ซึ่งบางครั้งอาจเกิดในหน้าแล้งก็ได้ ซึ่งเมื่อตื่นมาห้วยน้ำสีโคลน จึงห้ามนอนเด็ดขาดเช่นกัน อีกทั้งแกมสัตว์ชอบหากินแถบบริเวณน้ำหรือห้วย และดินอาจถล่มลงมา ชัดเอาไม่ใหญ่มาด้วยก็ได้ หรือหินอาจจะขยับมาด้วย จะเป็นการอันตรายมาก โดยเฉพาะแถววัลย์อาจจะหักได้ ซึ่งถ้านอนจริง ๆ ในเวลากลางคืนนั้นจะหนีไม่ทันแน่นอน และในป่ากลางคืนอาจจะเกิดน้ำป่าไหลหลากก็ได้ ต้องคอยระวังให้ดี ที่นอกจากจะต้องระวังสัตว์แล้ว

โดยกลางคืน กับ น้ำป่า บางครั้งหน้าฝน ฝนตกกระหน่ำ ถ้าน้ำป่ายังไม่มา กลางคืนจะชอบมา เพราะน้ำอุ้มหลายวัน และบนเขาหน้าผาห้ามนอนเด็ดขาด กลางคืนดูบรรยากาศดี แต่เวลาน้ำป่ามา จะไม่ดีเอาเสียเลย ต้องคิดเผื่อไว้ก่อน บางทีหน้าผาถล่มอีก หลบหลีกไม่ทันแน่นอน

“คำคืน วังเวง เว้งว้าง”

กลางคืนในป่า
มีความเงียบที่แทรกเสียงธรรมชาติ
สัตว์ป่ากลางคืนออกล่าอาหาร
สิ่งลึกลับอีกมิตีก็มากมี

ภาพประกอบที่ 88: จากเรื่องเล่าเหล่าผี
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 88

จากการจัดวางองค์ประกอบของภาพแบบ Ant's eye view เป็นเสมือนมุมมองมดมอง คือการมองขึ้นไปบนฟ้าที่เห็นต้นไม้ และไม้ใบที่ปกปิด ซึ่งเป็นการใช้จินตนาการวาดขึ้นจากวิญญานที่เกิดจากเรื่องเล่าของ พรานป่า และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ที่มีเรื่องเล่าของคำคืนอันเล็งว่างกลางป่าใหญ่ ที่มีแต่ความเงิบสงัด ปรากฏเพียงเสียงจากธรรมชาติและสัตว์ป่า มันก็ทำให้เกิดจินตนาการไม่รู้จบ เพราะเกิดจากความกลัว ความสงัดของป่า และจากหลายส่วนประกอบกัน จนเกิดเป็นภาพนี้ขึ้นมาที่ได้แปลงสารจากเรื่องเล่าสู่ภาพ ๆ นี้

จากเรื่องเล่าเหล่าผีจากเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่ง (ให้ชื่อสมมุตินามว่า “หัวหน้าหลิ่ว”)

อีกมิติในป่าตอนกลางคืน จากประสบการณ์บวกรู้จินตนาการที่เกิดขึ้นในอดีต

“เคยเจอกับตัวเอง เป็นปรากฏหน้าชัดตัวชัดมา ซึ่งจะเห็นเป็นนางไม้หน้ารูปไข่ ผู้หญิงสวยแต่หน้าเขียว ๆ หน้าตาดี ตากลม หน้าตาไม่ดูร้าย เหมือนนางฟ้า ตอนนั้นเกิดตอนนอนแต่รู้สึกเหมือนตื่น

แล้วตื่นมาแล้วก็เห็นปรากฏรูปเดิมอีก มองเห็นแบบตอนนอนเลย และมาทำเดิม แต่ไม่ดูร้าย หน้าเฉย ๆ หนึ่ง ๆ และคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องจริง แล้วก็ไม่ได้ไปนั่งอีกเลยที่ต่อไม่นั่น”

จากบทเรียนที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การเป็นเจ้าหน้าที่ได้ย้ำอีกว่า

“ในป่า อย่าคุยทะเล้ง อย่าคุยเล่น เช่น ไม่กลัวหกรอกเสือ ไม่กลัวหกรอกสมิง ไม่ได้กลัวอะไรนานา ห้ามพูดเด็ดขาดอะไรแบบนี้ เขาบอกป่าศักดิ์สิทธิ์ ห้ามพูดเด็ดขาด”

“ส่วนเรื่องข้าวเวลาจะกินก็ให้ใส่บนใบไม้ เหล้ายาปลาปิ้งก่อน เป็นความเชื่อของเจ้าหน้าที่บาง คน แล้วเอาไปวางบนดิน โกล้โคนต้นไม้ หรือบริเวณนั้น เป็นการเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นกินแบบเราด้วย”

“และสิ่งสำคัญมาก ๆ มากที่สุดคือ การห้ามปากดี การห้ามพูดหยาบ”

และเรื่องเล่าจากอีกคน

มีคำพูดคนหนึ่ง ให้ชื่อสมมุติว่าชื่อ พิโป่ง พูดว่า

“ไม่หลงหกรอก แถวนี่ป่าขี้กู (ใช้โทนเสียงสูง) สรุพบว่า “หลง” หลงทางหนักมาก แบบแทบหาทาง กลับบ้านไม่ได้เลย ซึ่งในครั้งนั้น ก็ทำให้ไม่สามารถออกจากป่าได้ประมาณ 3 วันกว่า ซึ่งอาหารก็ไม่ เพียงพอแล้ว และก็ไม่สามารถจุดไฟได้ด้วย เนื่องจากไม่มีไฟแช็กด้วย และเป็นช่วงที่ฝนตกตลอดเวลา”

จากกรณีตัวอย่างข้างต้นนั้น โดยบางทีที่เป็นห้วยเดิม ๆ ที่ที่ควรคุ้นเคย แต่ทำยังไงก็หาไม่เจอ หาสั้นเขาก็ไม่เจอ ซึ่งโดยปกติก็ต้องเจอห้วยแล้ว สรุพบว่าหาไม่เจอ สมองนึกไม่ออกเลย แต่ที่จะสามารถ ช่วยได้คือ ตะวัน โดยถ้าหากตั้งสติได้ ตะวันจะช่วยนำพาเรากลับบ้านได้หรือให้ออกจากป่าได้ โดยจาก เรื่องเล่า ตะวันตอนเช้ากับตอนบ่ายจะแตกต่างกัน และสามารถคำนวณทิศทางที่จะกลับหรือออกจากป่า ได้ จำให้ดีเลยและบวกกับการดูห้วยเอา และสมองจะจูนออกเลย จะไม่หลงแน่นอน

จากเรื่องเล่า “ผีโป่งข้าม”

“เขาเห็นกันจริง ๆ หลายคนเล่าว่า มันจะชอบดูดเลือดคน มันจะมากัด และมาแบบไว ๆ ในป่า ลึก ๆ จะเห็น แต่ในปัจจุบัน เขาบอกว่ามันเป็นสัตว์ที่มันแก่แล้ว และมันหิว มันจะมากัดขาดูดเลือดคน แต่ที่เขาเห็นกันจะเป็นทรงคน ยืนขึ้นมา แล้วส่วนใหญ่ก็จะเอาปืนยิงกัน จากเรื่องเล่าคือ ชาวู ๆ ก็เจ็บ แขนก็

เจ็บ เดินไม่ไหว จากแต่ก่อนเดินป่าลึกได้ เตี้ยวันนี้ไม่ได้ เพราะชอบลบลู่ ชอบเอาปิ่นยิง จนตอนนี้เดินไม่ได้เลย ผีโป่งมันเป็นสารพัดสัตว์ จนมันเป็นผี อันนี้น่ากลัวจริง และแรงจริง ๆ”

จากเรื่องเล่า “ผีพุ่งขึ้น”

“มันจะพุ่งขึ้น แล้วหายแว็บไปเลย เป็นเหมือนแสง เหมือนจุดพลุ จริง ๆ มันก็เป็นปรากฏการณ์อะไรสักอย่าง อาจจะเป็นแก๊สธรรมชาติ เป็นลูกไฟ พุ่งขึ้นไป”

จากเรื่องเล่า “การกู่รับหรือการขานรับ”

“โดยบางคนโดนผีเรียก แล้วกู่รับ เหมือนได้ยินเสียงอะไร ก็ห้ามตกใจ ห้ามขานรับ จะทำให้มีไข้ จนไข้สูง มีเจ้าหน้าที่บางคนเจอ และพิสูจน์ว่า จะไม่มีวันไปเดินเส้นทางนั้นอีกเลย ทางนี้ไม่ไป ทางอื่นไกล ๆ ไปได้ แต่ทางนี้ไม่เอา เพราะกู่รับ แล้วเกิดมีไข้ แบบเพื่อ ผันไม่ดี มันเหมือนตรงป่านี้เป็นป่าเข้ามา ก่อน สมัยตอนตก เป็นคอมมิวนิสต์แต่ก่อน ตรงเสื่อกัดข้าง

“ในป่า อย่าเด็ดขาด อย่าปากดี อย่าลองของ อย่าทำลายป่า อย่าหาทำ อย่าเอาของป่ากลับบ้าน อย่าเอาขยะทิ้งในป่า อย่าทิ้งอะไรไว้ในป่า อย่าเล่นพิเรนทร์ มันเป็นอันตราย บางครั้งอุบัติเหตุร้ายแรงเลย บางคนหลงทางออกไม่เจอ บางครั้งเฮลิคอปเตอร์ตก และก็บางครั้งทะเลาะกันกับเพื่อน แบบรุนแรงก็มีแบบไม่ทราบสาเหตุ แต่สรุปว่าไปขานรับ”

จากประสบการณ์ความเชื่อ เรื่องการลากไม้จะมาก่อไฟ

“ก็ห้ามลากมา ให้อยกไม้มา เพราะอาจจะมีเภทภัยได้”

จากเรื่องเล่า “การเอาหม้อต้มน้ำในห้วย”

“เหตุเกิดในหน้าแล้ง หมดฝน เกิดจ้งหะตกแบบไม่มีปีไม่มีขลุ่ย ในตอนกลางคืนก็หนักขึ้นด้วย เพราะอาจเปลือเอาหม้อไปต้มน้ำ หม้อสนามหุงข้าว ห้ามตักแล้วเอามาหุง แล้วดันมีคนทัก ว่าห้ามเอาหม้อต้มน้ำนะ เตี้ยวฝนมันจะตก ทำข้าวกันดี ๆ จู๋ ๆ ก็ฝนตกลงมาแรง ซึ่งไม่ให้ใช้หม้อต้มน้ำ ให้ใช้ผ้าต้มน้ำแทน อันนี้คำโบราณของเจ้าหน้าที่เล่ามา”

ส่วนเรื่องเล่าของ “กลิ้งสัตว์”

“เวลาเราได้กลิ้งมาก ก็แสดงว่าใหม่อยู่ ช้างนี่ยิ่งกลิ้งแรง มาจากกลิ้งตัว บางทีย่องมา 5-6 ตัว ลมมาก็กลิ้งมาหนักเลย เพราะช้างหากิน นอนเล่นกัน ซึ่งสักพักกลางคืนก็มาแล้วช้าง หรืออย่างกระทิงก็ กลิ้งแรง หมูป่าก็กลิ้งแรงมากด้วย เมื่อได้กลิ้งช่วงกลางวัน กลางคืนเอาแล้วมาเลย บางทีสังเกตจากกลิ้ง ของสัตว์ต่าง ๆ ได้ด้วย ซึ่งจะมีแมลง มันจะมาก่อน แล้วสัตว์ใหญ่ก็จะมาตามก็มี”

ภาพประกอบที่ 89: การสร้างเอกลักษณ์ตนในงานศิลปะ

ผ่านกระบวนการจากฝันป่า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 89

เป็นการจัดวางองค์ประกอบของภาพ ที่ใช้จินตนาการผสมผสานกับความเป็นจริง สองส่วน คือผู้หญิงนอนเปล และฝันป่า แต่ส่วนของการสร้างจินตนาการผ่านภาพ นั้น คือการใช้การเชื่อมต่อ ด้วยการผสมผสานด้วยลายเส้น จนเกิดการกลืนกินระหว่างกัน โดยสรุป ว่าทำให้เรารู้จักตัวตนและสามารถสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนเองได้ เพียงอาศัยความเข้าใจตนเองก่อน ที่เกิดจากความสงบ มากขึ้นมากมายเพียงหยุด และใช้ความคิดจากความสงบนี้ และเอกลักษณ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อใช้ “เวลา” เข้ามามีส่วนกับการทำงานและสร้างศิลปะ แต่ไม่เพียงใช้เวลาเท่านั้น ยังต้องอาศัยการทำงาน การคิด การวิเคราะห์ การดูข้อมูลที่มากพอ หมั่นทำซ้ำ ๆ ที่บ่อยครั้ง จากเรื่องเล่า ฝันป่าและความเว้งว่างนี้ ทำให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัว

กล่าวโดยสรุปในท้ายบท

เอกลักษณ์และตัวตนเกิดขึ้นจากที่เราเป็น เราเป็นแบบไหนในป่า อะไรที่เราชอบ ไม่ชอบ กลัว ระแวง หรือมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร วิธีคิด มันเป็นนิสัย และมักจะนำพามาสู่ตัวตนในงานศิลปะได้ จุดเด่นและจุดด้อยย่อมสำคัญเท่ากันในการสร้างงานศิลปะ การถอดบทเรียนจากกลางคำคืนที่โหยหวน และอาจยาวนานกว่าคำคืนบางคน หรือคำคืนที่แสนสั้นนี้ อาจจะสั้นมากกว่าคำคืนของหลายคน ขึ้นอยู่กับ ปัจจัย บุคลิก ลักษณะของแต่ละคน การที่เราคิด รู้สึกอย่างไร นั้นล้วนแล้วหมายถึงตัวตนของเรา เราไม่จำเป็นต้องเป็นแบบใคร งานเราไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร แต่เราสามารถมีแรงบันดาลใจได้จากตัวตนจาก บุคคลอื่นได้ เช่น อาจจะเป็นผลงานศิลปะ ที่เราชอบ หรือวิธีคิดของใคร เราอาจได้แรงบันดาลใจ หรือ แรงจูงใจในการสร้างอัตลักษณ์และตัวตนของเราได้เลย ต่อยอดด้านต่าง ๆ และสุดท้ายในการทำงาน ศิลปะ ที่ได้มากที่สุดคือ การทำซ้ำ ทำบ่อย ต่อเนื่อง จนเกิดเป็นผลผลิตที่สามารถเป็นตัวเองได้ ที่สะท้อน และแสดงออกถึง เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ผ่านความรู้สึกของเราเอง

การสร้างศิลปะสามารถสร้างผลงาน ที่มีความชัดเจนมากขึ้นจากประเด็นที่ตนเองสนใจ ตาม 5 ข้อที่ได้ถอดกระบวนการมา โดยสร้างสรรค์ผลงานที่หลุดพ้นจากความเหมือนจริงของโลกที่หลุดจากความจริงโดยใส่ แนวความคิด ความรู้สึก เข้าไปในผลงาน ในรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนจาก ความจริงที่เป็นรูปธรรม สู่นามธรรม (Realistic to Abstracts) ทำให้ผลงานด้านศิลปะที่ประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึกจึงเริ่ม แตกต่างจากความจริงที่เป็นรูปธรรม เริ่มปรากฏตัวตนหรืออัตลักษณ์ของแต่ละ บุคคลได้ด้วย การสร้าง ผลงานที่เป็นอัตลักษณ์แห่งตัวตน พบว่าผู้ให้ข้อมูล ให้ความหมายเป็นลักษณะเฉพาะตน (Individual Characteristic) มาจากความชอบ ความถนัด รสนิยมโดยในผลงานศิลปะหนึ่งชิ้นต้องจำแนกระหว่าง การสร้างสรรค์กับงานศิลปะที่มีทั้งความเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนและรูปแบบ หรือสไตล์ของศิลปินแต่ละ คนสร้างมาจากแนวความคิดหรือตัวตนของตัวเอง กับบริบทและประสบการณ์ ทำให้กระบวนการในการ สร้างสรรค์ผลงานมีสองรูปแบบ คือ

- 1) เกิดจากความคิดและประสบการณ์ นำวัสดุ วิธีการ ในการสร้างสรรค์ผลงาน
- 2) เกิดจากการเห็นวัสดุแล้วนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

การสร้างผลงานศิลปะต้องมีอัตลักษณ์ชัดเจน เริ่มจากรูปแบบ (Style) ของตัวเอง ร่วมกับ บริบทที่ศิลปินมีความรู้สึกร่วม เช่น ศาสนา สังคม มีแนวความคิดที่ แวดล้อม โดยนำอัตลักษณ์ ของตัว

ศิลปินร่วมกับ บริบท สร้างสะท้อนผ่านผลงานศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ตามรูปแบบ (Style) ที่เกิดจาก ลักษณะเฉพาะบุคคล (individual Characteristic) สะท้อนถึงพื้นหลังของตัวเอง พื้นฐานชีวิตของศิลปิน โดยใช้ความคิดเพื่อพัฒนา ผลงานศิลปะ จากการกระทบสิ่งที่เป็นตัวตน การมองอารมณ์ โดยบริบทของ สังคมมีผลต่อผลงานศิลปะของ ศิลปินแต่ละคนไม่ทางตรง ก็ทางอ้อม ทางตรง คือ การที่ศิลปินจับประเด็น ในสังคมปัจจุบันเพื่อสร้างผลงาน ศิลปะที่สะท้อนสภาพของสังคม ผลกระทบบริบทของสังคมทางอ้อม คือ การสร้างผลงานศิลปะของตัวตนศิลปิน ที่มีการปะปนของสังคมในปัจจุบัน เช่น รูปแบบ วัสดุ ถึงแม้ไม่บอก อายุ ไม่บอกเวลา ไม่คำนึงถึงบุคคลแต่มีกลิ่นไอของ สังคมที่สะท้อนออกมา กับผลงานศิลปะนั้น ๆ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในผลงานศิลปะ มุมมองความคิด วิธีการ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตาม บริบท สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมการสร้างอัตลักษณ์ แห่งตัวตนต้องมีการ หล่อหลอมแนวทาง ความคิดจากพื้นฐานด้านงานศิลปะความถนัดของบุคคลความชอบ

ความสนใจจากบริบทของสังคม ที่แวดล้อมตัวตนของศิลปิน เมื่อค้นพบตัวตนที่แท้จริง หรือแก่นแท้ของตัวตน (Core) จึงสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยมีความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางของสิ่งที่มากระทบต่อ ความรู้สึก โดยผลงานที่ สร้างขึ้นทั้งที่เป็นผลงานที่ มีความเป็นลักษณะเฉพาะตน (Individual Characteristic) และรูปแบบ (Style) ของแต่ละ บุคคลที่มีความแปลกใหม่และยังไม่เคยมีศิลปินคนใดทำ มาก่อนกับผลงานที่มีลักษณะต่อยอดแนวความคิดของศิลปิน และบริบทของสังคม เพื่อถ่ายทอด แนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของศิลปิน สู่ผู้ชมผลงานศิลปะ สรุปได้ว่า กระบวนการในการสร้างสรรค์ ผลงานนั้นมาจากการค้นพบตัวตนที่แท้จริง (Core) เพื่อสร้างลักษณะ เฉพาะตัว (Individual Characteristic) สร้างความคิดสร้างสรรค์จากประสบการณ์ ความชอบ ค่านิยมในตัวเองนำวัสดุหรือ สิ่งรอบตัวมาสร้างสรรค์ผลงาน หรือมองบริบทรอบตัวแล้วจึงสร้างสรรค์ผลงานทำให้บริบทของสังคมมีความสำคัญ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ การประเมินคุณค่าของผลงานศิลปะอยู่กับการตีคุณค่าที่ ความหมายของผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะนั้น ๆ รวมถึงการที่ผลงานสร้างสรรค์สามารถสื่อหรือ ปะทะต่อ ความรู้สึกผู้รับได้มากน้อย แตกต่างกัน ผลงานศิลปะไม่มีเกณฑ์ชี้วัดที่ชัดเจน ใช้ความเชี่ยวชาญ ของศิลปินที่มีความชำนาญเฉพาะทางเป็นผู้ตัดสิน ผลงาน นอกจากนี้ศิลปินยังแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่สร้าง งานศิลปะแบบบริสุทธิ์ที่มีความเป็นอัตลักษณ์สูง กับกลุ่มศิลปินเชิงพาณิชย์สร้างผลงานเพื่อเป็น สินค้า ไม่มี เกณฑ์ที่จำแนกกลุ่มศิลปินสองกลุ่มอย่างชัดเจนการสร้าง ความเป็นอัตลักษณ์แห่งตัวตนต้องใช้ ระยะเวลา ในการถ่ายทอดเพียงพื้นฐานด้านศิลปะยังไม่สามารถสร้างอัตลักษณ์ ที่ชัดเจนได้ แต่สามารถสร้าง ได้

เฉพาะความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างผลงานศิลปะทั้ง แบบดั้งเดิม และรูปแบบสมัยใหม่ด้วยสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ที่เป็นเพียงเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงานเท่านั้นซึ่งเป็นช่วงที่มี การพัฒนาที่สมบูรณ์ของเด็กวัยวันรุ่นเมื่อสิ้นสุดวัย ได้แก่ การเห็นโครงร่างหรือตัวตนของเขาเองตามความเป็นจริง เช่น เข้าใจจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง ปรัชญาชีวิตของตนเอง ความต้องการในชีวิตของตน และเพลง วรรณกรรม ดนตรี ผลงานศิลปะจึงสะท้อน ตัวตนออกมาได้ 2 รูปแบบ คือ 1) ผลงานศิลปะที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น (Originality) 2) ผลงานศิลปะที่ได้รับอิทธิพล หรือ ได้รับการต่อยอดจากผลงานที่เคยสร้างมาแล้ว ความสามารถทำใจยอมรับตนเองเป็นจริง ๆ (อ้างจาก สิริชัย ดีเลิศ, ศรีเรือน แก้วกังวาน, พิมพ์ชนก กลิ่นสุทฺธโร, 2554) อัตลักษณ์และความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นการสร้างความแตกต่างของผลงาน ศิลปะสู่สายตาคนในสังคมเพื่อสื่อถึงแนวความคิดมุมมองในการมองโลกผ่านผลงานศิลปะที่โดดเด่นต่อไป

บทที่ 5

แต่งตัว สัมภาระเข้าป่า สู่การเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างศิลปะ

บทที่ 5

แต่งตัว สัมภาระเข้าป่า สู่การเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างศิลปะ

การเตรียมข้อมูล หมายถึง “การเพิ่มพูนประสบการณ์” เป็นสิ่งสำคัญ การหาข้อมูลเพิ่มเติมก็ยิ่งสำคัญเช่นกันเมื่อเรามีประเด็นที่อยากจะทำงานศิลปะ ต่อให้เรา มีข้อมูลแล้วแต่การเสาะหาข้อมูล

การเชื่อมโยงแนวคิดนี้ ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างทาง ฉะนั้นการหาข้อมูลจะคู่ขนานเสมอไปกับการวิเคราะห์ แตกประเด็นย่อยไปได้อีกเพื่อให้เกิดรูปแบบใหม่และเป็นการต่อยอดความคิด เพื่อให้เราไม่หลงประเด็นหรือหลงทาง

ภาพประกอบที่ 90: แต่งตัว สัมภาระเข้าป่า กับผู้หญิงนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 90

จากภาพที่ปรากฏให้เห็น ผู้หญิงนอนเปลเต็มตัวพร้อมสัมภาระทั้งหมดเป็นการเผยให้เห็นถึงการเตรียมตัวตั้งแต่หัวจรดปลายเท้าซึ่งการจัดวางองค์ประกอบนั้นวางไว้กึ่งกลางภาพ และมีบริบทโดยรอบคือก่อนการเข้าป่า

จากการเดินทางเข้าป่าที่สำคัญนั้นคือการแต่งตัวและเตรียมสัมภาระซึ่งเป็นขั้นตอน ของการเตรียมความพร้อมจะเป็นจุดสำคัญมา โดยจากเรื่องราวที่ได้เข้า ดังนี้

จากบันทึกเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

“แต่ผู้หลงทางในป่าและในแพลน”

การเดินทาง เสาะหา เลาะไต่ตามผู้นำทาง จากต้นยอดน้ำตกแม่กระดังลา (ที่ปรากฏ 9 ชั้นตามบันทึกและเล่าปากจากนายพรานท้องถิ่น แต่มีผู้ใดเล่าที่จะได้เห็นชั้นที่สี่ขึ้นไป) จากแพลนที่ได้วางไว้นั้น ในทริปนี้คือ มีการปรับเปลี่ยนแผนตลอดเวลา ไม่ได้แบบนี้ ก็อย่างนั้น

“A good plan is having no plan”

ภาพประกอบที่ 91: แต่งตัว สัมภาระเข้าป่า

สู่การเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างศิลปะ

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 91

จากหน้าตาของผู้หญิงนอนเปลรูปนี้ กับสัมภาระของเขาซึ่งสัมภาระนี้สำคัญ แต่จะสำคัญไปกว่าคือการแบกสัมภาระแล้ว ยังแบกไหวอยู่ตลอดระยะการเดินทาง ป่า ซึ่งหากเกิดการทรมาณมากเกินไปในการแบก จะทำให้สมรรถนะในการเดินลดลงไปด้วย และเมื่อเจออุปสรรคใด ๆ ก็อาจจะเกิดอันตรายได้ด้วยเช่นกัน โดยการจัดวางองค์ ประกอบที่เน้นตัวผู้หญิงนอนเปลเป็นหลัก และให้เห็นหน้าตาและการแบกเป้ที่ชัดเจนด้วย ยิ่งถ้าหากเป้าหมายไกลเกินปกติ หรือหมายถึงหากหลงทางแล้วต้องเดินมากขึ้น การแบกสัมภาระเกินตัว จะทำให้เกิดความทรมาณมากขึ้นไปอีก

แพลนที่ดีที่สุดคือการไร้แผนไร้กำหนดการและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์หน้างาน”

หนึ่งในผู้ร่วมทริปได้กล่าวไว้ คือ พี่เอก

(กล่าวไว้ช่วงหลังการเดินป่าและระหว่างทางเดินเข้าป่าทริปปนี้)

จากการนัดหมายว่าจะไปนอนที่จมูกเขา

(ไม่ใช่สันเขานะ จมูกนะจมูก ก็เพิ่งรู้แหละเออ ตูเดินตั้งนหมาน เอ้ย นมนาน นั้นเพียงจมูกไซร์

OMG!)

ที่ชื่อ “ล้งผ้า” เพื่อตื่นมาดูแสงแรกของวัน ณ ส่วนสูงจากผาหินนั้น

แต่แล้ว ทริปก็เริ่มเปียว ฤกษ์กระบิด และยามไม่ดี

ดังปรากฏตามลำดับ ดังนี้

1. ติดต่อสมพรไม่ได้ (เจ้าหน้าที่นำทางคนเดิม) บวกสมพรไม่มีโทรศัพท์
#บุคคลไร้ช่องทางการติดต่อสื่อสารไร้พรหมแดน
2. ติดต่อตามผู้ช่วยฯ แกวง (ที่อยู่หน้าบ้านสมพร) แต่แถมตามหาสมพรไม่เจอ และจุดจุดจุด
3. วันที่มาพักแรมที่พักแรมก่อนขึ้นน้ำตก แวะหาสมพร และก็เจอสมพรและเพื่อมาพัก แรมก่อน เพื่อได้ตื่นมาจะได้พร้อมเดินเข้าวันออกป่าเลย แต่ได้รับข่าวว่าตามีตจะโดนย้าย (ตามีตคือเจ้าหน้าที่ที่มีพื้นวางเรียงสวยงาม ขอบตัดหญ้า จัดฮับที่ทางของหน่วยหรือที่พักของเจ้าหน้าที่หน้าน้ำตก
4. พอตื่นมา ไม่มีคนขับกระบะไปส่งหน้าน้ำตกเพราะจำเท่ที่มีภารกิจที่บ้านด่วนและไม่ใช้คิวจำเท่ ที่จะเฝ้าหน่วย (จำเท่ คือหนึ่งเจ้าหน้าที่ในหน่วยนี้)
5. และหากคนเฝ้าหน่วยไม่ได้ เพราะตามีตไม่ได้รับความชอบธรรม โดนย้ายกะทันหันไม่ทันได้ตั้งตัว (เราได้แต่คิดในใจว่า “ทำตามีตกันได้ลงคอ ทั้ง ๆ ที่ตามีตทำงานมากขนาดนี้และเป็นคนใจดีดูแลหน่วยดีมากตลอด”)
6. เลยเราสองเดินโซซัดตะเหล่เป้ไป ในระหว่างรอจะไปหน้าน้ำตกเพื่อพร้อมจะเดินขึ้นนั้น ก็เจอรถกระบะคันหนึ่ง บรรทุกคนเต็มคัน ยิ้มแย้มแจ่มใส เสียงเจี๊ยวจ๊าว น่ารักมาก มีทั้งคนเมารถ เด็กเล็กแดง

วัยรุ่นแต่งตัวเพี้ยวฟ้าว และชายล่ำ ชายใหญ่ ชายน้อย พร้อมอาหาร, ครก, ผลไม้, ชาเย็น, นานา เพื่อจะพากันไปเที่ยวและเล่นน้ำตกนั้น และแล้วพวกเราก็โบก หนึ่งในนั้นรู้จักสมพร พวกเราก็ทำการ โบก โบก โบก และสมพรบอกว่าให้ ตีรถไป “เพราะหนึ่งในนั้นคือน้ำผมเองแหละ” ส่วนเราสองคนก็โดยสารกับรถกระบะสีขาวไป และก็ได้ภาวนาว่า เตียวสมพรคงขี่มอเตอร์ไซด์ตามมาแหละ

7. นั่งรถที่โบกเข้าหน้าน้ำตก แต่ระหว่างทาง ต้องลงกันไปพันทางให้รถ เป็นระยะทางระยะหนึ่ง ยาวนานอยู่ประมาณ 2-3 กิโลเมตร พันทัดหนวดเร็วแรง

8. พอเกือบถึงตีนขึ้นน้ำตก ระหว่างพันทาง เอรถกระบะขาวขึ้น และก็เจอสมพร กับเพื่อนใหม่ที่ชื่อว่า พรานเพชร ขี่มอเตอร์ไซด์ตามมา ในใจคิด “เฮ้อออ เราจะได้ไปกันแล้ววว”

9. และพวกเรา พร้อมพล รวมกันเป็นสี่ จักรกระเป่า เคลียของใหม่อีกรอบ แบกเป้ เดินไปตีนน้ำตก นัดแนะ แต่สรุปว่า จาก 9 โมง เลื่อนเรื่อยเวลามาสู่จะบ่ายสอง สมพรและพรานเพชร ก็ถามอีกรอบว่า “พีตกลงเราไปไหนดี ถ้ายังจะไปล้างผ้า ก็ใช้เวลาอยู่ น่าจะต้องเดินมีด ๆ บ้างแหละ เดินยากอยู่” ไอเราคิดไปคิดมา เปลี่ยนแผนดีกว่า เพราะเวลานั้นไม่ได้แล้ว ที่จะไปตามแผนที่นัด คือ “ล้างผ้า” เปลี่ยนเป็นต้นน้ำตก ใช้ทางเดินขึ้นเขาแทน ไม่เลาะน้ำตกลุยขึ้นไป เพราะเดินยาก น้ำค่อนข้างเยอะ

จากข้อสรุป 10 ข้อข้างต้น และแล้ว ทริปกี่บังเกิด

เส้นทางที่เดินในครั้งนี้นั้น ขึ้น สูง เดินขึ้นอย่างเดียว เดินตามด้านคนและด้านสัตว์ ระหว่างทางจะเจอทั้งรอยตีนหมูโทน กีบรอยเท้า น้อย ๆ ของเจ้ากระเจง (ต้องสังเกตและใช้ประสบการณ์นะ ถึงจะเห็นตีนน้อง) ด้วยทางชันตลอดเส้น

พรานเพชร: น้องผมล้าแล้ว

ส่วนเรา: !&:?’จ้ว

คนต่อท้ายเรา: ลีนห้อย

สมพร: หายไปไหนไม่รู้

ส่วนเรา: จูดจูดจูด

ความชันต่อ และยาว โคงค์ซ้ายขวา ทางรก จะทำให้เห็นทางชัด แต่พอมันไม่รก เห็นทางเต็มไปหมดจนทำให้

เราพลัดกัน คือ แอบหลงเล็ก ๆ นั้นเอง

สรุป คือ หลง แบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยปริยาย

พลัดกัน พรากัน เดินๆตามหากัน ได้ยินเสียงตะโกนกันไปมา แต่ไม่เข้าไป เพราะเสียงน้ำตกดังมาก ใช้เวลาหลงกันร่วม 3-4 ชั่วโมง จนพลบค่ำ ในใจคิดว่า แย่แล้ว เดินกันตามหาไม่เจอ

แต่เคยได้ยินที่เอก (หนึ่งในผู้ร่วมทริปที่เกือบจะเรียกพราน) พูดไว้ว่า หากหลง จงอย่าเดิน จงตั้งสติ อยู่ที่เดิม

“จงอยู่ที่เดิม จงตั้งสติ จงอย่าเดินไปตะโกนไป คนจะไม่ได้ยิน”

ทุก ๆ การเดินทาง ควรหกกิ่งไม้ไว้ด้วย เมื่อเวลาหลง จะได้มีคนมาตามเจอ

แต่ถ้าหากไม่มีใครมาพบมาเจอ เป็นเวลาเกินที่จะรอไหวแล้ว ก็เดินเข้าหาน้ำตกและเดินเลาะลงไปตาม เส้นน้ำตก เดียวก็จะเจอต้นน้ำตกเอง ไม่หลงแน่นอน

แต่ใจคนที่หลง ณ ตอนนั้น ใช่ว่าจะนิ่งเงียบเรียงง่ายได้ ยากอยู่นะ เออ

ในครั้งนี่ของทริปเป็นทริประยะสั้น 2 วัน 1 คืน ซึ่งเป็นทริปที่เดินกันลากไส้ ลากเลือดมาก ทากเยอะตลอดทางจนถึงแคมป์ของต้นน้ำตก

ได้ยินเรื่องเล่าจากพรานเพชรมากมาย เป็นประสบการณ์เรื่องเล่าจากอดีต ทั้งการดำรงชีพในป่า การหาสิ่งอำนวยความสะดวกจากป่าเท่าที่มี และเส้นทางเดินเรียกของชาวบ้านว่า ตรงนั้น ตรงนี้เรียกว่าอะไรบ้าง หนึ่งในนั้นที่พรานเพชรชี้นิ้วไปและบอกว่า

“ตรงนั้น ๆ คือที่เค้าเรียกว่า “หมีกัดตาตุ๊ก” ตรงนั้นแหละที่จะไปได้อีกหลายที่”

ภาพประกอบที่ 92: ที่มาของสถานที่ที่ชื่อว่า “หมีกัดตาตุ๊ก”
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 92

เป็นภาพที่เกิดจากเรื่องเล่าโดยใช้จินตนาการจากเรื่องราวผ่านประสบการณ์ ซึ่งในความเป็นจริงนั้นอาจไม่เป็น เช่นนี้ไม่แต่การสร้างภาพนั้นจะเกิดขึ้น จากประสบการณ์การรับรู้ในอดีตที่เป็นสิ่งจำเป็นมาก จึงเกิดเป็นการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่เน้นส่วนสำคัญเป็นหลักจะเห็นทั้งหมีและพรานป่าที่ชื่อ ตาตุ๊กนั้นใหญ่มากและมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันด้วย

โอเราคิด คงเหมือนเดิมแหละ หมีคงกัดตาตุ๊ก ตรงนั้นเลยใช้ชื่อประทับเรียกสถานที่นั้น ๆ เลย
และสรุป จริง!!!

และอีกเรื่อง เรื่องผึ้งมุง ผึ้งตาม มันตอมไต่ตามกลิ่นเหงื่อมนุษย์ มันชอบ

และให้รู้ไว้ว่า อย่าเขี้ยวนะ อย่าไปปัดมัน ๆ เขี้ยวนะ เดียวมันเอาเหล็กในทิ่มตรงคอ

(เพราะหนึ่งในทีมเรา เจอโดนทิ่มแล้ว)

และจากตาเพชรในคำตอบ คือ

“หุย ๆ ตอนช่วงนั้นนะ ตอนช่วงตีผึ้งอะ เยอะกว่านี้อีกพี่ขนาดจะกินข้าวยังยากเลย
ผมเลยต้องเอาข้าวไปกินในห้วยอะ ”

ภาพประกอบที่ 93: พรานป่าคือผู้นำทางพาไปยังต้นน้ำตก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 93

การจัดวางองค์ประกอบที่เน้นที่ตัวพรานป่าที่เป็นหัวใจสำคัญยิ่ง ของการเดินทางในครั้งนี้ ด้วยอาวุธมีด ที่ไว้ฟันทาง และเลาะขึ้นไปยังต้นน้ำตก และเนื่องจากต้องใช้มีดที่ใหญ่พอที่จะสามารถตัดแต่งกิ่งให้เราสามารถลอดเข้าไปได้ใน เส้นทางนี้และสมดุลงที่เกิดขึ้นระหว่างพรานป่า คือต้นไม้ที่อยู่เอียงไปทางซ้ายของภาพนี้ เกิดเป็นสมดุลงแบบอสมมาตรขึ้นมา โดยบรรยากาศที่ได้เห็นนี้ จะเห็นกิ่งก้านขวากหนามเต็มไปหมด แต่ด้วยความเป็นพรานป่าที่มีความเชี่ยวชาญ จึงสามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้

“อ่าว ๆ แล้วฝั่งไม่ตามหรือ?”

“จะไปตามยังไง โผล่มาแค่ถ้วยกะคอ”

ฮ่าๆๆๆๆๆๆๆๆๆ

#ทริปนี้สอนหลายอย่าง

หนึ่งในนั้น คือ อย่าทำร้ายตามืด

#จงอย่าทำร้ายตามืดเพราะตามืดดีมาก

#จงให้เกียรติตามืดแม้ตามืดจะเป็นลูกน้องของท่าน

#จงเป็นหัวหน้าที่อย่ารังแกผู้น้อยเพราะเขาคือผู้ที่ท่านต้องดูแลและให้ความยุติธรรมเสมอ แต่ตามืด
สหายคนหนึ่งที่ดีคนหนึ่ง

(อีกเรื่อง) ว่าด้วยเรื่อง “พราน” และ “อาชีพ”

ในช่วงท้ายที่สุดของชีวิต การเป็น “นายพราน”

มันอาจจะจบลงสำหรับคนบางคน อาจด้วยสิ่งเร้าอื่น อาจด้วยปัจจัยอื่นหลายอย่าง ที่

“ไม่ได้บอกว่าคุณเป็นพรานแล้วนั้น”

แต่ความสามารถจากประสบการณ์, การบ่มเพาะต่าง ๆ ในป่าการเอาตัวรอด การหาอาหารเพื่อตนและ
ครอบครัว การรักษาปากท้องยาไส้ การทำหลังคาสรางคร้วเรือน

ยอมใช้เวลาและไม่ใช้ทุกคนที่จะติดตัวไปได้ เพราะพราน ไม่ใช่อาชีพ แต่เป็นชีวิต ของคนอยู่ป่า
และใครอีกหลายคนในโลก

#ชื่นชมในความสามารถและสกลที่สั่งสมมา

#ผู้หญิงนอนเปล

#เล่าเรื่องจากเรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล

ภาพประกอบที่ 94: ผู้หญิงนอนแปลกับการเขียนเพื่อจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทยานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 94

ภาพนี้เป็นการจัดวางองค์ประกอบให้ผู้หญิงสมดุลกับต้นไม้ และน้ำที่มีเพียงเป็นบ่อเล็ก ๆ ซึ่งจากภาพที่ปรากฏเป็นการจดบันทึก และเป็นการเตรียมความพร้อม เหมือนการที่เราได้ปั่นปายขึ้นไปยังต้นน้ำตก ทำให้เห็นถึงจุดก่อนเกิดน้ำตก และทำให้เห็นถึงคู่ขนานไปกับงานศิลปะที่ต้องมีจุดบ่อเกิดที่สำคัญ ที่ต้องเกิดจากการเตรียมความพร้อมที่ดี นั่นจะทำให้ผลงานศิลปะที่ออกไป เป็นผลสะท้อนที่ดีต่อผู้ชมด้วยได้มากที่สุด

“ต้นน้ำตก” เสมือนเป็นการหาข้อมูลที่จุดเริ่มต้น การทำงานศิลปะการหาข้อมูลจากจุดแรกเริ่ม ก็ช่วยให้เกิดกระบวนการระหว่างทางได้ในการสร้างสรรค์และแทรกนัยแบบมีเหตุผล ตรรกะ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เป็นการค้นหาให้พบข้อมูล เพราะศิลปะไม่ได้เกิดขึ้นอย่างไม่มีเหตุผล ทุกสิ่งล้วนเกิดขึ้นอย่างมีปัจจัยกระทบที่สำคัญ ศิลปะก็เช่นกัน บางคนกล่าวว่าศิลปะเกิดขึ้นจากอารมณ์ แต่อารมณ์ก็เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญฉะนั้นทุกอย่างล้วนเกิดขึ้นแบบมีตรรกะขึ้นอยู่กับว่าเรารู้มัน มากน้อยแค่ไหนการย้อนกลับไปหาข้อมูลเพื่อเพิ่มประสบการณ์ทั้งความเข้าใจการกลับไปหาชุดข้อมูล ที่มีหรือพบร่องรอยการเกิดขึ้นสำคัญ

ภาพประกอบที่ 95: ชุดเปลงและทาร์ป ยาสามัญ มืด ไฟแช็ก

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ในการเตรียมอุปกรณ์ที่สำคัญนั้น จำเป็นมากต่อการเดินเข้าป่าเนื่องจากมันจะแสดงถึงความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ รวมไปถึงอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกให้แก่เราด้วย โดยประกอบดังนี้

- 1) มืดเล็กให้พอดีที่ไว้เฉาะทำที่พัก ฟันทาง ประกอบอาหาร
- 2) พริ้ว ฟันทาง
- 3) ไฟแช็ก คนเดียวต้อง สามสี่อัน เผื่อไว้

เชื้อเพลิงจุดไฟ ใ้ยงในรถ แอลกอฮอล์ก้อน เพื่อความสะดวก (แล้วแต่คน) เพราะบางคนก็เอาไปไม่แห้งจุดได้เหมือนกัน กิ่งแห้งเล็ก ยาประจำตัว ยารักษาโรค ยาแก้ไข้ ยาแก้ท้องเสียท้องอืด เกลือแร่ ยารักษา บาดแผล (First Aid) อุปกรณ์วัสดุทำแผลทั้งเล็กและใหญ่ ชุดเปลง ที่มีมุ้ง ทาร์ป UQ TQ พร้อมสมอ ridgeline ทั้งของเปลงและทาร์ปด้วย

คำอธิบายภาพประกอบที่ 95

การจัดวางภาพที่ปรากฏ เพื่อการสื่อสารให้เห็นความชัดเจนของแต่ละอุปกรณ์ที่สำคัญ โดยการจัดพื้นหลังนี้ คือส่วนจำเป็นของภาพนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความคลุมเครืออีกทั้งภาพของเปลง ทาร์ป มืด ที่เปิดการใช้งาน เพื่อเพิ่มลักษณะของอุปกรณ์นี้เข้าไปด้วย

คำอธิบายภาพประกอบที่ 96

ภาพการจัดวางองค์ประกอบที่กระจายตัวของแบบเรียงลำดับความสำคัญเป็นสิ่งที่กำลังบอกผ่านภาพถึงความชัดเจนและสัญลักษณ์ที่เข้าใจโดยง่าย โดยการไม่มีพื้นหลังเข้ามาเกี่ยวข้องให้เป็นพื้นสีขาวที่ตัดกับอุปกรณ์และอาหารต่าง ๆ ที่จำเป็น

ภาพประกอบที่ 96: ข้าวสาร อาหารแห้ง และอุปกรณ์

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

- 4) ซ้อน คนละ 2-3 คัน (ทุกอย่างขาดได้ แต่ซ้อนห้ามขาด จำเป็นมาก)
- 5) หม้อสนาม หรือหม้ออื่น ๆ
- 6) เตาก๊าซ พร้อมกระป๋องแก๊ส
- 7) ไฟฉายคาดหัว (หรือหัวไฟ แนะนำแบบเปลี่ยนถ่าน)
- 8) เครื่องกรองน้ำ พร้อมถุงกรอง
- 9) ขวดน้ำพลาสติก ขวดน้ำเปล่า ติดตัว
- 10) อาหารแห้ง, สำเร็จ (ข้าวสาร บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ปลาแห้ง ปลาหมึก ปลากระป๋อง เนื้อแห้ง เห็ดหอม)
- 11) อาหารสด (เนื้อ, อื่นๆ)
- 12) เครื่องปรุง (น้ำปลา เกลือ น้ำตาล ซอสหอยนางรม), เครื่องแกง
- 13) ข่า ขิง ตะไคร้ เครื่องต้มยำ กระเทียม พริกแห้ง พริกสด มะนาว

ภาพประกอบที่ 97: “เสื้อผ้าหน้าผม ข้าวของส่วนตัว”

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 97

ภาพการจัดวางองค์ประกอบที่กระจายข้าวของแบบเรียงลำดับ
 ความสำคัญ เป็นสิ่งที่กำลังบอกผ่านภาพถึงความชัดเจนและ
 สัญลักษณ์ที่เข้าใจโดยง่าย โดยการไม่มีพื้นหลังเข้ามาเกี่ยวข้องให้
 เป็นพื้นสีขาวที่ตัดกับข้าวของจำเป็นเท่านั้น

การเตรียมตัวเสื้อผ้าหน้าผมมันสำคัญ ซึ่งจะต้องมีความรัดกุม เพื่อป้องกันจากการโดนใบไม้ยอด
 หย้า ความแหลมคมของขวากหนามต่าง ๆ หรือต้นไม้ที่มีพิษ ที่เมื่อโดนแล้วอาจจะเกิดอาการแพ้ อย่างเช่น
 ใบข้างร่องที่หากโดนจะแสบและคันมาก มักขึ้นตามน้ำตกลำห้วย

โดยเสื้อเชิ้ตนั้นควรสวมใส่แบบแขนยาว กางเกงขายาว หมวกปีกแบบมีสายรัดคาง (กันบั้งหล่น
 ใส่คอ หรือตกคอหรือหมามูย) ผ้าขี้แพ้ว ผ้าขาวม้า ถุงเท้ายาวถึงหัวเข่า รองเท้าบูทหรือที่ถนัดและไม่ลื่น
 สะดวกสำหรับเรา อุปกรณ์อาบน้ำทำความสะอาดตัวเอง ทิชชูแห้ง กระเป่าเป้ (แล้วแต่กิโลตร ส่วนใหญ่
 40-50 กิโลตรควรใส่ของ แล้วมีที่เหลือสักนิดนึง แต่ไม่ใหญ่เกินไป อย่างรุ่มร่าม แล้วแต่ยี่ห้อตามชอบตาม
 ถนัด) กระเป่าคาตอคาคาตอเวอ ใบเล็กไว้ใส่มีดพับ ไฟแช็ค ยา หรืออะไรที่หยิบง่าย

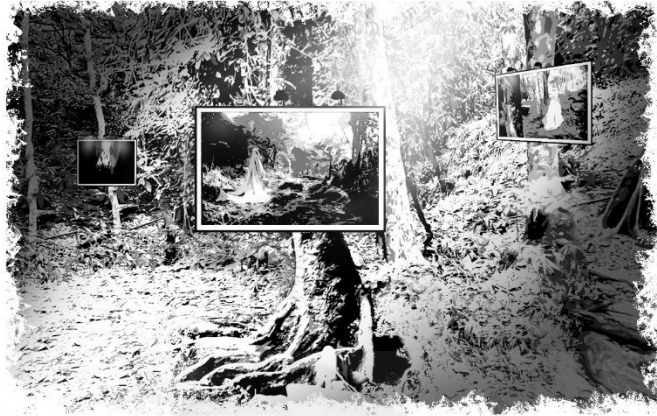
ภาพประกอบที่ 98: จัดกระเป๋าและสัมภาระให้เสร็จสิ้นตามที่ร่างกายไหว
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ฤๅษฐานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 98

การเตรียมข้าวของที่ต้องใช้เป็นสิ่งสำคัญ แต่หากเตรียมแล้วไม่สามารถใส่กระเป๋าเป้ หรือไม่สามารถแบกรับไว้บนหลังตนเองได้ไหว จะต้องทำการพิจารณาใหม่ว่า สิ่งนั้นจำเป็นอีกหรือไม่ หรือควรที่จะเอาอะไรเข้าออก เพราะไม่อย่างนั้นจะเป็นการทรมานตนเอง โดยการจัดวางภาพนี้ เพื่อให้ชี้และเห็นภาพเฉพาะส่วนสำคัญ โดยการตัดพื้นหลัง หรือไม่มีพื้นหลังเลย เพื่อให้การสื่อสารนี้เกิดประสิทธิภาพที่สุดในการรับรู้ผ่านภาพด้วย

การเตรียมของจำเป็นนี้ อาจจะมีเพิ่มเติมอย่างอื่นได้ ขึ้นอยู่กับว่าแบกไหวหรือไม่ กำลังของแต่ละคนไม่เท่ากันและแบกไหวได้เท่าไหนด้วยฉะนั้นจากของจำเป็นที่ลิสต์ไว้นี้เป็นข้าวของเบื้องต้นที่สำคัญมาก และขึ้นอยู่กับว่าไปกี่วัน ไปกับใคร ไปที่ไหน ต้องวางแผนอย่างดีก่อนเดินทางและควรใช้อุปกรณ์ที่น้ำหนักเบาและทนทาน มีคุณภาพสูง กันไว้เพราะไม่แน่ว่าจะเจออะไรข้างหน้า “อุปกรณ์ดีมีชัยไปกว่าครึ่ง”

ภาพประกอบที่ 99: ศิลปะย่อมมีกระบวนการที่สำคัญและปลายทางนั้นสำคัญกว่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 99

เป็นภาพเสมือนการแสดงผลงาน เพียงแต่ไม่ได้จัดอยู่ในพื้นที่แกลลอรี่หรือมิวเซียมใด แต่เป็นการสะท้อนผลงานที่วาดด้วยเรื่องชีวิตและวิถีมนุษย์ ที่การแสดงงานหรือท้ายสุดของการจัดวางนั้นสำคัญ ศิลปะย่อมมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของมันตั้งแต่แรกเริ่มก่อนทำงาน ฉะนั้นการเตรียมความพร้อม ตั้งค่าจุดมุ่งหมาย และเตรียมวัตถุดิบ วัสดุ จัดเตรียมแนวคิดจึงสำคัญ ทุกส่วนของการทำงานศิลปะย่อมเชื่อมโยงกันและกัน ซึ่งเมื่อต้องการทำงานศิลปะขึ้นเมื่อไหร่ ย่อมหมายถึงการคาดการณ์วันสุดท้ายของการเสร็จสิ้นผลงาน ที่หมายถึงสะท้อนไปยังสาธารณชนหรือคนดูและชมผลงานนี้

การเตรียมข้อมูลเพื่องานศิลปะ

เกิดจากการถอดกระบวนการของการเตรียมเครื่องแต่งกายและสัมภาระเข้าป่า ซึ่งผู้เขียนได้ถอดกระบวนการจากสิ่งเหล่านี้ และได้มองย้อนกลับไปที่ว่า หากทำงานศิลปะแล้วเรามีการเตรียมตัวที่ดี จะเกิดประสิทธิภาพอย่างไร โดยแบ่งเป็นข้อตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประเด็นให้แตกฉาน
2. การหาสัญญาณ และการหาวัสดุอุปกรณ์ในการแทนความหมายจากประเด็นที่ต้องการจะสื่อ

3. การทดลองแบบร่าง และชิ้นรูปจริง หรือการถ่ายทำจริงแบบกึ่งทดลองหรือการสร้างผลงานจริงที่ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
4. การทดลองการจัดวางผลงานในความเป็นไปได้ที่จะเชื่อมกับบริบทพื้นที่และมิติเวลา
5. การหาสื่อสะท้อนอื่น ๆ หรือแนวทางอื่น ๆ ที่ไม่เคยทำ หรือหาข้อมูลจากศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น

สรุปการเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างงานศิลปะ

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของผลงานที่สะท้อนออกไปผ่านศิลปะทุกประเภทรูปนั้น เพื่อให้ เกิดความ impact ต่อผู้ชมงานหรือคนดูงานศิลปะแล้วนั้น จำเป็นที่จะต้องมีข้อเท็จจริงแฝงอยู่ ต่อให้งาน ศิลปะนั้น จะเกิดขึ้นจากจินตนาการมากน้อยเพียงใดก็ตามหรือมีส่วนผสมของจินตนาการเกินความเป็นจริงเกิดขึ้นอยู่ก็ตามที่แต่มันก็จะต้องเชื่อมโยงกลไกที่ทำให้เกิดจินตนาการก่อนด้วยสู่ตัวงานที่สะท้อนออกไป ซึ่งวิธีการ ในการเตรียมข้อมูลหาข้อมูลวิเคราะห์ไม่ให้เกิดการหลงประเด็นนั้น คือการเริ่มจากการเช็คถึงข้อมูลที่สำคัญ ก่อนว่าจุดเริ่มประเด็นนั้นมาจากอะไร หัวใจสำคัญวัตถุประสงค์ของผลงานนี้ หลังจากนั้นก็ใส่ข้อมูลเท่าที่มี ในหัวเท่าที่ประสบการณ์เราจะมีพร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่เรามีอยู่แล้ว ไปในตัว

เมื่อได้รายละเอียดหัวใจสำคัญแล้ว ขั้นตอนไปคือการค้นหาเพิ่มเติม ยกตัวอย่าง ประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่อาจมีหลาย ๆ เล่มหนังสือ หลากเล่มข้อมูล บุคคลอื่น หรือจากแหล่งอื่นที่แตกต่าง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพิ่มเติมให้เกิดข้อเท็จจริงที่สุด หากสร้างศิลปะจากจินตนาการก็จำเป็นต้องมีแนวทางงานศิลปะที่ใกล้เคียง เพื่อให้เกิดพัฒนาการของเราด้วย เพื่อให้ประเด็นได้แตกกระจายออกไป และเพื่อให้สังเคราะห์สู่ศิลปะที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างไม่หลงทิศทางมันหมายถึงสัมภาระของเราหรือผู้สร้าง ศิลปะเสมือนการที่ผู้เขียนได้เขียนเรื่องการบันทึกลงในป่ามาแจกแจกเป็นการอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเด็น การเตรียมตัว เพื่อความพร้อมสู่การเดินทางเข้าป่า เพราะไม่รู้ว่าข้างหน้าจะพบเจออะไร และไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรระหว่างการทำงานศิลปะ ฉะนั้นการเตรียมตัว การแต่งตัว สัมภาระ จึงสำคัญยิ่ง ไม่ต่างไปจากการเตรียมตัวค้นข้อมูลเพื่อสร้างงานศิลปะ

ผู้เขียนเห็นความสำคัญจากประสบการณ์การเข้าป่าที่จะนำพากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบมาสู่การสร้างงานศิลปะเชิงคุณภาพได้ โดยจะปรากฏทั้งตัวแบบร่างที่อาจเกิดขึ้นในตอนนั้น หรือหลังจากนี้

ที่เพิ่มโอเดียด้วยในการอยู่กับป่าและการได้นำการเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางเข้าป่าสู่ การเตรียมความพร้อมในการทำงานศิลปะที่ประสานซึ่งกันและกันจากผู้เขียนเอง

จากการ “แต่งตัว สัมภาระเข้าป่า สู่การเตรียมข้อมูลเพื่อสร้างศิลปะ” บทนี้โดยผู้เขียน ได้ไปอ่านบทความที่พูดถึงทั้งประโยชน์ของศิลปะ และศิลปะช่วยอะไรมนุษย์ได้บ้างโดยทั้งนี้ทั้งนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้สร้างศิลปะด้วยว่ามีการเตรียมความพร้อมมากน้อยเพียงใด ฉะนั้นจากบทความนี้อ้างจากชื่อ The Power of Art HIGHLIGHT (2566) ประโยชน์ของศิลปะกับการทำงาน แบ่งได้เป็น 5 ข้อสำคัญ ดังนี้

1) ในการดูงานศิลปะจะช่วยให้สมองหลังสารโดปามีนที่ไม่เพียงแต่ทำงานเท่านั้น ซึ่งสารนี้จะเป็นสารแห่งความสุข ช่วยให้อารมณ์ดีขึ้น ลดความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล และลดความเครียดซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญของคน

2) เมื่อเราชอบงานศิลปะสักชิ้นหนึ่ง สมองของเราจะเข้าสู่สภาวะ Default Mode Network ซึ่งจะช่วยให้ร่างกายสั่งการได้แบบอัตโนมัติ (Autopilot) แบบเดียวกับการขับเครื่องบิน ทำให้เราทำงานที่คุ้นเคยได้อย่างคล่องแคล่วไม่มีผิดพลาดและจะกระตุ้นให้เกิดความสุขในการทำงานมากขึ้นในท้ายที่สุด ยิ่งหากได้ลงมือทำจากการที่ชอบงานที่ได้รับแรงบันดาลใจด้วยแล้ว

3) เป้าหมายของการใช้ศิลปะในที่ทำงานไม่ใช่แค่เรื่องความสวยงามเพียง อย่างเดียวแต่เป็นการช่วยเสริมสร้างจินตนาการและช่วยปรับอารมณ์ให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยซึ่งสิ่งที่สำคัญหากเรากลับไปมองงานศิลปะ 1 ชิ้น เราจะพบถึงกระบวนการเป็นสิ่งสำคัญ นั้นหมายถึงการย้อนไปเห็นข้างหลังภาพก่อนจะเกิดงานชิ้นนี้ขึ้นมาและทำให้เกิดกลไกที่เห็นถึงการเตรียมตัวพร้อมและการเตรียมตัวทุกขณะ

4) ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงการเพิ่มงานศิลปะดี ๆ เข้าไปในที่ที่ของตน บ้าน ที่ทำงาน พื้นที่ต่าง ๆ จะช่วยให้ทำงานเสร็จไวขึ้นกว่าเดิม 15% และจะทำให้มีศักยภาพมากขึ้นไปอีก 30% หากเทียบกับการทำงานในที่โล่ง ๆ ไม่มีงานศิลปะ หอศิลป์ซึ่งให้ประโยชน์ไม่ต่างกันด้วย

5) การเลือกงานศิลปะมาไว้ในออฟฟิศหรือที่ทำงานจะต้องอาศัยความรู้ หากไม่แน่ใจให้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญดีกว่าทดลองด้วยตัวเองเพราะการเลือกงานศิลปะที่ผิดพลาดจะส่งผลเสียต่อองค์กรมากกว่าที่คิด (Pumi Boonyatud, 2566. ออนไลน์)

บทที่ 6

หลงป่าหลงทาง สู่ศิลปะที่หลงประเด็น

บทที่ 6

หลงป่าหลงทาง สู่วิถีชีวิตที่หลงประเด็น

การเดินทางเข้าป่า สิ่งที่น่ากลัวที่สุด คือ การเดินทางหลง เพราะเมื่อเข้าไปแล้ว นั้นหมายถึง สติ ต้องไปพร้อมกับร่างกายและใจด้วย ซึ่งรวมถึงการจดจำ ไหวพริบ การตัดสินใจ ไม่เพียงแค่ว่าการเตรียมความพร้อมของข้าวของการเตรียมตัว การเตรียมอุปกรณ์ การเตรียมเครื่องใช้ การเตรียมอาหารการเตรียม ร่างกายและยา อีกทั้งสิ่งของจำเป็นที่จะเพิ่มความสะดวกสบายและสร้างความอบอุ่นต่าง ๆ ตามที่ร่างกาย สามารถที่จะแบกสัมภาระให้นำพาเข้าไปในป่าได้

“การหลงป่า” อาจหมายถึงการเดินทางผิดเส้นทางหรือการออกนอกเส้นทางที่กำหนดไว้หรือที่ตั้งใจไว้ว่าจะเดินไปแต่อาจจะมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งหลงทางแล้วต้องตามหาหรือตัวเราเองที่หลงเดินไปในทิศ ทางอื่น ๆ ซึ่งนั่นอาจทำให้หลงกันทั้งหมดในกรณีที่ต้องตามหากันหรือบางครั้งอาจจะไม่หลงแต่เข้าใจผิดว่าหลงทาง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศหรือต้นไม้ ก้อนหินอาจเปลี่ยนและเคลื่อนตามสภาพฝน น้ำฟ้าหรือดินถล่ม นำพาไป เส้นทางอื่นก็อาจเป็นไปได้ซึ่งการหลงป่าเป็นเรื่องที่ผิดไปจากแผนเดิมฉะนั้นต้องเตรียมความพร้อม และเผื่อใจ อาจจะต้องแก้ปัญหาเรื่องเหล่านี้ไว้ด้วยใน “การหลงทาง”

การหลงป่าหรือหลงทางในป่า สิ่งสำคัญหากเราไปกับกลุ่มที่มีคนชำนาญทางป่า หรืออาจจะไม่มั่นใจในเส้นทาง หากพลัดหลงทางไปนั้น จะสามารถค้นหาเส้นทางได้โดยการสังเกตจากต้นไม้ หรือดิน ซึ่งหากเป็นต้นไม้จะมีรอยฟันทางที่เป็นการเปิดช่องทาง ซึ่งการฟันของพรานป่านั้นจะฟันต้นไม้ ไม่ให้ล้มลงทั้งหมดหากเป็นต้นไม้ที่ใหญ่มีก้านที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางอยู่ที่สองเซนติเมตรขึ้นไปนั้นพรานป่าจะฟันเพียงครึ่งหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้ต้นไม้ตาย และเพื่อให้เป็นทางที่สามารถเดินได้และอีกครึ่งเพื่อให้คนตามสามารถเห็นร่องรอยได้ด้วย โดยเราจะสามารถมองต้นไม้ที่มีรอยฟันซึ่งหากเป็นรอยฟันที่เพิ่งจะฟันใหม่นั้นจะดูสดใหม่และมีเมือก ๆ ยาง ๆ ออกจากต้นไม้ด้วย เราจะสามารถมองเห็นได้โดยง่าย แต่ต้องมีสติที่มากพอ ใจต้องนิ่งมากพอ อีกทั้งรอยดินที่ได้กล่าวแล้วเบื้องต้นนั้น เมื่อเวลามีคนเดินมาก ๆ จะร่วนซุยและจะมีรอย

ร่องเท้าเดินซึ่งหากสังเกตและสามารถที่จะมองเห็นร่องรอยใบไม้ที่โดนเหยียบด้วยที่อาจจะเป็นร่องรอยของความแหลกด้วย และยิ่งหากใบไม้หรือกิ่งโดนย่ำมาก ๆ แล้วนั้นจะพบร่องรอยของความแหลก

ที่มากพอสิ่งเหล่านี้ ทำให้เราสามารถหาทางเดินกลับไปเส้นทางเดิมได้ แต่หากว่าไม่สามารถมองเห็นได้ ให้อยู่อยู่กับที่ก่อน เพื่อว่าอาจจะมีคนมาตามเราเจอได้

ภาพประกอบที่ 100: หลงป่าหลงทางให้หารอยจากพรานป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 100

เป็นภาพที่ใช้อธิบายการพันทางของพรานป่าเพื่อให้ผู้อยู่ข้างหลังนั้น สามารถเห็นทางเดินได้เมื่อเดินตามหรือเมื่อพลัดหลงทางไป ก็สามารถพยายามหาจุดใกล้เคียงได้ โดยการวางองค์ประกอบเป็นแบบอสมมาตรที่ต้องการเน้นต้นไม้ที่ถูกพันแบบเพียงครั้ง ที่เน้นสีที่เข้มเป็นหลักในการให้ค่าน้ำหนักที่มากกว่า เพื่อให้เห็นและเกิดการดึงดูดจากภาพและการจัดวางองค์ประกอบภาพ

หากพูดถึงการทำงานศิลปะ ก็อาจจะเจอประเด็นในระหว่างนี้ด้วย คือ “การหลงประเด็น” ซึ่งในการทำ งานศิลปะสิ่งสำคัญที่สุดคือระหว่างทางการทำงาน โดยรองลงมาคือจุดเริ่มต้นและน้อยที่สุดคือปลายทางผลงาน แต่ระหว่างทางเป็นสิ่งสำคัญในการนำพาปลายทางให้ประสบความสำเร็จได้และยิ่งไปกว่าคือการหลง ประเด็น ซึ่งงานศิลปะ คือ การสะท้อนประเด็น หรือสิ่งที่ผู้สร้างสนใจอยากจะสื่อสารอยากจะนำเสนอออกไป สู่ผู้ชมหรือผู้ที่มาดูงานนั้น ๆ จึงอยากให้เกิดกระบวนการไตร่ตรอง เพื่อกันไม่ให้เกิดชุดความคิดที่ไม่เพียงแต่ผิด แต่ยังทำให้ผู้สร้างงาน ไขว่เขวไปในทิศทางอื่นได้ ฉะนั้นการป้องกันในจุดแรกคือ การทำงานอย่างต่อเนื่อง จากจุดบันทึก การสร้างแบบร่างอย่างต่อเนื่อง การหาเป้าหมายของงานศิลปะนี้ โดยผู้เขียนอยากนำพาผู้อ่าน ได้ท่องโลกป่าจากเรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปลเพื่อสกัดนำประสบการณ์ไปพินิจพิจารณาและเห็นถึงกระบวนการแก้ปัญหาเมื่อเกิดสิ่งใดที่ไม่คาดคิดขึ้น หรือการป้องกันที่จะไม่ให้เกิดขึ้นได้

ภาพประกอบที่ 101: การเชื่อมโยงสองต้นไม้ด้วยหนึ่งเปล

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 101

เป็นภาพที่เน้นเปลเป็นหลัก โดยให้เห็นถึงเปลที่กางแบบใกล้ตัว ที่หมายถึงบริบทพื้นที่ที่คับแคบที่อยู่บนสันจมูกเขาที่กางเปลนั้นค่อนข้างน้อย และเพื่อสื่อถึงภาพประกอบให้อิงไปตามสิ่งที่เห็นจริงเห็นเปลที่ใหญ่และยังคงเห็น เขาลังผ้า ที่เป็นจุดสำคัญของเรื่องเล่าบทนี้

จากการเชื่อมโยงแนวคิดที่มาจากการเดินทางที่ผู้เขียนใช้พื้นที่การเข้าป่าในที่เคยอีกครั้งหนึ่งคือที่ “ลั้งผ้า” โดยเรียกชื่อทริปครั้งนี้ว่า “ลั้งผ้าอะเกน” หรือ “ลั้งผ้าอีกครั้ง” ซึ่งการเข้าป่าไปในครั้งนี้อีกครั้งมีวัตถุประสงค์ คือ ต้องการจะขึ้นไปนอนบนยอดเพื่อตื่นมาให้ทันในการรับแสงรุ่งอรุณยามเช้าโดยสถานที่บนสันยอดจมูกนี้ ไม่มีน้ำ จะต้องมีการเตรียมตัวนำน้ำขึ้นไปด้วย ซึ่งจะต้องมีการเตรียมเรื่องน้ำอย่างดี ฉะนั้นการเตรียมความพร้อมเรื่องน้ำไม่พอ จะต้องเตรียมความพร้อมเรื่องแผนการเดินทางซึ่งในการเดินทางป่า อีกครั้ง หรือตามทักศัพท์ของชื่อทริปนี้ว่า “อะเกน” (again) จะเป็นการเดินทางที่เคยเดินแล้วแต่จะต้อง เดินไปไกลกว่าเดิม โดยต่อให้เราเคยเดินแล้ว อย่าชะล่าใจว่าจะไม่หลง เพราะในป่าเราไม่รู้ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น ฉะนั้นต้องไม่ขาดสติและป้องกันการหลงทางให้มากที่สุดด้วย

ภาพประกอบที่ 102: อะเกน คือ อีกครั้ง ที่ล้างผ้า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

จากบันทึก ณ ผืนป่า ไ่ว้เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2565

“ล้างผ้าอะเกน” (ล้างผ้าอีกครั้ง)

คือชื่อทริปของการเดินเข้าสู่ป่า สุธรรมชาติของผู้หญิงนอนเปลกับสหายร่วมเดินทาง

อีกครั้งหวน ที่ “ล้างผ้า”

เรื่องเล่าไม่ซ้ำเดิม

นัดเวลานั้นเหมาะแบบทุกครั้ง แล้วก็มีเหตุให้ต้องเดินทางล่าช้าทุกครั้ง (เช่นเดิม และเช่นเคย)

เหตุเพราะจะดูพระอาทิตย์ขึ้น ณ ผาหินล้างผ้า

ที่กั้นระหว่างห้วยบาง กับห้วยขม ความสูงอยู่ราว ๆ 747 เมตรจากระดับน้ำทะเล

คำอธิบายภาพประกอบที่ 102

องค์ประกอบภาพที่เป็นแบบ
อสมมาตร และเน้นระยะ ขาว
เทา ดำ เป็นการไล่ระดับของ
ความไกลออกไปของพื้นที่และ
ด้วยการวางท่าทางของตัวคน
ที่มองขึ้นไป สื่ออารมณ์การ
มองที่สูงขึ้นไปและใช้คำพูดสื่อ
แทนความหมายที่มีอยู่ในใจให้
ออกมาอย่างชัดเจน

ภาพประกอบที่ 103: เก้าอี้แคมป์ปิ้ง กาแฟ และสันจมูกเขาลังผ้า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 103

การจัดภาพที่เน้นบรรยากาศเป็นสิ่งสำคัญ และหัวใจของช่วงตอนนี้คือ เก้าอี้ กาแฟ และบนหินลังผ้าที่เป็นจุดสำคัญและจุดตั้งต้นของการมาอีกครั้งเพียงด้วยความมุ่งมั่น และตั้งใจและแล้วมันก็เกิดขึ้นจริง ด้วยการใช้เส้นหนักแน่นไปที่เก้าอี้ กาแฟ และขุนเขา

กาแฟ กับเก้าอี้แคมป์ปิ้งยี่ห้อดังสีงาก็ กับผาหินสูง และกับพระอาทิตย์ขึ้น ก็เป็นเหตุ ด้วยสหาย
คนหนึ่งบอกว่า อยากไป เพราะเหตุอันฉะนี้

พวกเราก็ ‘เฮ้อจัดให้นาย’ !!

ที่ล่าช้า ไม่ได้เข้าใจกันผิด แต่พรรคพวกที่เป็นพรานติดภารกิจจะทันหัน !!! บวกกับการสื่อสารที่
คลาดเคลื่อน

พอพร้อมหน้าสี่คน ก็เริ่มเดิม

และแล้วประวัติศาสตร์ก็ถูกบันทึก

เมื่อเริ่มเดินก็ได้เริ่มพูดคุยกันระหว่างทางเดิน

“อันนี้ก็กินได้ ไบนี่ก็ได้ ต้นนี้ก็ได้ รากนี่ก็เป็นยา เถาวัลย์นี่ก็เหนียว เรียกกะเหรียงพัง ยิ่งกว่าเชือกบางตัวอีก”

คำพูดจากพรานป่า เปล่งออกมาช้าๆ ด้วยรอยยิ้ม กับผีเท้าคล้องตัวเหมือน ”กำลังหนุมาน”

“กำลังหนุมาน” ก็คืออีกต้นที่ต้องขุดใช้รากมาผสมเป็นยา สร้างกำลังวังชา เดินเหมือนหนุมาน

(ไอเราก็ได้กินแล้ว ๆ แต่ก็ ๆ อืม หนุมานแหละ ส่วนในใจนั้น “เหนียวเหมือนเดิมนะ” แล้วหนุมานเหาะ หรือเดิน?!)

“อะไร ๆ ในป่า ถ้ารู้จักจริง ก็อยู่สบายแหละพี่ มองให้เป็น เล่นให้ถูก เมื่ออยู่ป่า” อันนี้จริงนะ เห็นด้วย ที่พรานบอกห้อย ๆ โหน ๆ เอาเถาวัลย์ที่บอกมาทำเชือก ไหนว่าเหนียว ห้อยตัวลี เหยยเหนียวจริง

สักพัก ดัง!! โป๊ะ!!!! (อ้อเถาวัลย์ขาดเปรี้ยง!!) เฮ้ย!!! พี่ อันนั้นไม่ใช่ “เถาวัลย์กะเหรียงพัง” มันแค่คล้าย!!!

ไอเรา: เกือบผิวแตก เฮ้ยหัวแตก!! !!!

ไอเรา โอนานี้แหละ: ไม่เล่นแระ ตุเดินธรรมดานี้แหละ

พอถึงน้ำตกห้วยบาง ที่ทางขึ้นไม่ค่อยจะมี

แม้แต่เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า (เสมือนจะเป็นเจ้าหน้าที่ เพราะรอบรรจุ)

ก็ยังเหนื่อยโหด ส่วนเรานั้นไม่เหลือ !!!!

ระหว่างก่อนที่น้ำตกจะไม่มี จะหมดทางน้ำดื่มทำให้ใช้แล้วนั้น และที่ก่อนทางขึ้นถึงผ้านั้น ต้องแบกน้ำกันขึ้นไป ก็ช่วยกันกรอกน้ำใส่ขวด ย้ายถ่ายโอนของกันไปมาจ่าละห้วน

น้ำสำหรับ 4 คนรวม ๆ 25 ลิตร สำหรับ 1 คืน อีกวันกว่า (พอแหละ คงพอ ต้องให้พอ เพราะแบกจะไม่ไหวละ!!!)

ใช้ว่ายาก แต่ก็ไม่ง่าย ทางลื่นไกลไร่ที่จับ ช่างไม่มีต้นไม้ให้ไต่เสียนี่กะไร ไล่ล้างผ้า

พอถึงเหมือนกำไรชีวิต ดีมากที่ขึ้นถึง แต่จะดีกว่าถ้าไม่มา

เกือบตกเย็นรีบเลาะหาที่หีบทาง ฟันต้นหญ้าน้อยเล็กเพื่อทำครัว ต้นไม้ก็ต้นน้อยให้ผูกเปล เพราะที่ค่อนข้างจะน้อยมาก ลมแรงเหมือนดั่งเปิดพัดลมเบอร์สามตลอดเวลา

(แล้วที่จะซุดถ่ายทำภารกิจส่วนตัวล่ะ เช่น ดึงภาพประกอบ เป็นต้น จะมีไหม?)

พอตกตีก่อนนอนก็นัดแนะเพื่อว่า พรุ่งนี้วันใหม่จะตื่นมาดูแสงอาทิตย์ และยังคงจำได้ (ถ้าจำไม่ได้ขึ้นไปอ่านย่อหน้าสอง กระบวนความบรรทัดที่ 3-4)

“กาแพ กับแก้อั้แคมป์ปิงยี่ห้อดั่งสีกาก็ กับผาหินสูง และกับพระอาทิตย์ขึ้น”

หวานหมูในใจ พรุ่งนี้ เมิง!! พระอาทิตย์เจอตู

และแล้วตีสี่ครึ่ง ฉันก็ตื่น

พอตีห้า ฉันก็ปลุกเพื่อน

พอตีห้าครึ่ง ฉันก็ปลุกสหายอีกคนที่เขาแก้อั้ขึ้นไปกางชมพระอาทิตย์ และกาแพ

พอหกโมง

พอหกโมงครึ่ง

“พระอาทิตย์ ยิ้มแฉ่ง แก้มแดงแจ๋” (ร้องเพลง)

(โอ้ ภูเขาอีกลูก บังทางขึ้นของดวงอาทิตย์หมดเลย!!)

สุด ตีออก!!!! (แนะนำคนอ่าน!! อาจจะคำพวน หรือเปลี่ยนสละบางตัว)

ถ้าภูเขาลูกนั้นพูดได้: คงพูดว่า

ก็แกอยู่เดี่ยวๆฉันมาก แกทำอะไรที่จุกเขานั่นล่ะ เจ้ามนุษย์!!!

อ่าววว!!!! นี่ขึ้นมาเกือบลมลากไส้ แทบเป็นลม แบนน้ำขึ้นมาอีก!!!

นี่มัน!!! ที่ที่ฉันอยู่!!!

นายเป็นแค่จมูกเขาเองหรือ

นายมัน!!! นายมัน!!!

ตูแทบบ้า!!

OMG!!! วิวที่แสนดี เป็นเพื่อนฉัน ยกเว้นภูเขาลูกนั้นและพระอาทิตย์

“เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ลังผ้า เป็นเพียงจมูกเขา!!!”

#เรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล

#ผู้หญิงนอนเปล

#นอนเปล

#เรื่องเล่าระหว่างทางกับผู้หญิงนอนเปล

#ทัศนศิลป์ว่าวัฒนธรรม

#hammockcamping

ภาพประกอบที่ 104: เดินป่าด้วยสติ ไม่หลงทิศไม่หลงทาง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 104

การใช้ตัวดำเนินเรื่องที่เดินมุ่งหน้าเข้าไปด้วยใจที่มุ่งมั่น และการแสดงถึงขาเท้าที่ก้าวไปและการมองด้วยความระแวดระวังเป็นสิ่งสำคัญของการเข้าป่าที่ไม่ให้หลงทางเพราะสิ่งสำคัญที่สุดไม่ใช่ร่างกายที่แข็งแรงแต่คือ สติ

จากข้อสรุปและประมวลผลของประสบการณ์ในครั้งนี้

คือ การเตรียมตัว โดยสิ่งที่สำคัญจากปัจจัยความต้องการของร่างกายมากที่สุด คือ “น้ำ” จากประสบการณ์ทริปครั้งนี้ ที่ได้ไปนอนคือ ยอดดำนบนสันจมูกเขา ซึ่งจะไม่มียาน้ำ ฉะนั้นสิ่งที่ต้องจัดสรรคือน้ำที่เพียงพอ ต่อคนและต่อวัน ทั้งจากการทำอาหารส่วนตัว และเผื่อขาดเผื่อเหลืออีก ไม่รู้ว่าเราจะหลงทิศไปทางอื่นที่นอกจากเส้นทางเดิมหรือไม่ หรือเจออะไรภายภาคหน้าที่กำลังจะเดินไป สิ่งสำคัญที่สุดการดูหน้างาน แต่การดูหน้างานแล้วตัดสินใจนั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ของเราเอง จึงควรมีแผนรองรับที่ทั้งแผนที่ 1 และ 2 และ 3 ขึ้นอยู่กับป่าที่เราจะไปด้วย เป็นการป้องกันที่มีอาจคาดเดาได้ว่า อะไรจะเกิดขึ้น อาจหลงทาง แล้วน้ำที่จำกัดจะแก้ปัญหา หรือเพิ่มลด หรือหาหนทางอื่นได้อย่างไรได้บ้าง

ภาพประกอบที่ 105: “ทิศ” และการทำสัญลักษณ์ ณ จุดสำคัญในป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูษุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 105

ภาพจำที่เกิดขึ้นในหัว เมื่อครั้งการหลงทาง แต่มีการสังเกตการณ์ว่านายพรานที่นำได้ทำสัญลักษณ์อะไรไว้ให้ทั้งตัวนายพรานเองและให้ผู้ตามติดตามหลังจาก หรือเพื่อขากลับที่ต้องการจะออกจากป่า เป็นสัญลักษณ์ที่ถูกใช้เพียงเฉพาะนายพรานคนนี้เท่านั้น

การเดินทางเข้าป่า อย่างแรกเลยที่ต้องจำ คือ “ทิศ” “การทำสัญลักษณ์” “จำสภาพต้นไม้” “ก้อนหิน” “เนินผาหิน” ที่ใหญ่ ๆ ที่พอจะสามารถรู้ทางที่เดินมาได้ หรือรู้ว่าถ้าหลงแล้วนั้นเพื่อนที่ร่วมทริปจะหากันเจอ

คำอธิบายภาพประกอบที่ 106

การตัดภาพที่เน้นเฉพาะส่วนที่สำคัญที่ต้องการจะสื่อเพื่อไม่ให้หลงไปกับพื้นหลังที่เกินขอบข่ายที่อยากจะเล่าโดยการใช้สีขาวเป็นพื้นหลังสำคัญและการใช้เฉพาะส่วนด้วย เส้นที่หนักแน่น

ภาพประกอบที่ 106: เช็มทิส ชีวิตในป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

แต่หาก “หลง” ถ้าเราเดินขึ้นน้ำตก ก็ให้หลงตามห้วย หาให้เจอ ถ้าอยู่ที่สูงแต่ก็อาจไม่ ถูกต้อง สิ่งที่จะเกิดขึ้นแน่นอนคือ “ใจก็ไม่ดี” เพราะต่อให้หาห้วย ก็ไม่แน่ใจว่าห้วยไหน ห้วยตัดห้วยกลับไปทาง เก่าก็มีบางที่เกิดความกลัว ใจฝ่อ แต่ถึงอย่างไร “ต้องให้ใจนิ่งให้ได้” และเวลาหลงจะเดินไวกว่าเก่าหรือ เดินไว กว่าเดิม แบบใช้สุดแรงกายที่มีแบบไม่รู้ตัวเข้าไปอีก แล้วจะรีบเดินเร่งฝีเท้าขึ้นไปอีก (โปรดอย่าทำ แบบนั้น) คนหลงมักจะทำเพื่อให้ถึงที่ไวที่สุด หรือถึงที่ก่อนหน้านี้ที่จะไม่หลงให้เร็วที่สุด จากโบราณบอก ว่า “หลงให้หา ห้วยกลับ อาจไม่ใช่ไม่จริง เพราะมันอาจไม่เสมอไป” อย่าเชื่อตามนั้นทั้งหมด ต้องศึกษา ภูมิประเทศไว้ด้วย ณ ที่ตรงนั้น ที่เราขึ้นไปที่เราเข้าป่า มีน้ำตกใหม่ มีหมู่บ้านอะไรไหมที่เชื่อมต่อยังป่านี้ แล้วจังหวัดหรือติดประเทศ อะไรบ้าง ให้ศึกษาแผนที่ก่อน รวมถึงบริเวณนั้นมีป่า เขา ลำเนาไพรอย่างไร โดยสรุปคือ ถ้าจะไม่ให้หลง ต้องมีแผนที่ ศึกษาก่อน ดูทิศ ดูตะวัน ร่องน้ำมีไหม ทางไหน คิดก่อนไปว่า ถ้าหลง กลับทางไหนได้บ้าง ต้องมี GPS และที่สำคัญมาก คือ อย่าท้อ อย่าใจฝ่อ

ภาพประกอบที่ 107: ใจไม่สู้ดีเมื่อหลงทาง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 107

ภาพในความมืดที่มีอาจคาดเดาได้ เพราะนี่คือฝันป่า ที่เมื่อครั้งหนึ่ง ครั้งนั้นได้พบเจอกับตนเองจนเกิด เป็นการวาดภาพตามอดีตที่รับรู้ จดจำ และรู้สึกถึงการหลงทางใน ป่า โดยบรรยากาศที่น่าสะพรึงกลัว นั้นมีส่วนเกิดขึ้นจากใจเรา

จากเรื่องเล่าในระหว่างทางของผู้หญิงนอนเปลในครั้งนี่ คือ เรื่องเล่าจากสหายคนราชบุรีที่เข้าป่าเพื่อ ไปหาอาหารป่าเป็นปกติของคนบ้านป่า ณ กาลครั้งหนึ่ง โดยคนนี่ไปแบบไม่มีแผนที่ แบบคิดว่าชิน และคุ้นเป็น แล้วย่าน แล้วเกิดหลงขึ้นมา ทันใดนั้นในการตัดสินใจที่ตัดสินใจผิด ที่คิดว่าถ้าหลง เชื่อว่าต้อง ลงตามห้วยแต่ ย้อนกลับไปกลับมา ไม่ถึงสักที ซึ่งคน ๆ นี้หลงเป็นครั้งเดือน โดยอาหารก็หมด ไม่มี ต้องหาอาหารกินในป่าหา พืช สัตว์ที่สามารถประทังชีวิตได้ แต่ใจท้อถอยไม่สู้อีก และสาบานตนว่าขอให้ออกไปจากป่านี้ได้จะบวชทั้งชีวิต ขอเจ้าป่า เจ้าเขาขอชีวิต และเขาก็พยายามนึกทาง พยายามเดินย้อนไปย้อน มาส่วนคนทางบ้านครอบครัว ก็คิดว่าเสียชีวิตแล้ว เพราะมีคนออกตามหาบุคคลนี้แล้ว ลูกเมียเอาเผา กระตุกเอาพระไปทำพิธีแล้วให้ไปผุด ไปเกิดเสีย ทำบุญใหญ่เลย เพราะเขาคือคนที่ยวป่าระดับพรานแล้ว อยู่ป่าตั้งแต่หนุ่มๆไม่น่าจะเกิดการหลง ป่าได้ แต่ทางบ้านคิดว่าน่าจะเสียชีวิตแล้วแน่นอน (หรือคือ “ป่าซี้กู” หมายถึง ป่าคุ้นชิน บ้านตัวเอง) แต่ไม่พบร่องรอยของเขาเลย หายจากการติดต่อไปแบบลึกลับ

ภาพประกอบที่ 108: คอยนับวันแล้ว รอนับวันเล่า ก็ไม่กลับมา

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

สรุปกลับบ้านได้แต่ไปหลงทางเพชรบุรี เขาได้ทำการทิ้งปืนทิ้งทุกอย่าง เพราะว่าปืนมันไม่ เหลือ ลูกปืนอีกแล้ว และหมดทุกอย่าง เขายังได้ขอติดรถกลับราชบุรีขอคนที่พบระหว่างทางแล้วพอได้ออกมาจากป่า นั้น เขาก็ออกมาที่บวชเลยในทันที และสาบานตนว่าจะไม่เดินป่าล่าสัตว์อีกต่อไปจวบจนวันนี้ ก็เป็นพระบวชไป และล่าสุดคือเป็นเจ้าของอวาสเลยที่วัดหินสี ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

เรื่องเล่านี้สอนให้เราว่า อย่าลืกลูกกลอน มีตัวอย่างจากเรื่องจริงเพราะป่า นั้นไม่ได้ง่าย และน่ากลัวกว่าที่คิด เมื่อคิดจะเข้าต้องคิดเผื่อไว้ว่าหากหลงทางจะอย่างไรได้บ้าง ฉะนั้นต้องศึกษา ทำการบ้าน ดี ๆ ให้มากพอ เตรียมตัวให้พร้อม สติต้องมีในการเดิน การจำเพราะบางครั้งจะต้องฝึกทำสัญลักษณ์ แล้วแต่ว่าบางที่มีปัจจัยอื่นที่ทำให้หลงได้ เช่นน้ำป่า หรืออื่น ๆ ก็ควรจะเตรียมอุปกรณ์ตามยุคสมัยให้ทันสมัย เช่น GPS ที่ระบุตำแหน่งการเดินทาง และถ้าหลงให้นำพากลับไปจุดเดิมให้ได้

จากอีกตัวอย่างจากเรื่องเล่าจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนเดิม คือกรณีที่ไม่ดูพิกัดและอยากที่ จะลัดไป มา สรุปสามวันที่หลงอยู่ในป่าและไม่เชื่อ GPS ซึ่งตอนนั้นจะไปค่ายคุณชิต จังหวัดแห่งหนึ่งโดยเรื่องเล่ามีอยู่ว่า

“คือ GPS อยู่ที่สมพร (ชื่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนหนึ่ง)แต่แผนที่อยู่ที่ตาตุ่ กับตาบัด (ชื่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้อีกสองคน) ซึ่งทำเอาหลงสามวันสองคืน เพราะไม่เชื่อกัน คนหนึ่งถืออย่างหนึ่ง อีกคนถืออีกอย่าง

คำอธิบายภาพประกอบที่ 108

ภาพที่ถูกเล่าตามเรื่องเล่าจากเจ้าหน้าที่คนหนึ่งซึ่งภาพที่เกิดขึ้นมานี้ คือการจินตนาการจากตนเองที่ถูกปรุงแต่งด้วยประสบการณ์ในอดีตผสมกับเรื่องราวที่ได้รับฟังซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในหลายส่วนที่เชื่อมโยงสู่กันหมด

หนึ่ง ซึ่งอันที่จริงแล้ว จะต้องเอามาดูร่วมกันช่วยกันคิด และเวลาจะดูแผนที่จะต้องหันไปทิศเหนือ แต่ในครั้งนั้นเหมือนจะไม่เชื่อกัน เลยทำให้หลง ซึ่งถ้าให้มีความแน่นอนนั้น ก็ควรเอาเข็มทิศมาวางด้วย จะชัดเจนที่สุดเลย และไม่หลง ซึ่งถือว่าเป็นการหลงครั้งใหญ่เลยและแถวที่น้ำตกไท่ประจันนี้ก็ทำให้หลงง่ายด้วยเพราะรกมากจริง ๆ แกะไขการเดินนี้ได้ไม่ยากด้วยการให้เดินตามสันเพราะสันจะมีความรกรกน้อย และโดยปกติในเส้นทางนี้ เดินวันเดียวก็ถึงแล้ว”

การสร้างงานศิลปะ เมื่อหาข้อมูล สิ่งที่ทำให้หลงประเด็นเลยคือ ข้อมูลที่ได้มา มีข้อมูลใหม่ หรือข้อมูลผิดไม่ได้โดยตรง ขาดการพินิจ หรือการหาข้อมูลอาจจะไม่พอด้วยหนทางโดยปกติของศิลปินหรือผู้สร้างงานศิลปะนั้นคือการทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดไม่เพียงแต่พัฒนาการของการทำงานศิลปะตามแบบฉบับของแต่ละคน และเพื่อให้เกิดการไม่หลงประเด็น และเป็นการต่อยอดทางความคิด ทางงานสร้างสรรค์ รูปแบบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการทำงานด้วยจากตัวอย่างข้างต้นจากเรื่องเล่าของการหลงป่า มีความน่าสนใจอยู่ 2 แนวทางคือ

แนวทางที่ 1 การหลงทางเป็นสิ่งที่อันตรายมากหากอยู่ในป่าโดยแก้ไขได้ไม่ยากด้วย การวางแผนที่ดี ให้มากพอ ให้มีแผนหนึ่งหรือแผนรองรับไว้ หรือศึกษาและทำการเข้าใจกับแผนที่ บริบทพื้นที่ ภูมิประเทศและอากาศในที่จะไป โดยในทางการทำงานศิลปะก็เช่นกัน หลงประเด็นมีอยู่มากแต่ถ้าไม่หลง ประเด็นหรือหลงทางไปในท้ายที่สุดคือการวางแผน การหาข้อมูล การทำงานที่ต่อเนื่อง การรับฟังข้อดีข้อชม และการดูงานศิลปะหรืออ่านหนังสือ คติวิเคราะห์เพิ่มเติมก็จะทำให้ไม่หลงประเด็นในการสร้างงานศิลปะ เพื่อสะท้อนสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอจริง

แนวทางที่ 2 การหลงทางจากเรื่องเล่าตามข้างต้น หากมีสติก็อาจจะทำให้รู้ทางเดินเพิ่มเติม หรือเห็นช่องทางว่าทางนี้ไปได้ หรือไม่ได้ หรือทำให้เกิดความนิ่งที่มากพอเมื่อพบหรือรู้ว่าตัวเองหลงทาง ก็เพิ่มประสบการณ์ โดยในการทำงานศิลปะก็เช่นกัน หากหลงประเด็นก็อาจจะพบหนทางอื่นเพื่อให้เห็นภาพ กว้างมากขึ้น และอาจได้ทดลองทั้งแนวคิดหรือการทำงานที่แปลกใหม่ ที่แหวกหลุดไปจากเดิมหรืออาจมี การเปลี่ยนประเด็นไปที่ชัดเจนมากขึ้นได้

ภาพประกอบที่ 109: เข็มทิศ แผนที่ และ GPS
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ศิลปะ คือ การทำงานสร้างสรรค์เพื่อสื่อสารสู่คนดู ต่อผู้ชมในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ทำหรือศิลปินต้องการนำเสนอต่อสังคม มันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้สร้างมีประเด็นที่ชัดเจนเพื่อให้เข้าถึงผลงานศิลปะได้ง่าย ทั้งผู้สร้างและผู้ทำด้วย

ภาพประกอบที่ 110: จินตนาการ ป่าเขาลำเนาไพร ไม่ให้หลงทาง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 109

ภาพการกางแผนที่ เข็มทิศ และ GPS เป็นการบ่งบอกถึงการดูตำแหน่งแห่งหนที่มีต้องคาดเดา แต่เป็นการดูความจริงที่เกิดขึ้นการหาหมุดหมาย การหาตำแหน่ง การปักหมุดที่มีอาจจะทำให้หลงทางได้ ด้วยสามสิ่งเหล่านี้

คำอธิบายภาพประกอบที่ 110

การวาดภาพที่สื่อความหมายคือการใช้สัญลักษณ์แบบตรงไปตรงมาที่ต้องการจะสื่อในภาพนี้คือ จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และจากการเติมแต่งเรื่องราวผูกโยงไปสู่สิ่งที่ถนัดและรักชอบ นั่นคือการวาดรูป การเล่าเรื่องและการทำงานศิลปะจนเกิดเป็นภาพธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นด้วยน้ำมือของเราที่ไม่ต่างไปจากทุกสิ่งที่จะถูกสร้างขึ้นจะดีไม่ตี ขึ้นอยู่กับเรา

จากประสบการณ์จากการเดินเข้าป่าที่เกิดจากการเตรียมตัวก่อนเข้าป่าและเรื่องเล่าระหว่างทาง ของผู้นำทาง พรานที่ได้เล่าเรื่องถึงคนที่เคยหลงป่านั้น ไม่จำเป็นต้องเจอกับตัวเองในการหลงป่า รวมถึงผลงาน ศิลปะด้วยไม่จำเป็นต้องหลงประเด็นเองอาจเกิดจากประสบการณ์ของศิลปินที่เราได้ศึกษางานศิลปะของผู้อื่นและเห็นการหลงทางนี้ ก็สามารถนำมาเป็นประสบการณ์ในการเดินป่าของเราและเป็นประสบการณ์ในการทำงานศิลปะเราได้อีกด้วย การได้รับรู้เรื่องเล่าจากผู้อื่นหรือการรับฟังจากผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญมากไม่แพ้ไป จากการทำงานเองแต่จะต้องคู่ขนานกันไปทั้งสองอย่างนี้ถึงจะทำให้เราและตัวงาน มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ศิลปะกับการหลงทางในป่า คือประสบการณ์ที่ผู้เขียนต้องการเชื่อมโยงให้เห็นมิติทั้งสองด้านที่เป็นเส้นทางคู่ขนานสำคัญใครหลายคน แต่กับผู้เขียนแล้วสองสิ่งนี้คือสิ่งที่ถูกเชื่อมโยงกันอยู่ตลอดแบบไปมา โดยมีจุดเชื่อมโยงของการหลงทางในป่า มาสู่การหลงประเด็นในการทำงานศิลปะเพราะได้เกิดขึ้นบ่อยกับผู้เขียน โดยใช้ผู้หญิงนอนเปลเป็นตัวเชื่อมสองสิ่งนี้ไว้ด้วยกัน ซึ่งในการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นั้นเป็นกลไกที่สำคัญของมนุษย์ผู้ที่อาศัยในโลกที่ไม่มีวันหวนกลับนี้ ผู้เขียนต้องการนำเสนอมุมมองเพียงหนึ่งด้านประสบการณ์จากป่าที่ได้พบเจอโดยประเด็นการหลงทางนี้เป็นสิ่งสำคัญมากทั้งไม่เพียงแต่การทำงานศิลปะแต่เป็นกับชีวิต ของมนุษย์ทุกคนที่ย่อมเกิดขึ้นได้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ฉะนั้น “สติ” คือสิ่งจำเป็นเสมอของการใช้ชีวิตของ มนุษย์

บทที่ 7

ป่า ไผ่ ยึดมั่น กับศิลปะตะวันออกสมัย

บทที่ 7

ป่า ใจ ยึดมั่น กับศิลปะชื่อสัตย์

ร่างกาย คือ ส่วนสำคัญของการเข้าป่า ถูกต้องในทางตรรกะ และทางหลักวิชาการ แต่ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญอีกประการคือ สิ่งที่สามารถจะทำให้ร่างกายขับเคลื่อนได้ในทุกสภาวะการณ์ทุก ๆ รูปแบบ นั่นคือ “ใจ” ที่จะนำพาเราไปสู่ผืนป่าที่เกิดการคาดเดาได้ยากและใจที่มุ่งมั่นแน่วแน่นี้เองที่จะสามารถนำพาเราเข้าไปสู่ผืนป่า อันลึกลับและธรรมชาติอันสวยงาม ที่จะเป็นทั้งที่ปลอดภัยและโล่งสบายที่เราสร้างความสดชื่นสร้างกิจกรรมการผจญภัยจินตนาการของความคิดและความสามารถในการสร้างศิลปะหรืองานสร้างสรรค์ขึ้นได้จากการเข้าป่า ซึ่งผู้เขียน ไม่ได้กล่าวแต่เพียงว่า ป่าจะสามารถให้เราสร้างสรรค์งานหรือสร้างศิลปะได้เท่านั้น สิ่งที่ผู้เขียน โยงใยจากป่านั้น คือ ประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้รับมาซึ่งเป็นหนึ่งแนวทางที่จะนำพาให้เห็นถึงการเชื่อมโยงทางมิติแห่งธรรมชาติในป่าที่มนุษย์มีอาจสร้างได้ไปสู่ศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นจากจินตนาการและประสบการณ์ รสนิยมความชอบที่เกิดจากทั้งจิตใจที่ยึดมั่นและจากสมองที่ฝังรากความคิดในหลายมิติ ที่ป่าสามารถสร้างอารมณ์ความรู้สึกได้ด้วยจากการที่ครั้งหนึ่ง เราอาจพบความเจ็บปวดจากโลกปัจจุบันที่มีการสื่อสารติดต่ออย่างรวดเร็วอยู่กับโลกโซเชียลและอินเทอร์เน็ตและการถูกตัดขาดจากสิ่งเหล่านี้แม้เพียงนิดก็สามารถสร้างเสริม จินตนาการใหม่ที่เกิดจากธรรมชาติ นั่นคือ “ผืนป่า”

ภาพประกอบที่ 111: ใจ และผู้หญิงนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 111

เป็นการจัดวางองค์ประกอบแบบสมมาตร ที่หมายถึงความเท่ากันของซ้ายขวาเพื่อต้องการจะสื่อถึงเพียงหนึ่งเดียวที่เป็นจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งจากเรื่องเล่าในบทนี้ อีกทั้งการให้เห็นรายละเอียดแบบตรงไปตรงมา นั่นคือ รูปทรงหัวใจที่สื่อถึงความเป็นสากล

จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น การเข้าป่าจากเรื่องราวระหว่างทางที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมทางเดิน และจากข้อจำกัดของการใช้เปลในการนอนในป่า ที่เป็นหนทางการนอนเดี่ยวที่สบายที่สุดโดยป่านั้น สามารถสร้างแนวคิดได้หลากหลายขึ้นอยู่กับเราที่จะพิจารณาดูว่าอะไรที่จะสามารถนำไปใช้ต่อในชีวิตประจำวันได้ หรือได้อะไรจากสิ่งเหล่านี้เพื่อนำไปพัฒนาต่อในองค์ความรู้ที่มี หรือได้อะไรใหม่จากครั้งนี้

“ในป่าที่ต้องใช้ใจในการเข้าป่าไม่เพียงแต่ร่างกายเท่านั้นที่ต้องใช้ซึ่งต้องยึดมั่นกับประสบการณ์ของผู้อื่นที่จำเป็นต้องรับฟังการชี้แนะ การดักเตือนการบอกกล่าวใด ๆ ทั้งจากผู้มาประสบการณ์และตนเอง กับศิลปะที่ซื่อสัตย์หมายถึงการทำงานศิลปะที่ตอบสนองสังคมและความรู้สึกของมนุษย์ที่ต้องการอยากจะสะท้อนออกไปสู่บุคคลอื่นและสังคมอื่น”

จากการเข้าป่าสิ่งที่ได้ในครั้งนี้ไม่ใช่จากมนุษย์ร่วมผู้เดินทาง แต่เป็นจากสัตว์หรือสิ่งมีชีวิตในโลกนี้ ที่เป็นสัตว์ โดยสัตว์นั้นแสดงถึงความซื่อสัตย์ของโลกนี้ที่มนุษย์มีอาจจะเป็นเสมือนได้แบบหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ไม่ทั้งหมดของคนที่ยังเป็นแบบนี้ไม่ได้ในความซื่อสัตย์ ธรรมชาติเองก็ซื่อสัตย์ต่อโลกและต่อสิ่งมีชีวิต นั้นรวมหมายถึงป่า ซึ่งในแง่ของศิลปะก็สามารถที่จะเป็นความซื่อสัตย์ที่แสดงถึงเป้าหมายและการทำงาน ของมนุษย์ด้วย ศิลปะ จึงเป็นแบบอย่างได้ แต่ศิลปะจะซื่อสัตย์ได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้สร้าง

จากบันทึกเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2565

#ผู้หญิงนอนเปล

“ทริปที่ต้องเปลี่ยน และหม้อวน” (ชื่อทริป)

จากที่จะไป “วังน้ำใส” เปลี่ยนเป็นไป “ผาหินห้วยผึ้ง” แทน

โดยทริปนี้ ที่นัดกันไว้ล่วงหน้าว่าจะไป “วังน้ำใส”

แต่สรุปเปลี่ยนเส้นทางเดิน !!!

เพราะทางไม่ได้ใสอย่างที่คาด!!!

เหตุจากที่ผู้พิทักษ์ป่าได้เข้าไปสำรวจเส้นทางและเก็บเส้นกริดก่อนหน้า เมื่อออกมาแล้วก็มาบอกว่า

“พี่ ไม่ต้องไปหรอก ไปไม่ได้แน่นอน พวกผมอะ เจ้าหน้าที่นะ ยังไปไม่ถึงเลย
 รัก!!!!!! พี่ทางไม่ไหว มุดก็ไม่ได้พี่”
 ทันไคนั้น ก็คิด

ภาพประกอบที่ 112: หมูอ้วนที่ชื่อสตั๊ย
 (DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 112

เป็นการวางองค์ประกอบแบบ
 สมมาตรเพื่อต้องการสื่อความเป็น
 หนึ่งเดียวที่ปรากฏผ่านตัวหมาตัว
 นี้ที่เต็มตัวและมีบริบททรายเป็น
 เป็นผืนป่าที่ดูกรุงรัง ซึ่งเป็นตัว
 ละครหลักของเรื่องเล่านี้

เปลี่ยนเส้นทางเดินเข้าป่า!!! ทันที่ไม่รอรี

‘จากเรื่องเล่าคุยกันเมื่อเดือนก่อน สู่การเดินทางจริง’

กับชาวบ้านในหมู่บ้านลันซ่าง ได้คุยกับพ่อใหญ่ทูน

แกพูดว่า: “ไม่ไปตรงผาหินนั่นล่ะ สวยมากเลยนะ ผมเนี่ยเป็นคนอีสานนะ ย้ายมา ได้เมียที่นี่

แล้วไปมาหมดแล้วที่นี้อะ แต่มีอยู่ที่นี้แหละ ที่สวยมากนะผมว่า ขึ้นไปบนผา ถ้าโรยตัวลงมาได้นะ จะมีถ้ำ

สวยเลย ไปเถอะ สวย คุ่ม”

(เรื่องคุยที่ย่อมากแล้วนะ

อย่า งง ว่าตัดบทสนทนาได้อย่างเมื่อย ๆ ได้อย่างไร

ไม่ใช่สาระสำคัญ แต่ใช้เป็นจุดเชื่อมโยง)

ภาพประกอบที่ 113: ความใฝ่ฝัน มุ่งมั่นให้เป็นจริง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ฉัน: ไปสิ รอบหน้า

นี่ก็ไม่ต้องรอรอบหน้าละ !!

รอบนี้!!!!

จากทั้งสี่คนรวมเรา เรารวมตัว

ไม่มีใครเคยไป จบ ๆ

เฮ้อ จะไปไหมหละ ไปสิ !!!

(คนจะนำทางเรา ก็ไม่เคยไป คนเคยไป ก็ไม่ได้มา)

คำอธิบายภาพประกอบที่ 113

ภาพการจัดวางที่เน้นสองส่วนด้วยกัน คือผู้หญิงนอนเปลที่มีจุดสามจุดสื่อถึงความคิดในหัว และภาพในหัวที่เป็นภาพแห่งการจินตนาการที่ มาจากประสบการณ์ การสร้างภาพแทนความต่าง ๆ ที่ปรากฏ จึงเป็นเพียงแค่ความคิดเพราะความคิดก็คือความคิด

คำอธิบายภาพประกอบที่ 114

องค์ประกอบที่สำคัญคือผู้ดำเนินเรื่องทั้งสี่คน และเป็นองค์ประกอบย่อยของบทนี้ที่มีบทบาทน้อยกว่าหมา แต่ก็ยังเป็นจุดเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน

ภาพประกอบที่ 114: เหล่าสี่ มุ่งมั่นเป้าหมายเดียวกัน

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูษุทธานนท์

เริ่มทริป

นั่งรถคันอุทยาน มาจุดจอดที่คาดว่าจะใช้ทางขึ้น และก็เริ่มเดินที่ห้วยสุดท้ายของเส้นทางก่อนที่ไปน้ำตกแม่กระดังลา ที่ “ลงกะทอน” หรือ “ห้วยหินเพลิง”

เริ่มเดินทางห้วย

เจอไม้ประดู่ชิงชัน (เขาเอาไปทำเฟอร์นิเจอร์ อะสวย)

เจอไม้ปอฮิเดก (เขาเอาไว้ทำบ้าน)

เจอดอกดิน (ไอที่แก้งชอบกิน)

และเจอรอยหมึกคน (ไอที่ฉันทชอบกิน...เฮ้ยยย!! ไม่ใช่!!!!)

ภาพประกอบที่ 115: ป่า ใจ ยึดมั่น สู่เป้าหมาย
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 115

การเดินทางที่มุ่งมั่นแน่วแน่แบบมีเป้าหมายด้วยใจที่ยึดเหนี่ยว
การเข้าไป และเพื่อสื่อถึงภาพบรรยากาศที่ได้รายล้อมเราเอาไว้และ
ผืนป่าที่ทำให้เกิดเรื่องราวขึ้น

ห อ ม อ อี หมี

ที่ปรากฏเคี้ยวเล็บตรงต้นไม้ รอยไต่ขึ้นเป็นระยะ ๆ

โอ้วว !!!!!

หลังจากนั้นก็

เดิน เดิน เดิน

ทางเดินไม่ต่างจากเดิม เดินไม่ยาก

รอบนี้ มี ”หมูอ้วน” ที่เป็นหมามาด้วย

(หมูอ้วนเป็นหมาของเจ้าหน้าที่คนหนึ่งทีหน่วย เดินตามรถมา เดินตามพวกเรามา)

หลุด ลืมเรื่องหมี่ ในใจคิด ๆ วน ๆ ไปไม่เกี่ยวกับเส้นทางเดินใด...
ที่คิดในหัว ณ ตอนนั้น มีอยู่ว่า

ภาพประกอบที่ 116: รอยตีนหมี่ ไร้ตัวหมี่
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูษุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 116

รอยเล็บหมี่ ตีนหมี่ เป็นสิ่งสำคัญ
ที่พบเจอในครั้งนี จากเรื่องจริงที่
ปรากฏ สู่เรื่องราวที่ถูกบันทึก
และสู่การต้องระแวงระวังในป่า
ต่อให้มีใจที่เด็ดเดี่ยวเพียงใด
แต่จำเป็นต้องศึกษาในป่าให้มาก
พอด้วย

จากเรื่องเล่าเบา ๆ

เจ้าหน้าที่ (ผู้พิทักษ์ป่า) นายหนึ่งเคยเล่าเรื่อง

เก็บกริด/เก็บเส้นกริด (หมายถึงการเดินทางตามช่องที่เค้าให้เดินหรือตามเส้นที่เค้าขีดลงบนแผนที่ เพื่อเปิด
พื้นที่เส้นทางป่าใหญ่ เหมือนเดินเปิดแมปในเกมต่าง ๆ นั้นเลย)

เรื่องนี้ก็ได้ชำ แต่มาเล่าในวงรอกองไฟ หลังจากเจ้าหน้าที่เดินเก็บกรอกเสร็จแล้วนั้น

“คนขีดเส้นในแผนที่ ไม่ได้เดิน

คนเดิน ไม่ได้ขีด”

คำอธิบายภาพประกอบที่ 117

การเข้าป่า คือการต้องเตรียมความพร้อม และการวางแผนคือสิ่งสำคัญและการมีใจที่เด็ดขาด ก็เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งด้วย

ภาพประกอบที่ 117: มุ่งหน้าสู่ป่า ตามที่กำหนด
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

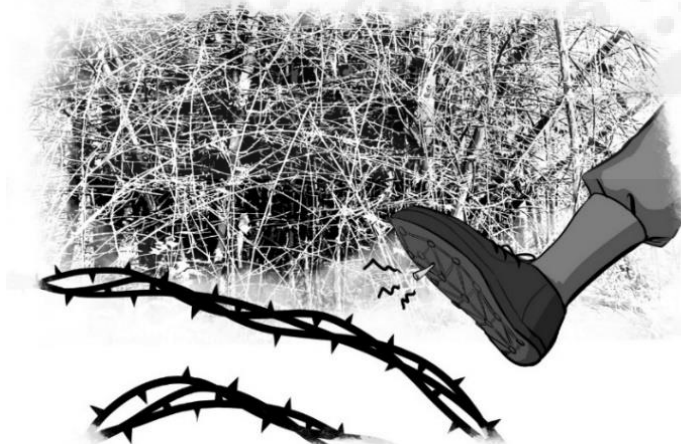
ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ส่วนคนขีด ก็บางที่ไม่รู้ว่า มันเดินไม่ได้!!!!

ส่วนคนเดินก็บอกว่า ไปแล้ว มันไม่ได้!!! มันต้องอ้อมเขา ลงห้วยบางที!!!

คนขีด >>> เช็ก GPS เอาเข้าคอมพิวเตอร์ผ่านโปรแกรม

คนเดิน >>> “เม็งไม่มาเดินหะ!!!!

คำอธิบายภาพประกอบที่ 118

ภาพเรื่องราวที่ถูกเล่าผ่านเรื่องจริง ที่เกิดจากประสบการณ์ตนเองจริง เจ็บจริง ประสบจริง นำมาเล่าจริง และเป็นสิ่งที่ทำให้กลัวระแวงต้นไม้อีกตลอดไป

ภาพประกอบที่ 118: อุปสรรคย่อมมี ระหว่างทางกับหนามไฟ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

“โอ๊ะๆๆ โอ๊ยยย ปีก!! ร้าวเท้า หนามทิ่มผ่านรองเท้าปุม”
เพิ่งรู้จักไผ่หนาม ก็วันนี้ และหนามแข็ง ที่ลึก และยาว!

คาดหวังจากเป้าที่วางไว้ได้

แต่ถ้าไม่ตามแผน ปรับเปลี่ยนก็ได้

แล้วถ้าเปลี่ยนไม่ได้ ก็ยกเลิกได้

แผนมีไว้ทำตาม ถ้าไม่ได้ ก็เปลี่ยนแผน

เป้าหมายไว้พุ่งชน ถ้าชนแล้วเจ็บ ก็ถอย

หมีไม่ได้มีไว้กัด หมีมาก็ควบหนี !!!

พญาร้อยปล้อง เอาไว้ต้อง

#เรียนรู้วิธีการระมัดระวังในเปล

#171819122022

#เรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล

#ผู้หญิงนอนเปล

#นอนเปล

#เรื่องเล่าระหว่างทางกับผู้หญิงนอนเปล

#ทัศนศิลป์พัฒนาธรรม

#hammockcamping

“ป่า ใจ ยึดมั่น สู่ศิลปะชีวิต” (ชื่อของบทนี้)

ป่า เป็นธรรมชาติที่ทั้งสวยงาม รื่นรมย์ คู่ขนานไปกับความน่ากลัวการเข้าป่าจึงต้องมีความพร้อมเสมอ เพราะเมื่อเหตุการณ์เกิดไม่สวยงาม หรือเกิดเหตุภัยอันตรายทั้งจากสิ่งสารพัด ภัยธรรมชาติ ดิน ฟ้า อากาศหรือจากความบกพร่องของร่างกาย อาการบาดเจ็บระหว่างการเดินเข้าป่า โดยทั้งหมดขึ้นอยู่กับที่มนุษย์ คือ “ใจ” ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ใจ คือสิ่งสำคัญที่จะนำพาตนเองออกมา จากจุดนั้นได้หรือพา ร่างกายเข้าไปได้ด้วย เพื่อการบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ใจที่ยึดมั่นสามารถผ่านเรื่องราวทุกสิ่งได้

ภาพประกอบที่ 119: สงครามมีอาจขวางกั้น ศิลปะที่ซื่อสัตย์
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 119

เป็นภาพแห่งจินตนาการที่อ้างอิงถึง “ใจ” ที่ไม่ได้หมายถึงชัยชนะ แต่หมายถึงการเข้าไปในป่าที่ต้องระวังภัย เพราะป่าล้นอันตราย และป่าล้นมีสิ่งที่ไม่คาดคิด แต่เมื่อไหร่ที่ทำการศึก ทำการเข้าใจ ผืนป่าใจที่มุ่มมั่นในการมีเป้าหมายเข้าไปเพื่ออะไร เราจะชนะทุกสิ่งได้ และเคารพในสัตว์ป่า ผืนป่า และธรรมชาติด้วย

การทำงานศิลปะ คือการสะท้อนเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารออกไปสู่ผู้อื่น ผู้ที่ชมผลงาน หรือผู้ที่ไม่อาจไม่ได้สนใจในศิลปะแต่อาจเป็นการเปิดเรื่องราวให้กับสังคมได้รับรู้ผ่านศิลปะได้ฉะนั้นศิลปะ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องรับผิดชอบโดยผู้สร้างเองนั้น ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อสังคมต่อคนที่ชมผลงาน ศิลปะของเราด้วย “ใจ” ในการทำงานศิลปะ จึงต้องยึดมั่นถึงความจริงแท้ ที่ถูกต้อง ไม่เพียงเบนสังคมหรือสื่อสารกับสังคมตามประเด็นที่ควรจะเป็นตามยุคสมัย ศิลปะเป็นสิ่งที่ทำให้รื่นรมย์ได้เมื่อชมงาน สร้างความจรรโลงใจได้ และในขณะเดียวกันก็สามารถสะท้อนสิ่งที่สังคมถูกกดขี่ หรือการไม่ได้รับความเป็นธรรมหรืออาจ เป็นผู้ไร้เสียงที่การบริหารประเทศไม่ได้เอื้ออำนวยทั่วถึงหรือสังคมไม่รู้ว่ามีชีวิตอย่างไรบ้าง การพึ่งพาความเห็นอกเห็นใจจึงเป็นสิ่งสำคัญฉะนั้นศิลปะช่วยสิ่งเหล่านี้ได้ในการสะท้อน

ภาพประกอบที่ 120: ใจที่ยึดมั่น สะท้อนด้วยศิลปะที่ยินยง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 120

เป็นภาพซ้อนภาพที่ต้องการเน้นไปที่การเล่าเรื่องและการวางองค์ประกอบของภาพ ที่หมายถึงกรอบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในโลกนี้ ทั้งของมนุษย์และของสัตว์ แต่ภาพที่ถูกนำเสนอ คือ ภาพผู้หญิงนอนเปล ที่ทำการละหมาดในป่า จากท่าทางที่ปรากฏ เป็นหนึ่งในท่าที่ไว้เข้าหาพระเจ้า หนึ่งเดียวของความเชื่อและศรัทธาในศาสนาอิสลาม

เอกเช่น “หมู่อ้วน” ที่ร่างกายเจ็บสาหัส ติดเชื้อ แต่ด้วย “ใจ” ล้วน ๆ ของหมาที่เกิดมา จากป่า และไม่แน่ใจว่าจะอยากจะไปตายที่ป่าในครั้งสุดท้ายของชีวิต หรืออยากตามหาเจ้าของตัวจริง คือ ตามืด ที่เป็นเจ้าหน้าที่อุทยานรักษาป่าไม้ที่นี่ เป็นคนนำหมู่อ้วนตอนเด็กกลับมา และตามืดถูกย้ายไปอีกหน่วยหนึ่ง ซึ่งไม่ได้พาหมู่อ้วนไปด้วย เพราะหมู่อ้วนกลายเป็นหมาประจำหน่วยที่นี่ไปแล้วด้วยและอีกทั้งหากเอาหมู่อ้วนไปด้วย อาจจะไม่สามารถอยู่ได้กับหน่วยใหม่ก็ได้ เลยทิ้งหมู่อ้วนไว้ที่นี่ที่ผู้เขียนคาดการณ์มีสองประเด็น ที่หมู่อ้วนไป คือ อาจจะอยากกลับสู่ป่าในท้ายที่สุดของชีวิต หรืออยากตามหาตามืดที่คิดว่าตามืดอาจเข้าไปก็ได้ด้วยใจยึดมั่นและด้วยความคิดถึง เพราะไม่มีใครที่จะสามารถดูแลหมู่อ้วน และรักหมู่อ้วนได้เท่าตามืด หมู่อ้วนเป็นหมาที่น่ารักมาก และหมู่อ้วนชื่อสัตว์เป็นหมาที่น่ารักและมีนิสัย ไม่รังควานใคร

หมาไทย สีนํ้าตาล ตาเชื่อง ๆ สูงสง่า แต่ด้วยความที่ขาดอาหารเลยทำให้ตัวหมู้อ้วน ในตอนก่อนเสียชีวิต ไปมีแต่ก้าง ไร้นื้อหนังมังสา แต่หมู้อ้วน มีเพียงใจที่สู้ไม่ถอย

ภาพประกอบที่ 121: หมู้อ้วนที่ไม่ย่อท้อ กับรอยลื่น ช้ำมรอยแตก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 121

ภาพหมู้อ้วนที่เดินตามแบบไม่ลังเลใจ แม้ทางข้างหน้าจะพบอุปสรรคก็ตามแต่ใจหมู้อ้วนต้องการจะเข้าไปในป่า เพื่อเป้าหมายที่เรามีโอกาสคาดเดาได้ ได้แต่เพียงคาดการณ์ไว้เท่านั้นว่าหมู้อ้วนเป็นหมาที่มาจากป่าและเมื่อใกล้หมดอายุขัยมีความเจ็บป่วย เลยคิดจะกลับเข้าสู่ป่าเช่นเดิม

“ใจ” ของหมา ที่ชื่อหมู้อ้วน นำมาเป็นแรงบันดาลใจกับเราได้ทั้งการเดินทางของชีวิต ผ่านอุปสรรคที่มีใจแน่วแน่มุ่งหวัง เพียงแต่เราไม่สามารถอ่านใจหมู้อ้วนได้ แต่หมู้อ้วนคือหมาที่มีใจที่ยึดมั่นมาก เราสามารถนำแบบ

“ใจ” ของหมา มาเป็นแรงขับเคลื่อนของการเดินเข้าป่าแล้วเจออุปสรรค

“ใจ” ของศิลปะ คือสิ่งที่ผู้สร้างได้สะท้อนตัวตน และความรับผิดชอบต่อสังคม

ภาพประกอบที่ 122: ใจหม้อ่วน กับทางกุด และเนื้อตัวสะบักสะบอม
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

คำอธิบายภาพประกอบที่ 122

ภาพหมาชื่อ “หม้อ่วน” ที่มองไปทางข้างหน้า โดยอยู่ท่ามกลางในป่าลึกที่เดินตาม
พวกเราเข้าไป หม้อ่วนเป็นสัตว์ที่ซื่อสัตย์ เฉกเช่นสัตว์ทุกตัวบนโลกนี้ ล้วนมีใจที่
บริสุทธิ์ และมีใจที่รักผู้ให้มันจึงเดินตามเราเข้าไปในป่า เป็นอีกเหตุผลหนึ่งในครั้งนี้
ที่ทำให้หม้อ่วนเดินตามเข้าไป เพียงเพราะข้าวไม่กี่จานที่ให้หม้อ่วนตามไป

ศิลปะที่ซื่อสัตย์

จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดจากคนสร้างงานที่มีความซื่อสัตย์ในประเด็นและการแสดงออก ซึ่งการ
ทำงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นจากการที่เราไม่มีเป้าหมาย แต่เป็นการที่มีแรงบรรดาใจต้องการทำเพื่อสะท้อน
ประเด็นที่ตนสนใจให้เกิดทั้งความตระหนักรู้หรือให้เกิดสำนึกในสิ่งที่สะท้อนโดยให้เกิดการเชื่อมโยงไม่
ทางใดก็ทางหนึ่งแก่ผู้ดูหรือผู้รับชม

จากประสบการณ์เรื่องราวที่ได้เล่าผ่านผู้หญิงนอนเปลที่ไม่เคยไป แต่อยากที่จะไปมีใจที่มุ่งมั่น
แน่วแน่ เสมือนและไม่ต่างไปจากการพยายามสร้างผลงานศิลปะที่ต้องมุ่งมั่น ต่อให้ไม่รู้ปลายทางก็ตาม แต่
ต้องมีความพยายามที่จะทำให้มันเกิดขึ้นให้ได้ ด้วยเรื่องราวครั้งนี้ที่มีสัตว์ไปด้วยที่ชื่อ หม้อ่วนนั้น เป็นหมา

ตัวหนึ่งของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่เก็บมาเลี้ยงไว้ที่หน่วยป่าไม้ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนนี้ได้ถูกย้ายไปก็ทำให้ หมูอ้วนเดียวดาย แต่ด้วยความพยายามมุ่งมั่นของหมูอ้วนที่ใกล้จะสิ้นลมชีวิตตัวเองลงไป และจู่ ๆ ก็ออกเดินตามมา เพราะจากเรื่องเล่าของเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนนี้ได้เคยบอกไว้ว่า เก็บหมูอ้วนมาจากป่าไม้และหมูอ้วนก็ออกเดินทาง เพียงครั้งนี้อาจจะเพราะตามหาเจ้าหน้าที่คนนี้ หรืออาจจะเพราะกลับคืนสู่ป่าในตอนใกล้สิ้นใจแล้วเพราะดูจาก สภาพหมูอ้วนผอมแห้งแรงน้อย แต่ด้วยความสู้ที่มีความมุ่งมั่นเดินตามมา จึงทำให้ไม่พ่ายแพ้ต่ออุปสรรคใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกายของหมาตัวหนึ่งตัวนี้

จากเรื่องราวในบทนี้ผู้เขียนได้มีการพบประสบการณ์ตรงเรื่องการสร้างงานศิลปะของตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความสูญเสียแสนสาหัสทั้งชีวิตและจิตใจเสมือนเป็นผู้ถูกกระทำซ้ำไม่มีจบจนทำให้ อยากที่จะสื่อสารความรู้สึกออกไปสู่สังคม แต่เมื่อทำไปแล้วระหว่างทางไม่ได้พบทางตันแต่พบอุปสรรคทั้ง ด้าน จิตใจที่ยิ่งทำยิ่งวาดยิ่งอยากจะทำสื่อสารเสมือนว่าใจมันจมปักอยู่กับเรื่องราวความสูญเสียนั้นนานเกินไปและเกิดความท้อแท้จนวางมันลงไป และมันไม่บรรลุเป้าหมายตนเองที่จะสื่อสารจนกลับลุกขึ้นมาอีกครั้งเพียงเพราะ เรื่องราวที่ได้พบเจอหมาตัวหนึ่งที่บาดเจ็บแต่มีใจที่มุ่งมั่น ศิลปะที่เรา กำลังทำก็เช่นกัน มันทำให้กลับไปทำมันต่อ และพยายามมองเป้าหมายต่อให้ไม่รู้อะไรก็ตามแต่มองให้เห็นว่า สุดท้ายแล้วมันคือการที่เรา อยากจะสื่อสารออกไปสู่ คนดู ที่ไม่เพียงแต่จากสื่ออื่น แต่เป็นจากศิลปะที่เรา สร้างขึ้นเองจนทำให้เกิดวันสิ้นสุด ตามเป้าหมายแรกที่ตั้งไว้ โดยหากแจกแจงศิลปะที่ซื่อสัตย์ในความหมายของผู้เขียน สามารถ

แจกแจงเป็นหัวข้อ ได้ดังนี้

- 1) กำหนดประเด็นและเป้าหมายพร้อมทบทวนการสะท้อนออกไปสู่สาธารณะชน
- 2) นำเป้าหมายมาตั้งไว้โดยต้องกำหนดรูปแบบ แนวคิด ระยะเวลาในการสร้างผลงาน
- 3) นำระยะเวลาในการสร้างผลงานมาแบ่งรายละเอียดย่อยว่าจำทำอะไร วันไหน อย่างไร โดยให้นำปฏิทินมาวางแผนกำหนดวันคู่ขนานกันไป ไปจนถึงการออกแบบการจัดแสดงงานด้วย
- 4) ทำงานไปตามปฏิทินที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
- 5) ทบทวนการสะท้อนออกไป อะไรที่ตนเองจะได้รับและสังคมจะได้รับที่ได้สะท้อนความเป็นจริงที่มีตรรกะและความเป็นไปได้อันสูงสุด โดยยึดตามหลักความถูกต้องและยุคสมัย

6) ยอมรับสิ่งที่จะตามมา และพร้อมเปิดใจรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ นานาที่จะเกิดขึ้น หลังจากที่ได้ผลงานได้สร้างขึ้นและเสร็จสิ้นลงไป ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ในทิศทางตรงกันข้ามกับที่เราตั้งเป้าไว้ แต่จงจำไว้ว่า สิ่งที่ทำนั้นหากมุ่งมั่นอย่างตั้งใจ และพยายามสะท้อนความจริงที่ปรากฏตามหลักธรรม คุณธรรม จริยธรรม ยอมรับในความหลากหลาย ใช้ความซื่อสัตย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังในการสร้างผลงานนั้นก็เพียงพอแล้ว

กล่าวโดยสรุปเป็น 6 ข้อจากประสบการณ์ผู้หญิงนอนเปลในป่าที่ได้เชื่อมโยงกับการสร้างงานศิลปะที่ได้ผนวกเข้ากันระหว่างทางและเชื่อมโยงประเด็นในแง่ความซื่อสัตย์ในการทำงานศิลปะ

บทที่ ๘

พืชผัก สมุนไพรป่า สัตว์ป่าปลอดปล่อย

บทที่ 8

พืชผัก สมุนไพรป่า สู่ศิลปะปลดปล่อย

การเข้าป่าไม่เพียงแต่เป็นการเดินเข้าหาธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อการอยู่กับธรรมชาติเพียงอย่างเดียว เราสามารถที่จะหาความมหัศจรรย์จากผืนป่าได้อีกมากมายเพียงไม่ไปทำร้ายผืนป่าที่กำลังโอบอุ้มเราไว้ให้ทุกอย่างที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติที่มีผู้สร้างที่ไม่ใช่มนุษย์อย่างแน่นอน โดยในการเดินทางแต่ละครั้งเราจะพบกับต้นไม้ ใบหญ้า พืช ต่าง ๆ นานาที่มีความใกล้เคียงมากหากไม่สังเกตมันและจดจำมัน ส่วนตามความเข้าใจว่า หากสัตว์กินพืชชนิดนั้นได้ เราก็สามารถกินได้นั่นนี่ยังคงเป็นเรื่องจริง แต่จะต้องดูไปเป็นกรณีไปด้วยเพราะสัตว์กินได้ แต่เราอาจจะไม่ถูกปากก็ได้ แต่สามารถกินได้อย่างแน่นอน โดยในผืนป่ามีความอุดมสมบูรณ์ที่ค่อนข้างมากและมีพืชผักที่มีความสมบูรณ์เช่นกันฉะนั้นจึงต้องอ่านและฟังจากประสบการณ์ของผู้คุ้นชินอยู่กับป่าพร้อมทั้งหาข้อมูลเพิ่มเติมได้

คำว่า “ศิลปะ” จะประกอบด้วย ความคิดเพื่อแสดงออกซึ่งฝีมือ, สุนทรีย์, หรือแนวคิด โดยทั่วไปถือกันว่าไม่มีคำนิยามร่วมว่าอะไรทำให้สิ่งหนึ่งเป็นศิลปะและแนวคิดต่อศิลปะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาโดยทัศนศิลป์ประกอบด้วยสามสาขาดั้งเดิม อันได้แก่ จิตรกรรม, ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม, การละคร, การร่ายรำ, และศิลปะการแสดงอื่น ๆ รวมถึงวรรณกรรม, ดนตรี, ภาพยนตร์ และสื่ออื่น ๆ อย่าง ภาพถ่าย, ภาพเคลื่อนไหว และสื่ออื่น ๆ รวมถึงศิลปะสื่อผสม ศิลปะการมีส่วนร่วม ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในความหมายกว้างของบรรดาศิลปะ ธรรมชาติของศิลปะและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น ความคิดสร้างสรรค์ และการตีความศิลปะ ปรากฏศึกษาในอีกศาสตร์หนึ่งทางปรัชญาที่เรียกว่าสุนทรียศาสตร์สำหรับงานศิลปะนั้น มีการศึกษาอย่างเป็นระบบในสาขาวิทยาการของการวิจารณ์ศิลปะและประวัติศาสตร์ศิลป์

อำนาจทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากมนุษย์ ซึ่งศิลปะสามารถที่จะรองรับสิ่งเหล่านี้ได้ โดยการปลดปล่อยผ่านรูปแบบ เทคนิคต่าง ๆ ของศิลปะ ซึ่งการปลดปล่อยอารมณ์ต่างๆ สามารถทำได้อีกหนทางด้วยการหาทางออกที่จะระบายความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในจิตใจและได้ผลที่ศิลปะสามารถกระจาย ความรู้สึกไม่ดีที่มีภายในของมนุษย์ให้ออกมา เป็นการสร้างความสมดุลให้แก่ชีวิต

เหตุที่ผู้เขียนเชื่อมโยงตั้งแต่การหาพืชผักในป่า ที่เกิดจากการถาพนายพราน อ่าน ศึกษา และสังเกตเห็นสัตว์เล็กน้อย เช่น นกกระรอกหรือตัวเล็ก ๆ อื่น ๆ กินมันทำให้เห็นถึงความไร้เดียงสาของสัตว์ที่เลียนแบบในการทานได้ และเห็นถึงธรรมชาติที่หาซื้อไม่ได้ที่มันสร้างความสมดุลให้แก่ชีวิต ด้วยการเหยียวย่า ในหลายด้านอันประกอบไปด้วย อาหาร สิ่งแวดล้อม อากาศน้ำและอื่น ๆ มาสู่การสร้าง

สมดุล ให้แก่ชีวิตมนุษย์ได้ด้วยการแสดงออกผ่านการสร้างงาน หรือผ่านผลงานศิลปะกำไรของป่า คือ พืชหายาก สมุนไพรบำรุงรักษาโรคและสิ่งมหัศจรรย์อีกมากมายที่สามารถ กินได้เป็นยาเป็นบำรุงเสริมกำลังวังชา แต่ต้องศึกษามันแล้วอย่างดีเพราะหลายอย่างก็เป็นพิษมหันต์ ถึงชีวิตด้วยเช่นกัน โดยจากบทนี้ผู้เขียนได้เล่าจากประสบการณ์พรานผู้ร่วมเดินทางถึงเรื่องสมุนไพรต่าง ๆ ที่พบเจอในป่าน้ำตกนี้ ที่ได้จากเพื่อนร่วมทาง โดยบันทึกเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2566

ภาพประกอบที่ 123: การตามหาพืชผักในผืนป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

จากการบันทึก ของผู้หญิงนอนเปล

ณ น้ำตกแม่กระดังหล้า

#ผู้หญิงนอนเปล

“เดินรอยด่านสัตว์ คั่นต้นน้ำตก ด้วยวิถี (เกือบ) พราน”

มุ่งสู่น้ำที่หล่อเลี้ยงหนึ่งชุมชนบ้านป่า

[และยังเป็นพื้นที่ที่คิดว่าจะไปไม่ถึง]

ช่วงหน้าหนาวของกาลินอายุต้นมกราคมและหลังปีใหม่ไม่นานด้วยอากาศที่เย็นยะเยือกมวลความอบอุ่นอยู่รอบ ๆ กายกับทางเดินที่ไม่ซึล พร้อมแกะรอยทางเดินที่เคยหลงพลัดกันกับทิมเมื่อครั้งก่อน

ภาพประกอบที่ 124: ในคืนเดือนหงาย กับผู้หญิงนอนเปล
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ฤๅษุทรานนท์

ในคืนเดือนหงาย ที่สัตว์ไม่ออกล่าเหยื่อ

(แสงจันทร์ส่องสว่างโร้ล่า)

การเดินทางของพวกเราก็เริ่มขึ้น

อะไรที่ไม่แน่นอน มันก็จะไม่แน่นอน

ตั้งต้นกำหนดไว้ว่านัดทีม จัดข้าวดับของที่จำเป็นต้องใช้ (ดับ=จัด ภาษาใต้)

แต่แล้วก็คลาดกัน

(เสมอและเสมอ)

[เส้นน้ำชีวิต ต้นน้ำสูงสุด ของคนบ้านป่า เป็นแหล่งสำคัญเหมือนทุกที่]

ภาพประกอบที่ 125: ตะวันเอี่ยมคล้อยจะตกดิน ก็กับการขึ้นเลาะน้ำตกแม่กระดังหล้า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

เริ่มออกเดินทาง ที่กว่าจะครบขบวนก็ตะวันเอี่ยมคล้อยจะตกดิน
(พราน 3, ไม่พราน 3)

ด้วยความมุ่งหมายว่าจะขึ้นสู่น้ำตกที่ไม่ใช่ต้นน้ำไหลหรือแอ่งของต้นน้ำนั้นทางเดินคือต้องเลาะ
ขึ้นเขาสูงชันที่ 50-70 องศา ระยะทางที่ 3 กิโลเมตรกว่าราว ๆ นั้น บวกกับความรกสูงของกิ่งก้านสาขา
ต้นไม้เล็กใหญ่

ทันใดนั้น สหายที่ “ไม่พราน” ลั่นวาจาว่า

“เซตตเหมมมมมครึก เถาวันพันซากู้ ลีนสี่ส” (เพลงไต้)

หมายถึง “เถาวัลย์พันเกี่ยวขาฉันไว้ และมันลื่นมาก ๆ ด้วย”

ส่วนเรานั้น (ในใจ จิจิ ขรม=ข้า)

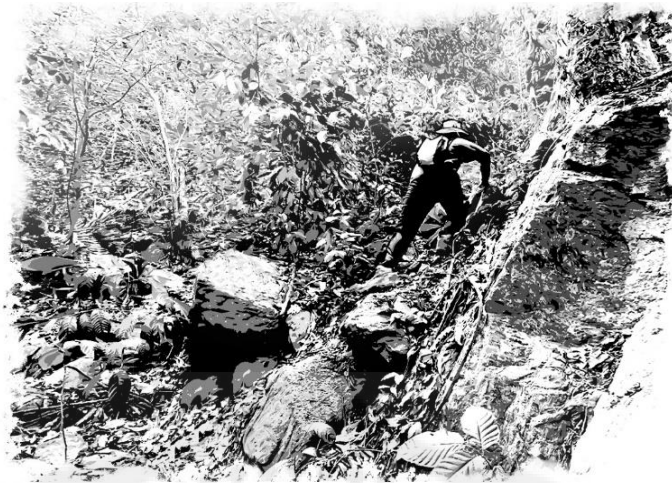
ภาพประกอบที่ 126: ระดับความชันที่ 90 องศา
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ด้วยความชันที่บางจุดเกือบจะ 90 องศา (ก็มี)
มือก็ต้องเกี่ยวก่ายเถาวัลย์ ต้นไม้ ราก หญ้า บลา ๆ
(เอาอะไรก็ได้ ที่เอาตัวฉันขึ้นไปได้ และไม่ขาดไม่หัก ก็เป็นพอ)

“พรานหนึ่งนายได้เคยบอกไว้ว่า เวลาจะจับจะเกี่ยวอะไร นานารอบข้างนั้น อย่า!!! เชียวนะ
อย่าคิดว่ามันจะแข็งแรงรับน้ำหนักเราได้ เอาแค่พอพุง ๆ เราไปให้ได้ก็พอเพียงละ!!!” (แต่พอเอาเข้าจริง
เจอเจอสถานการณ์จริง ๆ ละก็!! ก็ดึงสุดแรงมือเกี่ยวทิวคูณเกินน้ำหนักตัวเราเลยหละ เพราะความที่
เหนื่อยสุดแรงเกิดละ!! อ่านะ ตอนนั้นนะ)

ถึงจุดหมายจุดพัก แค่อั่งตั้งแคมป์ตั้งค่าย
พักกายร่าง กายา

ภาพประกอบที่ 127: ปีน ไร่ เลาะหาน้ำตกแม่กระดังหล้า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

ก็หาที่กางเปล กางทาร์ป หามุม กระยะ

...โอเซ ตรงนี้แหละ 2 ต้นไม้ และ 1 วิวที่ 196 องศา

.....แต่ แต่ แต่ อ่าว อ่าว อ่าว !!!

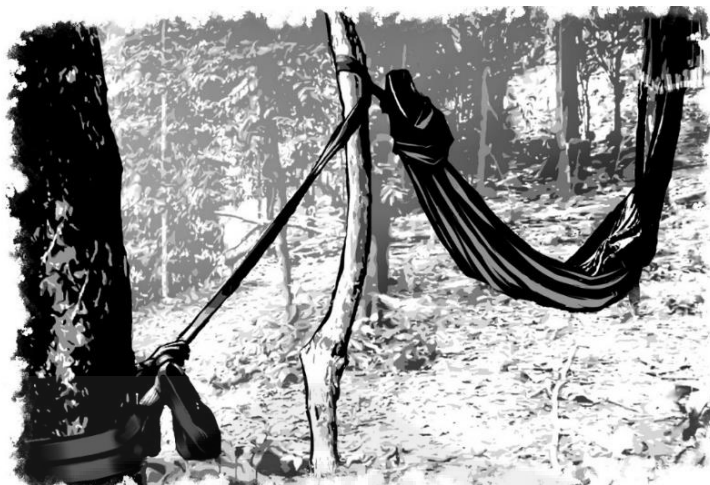
ระยะต้นไม้ แคบไป.... ทำไงหละที่นี่ เลื่อนต้นไม้ก็ไม่ได้ ..... อะ อะ อะ มีทริคมานำเสนอ
ก็ผูกเงื่อนเชือกเปลที่ต้นไม้เลยสิ ไม่ต้องใช้การปรับอะไร ตะขงตะขอที่มีก็ไม่ต้องใช้ละ whoopie sling
ก็ซ้งหัวมันละ!! มี option อะไรของแมร์ม ก็ช่างมันละ เชือกเปลก็ยาวไปอีก...(เสียงสูง)

ไม่พอที่ทำมาหาแต่รักกับระยะต้นไม้แคบนี้ได้...

ฉะนั้นก็... (.....ก่อนเข้าป่า คิดจะกางเปล เตรียมอุปกรณ์อย่างเดียวไม่พอ ต้องเตรียมใจไม่พอ
พกเงื่อนใส่หัวมาด้วยนะเออ...กับวิธีต่าง ๆ นานา มีคลิปให้ดู)

โอเคโอเค ...ตามนั้น...

และจากบทสนทนาทั้งตอนตั้งแคมป์และระหว่างทางเดิน สหายเพื่อนร่วมเดินทางก็ถามถึงว่า
อันนี้คือต้นอะไร กินได้ไหม อะไร ยังไง รสชาติหละ
(เลยทำให้สนใจเรื่องพืชผักในป่า ตั้งแต่บัดนี้...)

ภาพประกอบที่ 128: การกางเปลของนายพรานป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

เมื่อเข้าป่า ก็ต้องเตรียมตัว

เมื่ออะไรเข้าตัว ก็ให้เตรียมใจ

และเมื่อไม่รู้อะไร ก็จงอย่ารู้อะไรให้มากมาย

จะดูน้ำตกที่สวยงาม ก็อย่าขึ้นไปให้สุด ยังต้นน้ำตก

จะดูน้ำตก ก็ไม่ต้องพกข้าวเหนียว เพราะแค่จะดู

จะดูน้ำตก ก็ให้เอากล่องไปด้วย ไว้ถ่าย เพราะเดี๋ยวเพื่อนจะไม่เชื่อ

และก็เพราะได้เรียนรู้มาหลายครั้งครา

ส่วนพืชผักนั้น ในป่าล้วนมีมากมาย

และท้ายที่สุดก็ ว่าอย่าเขียนนะ “จะดูน้ำตก ก็ดูน้ำตรงที่ “น้ำ” มันตกลงหิน ไม่ต้องกระเสือก
กระสนขึ้นไปพิชิตยอดดอก)

(รอบนี้ ไม่ได้แอมฉั่นหрок

น้ำาาาาตกกกกกก!!!!!!)

#เรียนรู้วิธีการละหมาดในเปลในป่า

จากบันทึกเมื่อวันที่ 7 – 8 สิงหาคม ค.ศ. 2023

#0708012023

#เรื่องเล่าของผู้หญิงนอนเปล

#ผู้หญิงนอนเปล

#นอนเปล

#เรื่องเล่าระหว่างทางกับผู้หญิงนอนเปล

#ทัศนศิลป์วัฒนธรรม

#hammockcamping

(ทั้งหมดจากบันทึกการเดินทาง และเป็นคำพูดที่เกิดจากความในใจ ณ จุด ๆ นั้น)

ภาพประกอบที่ 129: ตามหาพืชผักหน้าน้ำตกกรากไทร

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

จากข้อจำกัด เรื่องการกางเปลหาที่พักของครั้งนี้ทำให้ได้ประสบการณ์ตั้งแต่ระยะที่กางเปลไม่พอ การหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ นานาในข้อจำกัด และเรื่องคุยระหว่างการเดินทางเกี่ยวกับพืชผักและสมุนไพร ด้วย โดยหากพูดถึงในป่านั้นถ้าขึ้นชื่อว่าสมุนไพรทั่วไป หลายคนอาจจะรู้จัก แต่ในป่านั้นมีมากมายที่แปลกตาไปบ้าง และชื่อเรียกที่แปลกไปบ้าง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความสงสัยทั้งในชื่อ และผลของการกินสิ่งนั้น ๆ ด้วยก็ได้ ด้วยความที่เป็นความเชื่อด้วยอย่างปากต่อปากคนก่อนว่าดีคนใหม่ก็ตามซึ่งบางชนิดของพืชผักก็พิสูจน์ ยังไม่ได้ว่ามีคุณลักษณะแบบนั้นจริงหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น กำลั้งหนุมาน ที่มีในป่า มีลำต้น มีใบ และดอกตามฤดูกาล โดยวิธีการกินนั้น จะนำรากมาเผา ทูบ ๆ ล้าง ๆ และต้มกินน้ำโดยจะทำให้มีกำลั้ง

วังชา เวลาเดินป่า หรือพรานป่าออกหาของป่า ก็จะกระชุ่มกระชวยด้วย ซึ่งยังไม่มีใครนำไปพิสูจน์ว่าเป็นจริงหรือไม่ ด้วยจากประสบการณ์ของตนเองก็มีความรู้สึกเช่นนั้นตามไปเพียงจากเรื่องเล่าจากพรานและได้ลองพิสูจน์ และคิดตามเท่านั้นว่าเป็นแบบนี้จริง ๆ โดยในป่าจากเท่าที่ได้พบเจอและจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ท่านหนึ่งกล่าวและเล่าไว้ว่าสมุนไพรและพืชผักมีมากมาย แต่ป่าแถบนี้จะมีมากและพบเห็นบ่อย ดังนี้

ภาพประกอบที่ 130: กำลั้งหนุมาน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ขึ้นชื่อว่ากำลั้ง แสดงว่าต้องเสริมด้านกำลั้งอย่างแน่นอน และจะเสริมกำลั้งวังชา ช่วยให้แข็งแรงเหมือนหนุมาน โดยวิธีการใช้นั้น เราจะขุดรากของต้น แล้วนำรากไปทุบ ๆ ให้กลั่นและน้ำออกมา จากนั้นจะนำไปเผาไฟ ให้ไหม้เกรียมมีกลิ่นไม้จากรากที่ออกมา แล้วเอาไปล้างเสียก่อน จากนั้นต้มน้ำให้เดือดจนได้ที่ และนำรากใส่ลงไป ต้มให้เดือดอีกครั้ง และสามารถดื่มได้ทันที โดยเอาเฉพาะน้ำจะทำให้สดชื่น และมีพลังการเดินอีกครั้ง หากจะมีแรงแขนก็ด้วยโดยชื่อนี้ อาจจะมีการเปรียบเปรย จากพรานป่าคนในอดีตก็ได้ ซึ่งผลของมันก็เป็นเพียงการเล่าสู่กันฟัง บอกปากต่อปากไป และยังไม่มีการพิสูจน์ใด ๆ ซึ่งมีพรานบางคนก็มีการเล่าต่อว่า ก็ไม่ได้นำไปต้มใด ๆ เลย แต่จะทำการปอกเปลือกเอาแก่นใน มากัดและเคี้ยว ๆ ให้น้ำรากออกมา จากนั้นคายราก และต้มน้ำตามก็ได้ จากข้อมูลเท็จจริงนี้ก็จะเป็นเพียงการเล่าขาน

กันเท่านั้น แต่ผู้หญิงนอนเปลได้ลองแล้ว ก็รู้สึกเช่นกันว่ามีกำลังวังชา เพราะเคยใช้ตอนที่เดินจนหมดแรง แล้วพอเต็ม ได้ลองเคี้ยวก็รู้สึกกว่าสดชื่นขึ้น และมีกำลังขึ้นมาอีกครั้ง ซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นการอุปทานหรือไม่อย่างไร

ภาพประกอบที่ 131: ไฟเดือนห้า ตระกูลนมแมว
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

พรานป่าเล่าว่ามีวิธีกินได้หลายแบบ แต่หนึ่งในนั้นคือจะนำมาดองแต่กลีก็จะไม่ได้หอมมากเท่าที่ควร ซึ่งรสชาติมันจะมีความฝาด ซึ่งจะอยู่ในตระกูลพรรณไม้ล้มลุก ที่มีดอกสีส้มสวยงามมาก และเป็นพรรณไม้ มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาเขตร้อนและถูกนำเข้ามาปลูก ในประเทศไทยมานานแล้วจัดเป็นวัชพืช สมุนไพร จากลักษณะทางพฤกษศาสตร์ จะเป็นไม้ล้มลุกมีความสูงได้ถึง 1 เมตร ส่วนใบเรียงตรงข้ามกันสลับไปมารูปขอบขนานแกมรูปใบหอก ยาวประมาณ 6 - 15 เซนติเมตรช่อดอกแบบช่อกระจุกคล้ายช่อซี่ร่มออกที่ปลายกิ่ง ก้านช่อยาว 3.5 - 6 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่ม ดอกสีแดงหรืออมเหลือง ยาวเกือบ 1 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ขนาดเล็ก มีต่อม กลีบดอกเวียนคล้ายกงล้อ มี 5 กลีบ แฉกลึก กลีบพียงอกกลับมีเกีบ้งรอบสีเหลืองหรือ ส้มปลายเป็นตะขอก้านชูอับเรณูเชื่อมติดกันเป็นหลอด อับเรณูมีรยางค์โค้ง ยอดเกสรเพศเมียรูปกรวย ผลแห้งแตกรูปกระสวย ยาว 5-10 เซนติเมตร เมล็ดรูปไข่แบน ยาวประมาณ 6 - 7 มิลลิเมตร กระจุกขนยาว 2 - 4 เซนติเมตร มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาเขตร้อน เป็นวัชพืช

ทั่วไป รากและดอกมีสรรพคุณสมุนไพร ส่วนต่าง ๆ มีสาร asclepiadin เป็นพิษโดยเฉพาะกับสัตว์เลี้ยง อาจถึงชีวิต เมล็ดจะมีรสขมและฝาด ๆ เป็นยาเย็นใช้เป็นยาบำรุง ให้ร่างกายอบอุ่นช่วยแก้อาการเหงื่อ ออกมาก ไม้รู้ตัว, ต้นมีสรรพคุณเป็นยาบำรุงธาตุไฟ, ราก มีรสเผ็ด เป็นยาสุขุม มีพิษเล็กน้อย ใช้เป็นยาทำให้อาเจียน, ทั้งต้นใช้เป็นยาแก้บิด รักษาแผลในลำไส้ ภาวะอาหาร รวมถึงแผลในมดลูก, ต้นและเมล็ด ใช้เป็นยาขับประจำเดือนของสตรี, ใบสดนำมาคั้นเอาแต่น้ำดื่มเป็นยาขับ พยาธิพยาธิไส้เดือน, เมล็ดใช้เป็นยาแก้ปวด แก้อักเสบ ห้ามเลือด

ภาพประกอบที่ 132: หวาย

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑธานนท์

เวลารับประทานจะต้องนำเผาะจะอโรย มัน ๆ ซึ่งต้องกินอ่อน ๆ แต่ถ้าแก่ ๆ จะค่อนข้างขม จึงต้องหาอ่อน ๆ มาทาน ซึ่งหวายจะเป็นพืชที่อยู่ในเผ่าหวาย พบทั่วไปในเขตร้อนของทวีปแอฟริกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และออสเตรเลีย โดยทั่วโลกมีหวายเกือบ 600 ชนิด แต่เฉพาะในประเทศไทย จะมีหวายเกือบ 60 ชนิด เช่น หวายโคก หวายดง หวายน้ำผึ้ง เป็นต้นลักษณะโดยทั่วไปของหวาย จะเป็นพันธุ์ไม้เลื้อยหรือไม้รอเลื้อยตระกูลปาล์ม ลำเถาชอบพันเกาะกับต้นไม้ใหญ่ มีกาบหุ้มต้น มีปล้อง และมีหนามแหลม มีความเหนียว ใบเป็นรูปขนนกเล็ก ๆ ใบอ่อนนั้นเรียวยาว มีสีเขียวสด ก้านใบหนึ่ง ๆ มีใบ

ย่อยราว 60 - 80 คู่ ออกดอกเป็นช่อ สีขาวปนเหลือง ผลค่อนข้างกลม เปลือกเป็นเกล็ด ลูกอ่อนเปลือกสีเขียว เนื้อสีขาว ผลแก่เปลือกสีเหลือง เปลือกอ่อน เนื้อแข็ง รสเปรี้ยวอมฝาด

ภาพประกอบที่ 133: ผักบุงป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ขึ้นชื่อว่าผักบุงป่า เวลาเดินตามน้ำตก เราจะพบขึ้นตามหินเต็มไปหมดเป็นระยะ ๆ ผักบุงจะต้องมีน้ำหล่อเลี้ยงในที่อากาศชื้น ๆ โดยผักบุง จะมีชื่อเรียกอื่นว่า "ผักทอดยอด" จัดเป็นอาหารเพื่อสุขภาพมากวิตามิน เพราะมีส่วนช่วยในการบำรุงสายตาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผักบุงยังมีสรรพคุณต่อร่างกายอีก มากมายมากกว่านั้น ประกอบไปด้วยเส้นใยไฟเบอร์ วิตามิน แร่ธาตุอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิตามินเอ, วิตามินซี, วิตามินบี 1 , วิตามินบี 2, วิตามินบี 3, แคลเซียม, ฟอสฟอรัส, ธาตุเหล็ก เป็นต้น แต่ผักบุงที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติเอง อย่างเช่นบนหินแถวน้ำตก จะมีลำต้นเดี่ยว แคระแกร็น ซึ่งไม่ได้บอกว่าผักบุงนั้นเจริญเติบโตไม่ดี แต่เป็นชนิดที่เกิดขึ้นเองตามริมน้ำตกจะมีลักษณะเช่นนี้ เวลาทานก็ให้เด็ดออกมาจากหินได้เลย แล้วนำมาทำการล้างให้สะอาด โดยผ่านกรรมสุขลักษณะให้ถูกต้อง รสชาติจะหวานนิด ฝาดหน่อย ขึ้นอยู่กับอายุของผักบุงด้วย แต่จะไม่กรอบเท่าตามท้องตลาด

ภาพประกอบที่ 134: กล้วยป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

กล้วยที่อยู่ในป่า หรือเรียกว่ากล้วยป่า จะสามารถกินนำมาใช้ประโยชน์ได้แทบทั้งหมดของต้นเลย ไม่ว่าจะเป็นหวกกกล้วยก็สามารถนำไปต้มไปผัดและเพิ่มรสชาติลงไป แต่ตัวกล้วยเองจะมีแต่เม็ดที่ค่อนข้างมาก และเนื้อไม่ค่อยมี โดยกล้วยนั้นจะเป็นพืชล้มลุก มีลำต้นสูงประมาณ 2.5 - 3.5 เมตร ขนาดผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 15 เซนติเมตร กาบลำต้นมีขนาดเล็กน้อย ใบเป็นใบเดี่ยว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง 40 - 60 เซนติเมตร ยาว 2 - 3 เมตร ชูขึ้นค่อนข้างตรง ก้านใบสีชมพูอมแดงมักมี ดอกออกเป็นช่อเอนคล้ายวงส่วนปลายเป็นปลี ลักษณะทรงกระสวย ใบประดับรูปไข่กว้างค่อนข้างยาวปลายแหลมด้านบนสีม่วงอมแดงมีนวลด้านล่าง ที่โคนสีแดงจัดเมื่อเปิดจะม้วนงอออกภายในมีแถบเกสรที่เรียงตัวคล้ายนิ้วมือหรือหวีไม่ซ้อนมากหลายชั้น จะบานจากส่วนโคนปลีลงมาหาปลายช่อปลี ผลเป็นหวี ผลเดี่ยวรูปทรงกลมแกมขอบขนาน โคนมน ปลายสอบ โค้งงอเล็กน้อย ผลมีเนื้อบาง สีขาว รสหวาน ภายในมีเมล็ดเรียงอัดแน่นจำนวนมาก สีดำ ผงัสนา แข็ง พบขึ้นทั่วไปในป่าดิบเขตร้อนในประเทศไทยจัดเป็นไม้เบิกนำที่ติดตามที่ขึ้น ชายป่าและหุบเขา ออกดอกติดผลตลอดปีประโยชน์ด้านอาหาร หววก หัวปลี และผลอ่อนใช้

เป็นอาหารได้ กินกับน้ำ แกง ได้หลากหลายชนิด ทั้งแกงส้ม แกงเผ็ด ต้มกะทิ ยำ เป็นต้น ส่วนของใบใช้
ห่อขนมไทยชนิดต่าง ๆ

ภาพประกอบที่ 135: มะละกอขี้โรค
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

เชื่อว่า มะละกอขี้โรค หรือมะละกอเป็นโรคนี้นี้ ไม่ได้หมายถึงว่า “มะละกอ จะเป็นโรค” เป็นชื่อเรียกหนึ่งของสายพันธุ์ที่ถูกพัฒนาตนเองจากการต่อสู้ให้อยู่รอดตั้งแต่ชาวไร่ชาวสวนปลูกมะละกอนี้เกิดขึ้นมา และปล่อยเป็นไร้ตายซากไป เพื่อพักหน้าดิน แต่ต้นมะละกอจากที่กล่าวมาก็ถูกพัฒนาขึ้นให้อยู่รอดจากวิวัฒนาการของมันเอง และหล่อเลี้ยงตนเองจนกลายเป็นพันธุ์ของชื่อมะละกอไป ซึ่งเวลารับประทาน จะกินที่ยอดและผลของมัน

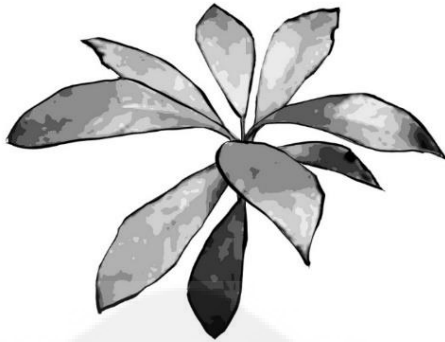

ภาพประกอบที่ 136: หน่อไม้
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

หน่อไม้จะอยู่ตามต้นไผ่ สังเกตง่าย ๆ โดยจะมียอดหน่อแทงขึ้นมาจากดิน ใกล้เคียง ๆ บริเวณของต้นไผ่ ซึ่งเวลาจะกรับประทาน ต้องหาต้นอ่อนของมัน แต่ต้นไผ่ก็จะมีอีกประเภทที่เป็นต้นไผ่หนาม ซึ่งถ้าเป็นไผ่หนามนั้นจะต้องนำมาต้มก่อนเพราะบางทีจะขม โดยหน่อไม้เต็มไปด้วยสารอาหารที่จำเป็น อุดมไปด้วยใยอาหาร โปรตีน โพแทสเซียม แมงกานีส วิตามินอี วิตามินบี 6 และวิตามินและแร่ธาตุอื่น ๆ หน่อไม้มีแคลอรีต่ำและมีไฟเบอร์สูงสามารถช่วยทำให้รู้สึกอิ่มนานมีปริมาณไฟเบอร์ยังช่วยในการย่อยอาหาร และส่งเสริมระบบเผาผลาญที่ดีต่อสุขภาพหน่อไม้อุดมไปด้วยเส้นใยอาหาร ช่วยควบคุมการเคลื่อนไหวของลำไส้และป้องกันอาการท้องผูกปริมาณไฟเบอร์ยังช่วยการเจริญเติบโตของแบคทีเรียในลำไส้ที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมระบบย่อยอาหารให้แข็งแรง หน่อไม้มีสารไฟโตนิวเทรียนท์ เช่น ลิกแนน กรดฟีนอลิก และฟลาโวนอยด์ ซึ่งช่วยควบคุมความดันโลหิต และรักษาระดับคอเลสเตอรอล โดยพรวนป่านั้นจะกินหน่อไม้เป็นประจำเพราะหาได้ไม่ยากมากนัก จะเป็นอาหารประจำของผืนป่านี้ไปเลย

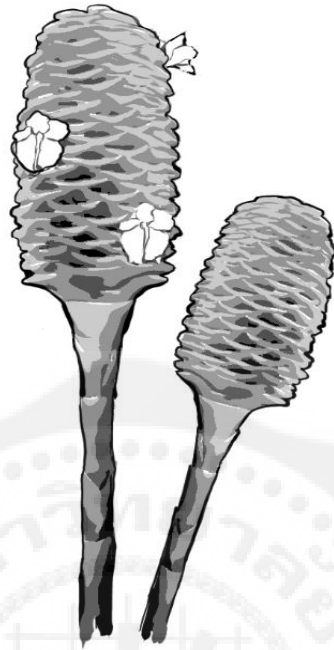

ภาพประกอบที่ 137: ต้นขำร่อง หรือต้นสามแก้ว
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

เป็นต้นที่สวยงามแต่มีความอันตรายอยู่มาก มีดอกที่สวยงาม ซ่อนเข็มพิษใต้ใบสำหรับต้นขำร่อง หรือ ตะลึงก้างช้าง ชาวบ้านบางถิ่นเรียก หนามจ้ำงอ้อง โบราณว่าพิษรุนแรงมาก กว่าพืชพิษชนิดอื่น ๆ หลายเท่า ขนาดขำร่องต้นขำร่องมีรุนแรงกว่าพืชพิษชนิดอื่น ๆ หลายเท่า แม้ภายนอกดูปกติเหมือนพืชทั่วไป แต่ใต้ใบของมันนั้นมีเข็มขนาดเล็กจิ๋วจับไม่ถนัดพร้อมทิ่มแทงเราหากไปสัมผัสมันซึ่งช่วงฤดูฝนจะเป็นช่วงที่กำลังจะออกดอก ออกผล สวยงาม หากบังเอิญเราไปสัมผัสมันขึ้นมา จะเกิดอาการแสบร้อนคันมากเป็นวัน ๆ หรือในบางคนอาจเกิดอาการแพ้รุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้การรักษาเบื้องต้นให้รีบล้างออกด้วยน้ำสะอาดทันที และรีบไปพบแพทย์ใครที่เดินป่าก็ขอให้เดินด้วยความระมัดระวังซึ่งพรานป่าได้เตือนไว้เสมอว่าอย่าสัมผัส โดยเด็ดขาดเพราะนอกจากจะเป็นการทำลายธรรมชาติแล้วอาจเป็นอันตรายต่อตัวท่านเองได้แต่ก็สามารถกินต้นอ่อน ๆ ได้ โดยการเอาใบอ่อนมาเผาก่อน ซึ่งเวลาทานนั้น จะทานกับน้ำพริกหรือปรุงรสเพื่อผัดหรือต้มได้ แต่ต้องระวังในการเด็ดยอดอ่อนมันด้วย โดยปกติจะพบบริเวณใกล้กับน้ำตกซึ่งจะเห็นได้ง่าย ใบจะค่อนข้างใหญ่ และเวลาเดินป่าก็ให้หลบหลีก โดยชื่อของมันจะบ่งบอกสรรพนามไปด้วย “เพราะแม้แต่ขำร่องขำร่องเลย แล้วคนจะไปเหลือหรือ”

ภาพประกอบที่ 138: กระจื่อ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุธานนท์

กระจื่อเป็นพืชที่มีสารอาหารน้อย แต่สำหรับบางท้องถิ่นและถิ่นป่าแถบนี้ก็มีการนำมา
รับประทานด้วยวิธีการทานก็จะใช้หัวกระจื่อเลนนำมาประกอบอาหาร ซึ่งเนื้อในของกระจื่อมันจะมีรสขม
เล็กน้อยต้องนำมาหั่นแล้วนำมาขยำกับน้ำเกลือนาน ๆ ก่อนนำมารับประทานโดยบางที่จะมีการใช้เหง้าไป
แกงกับปลาอย่างเพื่อใช้รับประทานก็มี หรือกินดิบก็ได้ แต่ต้องหาอ่อน ๆ ถึงจะกินดิบได้ไม่ยากจนเกินไป

ภาพประกอบที่ 139: เปราะป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

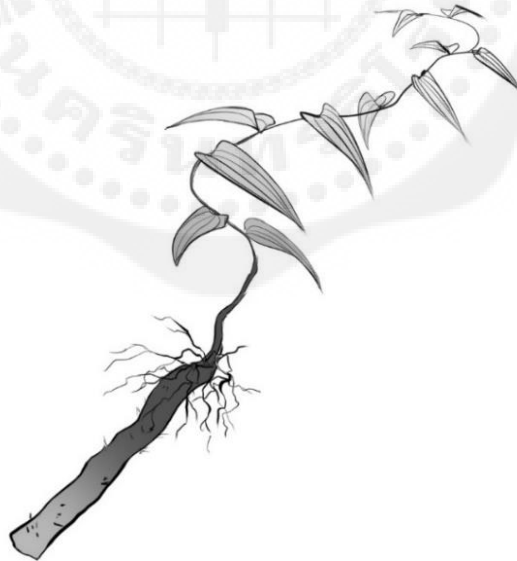
“เปราะป่า” สามารถกินได้จะมีกลิ่นหอม ๆ หรือฉีกกินดิบ ๆ ได้ โดยในป่าแถบนี้จะมีพบมาก ซึ่งอาจจะนำมาผัด เผา ต้มหรือปรุงรสก็ได้ โดยเปราะป่านี้จัดเป็นพืชที่คลุมดิน หัวจะมีขนาดเล็ก สูงประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร มีเหง้าสั้น รากเป็นกระจุก ใบเป็นใบเดี่ยว ส่วนใบอ่อนม้วนเป็นกระบอก ตั้งขึ้น ใบแก่แผ่ราบบนหน้าดิน ไม่มีก้านใบ ต้นหนึ่งมักมี 2 ใบ ใบทรงกลมโต หรือรูปรี กว้าง 8 - 14 เซนติเมตร ยาว 5 - 11.5 เซนติเมตร มีสีเขียวเข้ม ขอบใบมีสีม่วงแดง ปลายใบ แแหลม โคนใบรูปปลีมน ผิวบนเรียบ ด้านล่างมีขน กาบใบยาวราว 5 เซนติเมตร กาบใบที่ไม่มีใบยาวราว 3 เซนติเมตร ลิ่นใบรูปสามเหลี่ยม ยาวราว 4 มิลลิเมตร ช่อดอกแทงออกตรงกลางระหว่างกาบใบทั้งสอง กลีบดอกเป็นหลอด ยาวราว 4 เซนติเมตร ปลายแยกเป็นกลีบ รูปแถบ กลีบหลังยาว และกว้างกว่ากลีบ ข้าง กลีบหลังกว้างราว 0.5 เซนติเมตร ยาว 2.5 เซนติเมตร กลีบข้างกว้างราว 0.3 เซนติเมตร ยาวราว 2.4 เซนติเมตร ดอกสีขาว กลีบดอกขอบบาง มีดอกย่อย 6-8 ดอก ใบประดับสีขาวอมเขียว โดยประมาณนี้จะพบเห็นตามน้ำตกที่มีความชื้น

ภาพประกอบที่ 140: กระแต้เง็งตอ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

สามารถกินยอดได้ โดยวิธีการรับประทานนั้นให้ทำการปาดออก แล้วจึงนำมาปรุงกินได้เลย
ซึ่งจะพบตามป่าที่มีน้ำ อากาศชื้น ๆ รสชาติอร่อย หรือนำมาคั้นกับน้ำพริกก็ได้ด้วย

ภาพประกอบที่ 141: มันเหลือง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

“มันป่า” เวลาจะหานั้นจะต้องขุดดินลงไปสอกหนึ่งถึงจะเจอ ใต้อิตเมื่อเกิดสภาวะ ขาดแคลน ข้าว เช่น ในช่วงปีที่เกิดภัยธรรมชาติความแห้งแล้งหรือแม้แต่ช่วงที่เกิดศึกสงคราม ทางรอดหนึ่งซึ่งเป็นทางเลือกของชีวิต ในช่วงเวลานั้น ก็คือการเข้าป่าหาหัวมันพื้นบ้านมากินแทนข้าว หรือไม่ก็นำมาหุงผสมกับข้าว เพื่อช่วยประหยัดข้าวและเพิ่มปริมาณอาหารให้เพียงพอต่อการบริโภค มันป่าจึงเป็นฮีโร่ในวิกฤติอาหารในอดีต จากข้อมูล Greenery โดยสิทธิโชค ศรีโซ ได้กล่าวไว้ในตำรา การแพทย์แผนไทยมีการใช้มันป่า มาเป็นเครื่องยาในตำรับยา ได้แก่ หัวกลอย ที่ตำราสรรพคุณยาไทยระบุว่า มีรสเปื้อเมา ใช้เป็นยาภายนอก โดยนำไปหุงเป็นน้ำมันเพื่อใส่แผลที่มีหนองสมานแผล หรือกัดฝี ขนชะที่ตำรับยากินบางตำรับผสมกลอยเข้าไป เพื่อใช้แก้เถาดานในท้อง กัดเสมหะและโลหิตที่เป็นลิ่มเป็นก้อน ขับน้ำเหลืองเสีย แก้มุดกิด เป็นต้น และยังช่วยล้างพิษได้อีกด้วย มีการศึกษาวิจัยในบางประเทศพบว่า กลุ่มหญิงท้องถิ่นในแอฟริกาที่บริโภคมันป่า เป็นอาหารหลักสามารถมีวัยเจริญพันธุ์ได้ถึงอายุ 50 ปี โดยในผืนป่าแถบนี้ พรานเล่าว่า เมื่อเข้าป่านั้น จะพยายามหามันป่าเพื่อเป็นอาหารเสริมหรือเพิ่มเติมจากที่เอาเข้าป่าไปด้วยไว้เผื่ออาหารไม่พอ หรือเจอน้ำป่าก็สามารถนำมาปรุงอาหารประทังชีวิตอยู่ต่อไปได้อีกนานเลย และมันป่าสามารถเก็บได้นานมาก ๆ ด้วย เพราะถ้าเรายังไม่ทำการปรุงสุกใด ๆ จะสามารถอยู่ได้นานหลายเดือนเลย

ภาพประกอบที่ 142: กลอยป่า

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

“กลอย” ที่สามารถนำมาบริโภคได้จะมีอยู่ประมาณ 3 ชนิดคือ “กลอยเหลือง” (กลอยไข่ หรือ กลอยข้าวเหนียว) เป็น “กลอย” ที่มีเนื้อสีเหลืองอ่อน จนถึงเหลืองเข้ม เมื่อนำมาแปรรูปจะได้เนื้อกลอยที่มีความเหนียวนุ่มและหอม รสชาติอร่อยที่สุด “กลอยขาว” จัดเป็นกลอยที่มีเนื้อสีขาวนวลจะมีขายในท้องตลาดมากที่สุดและ “กลอยจี๊ด” เป็นกลอยชนิดสุดท้ายที่บริโภคได้ แต่ปัจจุบันหาได้ยาก ซึ่งชินินทร์ อินหันต์ (2551) ครูชำนาญการ คณะวิชาพืชศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพชรบูรณ์ ได้ศึกษาเรื่องกลอยและได้ทดลองปลูกในเชิงพาณิชย์จนประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง เขาบอกว่า คุณประโยชน์ของกลอยมีอยู่มากพบว่าในเนื้อกลอยนั้นจะมีสารที่ชื่อว่า “ทริปโตเฟน” (Tryptophan) ซึ่งเป็นสารชนิดเดียวที่พบอยู่ในข้าวเหนียว แต่มีปริมาณมากกว่าสารชนิดนี้ เมื่อบริโภคเข้าไปแล้วจะมีส่วนช่วยให้อารมณ์ดี ช่วยลดอาการซึมเศร้าและคลายความเครียดได้ น้ำคั้นจากหัวกลอยสดสามารถนำไปฉีดป้องกันและกำจัดศัตรูพืชบางชนิดได้

ภาพประกอบที่ 143: บุกคางคก

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

บุกคางคก หรือบุกอื่น ๆ สามารถกินได้ รสชาติของมันมีความอร่อย สามารถต้ม เผา แกง เอาต้น ๆ ลูกที่เป็นเม็ด ๆ มาทานก็ได้ โดยในการเผา ก็ควรเผาให้ดำไปเลยได้และยังเป็นสมุนไพรเนื่องจาก บุกคางคกนั้นให้พลังงานต่ำ เหมาะมากกับผู้ที่เป็นเบาหวาน ยังจัดเป็นพืชโบราณชนิดหนึ่งที่พบในทุกภาค

ของประเทศไทย โดยในทางอาหารชาวชนบทสมัยก่อนนิยมเอาต้นอ่อน และปอกเปลือกออก ส่วนใบอ่อนสามารถนำมาปรุงเป็นอาหาร แต่ส่วนใหญ่จะทำแกงส้ม แกงเลียง และ ทำห่อหมก รสชาติอร่อยมาก แต่ก่อนนำไปปรุงเป็นอาหารนั้น จะต้องเอาไปต้มก่อนโดยใส่ลงไปตอนที่น้ำกำลังเดือดเพื่อให้หมดพิษ คล้ายกับหัวกลอย จะได้ไม่มีอาการคันเมื่อปรุงเป็นอาหารรับประทาน

ภาพประกอบที่ 144: บุกน้ำผึ้ง

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

บุกน้ำผึ้งจะมีลักษณะต้นเล็กสามารถกินได้และเป็นยารักษาโรคบางอย่างได้ จัดเป็นไม้ล้มลุกเนื้ออ่อน ลำต้นอวบ สีเขียวเข้มตามต้นมีรอยต่างเป็นดวง ๆ เขียวสลับขาวใบเป็นชนิดใบเดี่ยว แตกใบที่ยอดกลุ่มใบแผ่เป็นแผงคล้ายร่มกาง ก้านใบต่อเนื่องกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 – 7 ใบรูปใบยาวปลาย ใบแหลม ขนาดใบยาว 12 – 15 เซนติเมตร ลำต้นสูง 1 – 2 เมตร ดอกบุกเป็นสีเหลืองบานในตอนเย็น มีกลิ่นเหม็น คล้ายหน้าวัว ประกอบด้วยปลี และจานรองดอก จานรองดอกมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 12 – 15 เซนติเมตร เกสรตัวผู้และตัวเมียรวมอยู่ในดอกเดียวกัน แต่แยกกันอยู่คนละชั้นเมื่อบาน จานรองดอกจะโรย เหลืออยู่แต่ปลีดอก ซึ่งจะกลายเป็นผล ก่อนออกดอกต้นจะตายเหลือแต่หัว ซึ่งเป็นก้อนกลมสีขาว ขนาด 6 – 10 เซนติเมตร เจริญเติบโตอยู่ในดิน ส่วนที่ใช้ จะเป็นเนื้อจากลำต้นใต้ดิน

ภาพประกอบที่ 145: มะดีควาย ประคำดีควาย
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

มะดีควาย ประคำดีควาย สามารถรับประทานได้ และยังสามารถนำผลมาใช้เป็นสารชะล้าง แทนสปู่เพื่อชำระล้างร่างกาย สระผม หรือนำไปใช้ซักผ้า หรือใช้ทำความสะอาดข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนเมล็ดมะดีควายที่มีลักษณะกลมและแข็งมีสีน้ำตาลดำไปใช้ร้อยทำเป็นลูกประคำหรือเครื่องรางของขลังต่าง ๆ และยังมีการนำผลมาใช้ในการเปื้อปลา และใช้เป็นยาฆ่าแมลงต่าง ๆ มะดีควาย (ชนิด S.rarak DC.) จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นสูงประมาณ 5 - 10 เมตร มีลักษณะเปลือกเป็นสีน้ำตาลอมเทา ค่อนข้างเรียบ มีเรือนยอดเป็นทรงพุ่มหนาทึบ ส่วนใบ ออกเป็นช่อ เรียงสลับกันช่อใบมีใบย่อยประมาณ 5-9 คู่ ใบย่อยมีลักษณะรูปหอก โคนใบสอบเข้าหากัน ปลายใบเรียวแหลม ใบกว้างประมาณ 0.6 -1.2 นิ้ว ยาวประมาณ 2.5- 4 นิ้ว ใบมีสีเขียวเข้มเหมือนใบทองหลาง ส่วนดอกจะออกเป็นช่อ ตามปลายกิ่ง มีลักษณะดอกขนาดเล็ก สีขาวนวล หรือสีเหลืองอ่อน ดอกมีกลีบรองกลีบดอกขนาดเล็กประมาณ 4 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกัน มีกลีบดอกประมาณ 5 กลีบ กลีบด้านนอกมีขนสั้นสีน้ำตาล ปนแดง ขึ้นประปราย มีเกสรตัวผู้ตรงกลางดอก ประมาณ 10 อัน และผลมีลักษณะค่อนข้างกลม สีเขียวเมื่ออ่อน สีเหลืองฉ่ำเมื่อสุก และมีสีน้ำตาล จนถึงดำตามลำดับเมื่อแก่และแห้ง เปลือกหุ้มมีลักษณะแข็ง ข้างในประกอบด้วยเมล็ด ผลหนึ่งมี 1 เมล็ดเท่านั้น ออกผลหลากผลเป็นพวง ขนาดผลเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.6 นิ้ว

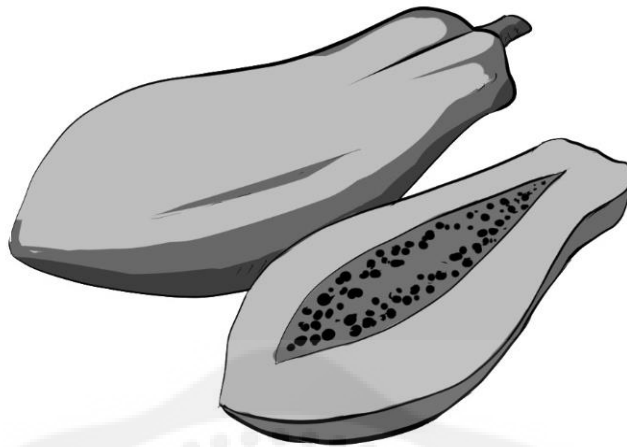

ภาพประกอบที่ 146: ลูกสมอ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ลูกสมอเป็นพืชท้องถิ่นในเอเชียใต้เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางลักษณะของผลมีลักษณะค่อนข้างกลมหรือเป็นรูปไข่มีผิวเรียบสีเขียวอมเหลืองหรือแดงในผลมีเมล็ดเดี่ยวแห้งแล้วจะเป็นสีดำโดยสมอไทยเป็นสมุนไพรมีสรรพคุณนำมาใช้ทำเป็นยาได้หลายส่วนไม่ว่าจะเป็นดอกผล หรือแม้แต่เปลือกต้นคุณประโยชน์ ซึ่งมีสรรพคุณไม่ว่าจะเป็นรสขม ฝาด เผ็ด เค็ม หวาน และรสเปรี้ยว สมอไทย ได้รับการยอมรับว่าเป็น “ราชาสมุนไพรมะเร็ง” เนื่องจากช่วยกำจัด สารพิษออกจากร่างกาย และช่วยบำบัดรักษาโรคต่าง ๆ ใช้รักษาอาการ ท้องผูกเรื้อรังซึ่งดีกว่ายาทั่วไป ที่ช่วยถ่ายท้องได้ แต่แก้อาการท้องผูกไม่ได้และยังช่วยชำระล้างลำไส้ได้อีก และยังอุดมไปด้วยวิตามิน และแร่ธาตุที่ประโยชน์ต่อร่างกายหลายชนิดไม่ว่าจะเป็น วิตามินเอ วิตามินซี ธาตุแคลเซียม ธาตุฟอสฟอรัส

ภาพประกอบที่ 147: มะละกอ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

มะละกอ ในป่าเกิดจากที่นกมาถ่ายมูล แล้วเกิดเป็นต้นมะละกอที่นกได้กินเข้าไป ซึ่งจากการศึกษา และจำแนกชั้นทางพฤกษศาสตร์ พืชในวงศ์นี้มีประมาณ 34-35 ชนิด (species) แต่มะละกอที่พบในป่าแถบนี้ ไม่เป็นแน่ชัดว่าประเภทใด ซึ่งมะละกอพบไม่บ่อยในป่านี้ แต่ก็มีพบบ้าง ซึ่งผลของมันสามารถทานได้ทั้งดิบและสุก ซึ่งรสชาติจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากมะละกอที่ซื้อกินตามท้องตลาด และที่ปลูกตามแปลงเกษตร รสชาติของมันเมื่อสุกจะไม่หวานมาก และเมื่อดิบก็จะมีรสชาติฝาดมากกว่าทั่วไป

ภาพประกอบที่ 148: ดอกมะค่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ถือได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นที่มีขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่และนิยมนำเนื้อไม้มาใช้ประโยชน์ ในการก่อสร้างหรือแปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ เนื่องจากเนื้อไม้มีความแข็งแรง ทนทาน และมีสีสนิมที่สวยงาม จัดเป็นไม้หวงห้ามประเภท ที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อน โดยลำต้นมีความสูงประมาณ 10 - 20 เมตร มีเรือนยอดเป็นพุ่มกว้างและแตกกิ่งก้านต่ำ ตั้งแต่ระดับล่างของลำต้นเปลือกของลำต้น จะมีสีน้ำตาล อมชมพูอ่อนและกิ่งจะมีขนปกคลุมอยู่ทั่วทั้งต้น ลักษณะใบของมะค่าโมงมีลักษณะเป็นใบประกอบออกเรียง สลับกัน ที่กิ่งแขนง โดยใบย่อยจะมีก้านใบสั้นประมาณ 3-5 มิลลิเมตรและแผ่นใบจะมี สีเขียวเข้ม ส่วนดอก จะออกดอกที่บริเวณข้อปลายกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 5-15 เซนติเมตร โดยมีขนปกคลุมอยู่บาง ๆ ดอกย่อยจะมี ก้านดอกยาว 7-10 มิลลิเมตรส่วนดอกมีใบประดับเป็นรูปขอบขนานแกมรูปไข่โดยมีความยาว 5 -10 มิลลิเมตร มีขนปกคลุมอยู่ทั่ว กลีบรองมีทั้งหมด 4 กลีบ โดยมีรูปขอบขนานเรียงทับซ้อนกันมีความยาว 10-12 มิลลิเมตร และสามารถนำมาทำแกงได้ด้วย โดยมะค่าโมงมีผล เรียกว่า ฝัก โดยมีลักษณะเป็นฝักแบนขนาดใหญ่กว้าง ประมาณ 7-10 เซนติเมตร และยาว 12-20 เซนติเมตร ฝักอ่อนจะมีสีเขียวส่วนฝักแก่จะมีสีน้ำตาลและฝักแก่จะแตกออกเป็น 2 ซีก ด้านในมีเมล็ดประมาณ 2-5 เมล็ด มีลักษณะกลม เปลือกของเมล็ดมีสีดำและมีเยื่อหนาลักษณะเมล็ด คล้ายรูปฟันคน

โดยมีความยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร และหุ้มบริเวณฐานเมล็ด จึงเรียกว่า ฟันฤๅษี มักเกิดขึ้นตามริมแม่น้ำหรือข้างลำห้วย

ภาพประกอบที่ 149: มะจำ

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ฤๅษีธานนท์

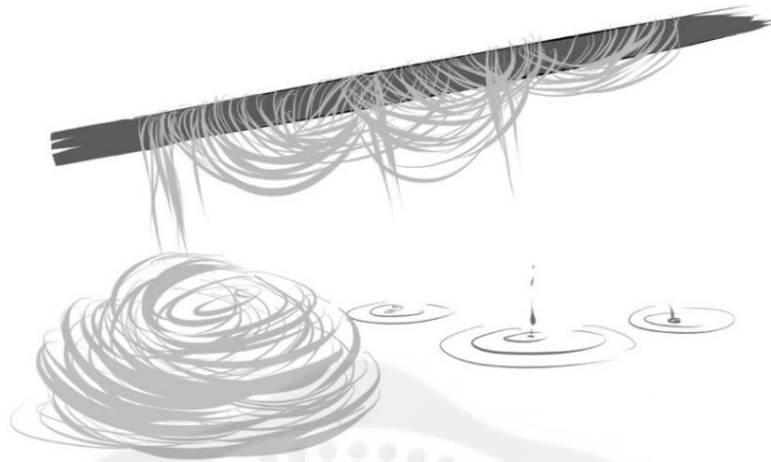
มะจำจะอยู่แถวห้วย ซึ่งทางแม่ประโดนจะมีเยอะมาก เวลาแตกยอด เวลานั้นมาทานจะอร่อยมาก โดยเลือกต้นเล็ก ๆ ไม่ขมและไม่ฝาด จะพบขึ้นทั่วไปในป่าชั้นกลางในป่าดิบแล้งป่าดิบชื้น โดยเฉพาะบริเวณริมลำธาร หรือตามทุ่งหญ้าที่ขึ้นส่วนใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงตรงข้ามและสลับ ตั้งฉากลักษณะของใบเป็นรูปใบหอกกลับ หรือรูปไข่ ปลายใบแหลมหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบสอบ ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 3.8-7.5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 12.5-25 เซนติเมตร แผ่นใบหนาแข็งเป็นมัน ผิวใบเรียบเป็นสีเขียว ใบอ่อน เป็นสีแดง โดยดอกจะออกดอกเป็นช่อแยกแขนง รูปพืระมิต โดยจะออกที่ปลายกิ่งหรือตามส่วนยอด ช่อดอกย่อยออกเป็นกระจุกลักษณะคล้ายซี่ร่ม กลีบดอกมี 5 กลีบ เป็นสีขาวแกมชมพูจาง ๆ โคนกลีบเชื่อมติดกัน ส่วนกลีบเลี้ยงมี 5 กลีบลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม มีจุดสีดำหรือมีขนสั้น ผลเป็นผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว มีลักษณะกลม ขนาดเท่ากับเม็ดนุ่น ผลอ่อนเป็นสีแดง เมื่อสุกหรือแก่แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีม่วงดำหรือสีดำ ส่วนเมล็ดมีลักษณะกลม

ภาพประกอบที่ 150: ตะไคร้ ในน้ำ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

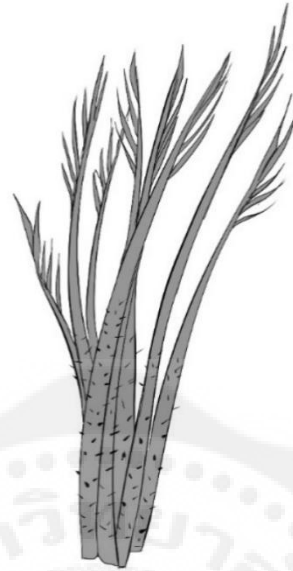
ตะไคร้ที่อยู่ในน้ำสามารถรับประทานได้ โดยการเด็ด และนำมาปรง จะให้อร่อย คือจิ้มน้ำพริก เายอดมาเด็ดกับน้ำพริก ตะไคร้ น้ำ คือ สาหร่ายเซลล์เดียวซึ่งเกาะยึดในพื้นที่ที่มีน้ำไหล เพราะน้ำที่ไหลมี ทั้งออกซิเจน คาร์บอนไดออกไซด์ และสารอาหารไหลเวียนดี แสงดีสาหร่ายพวกนี้ จะมายึดเกาะ กลายเป็นผืนเขียว ๆ ตะไคร้ น้ำยังประกอบไปด้วยสาหร่ายชนิดต่าง ๆ รวมทั้งพวกไซยาโนแบคทีเรียมา เกาะกลุ่มอยู่รวมตัวกันบางกลุ่มเกาะยึดในบริเวณ ที่เปียกชื้นบางกลุ่มอยู่ในน้ำแต่ละกลุ่มจะมีสีที่ต่างกัน

ภาพประกอบที่ 151: สาหร่ายน้ำจืด ในหัวข้อ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

สาหร่ายเติบโตด้วยการสังเคราะห์แสง ในกระบวนการนี้สาหร่ายจะดึงเอาคาร์บอนไดออกไซด์ ต้นตอ ของการเกิดก๊าซเรือนกระจกมาใช้ แล้วเปลี่ยนให้เป็นออกซิเจนแทนปล่อยกลับสู่แหล่งน้ำ สาหร่าย จึงเปรียบเหมือนต้นไม้ในโลกบาดาล ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพของน้ำและยังเป็นพืชอาหารให้กับสัตว์น้ำ ตัว เล็ก ๆ อย่างลูกกุ้ง ลูกปลา ว่ากันว่าสัดส่วนโปรตีนของสาหร่ายนั้นยิ่งหนึ่งเกินกว่าอาหารชนิดใดจะมา ต้านได้และยังพ่วงวิตามิน เกลือแร่และกรดไขมันจำเป็นต่อร่างกายไว้อีกด้วยสาหร่ายจึงกลายเป็น ความหวัง ทางอาหารให้กับมนุษย์ด้วย โดยจากพรานเล่าว่า ในบางครั้งที่เดินเลาะตามห้วยนั้นก็จะพบ สาหร่ายด้วย และสามารถนำมาทานได้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องผ่านการปรุงสุกเสียก่อน แล้วนำมาจิ้มกับ น้ำพริก หรือจะนำมาผัดก็จะอร่อยด้วยเช่นกัน โดยในแถบป่านี้จะมีสาหร่ายน้ำจืดเป็น แหล่งสำคัญที่พบเจอ

ภาพประกอบที่ 152: ผักหนาม
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

ข้อมูลจาก puechkaset ผักหนาม เป็นผักป่าที่พบได้ตามริมลำน้ำ ลำห้วย นิยมนำก้านใบอ่อน และใบอ่อน รวมถึงดอกอ่อนมาประกอบอาหาร ทั้งลวกจิ้มน้ำพริก ชุบแป้งทอด แกงเลียง แกงอ่อม หรืออื่น ๆ มีความกรอบ และอมหวาน ปัจจุบันเริ่มปลูกเพื่อรับประทานในครัวเรือน และการจำหน่ายมากขึ้น

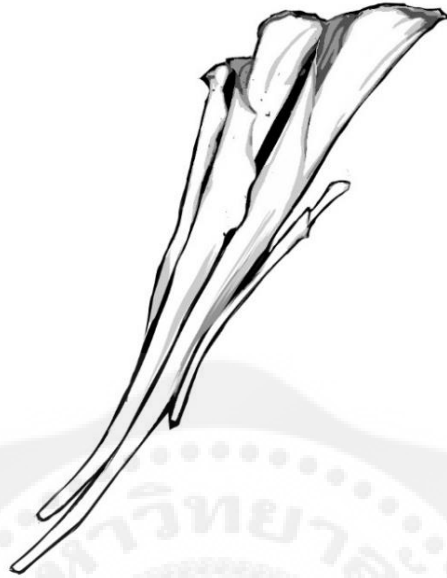

ภาพประกอบที่ 153: ผักกูด
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

ผักกูด เป็นชื่อของผักชนิดหนึ่งที่อยู่ในตระกูลเฟิร์น ที่อยู่ในวงศ์ Athyriaceae สามารถ นำมาปรุง เป็นอาหารได้ ยังเป็นสมุนไพรได้อีก มักจะขึ้นอยู่ตามริมน้ำหรือพื้นที่ชุ่มน้ำมากกว่าในป่าดิบ มักพบ บ่อย เพราะเป็นช่วงเจริญเติบโตในฤดูฝนมีเหง้าสูงได้ 1 - 2 เมตร ใบเป็นแผงรูปขนนกตอนอายุยังน้อย จะ แดกเป็นรูป ขนนกชั้นเดียวคู่ขนานกันไป ตั้งแต่โคนใบถึงปลายใบ เมื่ออายุมากขึ้นใบ จะเปลี่ยนเป็นรูปขน นก 2 ชั้น ยอดอ่อนและปลายยอดม้วนงอแบบก้นหอย พบกระจายพันธุ์ทั่วไปในทวีปเอเชียและโอเชียเนีย ใบของผักกูด ใช้ต้มน้ำดื่มหรือกินสด ช่วยแก้ไข้ตัวร้อน, แก้พิษอักเสบ, บำรุงสายตา, บำรุงโลหิต, แก้โลหิต ง่าย ป้องกันเลือดออกตามไรฟันและขับปัสสาวะได้ดีขาดมาก ลดความดันโลหิตสูงลดคอเลสเตอรอลใน เม็ด เลือด มีสารบีตา-แคโรทีนและธาตุเหล็กสูง ส่วนใหญ่จะนำไปอ่อน ซ่ออ่อนทำแกงหรือลวกจิ้มน้ำพริก ชนิดต่าง ๆ ผักกูดยังเป็นดัชนีชี้วัดถึงสภาพแวดล้อมให้ได้ว่า บริเวณไหนอากาศไม่ดี ดินไม่บริสุทธิ์ มี สารเคมีเจือปนอยู่ ผักกูดจะไม่ขึ้นหรือแตกต้นในบริเวณนั้นเด็ดขาด

ภาพประกอบที่ 154: ยอดผักเปาะ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ฤๅษุทธานนท์

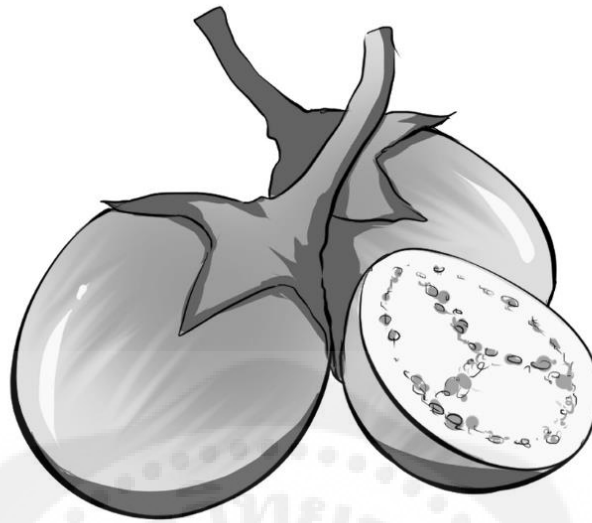
ผักเปาะสมุนไพรเปราะป่า มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า ตูบหมุบ ว่านตูบหมุบ(อุบลราชธานี, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), เปราะเถื่อน (ปราจีนบุรี, ชุมพร), เปราะ หัวหญิง (กระบี่), เปราะเขา เปราะป่า เป็นต้นจัดเป็นพืช ลงหัวขนาดเล็ก มีความสูงประมาณ 3-5 เซนติเมตร มีเหง้าสั้น และรากเป็นกระจุกหัวเปราะ ป่า หรือเหง้าสั้น และมีขนาดเล็ก ลักษณะของเหง้าเป็นรูปทรงกลม สีน้ำตาลที่ผิวมีรอยข้อปล้องอย่างชัดเจน ออกรากจากเหง้า หลักเป็นเส้นกลมยาว เหง้ามีกลิ่นหอม รสร้อนเผ็ดและขมจัดสามารถพบได้ทั่วทุกภาค ของประเทศไทย ต้นเปราะป่ามักขึ้นตามพื้นดินหรือเกาะอยู่ตามโขดหินโดยเกิดตามที่ลุ่มชื้นแฉะในป่าเบญจพรรณทั่ว ๆ ไป

ภาพประกอบที่ 155: พริกป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

พริกในป่าเกิดจากนกไปขี้ เกิดเป็นต้น มีเยอะในป่า แลวต้นฝิ่งเยอะ นกไปกินฝิ่ง แล้วขี้แฉวนั้น โดยผลจะลักษณะออกผลเป็นฝักคู่ ลักษณะโค้ง รูปรีปลายเรียวแหลม คอดว้าเป็นพู่สั้น ๆ มีขนาดกว้างประมาณ 0.7 เซนติเมตร และยาวประมาณ 0.9 - 1 เซนติเมตร ผลย่อยแตกเป็นแนวเดียว ผิวผลเป็นมันสีเขียว ภายในมีเมล็ดประมาณ 6 - 8 เมล็ดเมล็ดแก่มีเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดงสดออกดอกเป็นช่อ กระจุกตามซอกใบ หรือปลายยอด มีดอกย่อย 3 - 25 ดอก ก้านช่อดอกยาวประมาณ 4 - 7 เซนติเมตรดอกเป็น สีขาวแกมเหลืองอ่อน ลักษณะของดอกเป็นรูปดอกเข็ม กลีบเลี้ยงดอกมี 5 กลีบ เป็นสีเขียวอ่อน ยาวเกือบ 2 มิลลิเมตร ลักษณะเป็น รูปสามเหลี่ยมหรือรูปไข่ปลายแหลมยาว เรียงซ้อนกันบางครั้งขอบมีขนอยู่ ส่วนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาวประมาณ 1.2 - 1.7 เซนติเมตร ส่วนปลายแยกออกเป็น 5 แฉก ยาวประมาณ 7 - 9 มิลลิเมตรลักษณะ เป็นรูปไข่ ลักษณะของใบเป็นรูปขอบขนาน รูปรีหรือรูปรีแคบแกมรูปไข่ปลายใบเรียวแหลม หรือแหลมยาวคล้ายหาง โคนใบเป็นรูปปลีมี ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 2-4 เซนติเมตร และยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร เนื้อใบบาง ผิวใบเกลี้ยง ก้านใบสั้น ยาวได้ประมาณ 0.3 -0.7 เซนติเมตร

ภาพประกอบที่ 156: มะเขือเปาะ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

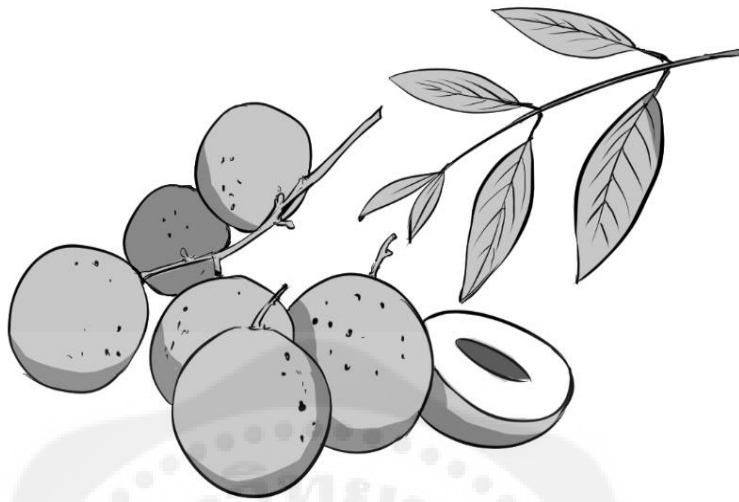
มะเขือเปาะจัดเป็นพืชล้มลุกขนาดเล็ก ทรงพุ่ม ลำต้นตั้งตรง ผิวเรียบ ไม่มียาง ใบทรงหัวใจคร
ปลายใบแหลม โคนใบมน ดอกออกตามซอกใบ รูปกงล้อ ไม่มีกลิ่น มีทั้งสีขาวและสีม่วง รูปทรงผลที่เราคุ้น
ๆ คือทรงกลม แต่แบบเรียวยาวไปก็มี ผลมีเรียบ เนื้อแน่น กรอบฉ่ำน้ำ ส่วนใหญ่เป็นสีเขียว แต่ก็อาจจะเป็น
สีขาว สีเหลือง หรือสีม่วงได้ตามสายพันธุ์ เนื้อด้านในเป็นเมือกและมีเมล็ดเยอะมาก เมื่อแก่แล้วผลจะมีสี
เหลือง สามารถนำมาทานได้ทั้งสดและปรุงรสให้สุกใหม่ รสชาติหากทานดิบจะค่อนข้างฝาด และเมื่อ
สุกแล้วรสชาติฝาดจะลดลงไป จะพบมากในป่าแถบนี้จากที่พรานไว้กล่าวไว้

ภาพประกอบที่ 157: มะเขือเหลือง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

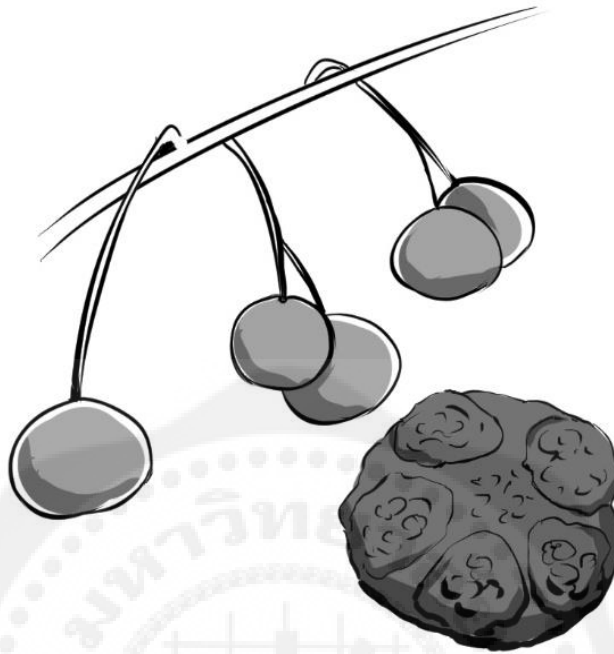
มะเขือเหลือง จะมีขนที่ตัวผล ซึ่งสามารถรับประทานได้ แต่ต้องนำไปเผาก่อน โดยเผาจนแล้วก็สามารถนำมาแกงได้เลย จะใช้แทนมะขามได้ รสชาติจะออกเปรี้ยวๆ เป็นพืชพื้นเมืองในเอเชีย เป็นพืชสมุนไพรในอินเดีย มีขนและหนามปกคลุมตามลำต้น ใบเดี่ยว ผิวใบทั้งสองด้านมีหนามและขนรูปดาว ดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ ออกตามซอกใบ กลีบดอกสีม่วง กลีบย้วยน ผลแบบเบอร์รี่ สามารถรักษาอาการไอ หอบหืด เจ็บหน้าอกได้

ภาพประกอบที่ 158: มะปรางป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

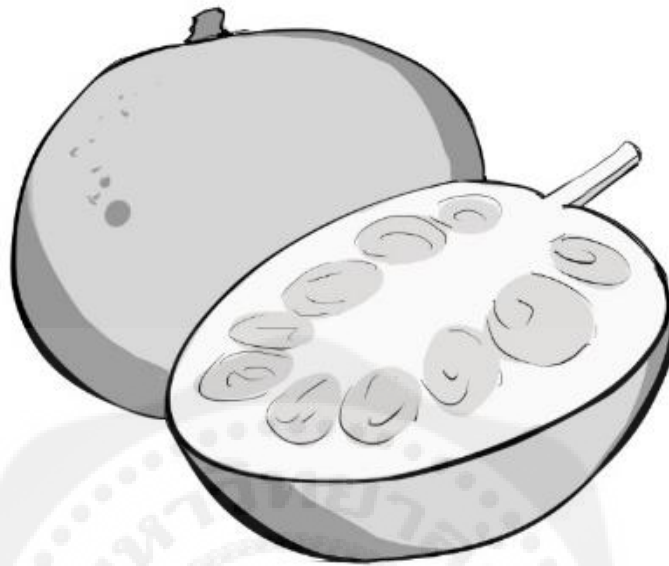
มะปราง เป็นชื่อของผลไม้เมืองร้อนชนิดหนึ่งที่อยู่ในวงศ์ Anacardiaceae (วงศ์เดียวกับ มะม่วง มะกอก) มีถิ่นกำเนิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีทรงต้นค่อนข้างแหลม มีใบมาก ไม่มีผลัดใบนอก กิ่งก้านแตกแขนงจนทึบ รากแก้วค่อนข้างแข็งแรงมากจึงสามารถทนความแห้งแล้งได้ดีดอกออกเป็นช่อ และก็มีสีเหลืองเมื่อบาน ผลจะมีขนาดพอ ๆ กับไข่ของนกพิราบและก็มีสีเหลือง หรือสีเหลืองอมส้มเวลาสุก จัดเป็นไม้ผลที่มีทรงต้นค่อนข้างแหลม มีกิ่งก้านสาขาค่อนข้างทึบ สูง 15 - 30 เมตร มีรากแก้วแข็งแรง ใบเรียวกว้าง 3.5 เซนติเมตร ยาว 14 เซนติเมตร ดอกเป็นช่อ เกิดบริเวณปลายกิ่งแขนง ช่อดอกยาว 8 - 15 เซนติเมตร เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีสีเหลือง ผลรูปไข่และกลม ปลายเรียวแหลม ช่อหนึ่งมีผล 1 - 15 ผล ผลดิบมีสีเขียวอ่อน ถึงเขียวเข้มตามอายุของผล ผลสุกมีสีเหลืองหรือเหลืองอมส้ม เปลือกผลนิ่มเนื้อสีเหลืองแดงส้มออกแดง แล้วแต่ชนิด รสชาติหวาน จะอมหวานอมเปรี้ยว หรือเปรี้ยว-เปรี้ยวจัด ผลหนึ่งจะมี 1 เมล็ดผิวของกะลาเมล็ด มีลักษณะเป็นเส้นใย เนื้อของเมล็ดทั้งสีขาวและสีชมพูอมม่วง รสขมฝาดและขมลักษณะเมล็ดคล้าย เมล็ดมะม่วง และสามารถทำแกงได้ ทำแกงส้ม

ภาพประกอบที่ 159: พระเจ้าห้าพระองค์
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

“พระเจ้าห้าพระองค์” สมุนไพรและเครื่องราง จัดเป็นพันธุ์ไม้โบราณอีกชนิดหนึ่งที่หายาก เพราะลักษณะของผล รูปกลม ๆ รี ๆ แบ่งเป็นพู 5 พู แต่ละพูมีรูปคล้ายพระเรียงรอบผลห้าองค์หันพระเศียรชน กันตรงศูนย์กลางทำให้ผู้คนนิยมนำผลตอนที่แก่จัดมาทำเป็นเครื่องรางของขลังเป็นพันธุ์ไม้คู่ความเชื่อของคนไทย ผลของพระเจ้าห้าพระองค์นั้น ยังมีสรรพคุณหลากหลาย ได้แก่ เปลือก แก้โรคบิด แก้ปวดท้องน้ำ ยาง ทำให้แผลแห้งและตกสะเก็ด, ผลอ่อน นำไปทำแกงส้มได้, เมล็ดนำไปรับประทานเป็นอาหารได้นิยมเอาผลแห้ง ของต้นพระเจ้าห้าพระองค์ ไปใช้แก้โรคหืด โดยจะนำไปฝนกับหินลับมีดหรือหิน ฝนยาสมุนไพรผสมกับน้ำให้ข้น แล้วเอาน้ำที่ฝนไปทาบริเวณที่เป็นหืด หรือบริเวณที่เป็นเม็ดผื่นคันชนิดเรื้อรัง นำไปทาบ่อย ๆ จะทำให้อาการที่เป็นอยู่ค่อย ๆ ทุเลาลง และแห้งหายได้ในที่สุด

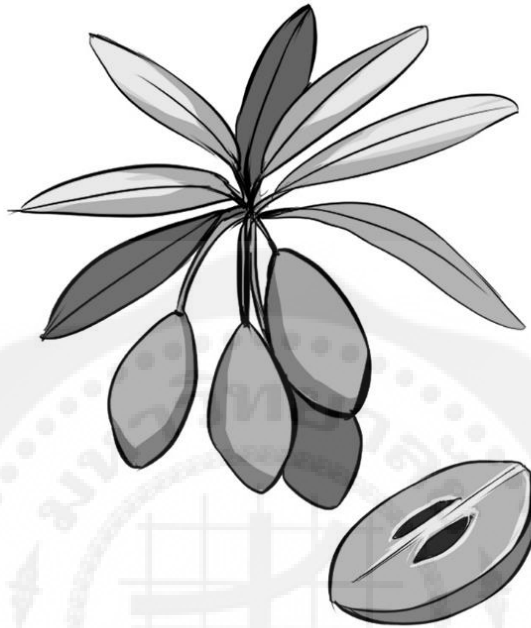

ภาพประกอบที่ 160: มะหาดขนุน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

รูปทรงจะเป็นลูกกลม ๆ เหมือนเม็ดขนุน ถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของภูมิภาคเอเชียใต้ เช่น อินเดีย ศรีลังกา และ บังคลาเทศแล้วมีการแพร่กระจายพันธุ์ไปในเขตร้อนของประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พม่า, ไทย, ลาว, กัมพูชา, มาเลเซีย พบได้ขึ้นทั่วไปในที่กึ่งโล่งแจ้งตามป่าดงดิบ ป่าเต็งรังป่าเบญจพรรณ และป่าหินปูน ต้นมะหาด จัดเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ ชนิดไม่ผลัดใบ โดยมีความสูงประมาณ 15 - 30 เมตร ลำต้นมีลักษณะตรง ทรงพุ่มกลมแผ่กว้างเปลือกลำต้นสีน้ำตาลแกมน้ำตาลผิวขรุขระแตกเป็นสะเก็ดเล็ก ๆ ตามร่องเป็นแนวยาว และบริเวณเปลือกลำต้นที่มีผิวหยาบมักมียางไหลซึมออกมารวมถึง บริเวณกิ่งอ่อนหรือยอดอ่อนด้วย ซึ่งน้ำยางที่ไหลซึมออกมามักจะแห้งติดที่บริเวณกิ่งลักษณะใบมะหาดเป็นใบเดี่ยวออกเรียงสลับแนวระนาบเดียวกันใบรูปไข่หรือรูปทรงรีโคนใบมนหรือแหลมกว้างส่วนปลายใบ มนหรือเป็นติ่งแหลม ขอบใบเรียบหรืออาจเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบมีความกว้างประมาณ 5 - 20 เซนติเมตร และยาวประมาณ 10 - 30 เซนติเมตร ผิวด้านบนมีขนปกคลุมเล็กน้อย ส่วนด้านล่างมีสีเขียวอมสีเทา ดอกมะหาดมีลักษณะการออกดอกเป็นช่อ ออกดอกกระจุกกันแน่นกลม ดอกมีสีเหลืองหรือสีชมพูอ่อน และจะออกดอกตามซอกใบ ดอกแยกเพศอยู่ในต้นเดียวกัน และอยู่คนละช่อ ช่อดอกเพศผู้มีลักษณะกลม ออกดอก

เป็นช่อเดี่ยวตามซอก มะหาดมีลักษณะการออกผลเป็นรูปทรงกลมที่ค่อนข้างเบี้ยวเล็กน้อยมีตะปุ่มตำ ผลสดภายในมีเนื้อ รสชาติหวานอมเปรี้ยวสามารถนำมารับประทานได้ โดยผลจะมีสีเหลือง

ภาพประกอบที่ 161: ละมุด

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

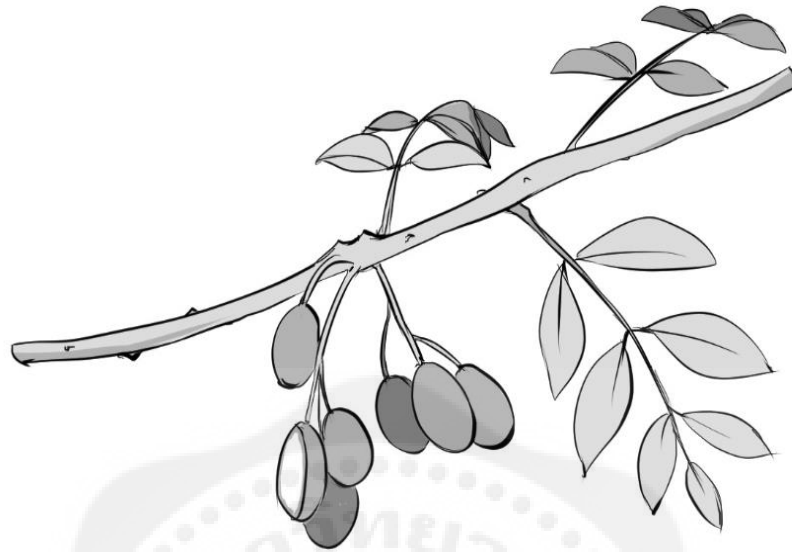
เป็นพันธุ์ไม้ไม่ผลัดใบชนิดหนึ่งผลมีรสหวานหอมนิยมรับประทานเป็นอาหารว่างและนิยมรับประทานในประเทศไทย ผลละมุดสุกมีน้ำตาลสูง และประกอบไปด้วยวิตามินเอและซี ธาตุแคลเซียม ฟอสฟอรัส ละมุดดิบมียางสีขาวเหมือนน้ำมัน มีสารที่ชื่อว่า “gutto” ละมุดมีชื่อพื้นเมืองอื่นอีกคือ ขวานิลอ (ปัตตานี,มลายู ยะลา) ละมุดเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง เป็นพุ่มทึบ กิ่งก้าน แตกออกรอบลำต้นเป็นชั้น ๆ ใบเดี่ยวท้องใบมีสีน้ำ ตาลอมเขียว มักออกเป็นกระจุก ตามปลายกิ่ง ดอกเดี่ยว ออกตามง่ามกิ่ง กลีบรองดอกเรียงกัน เป็น 2 ชั้น กลีบดอกเชื่อมกันและยกตั้งขึ้น มี 6 กลีบ มีสีเหลืองนวล ผลรูปไข่ หรือรูปปลายข้างหนึ่งแหลมเล็กน้อยมีสีน้ำตาล ผลยังไม่สุกมียางสีขาว รสฝาด แข็ง เมื่อสุกจะนิ่ม หวาน ไม่มียาง มีเมล็ดรูปยาวรี ผิวสีดำฝังอยู่ในเนื้อ ผลละ 2-6 เมล็ด

ภาพประกอบที่ 162: พุทราป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญุฑุธานนท์

พุทราป่า เป็นต้นไม้สูงมีหนามเล็กแหลม ผลกลมเล็ก เมล็ดโตมีเมือกมาก รสเปรี้ยวผลสุกหรือผลแก่จัด ใช้รับประทานเป็นผลไม้ หรือนำมาเชื่อมเป็นผลไม้เชื่อม ทำน้ำผลไม้มีวิตามินซี น้ำตาล ฟอสฟอรัสและแคลเซียม ไขมัน มีวิตามินซี สามารถรับประทานผลสุกเพื่อขับเสมหะ แก้ไอ และเป็นยาระบายผลแห้งหรือใบนำ ไปปิ้งไฟ หรือคั่วหรืออบให้แห้งนำมาชงน้ำดื่ม แก้ไอ เมล็ดนำมาเผาไฟ แล้วป่น ใช้รักษาซางซึกของเด็ก หรือตำสมหั่วเด็ก รักษาอาการหวัดคัดจมูก และอาการบวมได้

ภาพประกอบที่ 163: มะกอก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

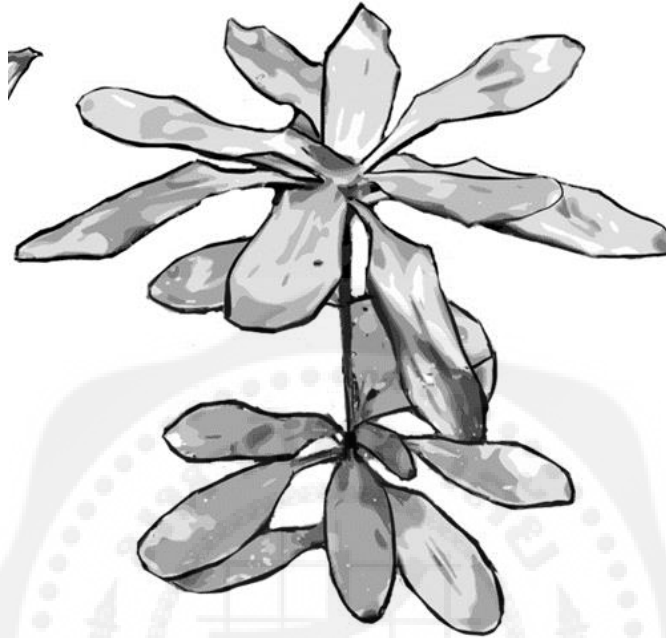
มะกอกป่า เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในเอเชียตั้งแต่อินเดีย มาเลเซียจนถึงอินโดนีเซีย เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงถึง 25 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านเลี้ยวไม่มีขน เปลือกเรียบสีเทาแตกเป็นร่องเล็กน้อย เปลือกข้างในมีริ้วสีชมพูสลับขาว ใบประกอบ มีใบย่อย 3 – 5 คู่ ปลายสุดเป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปขอบขนานหรือรูปหอก ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบแหลมหรือเบี้ยว ดอกออกเป็นช่อสีขาวตามปลายกิ่ง แต่ละดอกมีขนาดเล็ก มี 5 กลีบเกสรมีตัวเมียแยกเป็นสี่แฉก ผลสดมีเนื้อฉ่ำน้ำ ลักษณะรูปไข่หรือรูปรี เมื่อสุกผลสีเหลืองเข้ม มีรอยแต่มสีน้ำตาลทั่วผล มะกอกเป็นพืชที่ให้ผลตลอดปี ในประเทศไทยพบได้ทุกภาค เป็นไม้กลางแจ้ง สามารถขึ้นได้โดยทั่วไป พบในป่าเบญจพรรณและป่าแดงทั่วไป ขึ้นได้ดีดินแทบทุกชนิด และเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุยที่ชุ่มชื้นและสามารถขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ภาพประกอบที่ 164: ใบเหลียง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑธานนท์

ผักเหลียงเป็นผักพื้นบ้านทางภาคใต้ที่ได้รับความนิยมมาก เพราะมีรสชาติอร่อย หวานมันและมีคุณค่าทางโภชนาการสูงสามารถนำไป ประกอบอาหารได้หลากหลาย และเป็นพืชผักที่มีประโยชน์มากด้วย เป็นพืชพันธุ์ไม้ป่ามีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย บริเวณคาบสมุทรมาลายู พบแพร่กระจายทั้งในประเทศไทย มาเลเซีย และหมู่เกาะบอร์เนียวเติบโตได้ดีใน สภาพภูมิอากาศร้อนชื้น มักขึ้นในพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 50-200 เมตรสำหรับในประเทศไทย สามารถพบผักเหลียงได้ในแถบบริเวณเชิงเขาและที่ราบในภาคใต้ ในเขตพื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา และกระบี่ ผักเหลียง เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นทรงพุ่มเตี้ย สูงประมาณ 2-3 เมตร เป็นพืชใบเลี้ยงคู่ ลักษณะคล้ายใบยางพารา ใบรูปร่างรีปลายใบ เรียวแหลม แผ่นใบบางแต่เหนียว ใบอ่อนมีสีแดงอมส้ม มีรสหวานมัน มีดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่งดอกผัก เหลียงจะเริ่มออกในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม มีผลออกเป็นรวมกันบนช่อ ๆ ละประมาณ 10-20 ผล ลักษณะเป็นรูปกรวย เปลือกค่อนข้างหนา ผลอ่อนมีสีเขียว ผลสุกมีสีเหลือง เนื้อผลมีรสหวานทั้งนี้หลังออกดอก ดอกผักเหลียงจะเริ่มติดผล และหากปีใดฝนตกชุก ผักเหลียงจะไม่ค่อยติดดอกออกผล

ภาพประกอบที่ 165: ข้าวไปก่อน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

ข้าวไปก่อน เป็นผักที่หลายคนยังไม่ค่อยรู้จักกันมากนักโดยที่พบมากจะอยู่ในป่าผืนนี้ซึ่งจะมีลักษณะเป็นใบ ช้อน ๆ กันเป็นชั้น ๆ ซึ่งจะมีสีเขียวอ่อนไปจนถึงเข้ม ตามแต่ความอ่อนแก่ของต้น ต้นเตี้ยเรียดิน เวลาจะนำเด็ดไปกินให้เรายอดชั้นในไปทานแทน โดยเวลาทานจะต้องเอาไปเผาไฟ พลิกไปพลิกมาให้พอกรอบ ๆ แต่ไม่ไหม้ แล้วนำไปเคี้ยวกินกับน้ำพริก อร่อยมาก แต่จะเหนียว ๆ สันนิษฐานว่า ที่เรียกว่าข้าวไปก่อนนั้น เพราะมีความเหนียว โดยเวลาเคี้ยวจะต้องเคี้ยวนานมาก ๆ ถึงจะกินหมดฉะนั้นให้กินข้าวไปก่อนเพราะเคี้ยวใบนี้ยังไม่หมดเสียที จึงเรียกว่า ข้าวกินไปก่อนเลย ส่วนใบนี้ยังเคี้ยวอยู่เลย

ภาพประกอบที่ 166: สมุนไพรและการตามหา
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

ศิลปะปลดปล่อย คือ

การทำงานสร้างสรรค์ที่แสดงออกและสะท้อนทั้งตัวตนภายใต้สภาวะทางอารมณ์ที่ไม่ได้ยึดติดหรือมีแก่นแกนที่อาจไร้โครงสร้าง จากห้วงความรู้สึกซึ่งในการเชื่อมโยงจากป่าของกระบวนการ พบพืชสมุนไพร จากทั้งความบังเอิญและการหาแบบเฉพาะที่โดยจากการศึกษาพืชนานาพันธุ์หลากชนิดนี้ ทำให้เห็นถึงศิลปะที่สามารถสร้างความปลดปล่อยได้แบบการหาพืชสมุนไพรเพราะการปลดปล่อยในบางครั้งก็อาจหมายถึงจากค้นหาตัวตนแบบการค้นหาพืชที่จะเป็นประโยชน์และโทษเพื่อให้ได้รู้อันแท้จริงของรายละเอียดต่าง ๆ บนโลกใบนี้ด้วย การบ่มเพาะองค์ความรู้ที่เกิดจากการไร้กฎเกณฑ์ที่บางครั้งเราตามหาพืช ที่กินได้จากนกที่มากินพืชผักนี้แล้วรอด กับการปลดปล่อยทดลองเรียนรู้แบบไม่มีกฎเกณฑ์ใดก็เป็นสิ่งที่ท้าทาย และสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลงานเราด้วยเช่นกัน ทำให้เกิดมิติต่าง ๆ ของงานศิลปะได้ที่เกิดจาก ตัวตนหรือจากตนเองในการสร้างผลงานศิลปะ

ภาพประกอบที่ 167: สมุนไพรนานาพันธุ์ และศิลปะปลดปล่อย

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

การทำพืชผักนานาพันธุ์ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการรับรู้ต่าง ๆ ทั้งจากรุ่นต่อรุ่น การบอกเล่าต่อ ๆ กันมา โดยที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล คือจากการวิจัยการนำผักพืชต่าง ๆ ไปวิเคราะห์เพื่อให้ทราบผลที่ดีต่อร่างกายและจิตใจของมนุษย์ที่เกิดขึ้นทุกขณะ เสมือนกับหากเรามีสิ่งที่รู้ลึกและสัมผัสมันได้ ใช้งานมันได้ ก็จะทำให้มีประสบการณ์ที่มากขึ้น ผู้เขียนจึงเห็นถึงความสำคัญของชีวิตที่อาศัยอาหารเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินในทุก ๆ วัน ซึ่งในป่าหากเราเข้าไปแล้ว สิ่งนี้ก็สำคัญที่ทำให้เห็นว่าป่านั้นอ้อมชีวิตเราไว้อย่างไรบ้าง ในการโยงประเด็นนี้ไปสู่ศิลปะในหัวเรื่องว่า “ศิลปะปลดปล่อย” นั้นเป็นการเห็นถึงกระบวนการของการเข้าป่าแล้วได้วัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติไม่รู้จัก แบบรู้ว่าอะไรทานได้ อะไรทานไม่ได้ และควรหยิบ ตัด ดึง ออกมาอย่างไรเพื่อให้อาหารธรรมชาตินั้น ๆ ปลอดภัย และในการเชื่อมโยงนี้มันเห็นถึงการปลดปล่อยพรรณนาการต่าง ๆ ของความรู้สึกในการเข้าป่าแล้วได้กินอะไรที่ใหม่ ๆ รู้จักข้อมูลใหม่ ๆ จากประสบการณ์คนอื่น ๆ ที่มากองค้ความรู้จากการใช้ชีวิต วิถีปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ป่าเป็นสิ่งสำคัญ เกิดเป็นสภาวะปลดปล่อยในตัวเอง และนี่ถึงสิ่งผลงานศิลปะ เพราะเมื่อหากเราทำได้ทำอะไรใหม่ ๆ เรียนรู้ใหม่ ๆ มากขึ้น มันได้เหมือนทั้งการลองผิดลองถูกไปด้วย และได้ปลดปล่อยจากสภาวะการณ์เดิม ๆ มากขึ้นไปอีก จึงสำคัญในการออกเดินทางเพื่อเรียนรู้ เปิดรับสิ่งใหม่

กระบวนการปลดปล่อยพันธนาการทางความคิดนั้นสำคัญมาก ไม่ได้จู้ ๑ จะมาแต่ต้องอาศัยหลาย องค์ประกอบ โดยจากการเข้าป่าในครั้งนี้ ได้ถอดคำว่า “ศิลปะปลดปล่อย” ไว้จากการหาพืชผัก นานาพันธุ์ สมุนไพรนานาชนิด และจากประสบการณ์ของพรานและเจ้าหน้าที่ ดังนี้

ประการแรก ในการตามหาสมุนไพร พืช ผัก คือต้องมีเป้าหมายว่าจะหาโดยเราจะต้องรู้ว่าอะไร อยู่ส่วนไหนบ้าง พืชบางประเภท ผักบางชนิด จะอยู่ในน้ำ หรือบริเวณชื้น ๆ หรือบนดินแห้งก็มีฉะนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สามารถทำให้เราได้พบว่า การที่เราตั้งเป้าหมายว่าจะทำอะไร สิ่งใดจะทำ และจะหา ค้นอะไรบ้าง มันจะทำให้เราได้ประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง

ประการที่สองคือ ในการเปิดใจมองเห็นสิ่งที่ไม่ถนัดของตนเอง และพร้อมที่จะหาข้อมูล คุยตามหาผู้ที่รู้ที่ จะทำให้เรารู้เพิ่มเติม อย่างตอนที่ได้จากการหาพืชผัก ต้นไม้ที่สามารถทานได้นั้น บางครั้งเรามีความมุ่งมั่นในการอยากรู้เพิ่ม เพียงเราเริ่มพูดคุยประเด็นที่เราไม่สนใจนั้นก่อน แต่อยากรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในหัวเพิ่มขึ้นใหม่ มันก็จะมีบ้างที่ทั้งพราน และเจ้าหน้าที่ก็พยายามกวาดตามองหาบ้างหวังว่าเมื่อจะเจอโดยในการทำงานศิลปะ อย่าทำแต่แบบที่ตัวเองชอบหรือถนัด เพราะไม่อย่างนั้นเราจะไม่รู้สิ่งใหม่เลยจะไม่มีการออกนอกกรอบเลย จึงทำให้ตัวเองทำในสิ่งที่ไม่ถนัดบ้าง จะทำให้เราได้ปลดปล่อยออกจากกรอบเดิม ๆ ด้วย

ประการที่สามในส่วนสุดท้ายคือ การที่เราได้ลองอะไรใหม่ ๆ ลองทาน กินอะไรที่ไม่เคยไม่รู้จักบ้าง มันจะทำให้เราได้เรียนรู้แบบปลดปล่อยจากห้วงเดิม ๆ การรู้อะไรใหม่ทำให้คิดอะไรต่างไปจากเดิมได้มาก “การปลดปล่อย” จึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เราได้เป็นในแบบที่เราไม่เคยเป็นและศิลปะสามารถปลดปล่อยได้จากรูปแบบเดิม ๆ ที่เคยทำมาด้วย

กล่าวโดยสรุปจาก 3 ประการข้างต้นที่ได้จากการเข้าป่า ทำให้เกิดการงานหรือการรับรู้ที่มากขึ้นที่ต่างไปจากเดิมอย่างมาก ไม่เพียงแค่ออกเดินเข้าป่าเพียงอย่างเดียวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ แต่เพื่ออะไรที่ใหม่ ๆ ที่ มากขึ้นด้วย

บทที่ ๑

มิตรภาพจากป่าสู่การแสดงงานศิลปะ

ภาพประกอบที่ 168: มิตรภาพที่เกิดขึ้นระหว่างทางเดินป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทยานนท์

การสร้างงานศิลปะสิ่งจำเป็นอีกสิ่ง คือ การเสนอการเผยแพร่การจัดนิทรรศการ สู่สาธารณชน เป็นสิ่งที่จะทำให้งานศิลปะทำงานและเกิดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นจากมิตรภาพระหว่างผู้สร้างผู้ชมหรืออาจจะเกิดขึ้นหลังจากการดูงานศิลปะที่เผยแพร่ไปแล้ว จากผืนป่าประเด็น เรื่อง มิตรภาพ สู่การเผยแพร่่งานศิลปะที่ทำให้เกิดมิตรภาพก่อนและหลังนั้นด้วย

ภาพประกอบที่ 169: ถกเถียงคุณค่าของผืนป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทยานนท์

ประเด็น “**มิตรภาพ**” การเดินป่าที่บันทึกไว้ด้วยเรื่องราวเหล่านี้ ซึ่งเกิดขึ้นจริงในทุกครั้ง
เพียงแต่ในครั้งนี้

จากบันทึก ณ ผืนป่า เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566

#ผู้หญิงนอนเปล

#1012022566

น้ำตกที่เหลือ ของ “น้ำตกแม่กระดังลา”

ที่เพิ่งพบเจอ น้ำตกที่สมพรเจอ และที่เดียวที่ฉันยังไม่ได้เดิน

ภาพประกอบที่ 170: น้ำตกแม่กระดังลา
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

“สหายหายขาด สหายเปลี่ยนคน สหายกลายเป็นกวนายควบ”

ภาพประกอบที่ 171: เดินป่ากับสหาย และมิตรภาพ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

เพิ่งจะรู้ความผูกพัน และความคิดถึงที่เคยไปร่วมกัน กับพรานที่เคยเข้าป่า ตั้งแคมป์กันในป่า
กว่าจะได้ไป อุปสรรคที่ทุกครา กับคนที่ไม่ใช่โทรศัพท์จริง ๆ นั่นคือ “สมพร”
ตามเคยที่นัดไว้ กลับไม่เคยตรงเป๊ะตามเวลาหรือวันที่กำหนด แต่พอเข้าใจได้ในหน้าที่การงาน
วิถีชีวิตที่บางที่ต้องเอาดาบนี้ก่อน ไม่ดาบหน้า บางที่มีงานกะทันหัน...

ล่าสุดนี่คือ

สมพร: พี่ ผมไปไม่ได้แล้วนะ เดี่ยวหาคนไปแทน เพราะต้องทำคอกเก็บใบไม้ ขยะใบไม้แห้ง
เรา: “ไม่เป็นไร เข้าใจ”

ภาพประกอบที่ 172: มิตรภาพเกิดขึ้นได้ระหว่างทางเดินป่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

เราก็ตั้งแคมป์ช่วงเวลาที่ยังคืนที่มาถึง เพื่อพักแรมก่อนวันพรุ่งจะเริ่มเดินเข้าป่า

คืนนี้ผ่านไป

(แต่เหมือนจะไม่ผ่านดี บรรยากาศคืนมืดเดือนหงายคว่ำไม่รู้ แต่จู่ ๆ หม้อคว่ำ โคร้ม!! ตั้งขึ้นมา
ในวังวนของความไร้ซึ่งลม จุดจุกจุด)

ภาพประกอบที่ 173: ใครคิด ทบทวน กับสหาย
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

เข้าใหม่เข้ามา (เข้าเถอะ ขอร้อง!!!!!!)

“ทีมป่าไม้ ฟันไม้ ตัดผ่ากลาง บิด ๆ”

“ฟัน โป๊กก ก ป้ากก!!! เสียงดังสนั่นหน่วย!!!!

“ทุกคนมากันครบหน่วย พร้อมหน้า!!!”

ครั้งแรกเหมือนกันที่เคยเห็นทุกคน พร้อมหน้า

แต่ชอบบรรยากาศแบบนี้ที่เห็นทุกคนพร้อมใจกันช่วยร่วมกันทำคอกเก็บใบไม้แห้งตามหน้าตาม
ฤดู ร่วงโรย ซึ่งเยอะมาก ๆ มากจริง ๆ ใบไม้ออกน้ำตาลทองอร่าม
เต็มทุกอณูพื้นที่บรรยากาศที่ดูเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สัตว์ วัชพืช และเพื่อนมนุษย์
(มั้ง เท่าที่สัมผัส)

ภาพประกอบที่ 174: การช่วยกันสร้างคอกกันใบไม้แห้ง ณ หน่วยป่าไม้

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

สมพร: พี่ แต่เดี่ยวพวกผมก็ทำเสร็จแล้วนะ คอกเนี่ยะ

เรา: โอเค รอนะปึ ไปน้ำตกันนั้น พร้อมกัน

เรา: รอ ร้อ รอ สายคล้อยบาย บ่ายคล้อยบายแก่

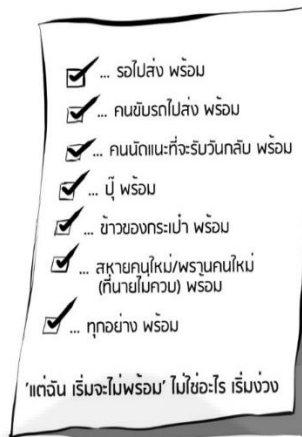
((แต่ ๆ ไม่เป็นไรง ยังไงก็รอสมพร!))

ฤกษ์เดินไม่เคยมี ทุกอย่างเริ่มพร้อม

รอไปส่ง พร้อม

คนขับรถไปส่ง พร้อม
 คนนัดแนะที่จะรับวันกลับ พร้อม
 สมพร พร้อม
 ข้าวของกระเป่า พร้อม
 สหายคนใหม่/พรานคนใหม่ (ที่นายไม่ควบ) พร้อม
 ทุกอย่าง พร้อม

ภาพประกอบที่ 176: เช็กलिस्टก่อนไป
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

จุดเริ่มที่เดิม แต่เวลา คือไม่ใช่!!!!

เดินครั้งแรกของที่นี่ ที่เริ่มเดิม ฟ้ามืด!!!!!!

เดินเข้าไปสะดุดไปมา ไฟคาดหัว (หัวไฟ) ไม่พร้อมเลย เป็นประสบการณ์เลยว่า ต้องเอาไว้ที่ที่หยิบง่าย
นอกจากมืดแล้ว ก็คือ ไฟคาดหัว

ระหว่างเดินนอกจากสะดุดขาตัวเองแล้วนั้น ยังสะดุดขาเพื่อน “โทษ ๆ” อีกสักพักก็ “โทษ ๆ”
อีกสักพักก็ “โทษ ๆ” เมิงโทษ ๆ!!!

ป่าววว โทษเมิงนั่นแหละ เดินให้เร็วหน่อยสิ ซ้ำอยู่โย ให้ถึงแคมป์แรกเร็ว ๆ เสี้!!!! ไม่ใช่ไร
มีประสบการณ์อะไรบ้างอย่าง แปลก ๆ เมื่อคืนวานไง!!

ภาพประกอบที่ 177: ณ ห้องน้ำผู้ว่า
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

แคมป์แรกที่ตกลงนอนกันเลยคือ “ห้องน้ำผู้ว่า”

เป็นที่ราบที่สุด ที่เคยมีห้องน้ำผู้ว่านะ เป็นที่ ๆ ชาวบ้านไว้เรียกสถานที่ (จุดเซ็กอินมั้ง) แต่ไม่มี
นานมากแล้วนะ โอ้ห้องน้ำนั้นอ่ะ เอาเป็นว่า ผูกเปลได้ มีน้ำผ่านน้ำตกไม่ไกล และต้นไม้พอควรเท่าที่จะมี
แถวแคมป์แรก

เหตุการณ์สงบปกติ แต่เอาอีกแร้วว ไม่นะ บรรยากาศแปลกอีกล้าวว เจียบงัน จู๊ จู๊ จู๊
เสียงอะไร!!!!????

เสียงอะไร!!!!!!!!!!!!????@&????????

อะไรอ่ะ???@!????????!!!!????????&)(?????

โป๊ะะะะะ!!!ปึกกก!!!ปึก!!!พับผ่า!!! ครืดดดด!!!

พืบบบพืบบบพืบบบ ครืดดดดดด!!!

ตกใจ!!! โปะะะะะ!!!! ลุกขึ้นมา เฮ้ยยย!!!!!!!

(เสียงกรน!!!!) “เสียงกรนสุดท้ายของตัวเอง!!!!

มีใครไหม? เคยได้ยิน เสียงกรนสุดท้ายของตัวเอง? แล้วตื่นขึ้นมาแบบเสียงกรนตัวเอง

ตกใจเบยยย

“ก็บอกแล้ว ว่าเหนื่อย รอสมพรจนเหนื่อย”

เปลอหลับ บนเปลไผ่ยย ฮ่าๆๆๆ

ภาพประกอบที่ 178: สิ่งมหัศจรรย์ที่ปรากฏ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

จากประสบการณ์การเดินทางในครั้งนี้สร้างสิ่งมหัศจรรย์หลายปรากฏการณ์ที่ผู้เขียนมีอาจคาดเดาได้หลายอย่าง ตั้งแต่ผู้นำทางคนเดิมสหายก่อนหน้าที่เป็นพรานได้ถูกเปลี่ยนคนเวลาที่เคลื่อนจากการนัดหมาย เดิม สถานที่ที่จะไปตั้งแต่การวางแผนหรือระหว่างทางเดิน ไปสู่เป้าหมายในป่า ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนใหม่อีกทั้งการเดินทางในเวลาจำกัดกลางคืนมืดมัวมองไม่เห็นทางที่ต้องอาศัยไฟฉายคาดหัวที่ต้องมีประสิทธิภาพมากและประสบการณ์การเดินป่าที่มากพอที่ต้องคอยดูสัตว์ อันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะแต่สิ่ง เหล่านี้ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่เป็น สิ่งมหัศจรรย์ใจสำหรับผู้หญิงนอนเปลคนนี้ คือ “มิตรภาพ” คนใหม่ที่เป็นผู้ร่วม เดินทางใหม่ ที่สร้างความประทับใจ ใช้หัวใจในการเดินทางครั้งนี้ที่ทำให้เกิดความไว้วางใจและเป็นห่วงหึงพา ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดระยะเวลาการเดินทางการเสียสละก็เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เขียนได้เปิดใจและเรียนรู้จากผู้อื่นได้ดีมาก

จากการถอดบทเรียนจากการเดินป่าครั้งนี้ สู่อารมณ์แห่งงานศิลปะเพื่อสร้างความประจักษ์แก่งานที่ผู้สร้างต้องการจะนำเสนอ นั้น โดยในการจัดงานนิทรรศการศิลปะชั้นตอนของมันมีอยู่ไม่ก็อย่าง แต่ที่สำคัญ คือการจัดการให้รัดกุมและขมวดทุกชั้นตอนอย่างละเอียดซึ่งไม่ว่าจะจัดแสดงผลงานศิลปะของตัวเองหรือศิลปะท่านอื่น ๆ ก็ตามการจัดนิทรรศการศิลปะถือเป็นประสบการณ์อันรู้มรรยในตัวเองแต่การรวม องค์ประกอบที่แตกต่างให้ลงตัวและมีความหมายก็ถือเป็นความท้าทายอยู่ไม่น้อยนั่นจึงเป็นเหตุผลว่า

ทำไม การจัดนิทรรศการศิลปะจึงต้องมี การวางแผน พอคุณเลือกหัวข้อของนิทรรศการได้แล้วคุณก็เริ่มรวบรวมผลงานจากศิลปินที่สนใจจะส่งผลงานมาจัดแสดงได้เลยเลือกสถานที่ที่เหมาะสมแก่การจัดงานและเริ่มทำการตลาด แบบปากต่อปากเพื่อให้มีคนมาดูและร่วมชมผลงานให้ได้มากที่สุด อย่างแรกเลยคือการหาผลงานอาจจะเป็งานศิลปะของเราหรือของคนอื่นหรือของเราเองหลากหลายชิ้นที่อยู่ในประเด็นเดียวกัน โดย

1. เลือกหัวข้อที่ครอบคลุมงานนิทรรศการที่ดีควรแบ่งประเภทจากหัวข้อโดดเด่นที่ครอบคลุมงานที่แตกต่างกันไว้ด้วยกันและทำให้งานแต่ละชิ้นดูเป็นส่วนหนึ่งของผลงานที่ใหญ่กว่าคิดให้รอบคอบว่าคุณอยากให้นิทรรศการนี้สื่อถึงอะไรซึ่งอาจจะเป็นภาพหรือปรากฏการณ์ความรู้สึกหรือการใช้เทคนิคทางการมองเห็นรูปแบบ ใดรูปแบบหนึ่งก็ได้ หัวข้อของงานยิ่งเจาะจงมากเท่าไรยิ่งดี เช่น “ชาวดำ” นั้นกว้างเกิน กว่าสร้างผลกระทบทาง อารมณ์ได้ ในขณะที่ถ้าเป็น “ความโดดเด่นเกี่ยวกับความเป็นหญิง” จะเป็นการสำรวจ การจับคู่ของแนวคิดที่น่าสนใจ มากกว่า อาจลองตั้งชื่อนิทรรศการดูก็ได้ อาจจะเป็นชื่อสะดุดหูอย่า “ฝันกลางวันสีนီออน” ที่จะเพิ่มความสนใจ ได้มากขึ้นและสื่อหัวข้อของงานนิทรรศการได้อย่างชัดเจนมากกว่า

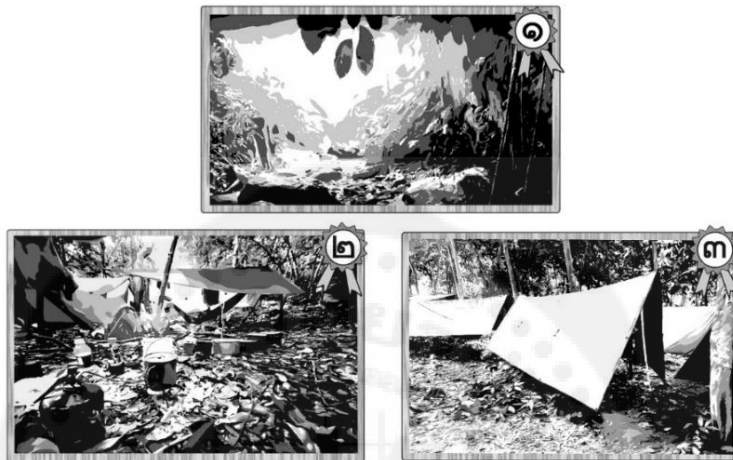

ภาพประกอบที่ 179: เลือกหัวข้อที่ครอบคลุม
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

2. เลือกงานที่น่าประทับใจที่สุด เลือกผลงานที่ดีที่สุดหรือผลงานล่าสุด 2 - 3 ชิ้นมาจัดแสดงถ้าจัดแสดงผลงานเดี่ยวที่ต้องการเน้นไปที่ผลงานคนเดียว จะต้องมผลงานเดี่ยวมาจัดแสดงประมาณ 10 - 30

ชั้น และผลงานแต่ละชั้นก็ควรสื่อถึงหัวข้อของนิทรรศการด้วย ใช้เวลาหลาย ๆ เดือนก่อนถึงวันจัดนิทรรศการสร้างผลงานใหม่ที่จะเปิดแสดงเป็นครั้งแรกในคืนเปิดนิทรรศการและวางแผนเพิ่มจำนวนผลงานที่จะจัดแสดงหากผลงานจะเป็นชิ้นเล็ก

ภาพประกอบที่ 180: เลือกงานที่น่าประทับใจที่สุด
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

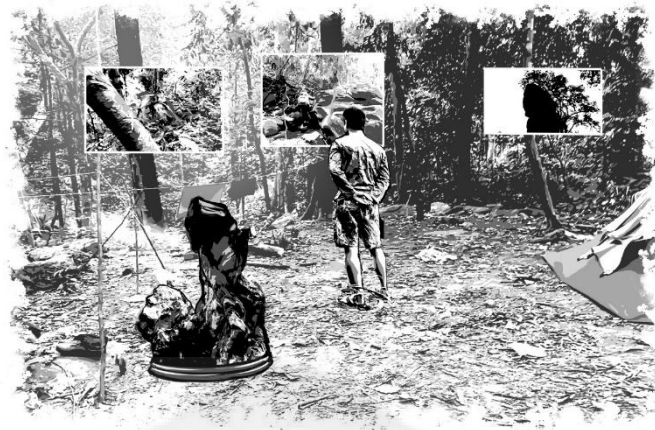
3. ติดต่อผู้สร้างสรรค์หรือศิลปินท้องถิ่นให้ร่วมส่งผลงาน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปินคนอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงและดูว่าเขาสนใจจะเข้าร่วมนิทรรศการใหม่การร่วมมือกันเป็นการเปิดโอกาสให้ศิลปินที่มีความถนัดแตกต่างกันได้มาแสดงผลงานในงานเดียวกันทำให้การจัดแสดงมีความหลากหลายและรอบด้าน มากขึ้นจำกัดวงศิลปินให้แคบลงโดยเน้นไปที่คนที่มีผลงานสไตล์เดียวกันหรือมักจะผลิตผลงานที่เกี่ยวข้องกับ หัวข้อที่จะนำเสนอ การจัดนิทรรศการร่วมกับศิลปินคนอื่น ๆ ยังช่วยแบ่งเบาค่าเช่าสถานที่ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับ การขออนุญาต วัสดุสำหรับการสร้างนิทรรศการและสื่อส่งเสริมการขายจะต้องให้เครดิตแก่ผลงานของศิลปิน คนอื่น ๆ ที่มาเข้าร่วมอย่างเหมาะสมด้วย

ภาพประกอบที่ 181: ร่วมส่งผลงาน และร่วมสร้างสรรค์ผลงาน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

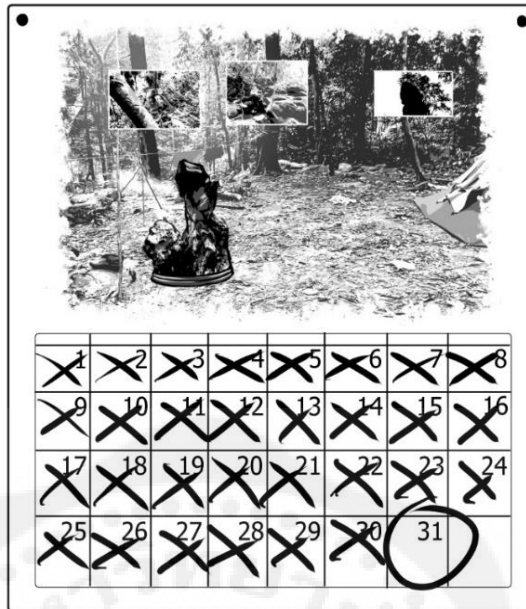
4. ใช้สื่อให้หลากหลาย นิทรรศการไม่จำเป็นต้องนำเสนอแต่ภาพวาดหรือภาพสเก็ตช์อย่างเดียว สามารถรวบรวมผลงานจากช่างภาพ ประติมากร และศิลปินสาขาทัศนศิลป์ประเภทอื่น ๆ ได้เช่นกัน การเลือกแสดงผลงานที่หลากหลายจะสร้างบรรยากาศของพลังความคิดสร้างสรรค์แก่ผลงานที่นำมา รวมกัน และผู้เข้าชมก็จะได้ความเพลิดเพลินมากยิ่งขึ้นด้วย โดยทั่วไปควรเลือกผลงานศิลปะ ที่สามารถใส่กรอบแขวนและขายได้จะดีที่สุดก็อาจเชิญนักวิหรือนักดนตรีมาแสดงทำงานด้วยโดยเฉพาะ อย่างยิ่งหากผลงานของเขาสอดคล้องกับหัวข้อของนิทรรศการ

ภาพประกอบที่ 182: การใช้สื่อให้หลากหลายในนิทรรศการ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

5. กำหนดเวลาและวันที่ การจัดนิทรรศการศิลปะต้องอาศัยการประสานงานเป็นอย่างมาก เพราะ ฉะนั้นควรตั้งกำหนดเวลาที่สามารถยอมรับได้จริง จะต้องเริ่มวางแผนงานอย่างน้อย 2 – 3 เดือนล่วงหน้าเพื่อให้ตัวเองได้มีเวลาเตรียมงานเยอะ ๆ ถ้าเป็นไปได้ให้เลือกวันใกล้วันหยุดสุดสัปดาห์ ที่คนส่วนใหญ่จะออกจากที่ทำงานและมองหาอะไรทำใน ละแวกเมืองเลี่ยงการจัดนิทรรศการในวัน หรือช่วงวันหยุด ที่อาจจะบังคับให้ต้องแข่งขันเพื่อให้ได้ความสนใจจากสาธารณชนต้องได้กำหนดวันที่ แน่ชัดก่อนจึงจะสามารถวางแผนขั้นตอนอื่น ๆ ต่อได้ เช่น จองสถานที่และโฆษณา

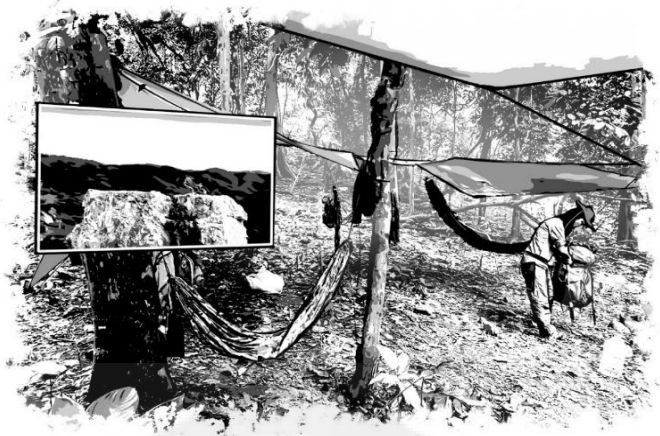

ภาพประกอบที่ 183: การกำหนดเวลาและวันที่ในการแสดงงาน

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทรานนท์

6. จองสถานที่เริ่มค้นหาสถานที่ที่เหมาะสมจะจัดนิทรรศการตัวเลือกที่เห็นได้ชัดก็คือการเช่าสตูดิโอหรือพื้นที่จัดแสดงผลงานศิลปะแต่จำไว้ว่าไม่จำเป็นต้องจำกัดตัวเองอยู่แค่ในสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะทั่วไปเท่านั้นแต่ยังสามารถถามร้านอาหาร คาเฟ่ ศูนย์ชุมชนวัดและธุรกิจท้องถิ่นเพื่อดูว่าเขาเต็มใจที่จะช่วยจัดงานหรือไม่ การจัดนิทรรศการครั้งแรกในบรรยากาศสบาย ๆ อย่างร้านอาหารหรือร้านกาแฟ สามารถช่วยลดความวิตกกังวลในการจัดงานได้และต้องแน่ใจว่าสถานที่ที่เลือกสะอาดแสงไฟสวยและใหญ่พอที่จะรองรับงานศิลปะที่จะนำมาจัดแสดง ได้สบาย

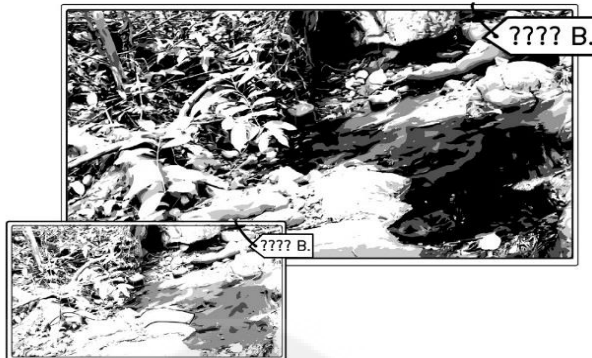

ภาพประกอบที่ 184: เริ่มค้นหาสถานที่ที่เหมาะสม
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุฑานนท์

7. ตั้งราคางานศิลปะสำหรับขายเป้าหมายของการจัดนิทรรศการไม่ใช่แค่เพื่อจัดแสดงผลงานของศิลปินเท่านั้น แต่ยังเพื่อขายผลงานด้วย พอเลือกชิ้นงานที่จะนำไปจัดแสดงแล้วก็เริ่มคิดได้เลยว่าขายเท่าไร พยายาม ตั้งราคาที่อยู่ธรรมกับผู้สร้างและคนซื้อ คำนึงถึงปัจจัยอย่างเช่น สื่อ ความซับซ้อนทางเทคนิค และแรงงานที่เสียไปกับการผลิตผลงานชิ้นนั้น ถ้าร่วมมือกับศิลปินคนอื่น ๆ จะต้องปรึกษาพวกเขาเรื่องการตั้งราคาผลงานที่พวกเขานำมาจัดแสดงไม่ใช่ทุกคนที่มีเงินซื้อรูปภาพขนาดจริงหรือภาพถ่ายต้นฉบับ นั่นจึง เป็นเหตุผลว่าทำไมจึงต้องจัดแสดงของราคาไม่แพงไว้บ้าง เช่น ผลงานชิ้นที่เล็กกว่า ภาพสเก็ตช์ และสำเนาภาพวาดที่สามารถขายในราคาที่ต่ำกว่าได้

ภาพประกอบที่ 185: ตั้งราคางานศิลปะสำหรับขาย
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

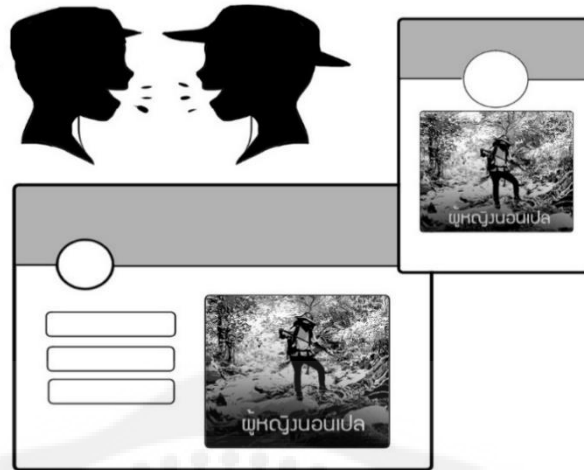
8. ทำสื่อส่งเสริมการขายและการรับรู้ พิมพ์โปสเตอร์ ใบปลิว แผ่นพับและโฆษณาข้อมูลหน้าเดียวที่บรรยายลักษณะของนิทรรศการและประเภทของผลงานที่จะจัดแสดงอย่างลึ้มใส่รายละเอียดสำคัญ อย่างวันและเวลา สถานที่ การแต่งกาย และค่าเข้าชม (ถ้ามี) ถ้างานนิทรรศการจะต้องเป็นงานที่มีระดับ อาจจะมีการแถลงข่าวหรือให้สัมภาษณ์กับเครือข่ายสื่อมวลชนท้องถิ่น ติดประกาศโฆษณาไว้ในที่สาธารณะ เช่น มหาวิทยาลัยในละแวกนั้นหรือโรงเรียนสอนศิลปะ ร้านกาแฟ คลับหรือแม้กระทั่งบอร์ดแปะป้ายประชาสัมพันธ์ ชุมชนในซูเปอร์มาร์เก็ต (แต่ต้องได้รับอนุญาตก่อน) ส่งการ์ดรูปถ่ายพร้อมประวัติศิลปินและตัวอย่างผลงาน เพื่อเชิญเข้าร่วมงานเป็นรายบุคคล

ภาพประกอบที่ 186: ทำสื่อส่งเสริมการขายและการรับรู้ของการจัดนิทรรศการ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุตธานนท์

9. การชวนปากต่อปากให้คนรอบตัวรู้ว่ากำลังจะจัดนิทรรศการซึ่งอาจจะทำได้โดยการบอกให้รู้ ส่วนตัวหรือโพสต์ข้อมูลเกี่ยวกับงานในโซเชียลมีเดียในบางกรณีอาจจะร่วมมือกับเจ้าของสถานที่ในการ ประชาสัมพันธ์งานผ่านเว็บไซต์ การแถลงข่าว หรือโฆษณาอย่างเป็นทางการเพื่อให้เข้าถึงผู้ชมมากขึ้น ใช้ แอปพลิเคชัน ที่ให้เผยแพร่ภาพสู่สาธารณะจากการอัปโหลดรูปภาพได้ เช่น Facebook Tiktok Instagram Twitter อื่นๆ เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นตัวอย่างผลงานที่จะนำมาจัดแสดงในนิทรรศการที่จะถึงนี้ นอกจากนี้ยังสามารถให้เพื่อน ๆ ครอบครัวเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือเพื่อนร่วมงานกระจายข่าวเกี่ยวกับ นิทรรศการ แบบปากต่อปากได้ด้วย

ภาพประกอบที่ 187: การชวนปากต่อปาก
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

10. การขอความช่วยเหลือ ขอความช่วยเหลือจากอาสาสมัครพร้อมทั้งมีอาชีพอย่างคนชนของคนที่ทำรอบ และช่างไฟ ทั้งหมดนี้จะช่วยให้การจัดการเรื่องการจัดส่งและการรับชิ้นงานศิลปะอุปกรณ์ที่จำเป็นและที่ตั้งชิ้นงานศิลปะตามตำแหน่งที่วางไว้และการคอยดูแลงานศิลปะไม่ให้เสียหายหรือถูก ขโมยง่ายขึ้นคนงานที่ตั้งใจทำงานนี้จะช่วยลดภาระที่คุณจะต้องทำทุกอย่างด้วยตัวเองและทำให้แน่ใจได้ว่า นิทรรศการจะดำเนินไปได้ด้วยดีโดยปราศจากปัญหานอกจากคนชนของแล้วอาจจะจ้างช่างภาพหรือช่างถ่าย วิดีโอเพื่อเก็บบรรยากาศของงานลงในแผ่นฟิล์ม และจ้างวงดนตรีหรือดีเจมาเปิดดนตรีคลอเบา ๆ ในงานด้วย กระจายงานจิตอาสาและความรับผิดชอบต่าง ๆ ให้ทีมอาสาสมัครดูแลสิ่งที่จะต้องเตรียมในหน้าที่สุดท้าย

ภาพประกอบที่ 188: การขอความช่วยเหลือในนิทรรศการ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทยานนท์

11. จัดพื้นที่นิทรรศการ สิ่งที่ต้องทำเป็นอันดับแรก คือ จัดวางและตั้งผลงานศิลปะให้เหมาะสม จากนั้นอาจจะปรับแสงไฟใหม่เพื่อให้มีไฟส่องมาที่ผลงานแต่ละชิ้นแบบพอดี ๆ และเห็นได้ชัดเจน ลองนึกภาพว่าอยากให้ ผู้ที่มาร่วมงานมองเห็นและมีปฏิสัมพันธ์กับห้องอย่างไรจากนั้นจัดวางผังพื้นที่ ผนังสุดท้าย ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์นั้น หัวข้อของนิทรรศการควรสะท้อนอยู่ในผังพื้นที่ของงานด้วย เช่น การแสดงผลงานศิลปะในหัวข้อการกดขี่ของสถาบันอาจจะติดป้ายหรือเชือกที่จำกัดและควบคุมการเคลื่อนไหวของแขกที่มางาน อย่าลืมจัดพื้นที่ไว้สำหรับการพบปะพูดคุยกับศิลปินโดยเฉพาะ ชื่อโต๊ะหรืออะไรก็ได้ที่คิดว่าจำเป็นต้องใช้

ภาพประกอบที่ 189: จัดพื้นที่นิทรรศการ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

12. มีส่วนร่วมกับผู้ที่มางานขณะที่ผู้มางานเริ่มมาถึงจะต้องพร้อมตอบคำถามและอธิบายผลงานที่รอผู้เข้าชมอยู่ ซึ่งมักเป็นส่วนที่น่าตื่นเต้นที่สุดของนิทรรศการสำหรับศิลปินส่วนใหญ่ เพราะมันเปิดโอกาสให้คุณได้พบปะคนที่เชื่อและวิจารณ์ผลงานศิลปะ พูดคุยถึงจุดเด่นในสไตล์แต่ละชิ้น และอภิปรายกระบวนการสร้างสรรค์ของคุณ ถ้ามีชิ้นงานของตัวเองจัดแสดงด้วย ให้อยู่ใกล้ ๆ ผลงานชิ้นนั้น เพื่อให้รู้ว่าเป็นศิลปินเจ้าของผลงาน แก่นแท้ของนิทรรศการศิลปะก็คืองานสังคมอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นอย่ากลัวที่จะพูดคุยและใช้เวลาดี ๆ ร่วมกับผู้อื่น

ภาพประกอบที่ 190: มีส่วนร่วมกับผู้ที่มางาน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

13. จัดเตรียมเครื่องดื่มเบา ๆ เตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้ให้แขกรับประทานสัก 2 - 3 อย่าง ขณะที่พวกเขามาร่วมงาน อาจจะเป็นอาหารง่าย ๆ อย่างชีส ผลไม้ แซนด์วิชพอดีคาก็เพียงพอแล้ว สำหรับกรณีส่วนใหญ่แต่ถ้าคิดว่าจะมีแขกมาร่วมงานคับคั่งก็อาจจะเตรียม เงินสำหรับค่ากุ้งค็อกเทล ขนมชิ้นเล็ก ๆ และอะไรที่ หนักท้องหน่อยที่รับรองแขกจำนวนมากได้ เช่นเดียวกับส่วนอื่นๆ ของนิทรรศการก็ควรวางแผนเมนูโดยคำนึงถึง สถานที่ และอารมณ์ของงานที่ต้องการจะสื่อ (สบาย ๆ หรือเป็นทางการ) และผลลัพธ์ที่คาดหวังหรือศิลป์ที่เป็น ทางการณ์มากกว่าบางครั้งจะรวมค่าอาหารจัดเลี้ยงสำหรับงานใหญ่ ๆ

ภาพประกอบที่ 191: จัดเตรียมเครื่องดื่มเบา ๆ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

“มิตรภาพจากป่า สู่การแสดงงานศิลปะ”

ในบทสรุปสุดท้ายของการได้มาซึ่งมิตรภาพนั้นเกิดขึ้นจากหลากหลายสถานการณ์ขึ้นอยู่กับหลาย ปัจจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวใดที่จะสามารถอธิบายคำว่า “มิตรภาพ” ได้อย่างถูกต้องได้หากแต่ต้องอาศัยบริบทพื้นที่และมิติเวลาในการสร้างมันขึ้นในบั้นนี้การได้มา ซึ่งมิตรภาพที่ไม่เพียงแต่กับบุคคลแต่ยังหมายรวมถึงผืนป่าธรรมชาติที่โอบล้อมเราเข้าไว้ด้วยซึ่งในการให้คำนิยามแก่คำว่ามิตรภาพนี้นั้น หมายถึง ป่า ทำให้เกิดมิตรภาพ และคำว่ามิตรภาพที่เกิดขึ้นนี้ หล่อหลอมและสร้างจิตสำนึกในทุก ช่วงขณะด้วย โดยผู้เขียนได้พยายามเชื่อมโยงสู่มิติแห่งโลกศิลปะ ที่หมายถึงมิตรภาพที่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผลงานเป็นศูนย์ กลางในการเชื่อมโยงสิ่งเหล่านั้นนั้น หมายถึงการจัดนิทรรศการขึ้นมาผลของการเผยแพร่ผลงานนั้นจะทำให้เกิดอะไรมากมายมากขึ้นทั้งการจัดแสดงงานทำให้เราได้เรียนรู้การจัดการต่าง ๆ การติดตั้งต่าง ๆ การเผยแพร่ไม่เพียงแต่ผลงาน แต่เป็นด้านเนื้อหาการเชื่อมสัมพันธ์ต่าง ๆ และอีกมากมายที่เกี่ยวข้องยังรวมไปถึงการถูกวิจารณ์จากผู้ที่มาดูงานด้วย ที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อเรา และต่อวงการศิลปะด้วย

จาก 13 ข้อข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ได้อ่านได้จัดการได้เรียนรู้ที่ผ่านมากับประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งอาจจะมีอีกหลายหนทางหลากหลายมากขึ้นอยู่กับยุคสมัยเป็นสำคัญ

บทที่ 10

ป่า แฉนที่ สู่การกำหนดเป้าคิลปะ

บทที่ 10

ป่า แผนที่ สู่การกำหนดเป้าศิลปะ

“แผนที่” คือ สิ่งสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการเดินทาง ยิ่งการเข้าป่า ธรรมชาติมีความคล้ายกันจะพักแรมอาศัยในป่าอย่างสบายใจ ให้ปลอดภัยและต่อให้มีผู้นำทาง ก็ควรรู้ตำแหน่ง ที่ตั้งเอง ด้วยโดยการศึกษาจากแผนที่ ยิ่งจะทำให้เรารู้ว่าเราอยู่ไหนใด และแผนที่ต้องมี GPS คู่ไปด้วยเพื่อการวางแผนและให้รู้ว่าเราจะไปไหน นอกจากนี้ว่ามีคนพื้นที่ ให้คนพื้นที่นำและเอาแผนที่ติดไปด้วยเมื่อไว้ศึกษาภูมิประเทศได้ และแผนที่ UTM จะละเอียดกว่า ตัวเลขที่ระบุจะตรงและให้คู่กับ GPS จะทำให้ได้พิกัดที่ละเอียดมาก

ภาพประกอบที่ 192: ปักหมุด ณ ที่แผนที่
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

สำหรับ “แผนที่” ต้องใช้คู่กับ GPS และเข็มทิศ ต่อให้เรารู้ดีแค่ไหนหรือเราควรทำการดูแผนที่ก่อนออกเดินทางนั้นในการวางแผนเราก็ต้องดูลำห้วยหรือแหล่งน้ำที่วางแผนจะพัก ซึ่งการดูแผนที่แล้วบางครั้งก็ไม่ตรงกับสภาพจริง ซึ่งจะต้องไปดูที่หน้างานประกอบด้วยในการเดินป่า เราจึงจำเป็นอย่างมากที่จะต้องศึกษาก่อนทุกครั้งก่อนจะออกเดินทางจากที่กล่าวข้างต้น เพราะในบางครั้งเมื่อเราไปเจอหน้างานแล้ว ถ้าหากตามแผนที่และ GPS ที่ดูประกอบกันมา อาจจะเดินไปไม่ได้ก็มี คือในป่านั้นเราอาจจะเจอต้นไม้ใบหญ้าที่รกมาก ๆ อาจจะต้องหลบหลีกซึ่งทำได้ในความเป็นจริง เพราะถ้าหากว่าเดินตัดตรงเพราะ

เชื่อตามแผนที่นั้นอาจจะทำให้เราเหนื่อยมากก็ได้ เพราะทางตามที่แผนที่และ GPS บอกนั้นมันเร็วแต่รก ซึ่งในความเป็นจริงควรที่จะอ้อมไป และโดยทั่วไปแล้วจากที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้บอกไว้ว่า “ในทุก ๆ 500 เมตร ให้จิ้ม GPS ไปเรื่อย ๆ ด้วยคูชุนานกันไป และให้สังเกตดูที่สัตว์เดินด้วยมันจะเดินง่ายกว่า ที่เรียกว่า ต่ำนสัตว์ เพราะบางครั้งก็อาจมีเปลี่ยนแปลงที่หน้างานและสามารถเดินอ้อมได้ เนื่องจากว่าถ้าเราเดินอ้อม จะทำให้เดินง่ายกว่า ทางไม่รกและไม่ชันด้วยและจดจำไว้ว่า “อย่าฝืนและอย่าพยายามตาม GPS จนมากเกินไป” ซึ่งการที่เราได้ดูแผนที่นั้น มีข้อดี คือ จะทำให้เราได้เห็นภาพรวม ซึ่งเมื่อดูและรู้ route ทางเดิน แล้วนั้นจะช่วยให้หลายอย่าง อาทิ เวลาหลงทาง หรือเวลาจะอ้อมเพื่อความง่าย หรือแม้กระทั่งหากเมื่อประสบกับพืชิตที่ไม่อาจคาดคิดได้ ก็จะทำให้เราทราบว่ เราอยู่ ตำแหน่งประมาณไหน และทางไหนคือ ทางที่ควรไปและไปได้ เป็นต้น และถ้าให้ดีที่สุดนั้นแผนที่ควรคู่กับ GPS

ภาพประกอบที่ 193: แผนที่ GPS และเข็มทิศ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญุฑธานนท์

หากเปรียบกับศิลปะนั้น ย่อมมีเป้าหมายในการสร้างเสมอ และเพื่อสู่เป้าหมายการสร้างหากเรา เห็น ภาพรวมแบบ Mind Map ก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมาก เพื่อให้รู้ทิศทางแต่เมื่อเราทำงานไปแล้วก็ สามารถ ปรับเปลี่ยนได้ ซึ่งการสร้าง Mind Map นั้นจะเป็นการดีมากโดยในการสร้างนั้นจำเป็นที่จะต้อง สร้างให้กว้าง ที่สุด ปล่อยรอกให้เยอะที่สุดของรอกใหญ่ Mind Map

ภาพประกอบที่ 194: ศิลปะลัทธิมีเป้าหมายเสมอ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทยานนท์

เรื่องราวที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในการเดินป่า จากเรื่องราวมี่ดังนี้
จากบันทึกเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

(ทริปกับพี่ตูน และพี่ก้อง พร้อมสหาย คือ ชื่อกทริปในครั้งนี้)

“น้ำตกรอยเท้าสมเสร็จ น้ำตกน้อย น้ำตกเล็ก”

เริ่มต้นด้วยการรอชาวแก๊งให้ครบ

ออกเดินป่าสาม ออกกรถ (ต่อ)

เริ่มเดิน สี่โมงกว่า เดินในที่มืด

เดินขึ้นเขา ทางลัด (แต่ชัน) เพื่อไปยังน้ำตกที่เคยผ่าน แล้วรู้สึกว่ที่นั่น นานอน

ภาพประกอบที่ 195: ภาพที่รอชาวก๊วนชวนแก๊ง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

ถึงปั๊บก่อไฟ หุงข้าว ทำอาหารป๊ีบ

มือหลักมือแรกของการเดินป่า คือมือเย็นพลบค่ำ แต่พอเสร็จ คือ สองทุ่มร่วมกัน

ภาพประกอบที่ 196: ก่อไฟ หุงข้าว ทำอาหาร
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

หาที่กางเปล ริมน้ำตกน้อย

หนึ่งคืนผ่านไป รุ่งเช้าตื่นมา ทำกับข้าวหุงหาอาหาร

เดินเล่นละแวกนั้น จากนั้นก็เลาะเดินพาพี่ตุนตามสมพร ไปยังน้ำตกหนึ่งที่เคยมาแต่เปลี่ยนที่หน้า แล้งจากหน้าฝนที่เคยมา น้ำตกที่เดิมเมื่อเดินถึง แต่เต็มไปด้วยรากใบไม้แห้งน้ำเซาะรินไหลไม่แรงพอ กระทบหิน แต่มากพอสำหรับน้ำไหลหลากสู่จุดล่างสุดให้พอหล่อเลี้ยงหมู่บ้าน

ภาพประกอบที่ 197: หาที่กางเปล ริมน้ำตกน้อย
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

นั่งคุยทำความรู้จักกับพี่ตุน สหายเพื่อนใหม่จากแดนใต้ เดินลงเลาะซ้ายลงหินขวา ไปมาเพื่อลงมายัง แคมป์ เมื่อถึงทำกับข้าวเย็น พลบค่ำ ปิ้งเนื้อ อย่างไ้กรอก แหนมปลาแซลม่อนหมกไฟ่แสนอร่อย ผัดวุ้นเส้น แกงเนื้อเครื่องแกงใต้ เอริตอรร้อย ค่ำคืนส่องดูสัตว์ นิ่งคุยไม้ไปมา

ภาพประกอบที่ 198: ทำความรู้จักกับพี่ตูน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

ตื่นเช้ากาแฟสด กดเพลส ตี๋มด่ารีบเลาะลงท่าเวลา แต่ชาลงต้นนี้ก็ได้ว่า ลองลงทางน้ำตกเลย
ไม่เลาะทางเขา สรุปลงวกไปวนมา รกรู้งังไม้กิ่งก้านไปมา ฟันไม้ไหว แถมหินลื่น สรุปลงกลับขึ้นทาง
เดิม แล้วก็มาถึงรถที่นัดหมายตามเวลา สิบโมงเช้าที่นัดไว้

ภาพประกอบที่ 199: ตามเวลาที่รถนัด
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยุทธานนท์

ครั้งนี้ได้สหายเพื่อนใหม่มาจากแดนไกลที่คุ้นเคย ภาษาใกล้เคียงบ้านเกิดรู้สึกคุ้นและลึ้นเหมือน เจอเพื่อนเจอบ้านเจอญาติอุ่นใจสบายกว่าได้คุยภาษาเดียวกัน “ยินดีที่ได้รู้จักพี่ตูน” คนที่พร้อมอุปกรณ์ เล็กน้อย คอยนึกถึงคนอื่นเสมอเตรียมทุก ๆ อย่าง โดยไม่นึกถึงตัวเอง ขอให้ทริปร่วมและสบายใจ นี้แหละ “พี่ตูน” เพื่อนพี่เอก

ภาพประกอบที่ 200: พี่ตูน เพื่อนพี่เอก กับการเดินป่าร่วมกัน
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูษุทธานนท์

“ป่า แผนที่ สู่การกำหนดเป้าหมาย”

จากหัวข้อของบทนี้ที่ผู้หญิงนอนเปลจะนำพาไปสู่การถอดกระบวนการการสร้างศิลปะ อย่างมี เป้าอย่างด้วยการกำหนดเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม จากการเดินทางสู่ผืนป่า ซึ่งทุกคนเคยหรือไม่ที่คิดจะทำอะไร หรือฝันจะทำอะไรที่ชอบ บางคนอยากสุขภาพดี บางคนอยากปลูกบ้าน บางคนอยากเที่ยวเมืองนอกหลายคนได้แต่คิด และส่วนใหญ่หมกทำได้แต่ไม่ต่อเนื่อง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเราไม่ได้นำความคิดหรือความฝันนั้นมากำหนดเป้าหมายเพื่อเป็นทิศทาง นำไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการ หากเราต้องการสุขภาพดีเราก็ต้องออกกำลังกายแล้วเราจะออกกำลังกาย อย่งไรจนสร้างวินัยให้ตนเองก็ต้องกำหนดเป้าหมายที่ ออกกำลังกายให้ต่อเนื่อง ข้อมูลจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในหัวข้อการกำหนดเป้าหมายอย่าง รูปธรรม โดย Abhimuk (2563) “กฎทอง” เพื่อการกำหนดเป้าหมาย

ภาพประกอบที่ 201: ป่า แผนที่ สู่การกำหนดเป้าหมายศิลปะ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

1. กำหนดเป้าหมายที่เราปรารถนาจริง ๆ ถามตนเองว่าทำไมเป้าหมายที่นี้จึงสำคัญ และมีค่าสำหรับเราแล้วเราจะจูงใจให้คนอื่นเห็นคุณค่าของเป้าหมายนี้ได้อย่างไร

ภาพประกอบที่ 202: กำหนดเป้าหมายที่เราปรารถนาจริง
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ภูยธานนท์

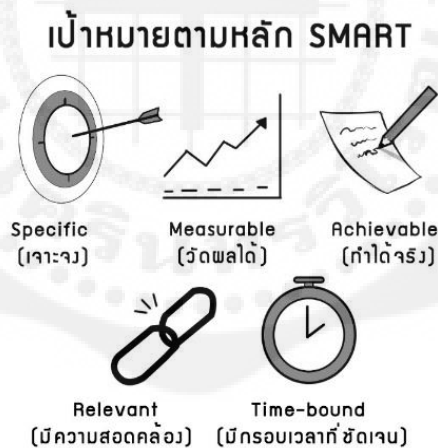
2. เป้าหมายควรประกอบด้วย SMART เป้าหมายที่ดีจะต้องชัดเจน และเจาะจงและมีทิศทางที่จะทำให้เรารู้ว่าเป้าหมายที่กำหนดจะจบที่ใด

Measurable = วัดได้ การกำหนดผลอย่างเป็นรูปธรรมจะช่วยให้เราวัดระดับความสำเร็จได้ ดังนั้น หากกำหนดว่า "ลดรายจ่าย" เราจะไม่รู้ว่าเมื่อไหร่เราจะทำได้สำเร็จ แต่หากกำหนดว่า "ลดรายจ่าย 1% ภายใน 1 เดือน" หรือ "ลดรายจ่าย 10% ภายใน 2 ปี"

Attainable = ทำได้สำเร็จ เป้าหมายที่กำหนด จะต้องมั่นใจว่าทำได้สำเร็จ มิฉะนั้นจะทำให้เราขาดกำลังใจ และทอนความมั่นใจในตัวเองอย่างไรก็ตาม เป้าหมายที่สำเร็จง่ายเกินไปจะทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ตื่นเต้นและกลัวการล้มเหลว หากมีการกำหนดเป้าหมายที่เสี่ยงหรือท้าทายในอนาคต

Relevant = เกี่ยวเนื่องกัน เป้าหมายควรเกี่ยวข้องกับทิศทางที่เราต้องการในงานหรือในชีวิต

Time-bound = เวลา เป้าหมายจะต้องมีเวลาสิ้นสุด อันทำให้เรารู้ถึงความเร่งด่วน และความสำเร็จเร็วขึ้น รวมถึงรับรู้ว่าจะฉลองความสำเร็จเมื่อใด

ภาพประกอบที่ 203: สูตร SMART
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญูยุทธานนท์

3. เขียนเป้าหมายที่ต้องการให้เห็นได้อย่างชัดเจนเพื่อให้เห็นเป้าหมายอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เป็นการเตือนตัวเองไม่ให้ออกนอกเส้นทาง keyword คือ ฉัน "จะ" ไม่ใช่ "อยากจะ" ตัวอย่างเช่น ฉันจะเดินป่าให้ครบผืนป่าน้ำตกแห่งนี้ ที่มีน้ำตก 9 ชั้น ฉันจะเดินให้ครบใน ระยะเวลา 6 เดือนโดยแบ่งออกเป็นเดือนละ 3 ที่ ควบคู่ไปกับการเขียนเป้าหมายควรมีการกำหนดตารางการนำเป้าหมายไปปฏิบัติ (To-do-list) อย่างเป็นขั้นเป็นตอน แบบวันต่อวัน และอาทิตย์นี้สำเร็จอะไร และต่อเดือนสุดท้าย จวบจนปิดเป้าหมาย เพื่อเตือนความจำไว้หลาย ๆ จุด อาทิ บนผนังห้องหน้าจคอมพิวเตอร์ สมุดบันทึก โทรศัพท์ ปฏิทิน

ภาพประกอบที่ 204: เขียนเป้าหมายที่ต้องการให้เห็นได้อย่างชัดเจน

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญยุทธานนท์

4. กำหนดแผนขั้นตอนการลงมือกระทำ ขั้นตอนนี้ส่วนใหญ่มักข้ามเพราะมุ่งผลลัพธ์เป็นสำคัญ การเขียนขั้นตอนจะช่วยให้เราเห็นความก้าวหน้าของเป้าหมายที่ต้องการทำ โดยเฉพาะเป้าหมายระยะยาว หรือเป้าหมายใหญ่ ๆ

ภาพประกอบที่ 205: กำหนดแผนขั้นตอนการลงมือกระทำ
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

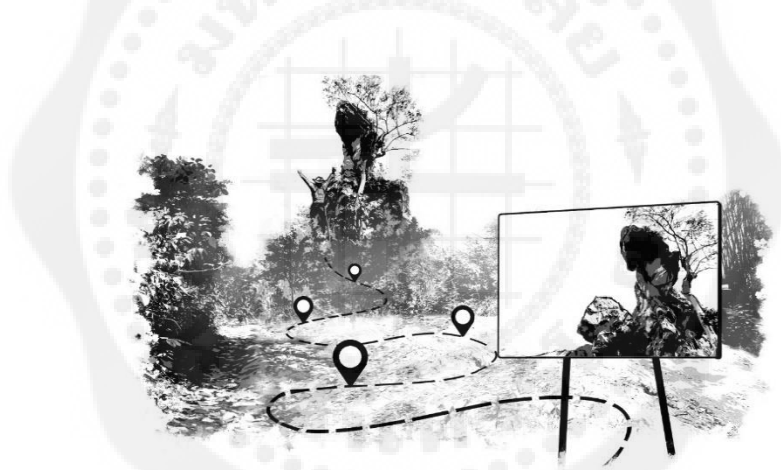
5. ติดอยู่กับเป้าหมายที่กำหนดหมั่นเตือนตนเองถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้พร้อมทบทวนเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นการกำหนดเป้าหมายจะต้องชัดเจนถึงสิ่งที่เราต้องการว่าทำไมเราต้องการตั้งแต่แรก

ภาพประกอบที่ 206: ให้ติดอยู่กับเป้าหมายที่กำหนด
(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)
ที่มา: อัยนา ญุฑุทธานนท์

“ทำไมต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน” เป้าหมายที่ต้องการจะช่วยสร้างพลังขับ (Drive) เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนด เมื่อมีแรงขับเราก็จะลงมือกระทำโดยใช้ความสามารถและคุณค่าที่มีและเมื่อเป้าหมายเป็นไป ดังปรารถนาเราจะเข้าใจว่าความหมายของชีวิตคืออะไร จากประสบการณ์คนส่วนใหญ่ ไม่มีเป้าหมายจึงทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่มีแรงจูงใจ แต่หากมีการกำหนดเป้าหมายหรือรู้ความฝันของตนเอง แล้วนำความฝันมากำหนดเป้าหมาย เมื่อเขาได้ตั้งฝันเขาก็จะมีความสุขมาก

จาก 5 ข้อข้างต้นเป็นการกำหนดเป้าหมาย ที่หมายถึงการกำหนดแผนที่ที่จะเข้าป่าก่อนการเข้าป่าเพื่อตรวจสอบจุดหมายตามแผนที่ที่เราจะเข้าไปและเส้นทางเดินที่เราจะเดินไปยังจุดนั้นส่วนศิลปะการทำงานนี้ก็เช่นเดียวกันต่อให้ระหว่างทางจะเจอแนวคิดเพิ่มเติมหรืองานที่อาจเพิ่มลูกเล่นเข้าไปด้วยการใช้สื่ออื่น ๆ วัสดุต่าง ๆ เพิ่มเติมไปจากเดิม แต่สิ่งจะนำพาผลงานให้สำเร็จคือ “เป้าหมาย” มันเป็นเหมือนแผนที่ที่จะนำพาเราให้สร้างผลงานที่สำเร็จได้

ภาพประกอบที่ 207: เป้าหมายที่ต้องการจะช่วยสร้างพลังขับ

(DIGITAL PHOTO COLLAGE DRAWING)

ที่มา: อัยนา ญูทรานนท์

“ป่า แผนที่ สู่การกำหนดเป้าศิลปะ”

ความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมอะไร แต่ละอย่างรวมถึงการดำเนินชีวิตไปด้วยนั้น หากมีเป้าหมายที่ตั้งไว้และเห็นความสำคัญของการดำเนินการนั้นจะทำให้เห็นผลและจุดหมายปลายทางได้เร็วและชัดเจนมาก ฉะนั้นการสร้างงานศิลปะ จะต้องมีการชี้ชัดว่าประเด็นอะไร ทำเพื่ออะไร กระบวนการสะท้อนเป็นอย่างไรมีขอบเขตขอบข่ายอะไรบ้าง และผลของการแสดงออกนั้นคาดว่าจะได้อะไร เพียง

เท่านี้ ก็จะสามารถให้เราเข้าใจตนเองได้มากขึ้น ซึ่งจากที่ผู้เขียนได้เชื่อมโยงประเด็นเหล่านี้จากการเดินป่าในการเรียนรู้แผนที่กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้และกับพรานนั้นทำให้เห็นกลไกที่จะเชื่อมโยงได้อย่างไม่น่าเชื่อซึ่งเป็นผลมาจากการเดินป่าจาก การบันทึกครั้งที่ผ่านมานี้ภายในบทนี้โดยการเปิดใจรับรู้เพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นยังคงประจักษ์เสมอใน ความเป็นมนุษย์ที่ร่วมกับผู้อื่นผู้คนในสังคม และ “ศิลปะย่อมมีเป้าหมายของมันเสมอ”

บรรณานุกรม

- ไกรวุฒิ จุลพงศธร. (2554). ไทยรัฐออนไลน์. *นอนเปลสุขเหมือนวิมาน*. น.24.
- คลิฟฟอร์ด เจมส์ เกียร์ซ. (2552). *วัฒนธรรมคือความหมาย*. (อคิน รพีพัฒน์, ผู้แต่ง). กรุงเทพฯ
สำนักพิมพ์ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (องค์การมหาชน).
- จอห์น รัสกิน.(2563). *ว่าด้วยศิลปะและชีวิต* [On Art and Life] (ประสิทธิ์ ตั้งมหาสถิตกุล, แปล).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ. (ต้นฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1853)
- ธวัชชัย และชวลิต. (2528). *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 23 สาขา
สิ่งแวดล้อม ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4-7 กุมภาพันธ์ 2528*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นัทธนัย ประสานนาม. (2564). *สุนทรียาสหลือ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- นิตดา หงส์วิวัฒน์, และทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2550). *หว่ายในผลไม้ 111 ชนิด คุณค่าอาหารและการกิน*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์: แสงแดด.
- บัณฑิต จันทรโรจนกิจ. (2565). *การเมืองที่ศนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ.
- พิมพ์ชนก กลิ่นสุโท. (2554). *การศึกษาอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นที่ครอบครัวแตกแยก*. (วิทยานิพนธ์
ระดับมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ. 2525)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
อักษร เจริญทัศน์ อจท.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (2530). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์เพื่อนพิมพ์.
- ศรัณญา โรจน์พิทักษ์ชีพ. (2555) กองบรรณาธิการนิตยสาร a day BULLETIN. *Lucky Health บรี้งได้
ใกล้แค่เอื้อม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- เกษตรทูเดย์. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *มะค่าโมง ไม้ยืนต้น มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เนื้อไม้สีสวย
แข็งแรงทนทาน*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/8EFB6>.
- เคซีเฟรช. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). รู้จัก “มะเขือเปราะ” พืชสวนครัวคู่คนไทย. สืบค้นจาก
<https://www.kcfresh.com/th/node/112>.

- ดิสไทย แหล่งรวบรวมข้อมูลสมุนไพร. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *มะค้ำดีควาย งานวิจัยและประโยชน์ 31 ข้อ*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/GMvNf>.
- ถนนอม ชาภักดี. (สืบค้นวันที่ 6 กันยายน 2566). *นักปฏิบัติการทางศิลปะ, ประชาไท*. (2565). สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2022/06/99271>.
- ถวัลย์ ดัชนี. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *ศิลปะคืออะไร*. (2552). สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/oJDdQ>
- ไทยพีอาร์ดอทเน็ต. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จับมือมหาวิทยาลัยมหาสารคามอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มมูลค่าสาหร่ายเห็ดลาบสู่ผลิตภัณฑ์สากล*. (2548). สืบค้นจาก <https://www.ryt9.com/s/prg/22248>.
- ไบโอทิม. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *มะละกอ แหล่งกำเนิด เส้นทางการกระจายพันธุ์*. สืบค้นจาก <https://www.biothai.net/ecological-agriculture/5792>.
- พีพีทีวี ออนไลน์. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *รู้จัก “พระเจ้าห้าพระองค์” สมุนไพรที่มากกว่าเครื่องรางช่วยแก้โรคบิด*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/ZpJ1Q>
- พืชเกษตร. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *ผักหนาม ผักป่า ใบกรอบหวาน และสรรพคุณ*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/HZkms>
- เมดไทย. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *เปราะป่า สรรพคุณและประโยชน์ของต้นเปราะป่า 21 ข้อ*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/VBOT1>
- เมดไทย. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *สมอไทย สรรพคุณและประโยชน์ของสมอไทย 59 ข้อ*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/TCKD2>
- เมดไทย. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *มะจ้ำก้อง สรรพคุณและประโยชน์ของต้นมะจ้ำก้อง 14 ข้อ*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/nexXr>
- วาโย ฟาร์ม. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *มะหาด หรือ หาดขนุน, ปวกหาด, หาด, ฮัด, มะหาดใบใหญ่, กಾಯตาแป, ตาแปง, เซยาสุ้*. สืบค้นจาก <https://farm.vayo.co.th/blog/artocarpus-lakoocha-roxb/#>
- สิทธิโชค ศรีโซ. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). *พลังเขียวจาก “สาหร่ายน้ำจืด”*. สืบค้นจาก <https://www.greenery.org/g101-kai-freshwater-algae/>

นายเกษตร. (สืบค้นวันที่ 25 กันยายน 2566). ไทยรัฐ "บุกคางคก" กินได้สรรพคุณดี. (2553).

สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/118205>

สิทธิโชค ศรีโซ. (สืบค้นวันที่ 25 กันยายน 2566). เรื่องราวสารพันของ. "มันพื้นบ้าน"

สืบค้นจาก <https://www.greenery.org/g101-thai-dioscorea/>

พืชไม้เมืองไทย. (สืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2566). กล้วยป่า. สืบค้นจาก

<https://sites.google.com/a/kkn.ac.th/phuch-mi-meuxng-thiy/klwy-pa>

สมาร์ท เอิร์บ. (สืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2566). กระเทียม. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/wJH9f>

ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว. (สืบค้นวันที่ 25 กันยายน 2566). ความเป็นไปได้ในการ

ปลูกกลอยในเชิงพาณิชย์. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/QsHYy>

เฟซบุ๊กแฟนเพจ. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (สืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2566). "ไฟเดือน

ห้า" พรรณไม้ล้มลุก ที่มีดอกสีส้มสวยงาม. (2563). สืบค้นจาก

https://www.facebook.com/DNP1362/posts/2493684810946412/?_rdc=1&_rdr

Bibomom. (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2566). ผักเหลียง ผักพื้นบ้านมากประโยชน์ สรรพคุณ

ไม่ธรรมดา. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/Zwocr>

Pumi Boonyatud. (สืบค้นวันที่ 6 กันยายน 2566). *The Power of Art* ประโยชน์ของศิลปะกับการ

ทำงาน. สืบค้นจาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/220831-the-power-of-art/>

ประวัติผู้เขียน

Asst. Prof. Dr. I-na Phuyuthanon

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัยนา ภูยุตานนท์

เอกศิลปะสื่อผสม ภาควิชาทัศนศิลป์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์ 114 ซอยสุขุมวิท 23, แขวง
คลองเตยเหนือ, เขตวัฒนา, กรุงเทพฯ 10110, ประเทศไทย

โทรศัพท์ : 08-1777-9782

อีเมล: ina@g.swu.ac.th

การศึกษา:

- ปริญญาเอก สาขาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2553 - 2557
- ปริญญาโท สาขาคอมพิวเตอร์อาร์ต คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต พ.ศ. 2550 - 2552
- ปริญญาตรี สาขาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง พ.ศ. 2546 - 2549
- ศ.ปวช. 1-3 วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร พ.ศ. 2543 - 2545

คุณวุฒิ สาขาวิชา และสถาบันที่สำเร็จการศึกษา (เรียงจากระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก)

วุฒิการศึกษา	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบัน	ปีที่สำเร็จ
สศ.บ.	วิจิตรศิลป์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2549
ศป.ม.	คอมพิวเตอร์อาร์ต	มหาวิทยาลัยรังสิต	2552
ศป.ด.	ทัศนศิลป์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2557

คุณวุฒิอื่น ๆ ได้รับการรับรองสมรรถนะการสอนตามกรอบการพัฒนาอาจารย์ระดับอุดมศึกษาของประเทศ สหราชอาณาจักร The UK Professional Standards Framework for Teaching and Supporting Learning in Higher Education (UKPSF) ระดับ Fellow (FHEA) ได้รับเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2564

ประสบการณ์การทำงาน :

- ส.ค. 2556-ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ประจำ สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- มี.ค. 2555 – ปัจจุบัน อาจารย์พิเศษสอนปริญญาตรี คอมพิวเตอร์กราฟิก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พ.ค. 2551 – 2555 เจ้าหน้าที่กราฟิก บริษัทบางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (ไทยทีวีสีช่อง 3) (งานที่รับผิดชอบ Back Drop แจ็งรายการละคร ไตเติ้ลรายการต่าง ๆ เช่น ยี่ม่น้อยยี่มใหญ่, ทรีฟอร์ยู, สีสิ้นบันเทิง, โต๊ะข่าวบันเทิง, ไตเติ้ลคุ้มค่านาทีของช่อง 3 ฉลองครบรอบปีที่ 40, ไตเติ้ลละคร เช่น มุขเหลี่ยมเพชร เอฟเฟคละคร เช่น สู้ฝันนิรันดร, ดาวจรัสฟ้า, เพลิงพราย, เจ้าสาวผมไม่ใช่ผี, มณีแดนทรวง, รักนี้หัวใจมีศิลป์ เป็นต้น)

- ม.ค. 2549 - เม.ย. 2551 หัวหน้าแผนกออกแบบและโฆษณา บริษัทसानฝัน คอมมูนิตี้ กรุ๊ป จำกัด (งานที่รับผิดชอบ ออกแบบโลโก้เสื้อผ้า, ป้ายโฆษณา, ใบปลิวต่าง ๆ ของบริษัท รับผิดชอบงานนิทรรศการต่าง ๆ ของบริษัท)

- ก.พ. 2547 พนักงานออกแบบโฆษณา บริษัทसानฝัน คอมมูนิตี้ กรุ๊ป จำกัด (งานที่รับผิดชอบ ออกแบบโลโก้, ตราของบริษัท, เขียนป้ายโฆษณา, จัดนิทรรศการต่าง ๆ ของบริษัท)

-มิ.ย. 2546 ครูสอนศิลปะทั่วไป

ประวัติส่วนตัว :

เกิดวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2527 (ค.ศ. 1984)

เพศหญิง, สัญชาติไทย, เชื้อชาติไทย, ศาสนาอิสลาม, สถานภาพหย่าร้าง
สูง 160 เซนติเมตร, น้ำหนัก 55 กิโลกรัม, สุขภาพสมบูรณ์

ทักษะด้านภาษา :

ภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ระดับดีมาก

ภาษาอังกฤษ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ระดับดี

ทักษะพิเศษด้านคอมพิวเตอร์ :

สามารถใช้โปรแกรม Adobe (Photoshop, After Effect, Premier Pro), Avid, Maya, Final cut

ความเชี่ยวชาญทางวิชาการและงานสร้างสรรค์ :

ศิลปะประเภทวีดิทัศน์ (Video Art), Computer Art, Conceptual Art

ผลงานทางวิชาการ :**1. บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ**

1.1 วิจัยเรื่อง วิดีโออาร์ต: ภาวะกดดันของการแสดงออกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของมลายูปัตตานี

อัยนา ญุฑธานนท์. วิดีโออาร์ต : ภาวะกดดันของการแสดงออกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของมลายูปัตตานี. วารสารอัล-อิฮย. 7(13); 2560 เป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 100 โดยวารสารอัล-อิฮย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี อยู่ในฐานข้อมูลระดับ TCI กลุ่มที่ 1

1.2 วิจัยเรื่อง การจัดการพื้นที่ด้วยอาหาร "มะตะบะปูยุด" จังหวัดปัตตานี เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ส่งเสริมคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดไปสู่การสร้างวิสาหกิจชุมชน

อัยนา ญุฑธานนท์. (2566). การจัดการพื้นที่ด้วยอาหาร "มะตะบะปูยุด" จังหวัดปัตตานี เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ ส่งเสริมคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดไปสู่การสร้างวิสาหกิจชุมชน , วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี. 17(2): 1-13. เป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 100

2. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ฉบับเต็มจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

2.1 วิจัยเรื่อง Video Art: Psychological Status of Orphans from the Unrest in the Three Southern Thai Provinces Reto Mustikawati, editor, Transdisciplinary Creative and Art

Studie Form Asia Pacific Perspective, Video Art: Psychological Status of Orphans from the Unrest in the Three Southern Thai Provinces.

Proceeding of the 3rd International Conference for Asia Pacific Arts Studies; 2015 Oct 20-21; Yogyakarta, Indonesia เป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 100

2.2 วิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่องเล่าจากความทรงจำในร้านน้ำชาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างสรรค์งานวิดีโออาร์ต

อ.ดร. ถนอม ชำคัตติ, อ.ดร. ขาดิชาย มุกสง, อ.ดร. นันทนุช อุดมละมุล, สุรเชษฐ์ สุขลาภกิจ, บรรณาธิการ, การศึกษาเรื่องเล่าจากความทรงจำในร้านน้ำชาพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างสรรค์งานวิดีโออาร์ต. เปิดโลกสุนทรีย์ในวิถีมนุษยศาสตร์. Proceeding การประชุมวิชาการระดับชาติ เวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย ครั้งที่ 11; 2560 กันยายน 8-9; กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย. เป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 100

2.3 วิจัยเรื่อง Video Art “Bannangsata: Women’s Suppression Reto Mustikawati, editor, Technologies of art, Video Art “Bannangsata: Women’s Suppression”.

Proceeding of the 5rd International Conference for Asia Pacific Arts Studies; 2017 Oct 17; Yogyakarta, Indonesia เป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 100

ทุนวิจัยที่ได้รับ

ลำดับที่	ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	ปีงบประมาณ ที่ได้รับทุน	ระบุสถานภาพ (หัวหน้าโครงการ)
1	ภาวะหลังการสูญเสียจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดนราธิวาส	คณะศิลปกรรม ศาสตร์	2557	อัยนา ญุฑธานนท์
2	สภาวะจิตใจของเด็กกำพร้าจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้	มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	2558	อัยนา ญุฑธานนท์
3	ภาวะกีดกันของการแสดงออกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของมลายูปัตตานี	คณะศิลปกรรม ศาสตร์	2558	อัยนา ญุฑธานนท์
4	มนุษย์มลทินที่ถูกตีตราจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ผ่านการสร้างสรรค์งานวีดิโออาร์ต	มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	2559	อัยนา ญุฑธานนท์
5	ประวัติศาสตร์เรื่องเล่าจากร้านน้ำชา ศึกษาเรื่องเล่าจากความทรงจำในร้านน้ำชา พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างสรรค์งานวีดิโออาร์ต	คณะศิลปกรรม ศาสตร์	2560	อัยนา ญุฑธานนท์
6	ผู้หญิงกับภาวะทนทุกข์ทรมานทางด้านจิตใจในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้การแสดงผลงานสร้างสรรค์วีดิโออาร์ต	มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	2561	อัยนา ญุฑธานนท์
7	การพัฒนาและสร้างสรรค์ศิลปะวิถีทัศน์กับการมีส่วนร่วมกับพื้นที่ชุมชน: คอลอ กาเว จ.นราธิวาส	คณะศิลปกรรม ศาสตร์	2561	อัยนา ญุฑธานนท์
8	กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของพื้นที่ชุมชนผ่านอัตลักษณ์ท้องถิ่นปยูด	คณะศิลปกรรม ศาสตร์	2564	อัยนา ญุฑธานนท์
9	ศิลปะวิถีทัศน์: วิถีวัฒนธรรมจากร่องรอยและความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์อิสลามสู่พื้นที่รัฐปัตตานีผ่านลวดลายผ้าร่วมสมัย “ตะลากง”	คณะศิลปกรรม ศาสตร์	2566	อัยนา ญุฑธานนท์

หนังสือและเอกสารประกอบการสอน :

เล่มที่ 1 หนังสือ ภาคสนาม (รบ) กับกระบวนการสร้างวิดีโออาร์ต In making: (Battle) field

(ได้รับการตีพิมพ์จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 100 เล่ม)

เล่มที่ 2 เอกสารประกอบการสอน รายวิชา VA312 คอมพิวเตอร์อาร์ต

(ได้รับการตีพิมพ์จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2565 จำนวน 100 เล่ม)

เล่มที่ 3 หนังสือ ทศนศิลป์วัฒนธรรม กับผู้หญิงนอนเปล

(ได้รับการตีพิมพ์จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 100 เล่ม)

ประวัติการแสดงผลงานและการได้รับทุนสนับสนุนด้านงานสร้างสรรค์ในระดับชาติและนานาชาติ

ครั้งที่ 1 แสดงผลงานสร้างสรรค์ ณ จังหวัดน่าน ในงาน “IMAGINASIA”

วันที่ 4-6 มีนาคม 2556 (ค.ศ. 2011)

ชื่อผลงาน VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 2 ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ “Non – Being by itself” by Kamin Lertchaiprasert

ร่วมด้วยนักวัฒนธรรม และศิลปินรุ่นใหม่ ในหัวข้อบุคคลที่ประทับใจ

ณ หอศิลป์ ชั้น 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 28 มีนาคม – 18 พฤษภาคม 2556 (ค.ศ. 2011)

ชื่อผลงาน VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 3 แสดงงานผลงานสร้างสรรค์ ในงาน “Imagi Asia International Workshop” by Matsu

County Government & National, Chengchi University, Taiwan

วันที่ 20 – 24 มิถุนายน 2556 (ค.ศ. 2011)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 4 จัดแสดงผลงานสร้างสรรค์ ณ หอศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ 26 – 28 สิงหาคม 2556 (ค.ศ. 2011)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 5 ร่วมแสดงในโครงการสัมมนา “อีราม่า อัสลี : สื่อความหวังจากบทเพลงนกพิราบขาว”

ณ อาคารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ 28 มีนาคม – 18 พฤษภาคม 2556 (ค.ศ. 2011)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 6 Exhibition title : Faith Tales : New Media Art for Thailand

at ADM GALLERY – NTU Singapore (ADM gallery is part of National technology University)

Curator : Loredara Pazzini

วันที่ 28 มีนาคม – 18 พฤษภาคม 2556 (ค.ศ. 2011)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 7 ร่วมแสดงผลงาน “THESIS EXHIBITION”

ณ หอศิลป์วัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ 28 มีนาคม – 18 พฤษภาคม 2556 (ค.ศ. 2011)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY LIFE

ครั้งที่ 8 แสดงผลงาน ณ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2012)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY EVERYDAY

ครั้งที่ 9 ร่วมแสดงผลงานในงานชื่อ “DFA doctor of fine arts” at Faculty of fine arts,

Srinakharinwirot University

วันที่ 26 มิถุนายน 2557 – 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2012)

ผลงานชื่อ Video Art: Psychological Status of Orphans from the Unrest in the Three Southern

Thai Provinces

ครั้งที่ 10 ร่วมแสดงผลงาน ณ สมาคมฝรั่งเศส

วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 (ค.ศ. 2014)

ผลงานชื่อ วิดีโออาร์ต : ภาวะกดดันของการแสดงออกอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของมลายูปาตานี
(MY PATANI)

ครั้งที่ 11 แสดงผลงาน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015)

ผลงานชื่อ VIDEO ART : MY FEAR MY LIFE

ครั้งที่ 12 แสดงผลงานและนำเสนอผลงานประชุมทางวิชาการ Thai Humanities Research Forum 2017 “Exploring Aesthetic Dimensions in the Humanities” At Srinakharin University, Thailand

วันที่ 8 - 9 กันยายน พ.ศ. 2560 (ค.ศ. 2017)

ผลงานชื่อ Case Study From Memory At The Tea Shops In Three Southern Thai Provinces Of Thailand To Create Video Art

ครั้งที่ 13 ร่วมแสดงผลงานในงานชื่อ "Khonkaen Manifesto 2018", GF. Building, Khonkaen, Thailand

วันที่ 6 - 26 ตุลาคม พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2018)

ผลงานชื่อ ประวัติศาสตร์ร้านน้ำชา TEA HOUSE

ครั้งที่ 14 ได้คัดเลือกให้ร่วมแสดงผลงานในงาน “PATANI SEMASA” An exhibition on contemporary art from the Golden Peninsula at MAIIAM Contemporary Art Museum 19 July 2017 – 14 February 2017 (พ.ศ. 2561)

ผลงานชื่อ Video Art: The Stigmatic Victim

ครั้งที่ 15 นำเสนอผลงานในเวทีวิชาการและแสดงผลงานในงาน The 5th International Conference for Asia Pacific Arts Studies (ICAPUS) “Technologies of art” Graduate School of Indonesia Institute of the Arts Yogyakarta (ISI), Yogyakarta, Indonesia
วันที่ 17 October 2017 (พ.ศ. 2561)
ผลงานชื่อ Video Art “Bannangsata: Women’s Suppression”

ครั้งที่ 16 Asian Political and International Studies Association (ASEAN) APISA 11th, ANNUAL CONGRESS FOR 2017, 50 years of Asean conference, AMIDST CONTEMPORARY CHALLENGES: Human Security, Conflict Resolution, Connectivity and Democratization, At Naresuan University, Pisanulok, Thailand
วันที่ 20-21 OCT 2017 (พ.ศ. 2561)
ผลงานชื่อ Video Art: The Reflection of the Stigmatic Victims of the Insurgencies, 2017

ครั้งที่ 17 ได้คัดเลือกให้ร่วมแสดงผลงาน “PATANI SEMASA” At Ilham Gallery, Kuala Lumpur, Malaysia (In collaboration with MAIIAM Contemporary Art Museum)
วันที่ 25 March – 15 July 2018 (พ.ศ. 2562)
ผลงานชื่อ Video Art: The Reflection of the Stigmatic Victims of the Insurgencies, 2017

ครั้งที่ 18 ได้รับคัดเลือกให้ร่วมแสดงผลงานในงาน Gwangju Biennale 2018 (111 Biennale-ro, Buk-gu 500-845 Gwangju, South Korea)
วันที่ September 7–November 11, 2018 (พ.ศ. 2562)
ผลงานชื่อ Video Art: The Reflection of the Stigmatic Victims of the Insurgencies, 2017

ครั้งที่ 19 ร่วมแสดงผลงานในงานชื่อ "Knonkaen Manifesto On The Move to Vientiane",
@ Association Des Beaux Arts, Laos, 2018
17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2018)
ผลงานชื่อ THE TEA HOUSE

ครั้งที่ 20 ได้รับคัดเลือกให้ร่วมแสดงผลงานในงาน Jogja Biennale 2019

วันที่ 20 October - 30 November 2019 (พ.ศ. 2563)

ผลงานชื่อ Video Art: Camouflage Hijab, 2019

ครั้งที่ 21 ร่วมแสดงผลงานในงาน นิทรรศการสาขาทัศนศิลป์ประจำปี พ.ศ.2563 @BACC 4th floor

วันที่ 16-28 มิถุนายน พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2022)

ผลงานชื่อ ระยะห่าง ระยะเห็น Personal Distancing Social Solidarity, 2020

ครั้งที่ 22 ร่วมแสดงผลงาน ในงานชื่อ "Ubon Agenda 2020" จังหวัดอุบลราชธานี, 2020

ผลงานชื่อ ประวัติศาสตร์ร้านน้ำชา TEA HOUSE

ครั้งที่ 23 ได้รับคัดเลือกและได้รับทุนให้ร่วมแสดงผลงานในงาน Bangkok Art Biennale 2020

วันที่ 30 ตุลาคม - 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 (ค.ศ. 2020)

ผลงานชื่อ VideoArt: Harmonimilitary, 2020 (ละมุนขุนศึก)

ครั้งที่ 24 ได้รับคัดเลือกและได้รับทุนให้ร่วมแสดงในงานแสดงนิทรรศการศิลปะ KRF 10x10, 2020

(KOREA RESEARCH FELLOW 10X10, 10 Media Artist x 10 Curators) ประเทศเกาหลี และ @ Auditorum 5th BACC, กรุงเทพฯ

วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 (2021)

ผลงานชื่อ Video Art: Harmonimilitary, 2020 (ละมุนขุนศึก)

ครั้งที่ 25 ได้รับการคัดเลือกมอบทุนระดับนานาชาติ และร่วมแสดงผลงานในงานชื่อ Sound of X (Project 2nd) จากสถาบันเกอเธ่

ผลงานชื่อ "Vortex of silence" 2021 (วังวนแห่งความเงียบงัน)

แสดงผลงานผ่านออนไลน์ <https://www.goethe.de/prj/sox/en/index.html>

ครั้งที่ 26 ได้ร่วมแสดงงานนิทรรศการสาขาทัศนศิลป์ ในชื่องาน Distancing, Visual Art.SWU, 2022
 @ Palette Art Space (รถไฟฟ้าทองหล่อ), กรุงเทพฯ
 วันที่ 16 – 30 มิถุนายน พ.ศ. 2565 (2022)
 ผลงานชื่อ “Vortex of silence” 2021 (วังวนแห่งความเงียบงัน)

ครั้งที่ 27 ได้รับคัดเลือกให้ได้รับทุนและร่วมแสดงผลสร้างสรรค์ศิลปกรรม ศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ 21
 วันที่ 21 กรกฎาคม - 2 กันยายน 2566
 ผลงานชื่อ ศิลปะวิทัศน์: “ภาษาเปาะเต” ประวัติศาสตร์เรื่องเล่าจากลูกหลานตะเอยะห์ลีสู “มะตะปะ”
 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร (วังท่าพระ)

รางวัลหรือเกียรติคุณที่เคยได้รับจากภายนอก

1. ได้รับโล่และเกียรติบัตร จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
 คุณทหารลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในงานวันรำลึกครูประสม (ศาสตราจารย์ รังสีโรจน์) วันที่
 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2563 “เป็นผู้ทำคุณงามความดี และคุณประโยชน์ สร้างชื่อเสียงที่ดีต่อคณะ
 สถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์”

การเข้าชมวิดีโออาร์ต, แนวคิดอื่น ๆ และช่องทางการติดต่อ

Page’s Facebook: Video art by I-na

facebook: I-na Phuyuthanon

Ig: The1984space

youtube: The 1984 Space by I-NA

website: www.inaphuyut.com

E-mail: the1984space@gmail.com

Line’s ID: nananashow

ป่า เผล ติลปะ เป็นวิถีชีวิตของฉัน
ร่วมกับเรื่องราวจาก “คนบ้านป่า”
ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง
ฉันได้แนวคิดจากพื้นที่ป่า
การเข้าป่าของฉันคือการได้เสนาะธรรมชาติที่ทำให้
ร่างกายของฉันได้ขับเคลื่อนวิถีชีวิตที่แตกต่างจากเดิมได้
ฉันได้แรงบันดาลใจจากป่ามากมาย การเข้าป่าที่จะต่อวันนอน
แบบพื้นที่จำกัด ฉันใช้เปลสำหรับพักผ่อน และมันคืออุปกรณ์เดียว
ที่ทำให้ฉันสบายที่สุด เมื่อเวลาฉันหลับไหลในป่า
ฉันได้มองแควนจันทน์ที่มีดเช่นดาวนักษัตรไม่ถ้วน พร้อมตื่นมาพบกับแสงระยิบระยับ
ที่ตัดผ่านต้นไม้ กิ่งก้านไข่มุก และมีมันทำให้ฉันชื่นบานตลอดไป
ฉันสามารถสำรวจความผิดปกติได้ดีมากจนด้วยการใช้กระบวนการใช้ชีวิตในป่า
ถอดประสบการณ์ต่างๆ ตั้งแต่ การเตรียมอุปกรณ์เข้าป่า การเดินเข้าป่า
การหาที่พักที่นอนที่ปลอดภัย การสำรวจ การระแวดระวัง
และความกล้าท้อท้าวร่างกายและจิตใจ การทำอาหาร ด้วยข้อจำกัดมากมาย
การข้ามทำงู หรือการไม่ฝ่าฝืนตามคำบอก จากมิตรภาพนำทาง ผู้ร่วมเดินทาง
กับนายพรานที่เป็นชาวกระเหรี่ยงที่ราบสูง
ฉันนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นกลไกสู่การสำรวจติลปะของฉัน

#ผู้หญิงนอนเปล
#เรื่องเล่าจากผู้หญิงนอนเปล

บันทึกในเล่ม 2 เมษายน
2566
10:21 19:23 น.